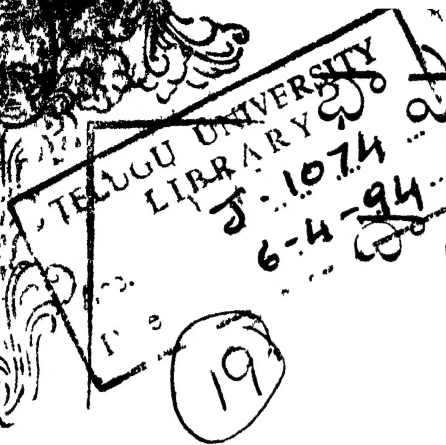

3120

UNIVERSITY
LIBRARY
1074
6-4-9

19

శాస్త్రము =
క్రమాభివృద్ధి

శ్రీ కొరాడ సామకృష్ణయ్య

19481304

రా కవిత్వము. ద. శేషులు, వేదాంతము, భృంగము, ప్రాచీనము, సాహిత్యము, శాస్త్రము, ఆయుర్వేదశాస్త్రము, కళలు, కవిత్వము, వాదము, మతము, ముఖ్యములు మొదలగునవి సేవకులు నొనరించుచున్నట్లు, నొనరింపకాంతులనో ప్రకాశింప

[illegible][illegible]

పేరు 100 కి పోయి 100 వేల గా భావింపగలి
 గిన వేల విములములు నే నున్నాను. భాషా ప్రభావమును గూర్చి
 మా కాల - - చరిత్ర శాస్త్రము ల్లో పడున భావ
 ను నేర్చు, భాషను గల - - వాటికి నేను భావ
 గల నా గానములలో నట్లు స్వక్రమము చేయు లగు

చున్నాము? భావముందా, భావముముందా? ఈ మొదలగు ప్రశ్నలకాలమువారికి గలిగినవి. వానికి సమాధానము లనేకములగు కథలమూలమునను, విలివ్యముల మూలమునను మంత్రబ్రాహ్మణములలో వారు నూచించియుండిరి. ప్రధానముగా వారి దృష్టి ఆంతరంగికము, ఆధ్యాత్మికము నగుటచే తదనుగుణముగనే యీ వాగర్థముల సంబంధమును నిర్వచింపసాగిరి. ఋగ్వేదములో వాక్కు ఒక దేవతగా భావించబడినది. ఆ దేవత శక్తి స్వరూపములగుగూర్చి యనేకవిధములను ప్రోత్తిములుచేయబడినవి. ఋగ్వే. ౧౦ మం. ౧౨౫ నూక్తములో “అహమే స్వయా మిదం యదామి జాప్తం దేవేభి రుత మానుషేభిః, యం కామయేతి తియగ్రం కృణోమి తం బ్రాహ్మణం, తం ఋషిం, తం సుమేధాం”—తా నెవనిని ప్రేమించునో వానిని వీర్యవంతునిగను, బ్రహ్మ స్వరూపునిగను, (ఋషి) మేధావంతునిగను జేయుదు నని వాదపతి చెప్పినట్లు తెలుపబడినది. ఈ దేవతయే ప్రజాపతికి సహచరియై లోకముందు అగ్రస్థస్థికి కారణ మగును. కావుననే వాగర్థములు పార్యవృత్తిపరమేశ్వర రూపములు. వీని కవినాభావము. అనగా సృష్టిలోని వస్తువులకును, వానిని దోచింపు శబ్దములకును అవినాభావ సంబంధము నూచితిము. శబ్దార్థముల సంబంధము నిత్య మని వైయాకరణులు. “సిగ్ధే శబ్దార్థసంబంధః” యని భాష్యకారుడు పఠించిరి వ్యక్తముచేసినాడు. శక్తి స్వరూపముగు శబ్దబ్రహ్మమే అగ్రభావమున వివర్తమును బొందుటచే జగత్సృష్టి కలిగిన దను భావమును వైయాకరణధూమణికారుడు వెల్లడించుచున్నాడు. ఈ శబ్ద బ్రహ్మభావమే వైయాకరణుల స్ఫోటవాదమునకు మూలమైనది. ఇది ఋగ్వేదమున దిలుపబడిన వాదాంత ప్రజాపతుల సహచరభావమును, సృష్టికారకత్వభావమునే యనువదించుచున్నట్లున్నది. బ్రాహ్మణములలోగూడ భావము - భావలకు గల సంబంధమును గూర్చిన కథలు గలవు. అవ్యాకృతమైన వాక్కునిండ్రుడు తొలుత వ్యాకరించినట్లు నూచించు కథ యొకటి శతపథబ్రాహ్మణమున గలదు. దీనినిబట్టి యీ భావకు తొలుత ఇంద్రుడే వ్యాకరణకర్తయయియుండు నని తెలియచున్నది. పాణినివ్యాకరణము బయలుదేరినపిదప, సంతకు బూర్వమున గల వ్యాకరణములతోపాటు ఈ వింద్రవ్యాకరణముగూడ నశించినట్లు సోమదేవుని కథాసరితాంగరమందలి యొక కథను

బట్టి తెలియచుచున్నది. ఏమైనను పాణినికి చిర పూర్వమే. మంత్రబ్రాహ్మణముల కాలమునుండి భాష తత్త్వవిమర్శన మీ దేశమున జరుగుచునేయున్నదనుట స్పష్టము. వేదములందలి స్వరవర్ణోచ్చారణ రీతులు మారిపోకుండు అరికట్టుటకై ‘ప్రాతిశాఖ్య’లను గ్రంథములు రచింపబడినవి. ఇట్టి స్వరవర్ణోచ్చారణ రీతులను దెలుపు భాగమునకు ‘శిక్షాధ్యాయ’మని బ్రాహ్మణములలో పేరుపెట్టబడినది. “అక్ష శిక్షాం వ్యాఖ్యా స్యామః, వర్ణః స్వరః, మాత్రా బలం, సామ సంతానం, ఇత్యుక్త శిక్షాధ్యాయః” అని వైత్తిరినూరణ్యకము. ఇచ్చట వర్ణములు (letters), స్వరము (accent), మాత్ర (Quantity)—ప్రాస్వదీర్ష ప్లతములు, బలం (organs of pronunciation), వర్ణోత్పత్తిక్రమము, సామ (delivery), ఉచ్చారణ రీతి, సంతానము (euphonic laus), వర్ణముల కలయిక అందువలన గలుగు మార్పులు—వీనినిగూర్చి యీ శిక్షాధ్యాయము చెప్పుచున్నది. ఆ గునిక భాషా శాస్త్రముం దిది యన్నియు స్వనిశాస్త్రము (Phonetics) అను శాఖలో జేరుచున్నవి. ప్రాతిశాఖ్యల నాటికే విధక్తులు సప్తసంఖ్యాకములని నిరూపించబడినది. యాస్కాచార్యుడు ‘నామాఖ్యాతోపసగ్గనిపాతా’లను భాషాభాగములను బేర్కొనియున్నాడు. ఈతడు రచించిన నిరుక్తగ్రంథములముగా నా కాలమునకే భాషాతత్త్వపరిశీలన మీ దేశమున సంతి యభివృద్ధి గాంచినదో వ్యక్తముగుచున్నది. ఈతడు క్రీ. పూ. 200 సం. లనాటివాడు. అంతకు లూర్వమే యెన్నో మతములు భాషాతత్త్వపరిశీలకులలో నున్నట్లేతడు వారి ననువదించుటవలన -లియవచ్చుచున్నది. “నైఘంటువులు, నైరుక్తులు, వైయాకరణులు, విలిహాసికులు, కౌల్పనికులు, వైదానులు” మొదలగువారి యభిప్రాయముల నీత హనువదించినాడు. వేదములయందలి ప్రతి శాఖనుగూర్చి, అందలి వాక్యములు, పదములు, అక్షరములు, ధ్వనులు మొదలగువానిని వ్యాకరించి రచింపబడిన ప్రాతిశాఖ్యలే ఆ కాలముందు జరిగిన భాషాపరిశ్రమకు నిదర్శనములు. యాస్కాచార్యులు ధాతువులనుండి శబ్దముల వ్యుత్పత్తిని దెలుపుచు నందు గలుగు స్వనిపరిణామముల నాగునికబ్బాశాస్త్రజ్ఞుల రీతినే వ్యక్తపరచినాడు. ‘గం’ ధాతువునుండి ‘జగ్ముః’ అను రూప మేర్పడినప్పుడు పదమధ్యాక్షిపమును గుర్తించినాడు.

ఇది ఇప్పుడు *Syncope* అను పేర బరగుచున్నది. వర్ణవ్యత్యయము (*Melathesia*) మూలముగా నేర్పడిన శబ్దముల కుదాహరణముగా 'స్పృక్' ధాతువునుండి 'స్తా'కా; 'స్పృక్' ధాతువునుండి 'రజ్జా'; కృత్-నుండి 'తర్క్కు' (*a knife*) అనువాని నిచ్చినాడు. స్వరభక్తి (*Anaplyxis*) కుదాహరణముగా 'వృ' ధాతువు (=to cover) నుండి ద్వారా, 'భ్రష్' ధాతువు (=to fry) నుండి- 'భరూజా' అనున నేర్పడినవి. 'తృచ' శబ్దము త్రి + ఋచ (=three stanzas). సమానాక్షరములు సన్నిహితములైనపు డొకదానికి లోపము. దీనినే ఇప్పుడు *Haplology* అంటున్నారు. ప్రాచ్యపాశ్చాత్య దేశములన్నిటిలో యాన్యుజే మొదటి నిరుక్తకారుడు. ఈ నిరుక్త రచనాసందర్భముననే యితడు భాషాతత్వమును గూర్చి తన ముఖ్యభావములను బ్రకటించినాడు. భాషలోని పదములన్ని కొన్ని మూలధాతువులనుండి నిష్పన్నములై యుండును. పదముల వ్యుత్పత్తిని గురించు నపు డా శబ్దమునకు, మూలధాతువునకు గల సంబంధము వ్యక్తముకావలెను. మార్పులు గలిగినచో నవి స్వర సూత్రానుగుణములై యుండవలెను. సంజ్ఞారూపకముగు భాషకంటె ధ్వనిరూపముగు భాషకు ప్రయోజకత్వ మెక్కుడు. గ్రీకుతత్వవేత్తలకు వారి కాలమునగూడ శబ్దములకు ధాతువు ప్రత్యయములమూలముగా వ్యుత్పత్తి గల్గించుట తెలియదు.

భాష యనున దెట్లు పుట్టినది అను విషయమున గూడ యాన్యుజీ కాలమున విశేషచర్చ జరిగినట్లు తెలియుచున్నది. శబ్దములన్నియు గొన్ని మూలధాతువులనుండి పుట్టిన నను నైరుత్తల వాదమునకు జెందిన వాడు యాస్కాచార్యుడు. గార్డ్యుడు మొదలగువారు దీని నొప్పుకొనలేదు. భాషలో ధ్వన్యనుకరణశబ్దములకు తావులేదను వాదములోనివాడు బోపమన్యపుడు. అనగా నీ కాలమునందలి 'Onomatopoeia' వాదము నకు ప్రతికూషి అన్న మాట. ఇటీవల మాన్యుములరు మొదలగువారు దీనినే "Bow-vow theory" అని పేర్కొని నారు. 'Bow-vow' వాదమును యాస్కాచార్యుడొప్పుకొనకపోయినను భాషలో 'దుందుభి, కితవ, కృకకా' మొదలగు ధ్వన్యనుకరణశబ్దములు లేకపోలేదని అతడు చెప్పినాడు. ఇట్టి యాన్యుజీ కాలము దేశమున విశేషముగు భాషాసాహిత్యసంచలనము, శబ్ద

తత్వాన్వేషణపరత్వము కలిగిన కాలముగా గనబడుచున్నది.

ఆయా పదముల కరము స్వాభావికమా, సాంకేతికమా యను విషయమునుగూర్చియు విచారణ జరిగినది. దీని నీ కాలమున 'Semantics' అని యందురు. నామవాచకపదములకు వాని గుణములనుబట్టియ, లేదా కర్మనుబట్టియ ఆచేరు వచ్చుట అను విషయములు చర్చింపబడినవి. తత్తుడు—అనగా వద్రంగి—అనేకములగు పనులు చేయుచున్నను అతని కాపేరు వద్రంగమునని చేయుటచేతనే గచ్చినది. అతడు చేయు పనులన్నిటినిబట్టి చెప్పవలసినచో నాతని కనేక మైన పేర్లు పెట్టవలసియుండును.

శబ్దార్థములకు గల సంబంధము స్వాభావికమా, సాంకేతికమా యనువిషయమును పఠంజలి విమర్శించినాడు. శబ్దార్థముల సంబంధము నిత్యమేయైనను, ఈ శబ్దమున కీ యర్థముననది లోకప్రయుక్తమే అని యాతడు తెలిపినాడు. ఇది తార్కికుల వాదమునకు భిన్నము. ఈశ్వరసంకేతముమూలముననే యీ యర్థబోధ కలుగుచున్నదని వారు చెప్పుదురు. "అస్మాత్పదాదయ మబోబోధవ్య ఇతి ఈశ్వరసంకేతశ్చక్తిః—శక్తం పదం" - ఈశ్వరుడే యీశబ్దముల కీయర్థమునిర్ణయించిపెట్టినాడని వారి మతము. గ్రీకుదేశమునగూడ నీ వాదము బయలుదేరినది. *Cratylus* పదపదార్థసంబంధము స్వాభావికమే యని చెప్పగా, *Hermogenes* అను నాతడు సాంకేతికమని, కాలభేదముచే మారవచ్చునని చెప్పినాడు. కాని సోక్రటీసు నామముల పేర్లు స్వాభావికముగనే వచ్చినవైనను 'సంకేతము'కూడ కొంత లేకపోలేదను భావము కలిగినవాడు.

ఇట్లు ప్రాచీనకాలమున నీ దేశమున భాషాతత్వ పరిశీలనము, విచారణ విశేషముగా జరిగియుండెనుగాని, తరువాతికాలమున వ్యాకరణశాస్త్రాభ్యాసము శుభ బావశబ్దపరిజ్ఞానమునకు, శబ్దప్రక్రియనుగూర్చిన వివాదములకు, పూర్వపక్షసిద్ధాంతములకు ప్రధానముగా మూలముగను వచ్చినది. కాని భాషాశాస్త్రాభివృద్ధికి దోడ్పడలేదు. పఠంజలి చెప్పినట్లుగా వ్యాకరణ శాస్త్రప్రయోజనము "రక్షోహోగమలఘుసంక్షేపః ప్రయోజనం-లేదానాం రక్షార్థమధ్యయం వ్యాకరణం"—నేదములను నైదికలాపమును రక్షించుటకే యను దృష్టి ప్రబలి,

తత్త్వరమ్యకలప మనంగు, తద్విజ్ఞానప్రచారమనందునే
పంశికులు నిమగ్నులైయుంటిరి. ఇది దేవతల భావ
యను భావము ప్రబలుచు నితః శిభామలనో బోల్చి
పరిచింప లయు ను చిత్తమై వారి కలుగ లేదు
కావుననే గ్రహ శత
మున మృగనొంగ తి క్షేపణ

యూరప్ ఓశమున ప్రాచీనకాల న భాషా
తత్త్వము లున్నవి విచారింపఁ జరిగినవాని గ్రీసునకు
గములు. తరువాత గోమ లు వారిని కొంత కులపరి
చితి గ్రీసునకు లింతయులన 'Barbarians'
అనఁగరకుని పోలనాడుమందు స్వభావ కల
నగుచేరి, వారి భాషల నభ్యసించునాకు కాని.
కావున స్వీయ భాషానుననే భాషాత్త్వప
రిచయ గింపగిననా పరులతో వారి పరికిలన నక్రమ
మార్చున బశకు తత్త్వప్రగిలన ను తత్త్వ
పరికిల యాత్య శృకుని. అనుకూల ప్రజానాశక
కంతకు నీ తాతములరి లనాదులు అణగార
వచ్చుచున్న నీ పరిషయమునా దులెల్ల
లుటచేరిన ఆననికా మతము లున్న గాంచిన
గ్రామ నిత్యమునా గోమనులమునా కారిన
మునం అ మతియ నీలము నున్న
ప్రతిదేశమునతో నున్న చుచి మున్నునీ
నం, పంతులమునా అనునా అతి కన్న
భాషలు మున్నున్నా దా అనునా
మతిని, మతిత్వపరికిల నున్న త్త్వ
కొల్పలేదు. అనుభవపరికిల నున్న కిషాపలు అతి
కొచ్చున. చింతము నున్న జనం
మునామునా అనునా అనునా అనునా
కాంలమునా అనునా అనునా అనునా
నారాయణము కలన అనునా అనునా
మిగ్రును నున్న మకుగాని కిగ్రు
లకుగా, అగిరిని అనునా అనునా
గాని అనునా, అనునా అనునా
నా తిలక పరికిల నున్నా
అనునా అనునా అనునా
అనునా అనునా అనునా

అకాలములో గనుక సముద్రము భూమి
యాశ్చర్యకల్పితమే యవ భూము డిది. గ్రీకుభాష
ప్రాచీనమైన దుటచే తక్కినవన్నియు తల్లనవును

[illegible]

జేరినది. అన్న భావలలోన సమానార్థకపదములు ప్రాస చేయబడినవి. లీబ్ని (Leibnitz) అను తత్వ తేత్రప్రోత్సాహమునూలముగా, 'టెర్మి' (Term), 'కాంప్లెక్స్' రాణియు వారి గాఢ్యములలోని సుమారు ౨౦౦ భావలగుర్చిన విషయములు సంగ్రహింప బడునట్లు చేసిరి. నీవ్వి శీఘ్ర భాష తిక్కిన పద లకు మూలమును వారు ౧౫౦౦౦ యొక్కపు, సమా శేషములలోని భావలన్నియు క గ్రమునకు సంబంధించి గూచించినాక ౨౦౦౦౦౦౦౦౦౦ భాషా కుటుంబమును తొలగి సేగ్గర నాంశు 'అడెలం' అనునాతిడు. హెర్వస్ (Hervas) అనునొక పద ములపట్టికలకంటే పదసంఖ్యయు నిర్ణయించుటకు వ్యాకరణమునే ప్రధానముగా గ్రహించుటయు నని నూచించినాడు. ఏమిటా ఈకాలమున యూరపు దేశములో లాటిన్ భాషావ్యాకరణముల భాషాసంఘమున ప్రాధాన్యము కలుగును. నాని గాని సంస్కృత భాషకు గలిగిన స్థానమును యది గూడే అన నాక్రమించినది. ఇతరభాషలకంటె అంతయు—విభిన్నము. క్రియాయాపమున దిగివని యొక భాషావ్యాకరణ సంప్రదాయమును కల్పించుటలేక. కొంతమందిలో—ప్రపంచీ షటాబియక్షి గరిత ప్రకటించిన కోశములలో ఉత్తములు, షట్టలు ప్రమాణించగ శక్తియులకే స్థానము. ఇట్టి షట్టతి భాగతత్వపదలను విశేషముగా జరిగిన పద గోళమునే యిప్పటివరకు నట్లే గుంపగ నాకాలమునందులో నట్లుండుట కాశ్చర్య మేమి? క్రీ. శ. ౧౯ వ శతాబ్దితో భాషాశాస్త్రాన్ని పుష్కలమున నొక నూతనముగము ప్రాసించి నది. ఇంత కాలమునుండి లాటిన్ భాషా వ్యాకరణముల యన్వయములవల గలుగని విశేషప్రయోజనము నూతనముగా గలిగిన సంస్కృతభాషాసంఘముల గలిగినది. భాషల వ్యాకరణము నభ్యసించు శాస్త్రకా వారి నిర్వహక్రమమును బ్రకటింపదుట, నూతనభాషలతో పోల్చిచూచుట యందలి శ్రద్ధ భాషల పుష్కరసంఘంభవ్యముల సారయుట, వాని వ్యాకరణము, భాషారూపముల వ్యాకరణములయేకాక, వాని ప్రాచీనచరిత్ర నన్వేషించి మూలరూపములను గానవచ్చుట, భాషలలో కాల గతిని గట్టుగు మార్పులకు గారణముల సారయుట—

మొదలగునవి యీయుగమునందలి భాషాపరిశీలనమున ప్రధానవిషయములైనవి. శాస్త్రకవిత యనునవి చరిత్రకే కాక, భాషాపరిణామమువిషయమునగూడ నన్వయపబడ చ్చినవి. తిక్కినవాని చరిత్రలవలెనే భాషాచరిత్ర మున నొకటికూడ కలదని గుర్తింపబడినది. దీనిక తమ వాచకము ప్రబలిత సుస్మృతి భాషాసంఘము ముఖ్యకాణమునగును.

అంతయులకు ఇతరభాషలన్ని అలెగ్నంబగు దండము ప్రచేసినప్పటికి శిష్యు తెలియును. కాని వారిరిక శేషములవారి భాష్యరియుని, వీరు వారిని స్నేహింపని తెలిచియు నుంచెట్టి ఒకరి భాషయగు కొకరి కాదు. ఈ పోయియుండును. కాని పికనేమాదిశబ్దములు కొన్ని పదికభాషలలోనే చేరక పోలేదు. 'పెక' శబ్దము గ్రీకుభాషలో 'pecus' అనుగానినండి చెచ్చినకే ఐనా, నిక సంస్కృతి భాషపున శివుశ్చత్తి కల్పింపజూచినా సంస్కృతి నైగూకరణము. "అహిహిత కాయతీతి పిక" అని. ఇట్టి పుష్కలీతికల్పనముకూర్చి కుమారిలభిష్టు గట్టిగా వాని చినాడ.

తిరువాతి నిగ్గభువాని, ప్రాచీనవాని నీదేశము నాక్రమించుటకు పోయినాగి నెలతెరకు దేవును గూర్చి యూగపుకేయులు కేమియు దెలియకు. లాటిన్, సంస్కృతములకు గల సంబంధమును గూర్చి ప్రచీనవారికి తొలుగొత్తి నొక మృత్యంతియును బంపిన వాడు ప్రాచీన వాని 'కొంగో' అనునాతిడు. సంస్కృతభాషా ప్రాచీనత, గ్రీకులాటిన్ లతో విడి గల సన్నిహితసంబంధము, పదముల విషయముననేగాక వ్యాకరణవిషయమునూ వీనికి గల సామ్యము ఈ గూడుభాషలు సేకమాతృకములే, అనునీ మొదలగు విషయముల నాంగ్లయులకు దెలిపినవాడు నరీ విలియంజోన్సు (౧౮౯౬). ఈతడే కాక దాసుకాకుంత నిగ్గలముల నాంగ్లములోని కను వదించినవాడు. సంస్కృతిమునకు నితరయూరపియన్ భాషలకునుగల సామ్యమును గూలుబయేగాక, యితర దేశభాషలకును పరిశీలించి ప్రాపంచికభాషలను సంస్కృతిభాషావర్గమున, ఇతరభాషావర్గమున విభజించినవాడు 'ప్లెటో' అను జర్మనుపండితుడు. ఎక్లెడ్జో మారస్సుగు హిందూదేశమునని సంస్కృతభాష

కును, యూరపులోని ప్రాచీనభాషలగు గ్రీకు లాటినుల కును సన్నిహితసంబంధము కలదని తెలియుటతోడనే, యూరపుదేశములలోని విశ్వవిద్యాలయములు పెక్కింటిలో సంస్కృతభాషాపరిశీలన, పరిశోధనములకై ప్రత్యేకపండితసానము (Professorships) లేర్పాటు చేయబడినవి. భిన్నప్రదేశములం దొక్కసారిగా సంస్కృతభాషాపరిశీలనము ప్రారంభింపబడినది.

దెవ్యార్కుదేశములో నీ పని బూనినవాడు రామ్మొపండితుడు. బాల్యమునుండియు వ్యాకరణతత్వ తత్త. ఐస్టెండిక్ భాష నీతరభాషలతో 'బోల్చి విమర్శించినవాడు. ఒక భాషనుబట్టి దానిని వ్యవహరించిన జాతియొక్క ప్రాచీనచరిత్ర నన్వేషింపవచ్చును. వారి మతము, సాంఘికమర్యాదలు మారినను వారు వ్యవహరించు భాషాని పదములనుబట్టి వారి పూర్వ చరిత్ర గ్రహింపవచ్చును. పదము లొకభాషనుండి మరియొక భాషలోనికి సంక్రమింపవచ్చునుగాని వ్యాకరణ సంప్రదాయము లట్లు రావు. కావున వ్యాకరణపద్ధతియే భాషల సంబంధమును నిర్ణయించుటకు ముఖ్య సాధనము. ఇదిగాక ఆత్మవశ్యకములగు వస్తువులను దెలుపు శబ్దములు, సర్వనామములు, సంఖ్యావాచకములు—వీనిలో సామ్యము గలిగినచో నాభాష లొక్కటటుంబడునకు కెందినదే యని నిర్ణయింపవచ్చును. ఈ శబ్దములనుబట్టి యాభాషలలోని ధ్వనులమార్పులను గనిపట్టి స్వరనూత్రములను గల్పింపవచ్చును. ఈ పద్ధతి ననుసరించి యూరపుభాషల సంబంధములను నిర్ణయించి భిన్నకాఖిలను విడదీసిచూపినవాడు రామ్మొపండితుడు. ఇండియాదేశమునకు వచ్చి హిందూదేశ భాషలనుగూర్చియు, పరిషియక్ - కెందుభాషలను గూర్చియు లక్షణములను దెలిపినాడు. ఈదేశమునందలి 'మలబారిక్' భాషలు - అనగా ఇప్పుడు ద్రావిడభాషలనబడుచున్నవి-సంస్కృతముకంటె భిన్నవర్ణమునకు కెందిన వని కనిపట్టి ప్రకటించినవారిలో 'రామ్మొ' పండితుడే ప్రథముడు.

తరువాత 'జేకబ్ గ్రీమ్' అను జర్మనుపండితుడు జర్మానిక్ భాషలకు చారిత్రకవ్యాకరణమును రచించెను. భాషాశాస్త్రముల చారిత్రకపద్ధతిని ప్రవేశపెట్టినవాడీతడే. ఈతని చారిత్రకపద్ధతిలో తారతమ్య పరిక్షాకూడ లేకపోలేదు. ఒక భాషయొక్క భిన్న వర్ణముగాని, అతిసన్నిహితములగు భాషలలోని రూప

ములనుగాని పరిపూర్ణ వాని సంబంధమును కనిపెట్టుట మూలముగా వారి చరిత్ర నన్వేషింపవలయు నని యాతని యభిప్రాయము. సన్నిహితభాషల తారతమ్య పరిక్షయే భాషాచరిత్రము గూడ ననుచున్నది. జర్మానిక్ భాషలలో నిట్టి తారతమ్య పరిక్షమూలముగా నొక ధ్వనిపరివర్తన మితడు కనిపెట్టెను. ఇతరఇండోయూరపియక్ భాషలలోని ప, త, క అను ధ్వనులు జర్మానిక్ భాషలలో (f, th, h) ఫ, థ, హ-గా మార్పుకెందిన టాతడు నిరూపించెను. సం-పితా. లాటిక్-పెటెర్ శబ్దములు గానికల 'faetor' అని మారుటచేతనే తరువాతి ఇంగ్లీషులో 'father' అనే శబ్ద మేర్పడినది. ఈ ధ్వనినూత్రము 'Grims law' అని యాతనిపేరి బరగినది. ఇట్టి ధ్వనినూత్రములలో గొన్నిలోపములు తరువాత కనబడినను, ధ్వనినూత్రములను (Phonetic law) కనుగొనుట యనునదే భాషాశాస్త్రాభివృద్ధి మార్గమున నొక క్రొత్త మెట్టుగా గ్రహింపబడినది.

భాషాశాస్త్రప్రవక్త త్రియములో మూడవ వాడుగా గ్రహింపబడినవాడు 'ఫ్రాంక్ బాప్' (Franz Bopp.) అను నాతడుకూడ జర్మను దేశీయుడే. ఈతడు ఇండోయూరపియక్ భాషల కన్నిటికిని మొట్టమొదట సమగ్రవ్యాకరణము వ్రాసినవాడగుటచే నీతని గ్రంథముతోడనే భాషాశాస్త్రము పుట్టిన దని జగత్కదేశీయులు తలంతురట. ధ్వనినూత్రముల విషయ మంతగా నీతడు పరిశ్రమ చేయలేదుగాని, పదవాక్య నిర్మాణపద్ధతిని నిరూపించుటలో నీతని కభిమాన మెక్కువ. సంస్కృతభాషాసామ్యముచే నీ భాషలలోని విభక్త్యావివ్యాకరణరూపముల మూలరూపముల నన్వేషించి, గ్రీకు లాటిక్ మొదలగు భాషలు సంస్కృతమునుండి పుట్టినవి కావనియు, దీనితోపాటన్నియుగూడ వేరొకమూలభాషనుండి పుట్టినవనియు, సంస్కృతముమాత్ర మితరసోదరభాషలకంటె మూల భాషలక్షణములను నిలుపుకొనియున్నదనియు నాతని యభిప్రాయము. సంస్కృతభాషామూలములలో గ్రీకు లాటిక్ భాషామూలములను బట్టి సమన్వయించుకొనవలసినవిగూడ కొన్ని గలవు. ఈ భాషలలోని విభక్తి ప్రత్యయము లనబడునవి ప్రత్యేకార్థములు గల స్వతంత్రశబ్దములనుండి యేర్పడినదే యని నాతడుపండితుడు నిశ్చయించెను. భాషల నీతడు మూడువర్ణము

అర్థము లేనిను: (1) భావపరిమేయము—వాక్యకరణము లేని నీవాభావ; (2) ఏకాకరభావములు, భావపరిమేయము—వాక్యకరణము కలది ఇండోయూరపియన్ భాషలు; (3) ద్వ్యకరభావములు—మాత్రేని హల్లులతో గూడిన భావములుగలవి—సెమెటిక్ భాషలు.

జర్మన్ యిక్ భాషలకు 'గ్రిమ్' ధ్వనినూత్రముల శ్రేణులనుబట్టి, ఇండోయూరపియన్ భాషల కన్నిటికి నన్వయించు ధ్వనినూత్రములను పోట్ ('Pott') అను నాతడు ప్రతిపాదించినాడు. భాషల సాజాత్యసంబంధములను నిర్ణయించుటలో నీ నూత్రముల ప్రాముఖ్యము నీతడు నొక్కిచెప్పినాడు. కేవలధ్వనిసాదృశ్యమునుబట్టి సంబంధమును నిర్ణయింపగూడదు. ఇంగ్లీషు 'bad' శబ్దమునకు పరిషయ్ 'bad' అనుదానికిని సారూప్యము కలదుగాని సాజాత్యము లేదు. (cf. Eng. prop-Tel. ప్రాపు; mouth-మూతి; Gastics-గొల్లలు etc.) పరిషయ్ - Xva har=Sister, = Oestio-౦— ఈరెంటికి రూప సామ్యము లేకపోయినను, సాజాత్యము కలదు. అది ధ్వనినూత్రములనుబట్టి నిరూపింపదగియుండును. ఇంక నీతడు భావరూపముల పట్టికలను తయారుచేసి పదవ్యుత్పత్తులను దెలుపు భావకోశమును రచించెను.

షైలర్ (Schleicher) అనునాతడు స్వరనూత్రముల సహాయముచే ఇండోయూరపియన్ మూలభాషాసారూపమును కనిపట్టనలయు నని యిత్నించినవారిలో ప్రథముడు. దానినిబట్టి భిన్న భాషలలో గలిగిన మార్పులను, వాని పరస్పరసంబంధమును దెలిసికొనవచ్చునని, ఆయాభాషల చారిత్రక వ్యాకరణరచన కిది తోడ్పడునని యాశించి భావము. అట్టి మూలభాషలో నొక కథను ప్రాసీ యాతడు చూపెను. ఈ కుటుంబముందలి భాషలకు గల సంబంధమును జూపుచు నొక వంశవృక్షమును గూడ నాతడు విధముచేసియున్నాడు. ఈమూలభాషను లనునది యూరోపియన్ భాషలకు యని తరువాతి వాణీ వాదము నొప్పుకొనలేదు. మూలభాషలోని యచ్చులు, హల్లులు నల్లసంఖ్యాకములే యని, పదవిశ్లేషణ మొక్క తరువాతే జరిగిన దని, సంస్కృతము నందలి వర్ణములే మూలభాషకు చేరువగా నుండునని నూతడు తలచెనుగాని, తరువాతికాలపు పరిశోధన విషయమున ప్రత్యేకభాషాసముచేసినది. సంస్కృతము

నందలి అచ్చులకంటెను హల్లులకంటెను హెచ్చువర్ణములే మూలభాషలో కలవని, సంస్కృతరములలో ఆఇ, ఎఇ, ఒఇ, ఆఇ, ఏఇ, ఒఇ—అనునవి, ప్రాస్యతర 'అ' కారము అజ్ఞతమై గలిగిన i, m, n, r అను హల్లులు, మూడురకములైన కంఠ్యములు మొదలగునవి ఇండోయూరపియన్ మూలభాషలో నుండెనని చెప్పగర్, బ్రుగ్ మన్ మొదలగు పండితుల తరువాతి పరిశోధనలవలన వ్యక్తమైనది.

షైలర్ యొక్క భావముల ననుసరించి ఇండోయూరపియన్ కుటుంబభాషలకు సంబంధించిన పదజాలమును పోగుచేసిపెట్టినవాడు 'అగస్టుఫిక్టు' అనునాతడు. ఈ కోశమునందీ భాషలు ఇండో ఐరోపియన్ అని, యూరపియన్ అని రెండు వర్గములుగా జేయబడినవి. మూలభాషములను కనిపట్టుటలో కొన్నిలోపము లున్నను ఇండోయూరపియన్ భాషల కన్నిటికిని సంబంధించిన సజాతీయపదముల కోశమును తయారుచేయుటలో నీతడు ముందంజ వేసినని చెప్పవచ్చును. ఇప్పటికి ఇండోయూరపియన్ కాఖా భాషల కన్నిటికిని చక్కని వ్యాకరణములు బయలుదేరినవి. లాటిన్ నుండి బయలుదేరిన 2, ౩ కాఖా భాషలకు (Romance Languages) పరస్పరసంబంధము, క్రమపరిణామము నిరూపింపబడినది. ఈ పరిశోధనఫలితములను సులభముగ బోధపడునట్లు చేసినవాడు మాక్సు ముల్లరు పండితుడు. ఆయన 'భాషాకాస్త్రోప్రవాణములు' సామాన్యనకుగూడ భాషాకాస్త్రమునందభిరుచి కల్పించుటకు నోడ్పడినది. ఎన్నియో ముద్రణ లందినవట. ధ్వనిపరిణామనూత్రముల ప్రాధాన్యమును గుర్తించి వాని సమన్వయమున గలుగు చిక్కుకు సమాధానముల నారయుట, శబ్దముల వ్యుత్పత్తివిషయమున నూహగానమున కవకాశము తగ్గించి, వాని పూర్వచరిత్ర నశ్శేషించి నిర్ణయించుటలో తగు శ్రద్ధ వహించుట, ప్రాచీన భాషల పరిణామమును గుర్తించు విషయమున నాధునిక భాషాపరిశీలనావశ్యకతను గుర్తించుట మొదలగు విషయములందు పరిశ్రమ విశేషముగా సాగజొచ్చిన దని, బాప్, షైలర్ లు ప్రారంభించిన పని నంత సమర్థతతో బ్రుగ్ మన్ కొనసాగించి యొక నిరూపము నొందించినాడనియు మాక్సుముల్లరు పండితుడు గొప్ప వ్యక్త్యాభివృద్ధి ప్రకటించిన భాషాకాస్త్రగ్రంథముయొక్క ఉపోద్ఘాతములో చెప్పినాడు.

ఈ సనియంతయు—నీ భాషా ప్రవివక్షణా
సాధివృద్ధి యంతయు నింతవరకు ఇండో-ఇరానియన్
భాషా పరిశీలనమునకు సంబంధించినదిగా నేర్పడినది.
దగుటచేతగాక విదేశములందు జరిగినదిగానే యున్నది.
మనదేశమునందు స్వతంత్ర భాషానామే నికే మూల
మైనది గాక. తదప్రకారము యంతయు మనదేశ యా
త్మాన్నియు ఈ భాషానికే భాషా ప్రవివక్షణ నీ దేశ
మందలి యితరభాషల పరిశీలన కంటెనే కుసుమగా
గిలినది, మన దేశమున జరిగినది యీవృద్ధియందు
పాఠానికే యను విషయము ముఖ్యముగా గమనింపవల
యున్నది.

ఇటీవల జరిగిన భాషా శాస్త్రాభివృద్ధి

హిందూ శిష్యుల నిరంతరకాలమున ఇండో-ఇరానియన్ కుటుంబములను సూర్చిగాని, ప్రత్యేక సంస్కృతమునూర్చిగాని భాషాతత్వప్రశ్నతో జనింపినవాగు నాల తక్కువ. ఈనాడు ౧౯వ శతాబ్ది కంక్షాభాగమున ముద్రాపక ప్రసిద్ధి కాలక్షేప సంస్కృతభాషావాగ్యముగా, దేశభాషావిద్యారంభ వేత్తకులుగ నుండిరి. కేమరెకాస్ట్రులు (M. A.) గాని తప్పదు. ఇటీవలను సూర్చి పరిశోధన జరిగిన వారుగాని, ప్రాచీనాదములను యుద్దరింపినవారుగాని మరెవ్వరును లేరనికమ్మును. కాని ఇది దేశభాషలను సూర్చిన పరిశీలనకు కంటె జూరదది. ఆధునికములుగ ఉద్భవించిన భాషాభివృద్ధిని బీమ్ (Beams) అనునాత డి "మలనాత్యవ్యాకరణము" (Comparative grammar of the Modern Aryan Languages of India) నువానిని వచించినాడు. డాక్టరు హార్వీలు అనునాతడు గొప్ప పులకట్ట వ్యాకరణమునే వచించినాడు. ఇక ఈ దేశమునందలి ద్రావిడభాషాకుటుంబమునకు కందిన భాషలను సూర్చి భాష ఇండో-ఇరానియన్ భాషలని యమున పర్యవేక్షి ప్రాసిన తీగిని "ద్రావిడభాషామలనాత్యవ్యాకరణము" ను ప్రాసినాడు. దక్షిణహిందూ దేశమున మిమిగా నుండిన డాక్టర్ కాల్వెల్ అనునాతడు. ఈ దక్షిణహిందూ దేశమునందలి తమిళము, తెలుగు, కన్నడము, మళయాళము, కుకు మొదలగు భాషలు ఉద్భవ దేశమునందలి కురుక్, మాల్టా, కురు, గాండ్, బ్రాహ్మణు మొదలగువానితోగూడి

సంస్కృతము, ఇండో-ఇరానియన్ భాషలకంటె సన్నము, ప్రత్యేకమునా నొక కుటుంబమునకు కందినది. ఇంతకుముందు ఇందు పండితుడే తెలిసినాడు. కాని వాని నితరు 'మలనాత్య' భాషలని చెప్పినాడు. ముక్కుముల్లర్ తన 'భాషా ప్రవివక్షణ' ప్రపంచమునందలి భాషా ప్రవివక్షణ సూర్చి ప్రాయము, వీనిని 'తమిళిక్' భాషలని పేర్కొనినాడు. ఈ భాషలకు ముక్కుముల్లర్ నుంచిందు ద్రావిడభాషలని పేర్కొనినాడు. కాల్వెల్ పంక్షణ. ఈత డీ గ్రంథమున ఇంత ప్ర. క. ౧౮౭౪ లోనే ప్రకటించినాడు. కాని యిది మూడే యుపసంహితలనుగాని, విద్యుధకులనుగాని విశేషముగా నాకర్షించినట్లు నున్నది. కాని ఇట్లుముదల నీ దక్షిణదేశమున నిండో-ఇరానియన్ భాషలను సూర్చి భాషపండితుని వ్యాకరణమునూర్చిగాని, కాల్వెల్ పంక్షణ దక్షిణదేశ భాషా ప్రవివక్షణము గూర్చిగాని చూకరింపదీ, వానియంద నొకదానిని పేర్కొనని శ్రమవేసి నొకదానిని మాత్రము ప్రకటించి ముగియించినవారిని ముదలవాని పేర్కొనినట్లు గాదు. ఇయన చిన్నప్పటి మహావైద్యులు, ఆర్యము, తెలుగు, కన్నడము మొదలగు భాషల నభ్యసించినవారగుటచే, ముద్రాపక ప్రసిద్ధి కాలక్షేప భాషా సాంవిద్య నభ్యసించి వైద్యులైనవృత్తికే, భాషాతత్వ విజ్ఞానము మును ప్రవలినది. సిదప మునాదా, హిందూస్థానీ, బెంగాలీ, సింధీ భాషల నభ్యసించి, అప్పటి కేవల స్వపాలన 'హిందూ' గౌరగారి ప్రాత్యహా ను బాటింగ్రీకుభాషల భాష మునాదా నంపాగించి భాషాతత్వపరిశీలన కార్యమున నిమగ్ను నున్నాడు. ౧౮౮౪ సం.నుంచే 'Notes on Aryan and Dravidian Philology' అనే గ్రంథము ప్రకటించి నున్నాడు. అప్పటికి ప్రసిద్ధి కాలక్షేప దేశభాషాశాస్త్ర పర్యవేత్తకుడుగ నుండిరి. ద్రావిడభాషలు మునాదా కుటుంబమునకు కందినవని యుట్టి ద్రావిడభాషాపండితుల యభిప్రాయమునకు స్పష్టముగా, నీ భాషా శాస్త్రభాషా కుటుంబమునకు కందినవే యని తా నభిప్రాయపడినట్లు వ్యక్తముచేసి, యందలి శిష్యుల కార్యభాషాశిష్యుల నోర్చి, వ్యాకరణపద్ధతుల కార్యభాషావ్యాకరణముల లతోను సంబంధము కల్పించి వీనినుండి నిష్పన్నమైన

వనియే చూపుటకు యత్నించి నారు. ఇందు కుపబలకముగా తానురచించుచున్న కోశములు, తులనాత్మక వ్యాకరణములే తన భాషములను నిరీకరింపగల వని యాశించినారు. కాని యివి ప్రకటితములైనట్లగు పడిదు. అంగ్రీకేబ్దతత్వమునకు సంబంధించిన క్రియాభాషములు, అగ్రానుస్వారతత్వము, తమిళశబ్దతత్వము అను గ్రంథములు మాత్రమే ప్రకటితములై యున్నవి. ద్రావిడ భాషలకు తమిళాంగ్రీకసృష్టమగు శబ్దములకు గల పరస్పరసంబంధమును, సాజాత్యమును గుర్తించి, యా భాషాభాషములను బరస్పరము పోల్చి పరిశీలించుటచే గలుగు విశేషభాషమును, గుణములను ఆయన బాగుగా గమనించి వ్యుత్పత్తిచేసినవాడే యయ్యెను. కాని వీని నాగ్యభాషలతోడను, సంస్కృతముతోడను ముడిపెట్టి గూపనిష్పత్తిని కల్పించుటలో స్వరసూత్ర కల్పనము చేయుక తన కిచ్చునచ్చిన స్వతంత్రపథమును ద్రోక్కయత్నించినవాడగుటచే, నీతినిహర్షము తిరు వాతివారి కంటి యాదరపాత్ర మగుటగాని, అది యొక శాస్త్రీయపద్ధతిగా నాదరింపబడుటగాని తెలుసనిపలేదు. భిన్నగోత్రములైన యనేకభాషలనుగూర్చి చక్కని జ్ఞానము సంపాదించుటేగాక అంతకుపూర్వము నుండి వానిలో విశేషపరిశ్రమ చేసిన పాశ్చాత్యభాషా వేత్తల వ్రాతలను, పద్ధతులనుగూడ బాగుగ తెలిసికొనిన వాడే యైనను, స్వాసభాషమునుబట్టి వారు చూపిన దానికంటె భిన్నమైన పద్ధతిని ఈ భాషలకు గల సంబంధమును, శబ్దనిష్పత్తిని, అగ్రపరిణామమును, వ్యాకరణవిశేషములనుసాధింపజాలని యత్నించి నాడు.

ఇంతకుపూర్వ మీ భాషలలో పరిశ్రమచేసిన బాప్, బెడఫీ మొదలగువారెవరును ఆర్యభాషావర్గము లోని శబ్దముల సాదృశ్యసంబంధములను కనిపెట్టలేకనే పోయినారని, కాని తావలంబించిన పదవర్గముల విధానమునుబట్టి శబ్దనిష్పత్తిని సులభముగా సాధించవచ్చునని యాయననమ్మకము. ఇక ద్రావిడభాషల విషయములో కార్త్యైయలో మొదలగువారవి 'మరేనియకా' కుటుంబమునకు చెందిన వని చెప్పినను, అందరి పదముల కార్యభాషాపదములనుండియే నిష్పత్తి కల్పించి, ఆ భాషల నాగ్యభాషావర్గములోనికే తీసికొనిరాగలిగితి నని యాయన తలచినాడు.

సంస్కృతము, గ్రీకు, లాటిన్ భాషాపదములనుసారాప్యమునుబట్టి, ఆర్యమునుబట్టి కొన్ని వర్గములుగా విభజించి, వానిలో నొకదానినుండి మరియొకటి యెట్లు నిష్పన్నమయ్యెనో చూపినాడు. ఒకటి 'ఆత్మక' వర్గము. దీనినుండి స్వ, స్వర్, సు, మేరు, మేరు, బాష్ప, నభస్, శ్వస్, త్యక్, ధృ (to blow) ధాతువు—ఇట్టి వింక వచనములు గ్రీకులాటికే శబ్దము లేగాక, పెమిటికే కుటుంబమునకు చెందిన హీబ్రూ శబ్దములు శబత్, సెలమ్, శబర్, బలగ—వంటి వచనములు నిష్పన్నములైనవట. ఇట్లే దీనినుండియే తమి. మేడు, తె. మట్ట మొదలైనవికూడ నిష్పన్నములైనవట. ఇట్లే కొన్ని వర్గములలో ననేకభాషాశబ్దములను జేర్చి వానికి నిష్పత్తి కల్పించినారు. నామవాచక శబ్దములనుండియే క్రియావాచకములు. ధాతువులు నిష్పన్నములైనవని వీరి భావము. ఈ "ఆత్మక" శబ్దము నుండియే షట్, స్వప్, దీప్, గుప్, ముష్ మొదలగు ధాతువులు చుప్పరినలుగదాచకు నిష్పన్నములైనవట. ధాతువులనుండి నామములకు నిష్పత్తి కల్పింపదలచుట చేతనే పాణినిధాతువుల పాఠము ౪౦౦౦ వరకు పెరిగినదని వీరి తాత్పర్యము. ఇక ద్రావిడభాషలలో 'మాకులు' మొదలగువానిలోని 'కు' తమి-కల్ అనునవి "అవర్" అనుదాని గూఢాంతరములే. 'చేతక' = చేయి + ఆ. ఇక్కడ 'య' కాగమే తకారముగా మారినది. సరసములుగా—సరసమ్ + ఇత్ + అలుక - అని యుండుటగా ఇత్ ఇట్ అయి, ఉత్తగా మారినదట. చేసితిని: చేయ + ఇత్ + ఇత్ = ఇత్త = చేయ + డ + ఏత్ = వీనియందలి 'ఇత్', 'డ' అనునవి సంస్కృతమునందలి 'పత్తి', 'కృ' అను వానిలోని ఇత్ - తి - ప్రత్యయములే ఇచ్చుట చేరినవట. తి - 'మరున' + ఉత్త > మర్వడు > మవ్వడు > ఒక్కడు. (వ్యకారానికి కకారాద్యగూడజేయు) త. 'అవత్' - కి ఇప్రత్యయము చేర్చగా 'అది' అనును. ఈ 'ని' అనునది స్త్రీలింగప్రత్యయము.

ద్రావిడభాషల కార్యభాషలలో గల సంబంధమును గూర్చి మరియొక విశేషము గలదు. అవి తరువాతి సంస్కృతిమతోకంటె చైతన్యభాషతోనే యొక్కడు సంబంధము గలవి. శబ్దతత్వపరిశీలనము విషయము, మతసరిత్రవేదాంతములవిషయమున సంస్కృతము, లాటిన్, గ్రీకు, హీబ్రూభాషలు తప్ప తక్కిన

యార్యభాష లన్నిటికంటే ప్రాచీనము లని వారి యభిప్రాయము. ఈ విషయము సంపూర్ణమున బాగుగ ప్రతిపాదించబడునని వ్రాసినారు. కాని యా సంపూర్ణ భాగము ప్రకటితమైనట్లగుపడును. ఆర్యద్రావిడభాషల తత్త్వమును గూర్చి శ్రీ శేషగిరిశాస్త్రిగారు రాకాలమున చాల పరిశ్రమచేసినవారిలో ముఖ్యుడే యైనను, దీనినలంఘించిన మార్గము సరియైన శాస్త్రీయపద్ధతి కాక పోవుటచే గానోలు వా కాలపు శాస్త్రజ్ఞుల దృష్టి నాకర్షించలేదు. కాని వీరి తరువాత వీరిమాగ్గులు ననుసరింప యత్నించి, తెలుగు ఆర్యద్రావిడభాషల నతిప్రాచీనమైన దని తలచి, ట్యూటానిక్ భాషావర్గమునకు శొందిన ఆంగ్లో సాగ్స్ మొదలగు భాషలలోని పదములకును, తెలుగుపదములకును గల సామ్యమును జూపుచు నట్టి సామ్యము గల పదముల పట్టికలను తయారుచేసి ప్రకటించినవారు శ్రీ శేకుమర్ రాజగోపాలరావుగారు. వీరు మద్రాసు ప్రెస్సియము కాలేజీలో నాంగ్లో సన్యాసరులుగ నుండి 'South Indian Research' అను మాసపత్రికకు సంపాదకులుగ నుండి యనేక భాషావిషయకవ్యాసములను ప్రకటించి ముండ్డిడివారు. శ్రీ శేషగిరి శాస్త్రిలవారివలననే వీరిని ఆంగ్లముయొక్కయు, ద్రావిడభాషలయొక్కయు ప్రాచీనతనుగూర్చి, వాని కార్యభూమిలతో గల బాధీయతను గూర్చి నిశ్చయభావము కలవాడై, దానిని ప్రతిపాదించు యత్నము లనేకవిధముల సలిపిరి. కాని వీరి ప్రయత్నములను విశేషముగా పరిశీలించట్లగుపడును.

వై యిద్దరివలె ద్రావిడభాషలను నవి యార్య భాషాజన్యములే యను వాదమును పునఃస్థాపించుకొని శాస్త్రీయపద్ధతి నాభివృద్ధిపరచుట నిష్పత్తిక్రమమును నిరూపింప నిశేషల యత్నించినవారిలో శ్రీ డాక్టరు చీలుకూరి నారాయణరావుగారు ప్రధానులు. వీరు వై నారీవలె ద్రావిడభాషలప్రాచీనత నొప్పకొనరు. ఉత్తరహిందూస్తానమునందలి యాధునిక కార్యభాషలవలెనే ధీయవియు ప్రాకృతాపభ్రంశములనుండి శ్రీ. శ. ౮, ౧౦ శతాబ్దముల ప్రాంతమున నే నెరుగుదలచినవని వీరు వాదించుదురు.

దీమ్యు, హర్షిలు పండితులు ఉత్తరహిందూస్తాన భాషలనుగూర్చియు, కార్తెల్వో పండితుడు దక్షిణదేశ మందలి ద్రావిడభాషలనుగూర్చియు తారతమ్యపరిశీ

లనతోగూడిన తమ వ్యాకరణగ్రంథములను ప్రకటించిన తరువాత వీ దేశములోగూడ దేశభాషాతత్వపరిశీలనము విషయమై కొంత సంబలనము కలిగినది. ప్రత్యేక భాషలనుగూర్చిన పరిశీలనము, వాని కితరభాషలతో గల సంబంధము, వాని ప్రాచీనత, చరిత్రనుగూర్చిన పరిశోధనము ప్రారంభింపబడినది. ఉత్తరదేశమునందలి మరాఠీ భాషకు, బంగాళీ భాషకు సునీతిమూరచటరీపండితునిచేతను ఆధునిక భాషాశాస్త్రపద్ధతుల ననుసరించి చారిత్రక వ్యాకరణములు రచింపబడినవి. దక్షిణదేశమున తమిళ భాషావిషయమున 'పోర్' పండితుడును, కన్నడ భాషావిషయమున క్రిస్టోల్, గైసు పండితులును, మళయాళమున గింజెల్ పండితుడును, తెలుగున ప్రోటో దొరగారును విశేషపరిశ్రమ చేసి, ఆయా భాషలకు వ్యాకరణములు, కోశములు, విమర్శగ్రంథములు రచించి ఆయా దేశముల భాషాసాహిత్యముల కొక సూత్రతో ప్రేజమును గలిగింపిరి. సంస్కృతభాషానానము కలిగినపిమ్మ యుగపురదేశమున కొనసాగింపబడిన ఇండ్లో యూరపియన్ భాషాతత్వపరిశీలనము మూలముగా బయలుదేరి నిర్ణయింపబడిన భాషాశాస్త్రపద్ధతుల ననుసరించి, పర్యేషుల పుట్టుపూర్వోత్తరములను, వాని సహజలక్షణములను, తత్త్వమునుగూర్చి పరిశీలించుచున్న యవల మన దేశమున గలిగిన భాషాశాస్త్రోన్మేషమార్గముని మనము గమనింపవలసియున్నది. ఈ సందర్భమున హిందూదేశ మంతటికిని సంబంధించునదిగా లేనట్లుబడిన భాషావిషయకమును మహోద్యమ ముకట్టి కలను. అది గ్రియర్సన్ (Sir George Grierson) పండితుని యావ్యర్థమున కొనసాగింపబడిన (Linguistic Survey of India) హిందూదేశ భాషాసమీక్షణ మనునది. ఇది కాశ్మీరము మొదలుకొని కన్యాకుమారివరకు గల మన దేశములకు వ్యాకరణములతో మన్న ప్రాంత స్వరూపలక్షణములు, సంబంధ బాల్యములు, ప్రాచీనత, చరిత్ర, వర్గీకరణము మొదలగువానినిగూర్చి విశులముగా జర్పించి, గ్రాయబడిన ౧౨ పెద్ద సంపుటముల యుద్గ్రంథము. ఇందు ఇండ్లో ఆర్యభాషలు, దార్మికులేక పితామహులు, ఐరేనియన్ భాషలు, ముండాభాషలు, ద్రావిడభాషలు—ఈ మొదలగు కన్నవర్గములకు శొందినవై హిందూదేశమున చిరకాలమునుండి వ్యవహరింపబడుచున్న భాషలను గూర్చి సవిమర్శముగ సోదాహరణముగ జర్పింపబడినది.

భాషాశాస్త్రము - దాని క్రమాభివృద్ధి

ద్రావిడభాషావర్గమునకు హిందూదేశమునందలి సంస్కృతాద్యార్యభాషా కుటుంబముతో కంటే పూర్వసిగ్గుభాగమునందలి సిగ్గుయో - లేదా శురేనియోభాషాకుటుంబముతోనే సన్నిహితసంబంధము కలదని నిరూపింపయత్నించిన కాశ్యప్తపంపితుని వాదమును ఘండించి, సిగ్గుయో లేదా శురేనియోకుటుంబమునందే యొక ప్రత్యేకభాషాకుటుంబముగా శిష్టబ్రాహ్మణ వీలులే దనియు, నందు చిహ్నముల సన్నగ్ధముల భాషకు సజాతీయసంబంధమే కానిరా దనియు, నట్టి సందర్భములో నీ ద్రావిడభాషల నా కుటుంబమున జేర్చుట యేమాత్రము యుక్తముకాదుగావున, నీ ద్రావిడభాషల నొక ప్రత్యేకకుటుంబముగ గ్రహించుటయే న్యాయమున నభిప్రాయమును గ్రహించుటయే సర్వవేగమున ద్రావిడభాషలను గూర్చిన కేవలసంఖ్యలుగా సిద్ధము చేసిన 'ప్రొటోకోనో' పంక్తిపాఠము చేసినాడు. అప్పటినుండియు నీ ద్రావిడభాషలకు సంస్కృతప్రాకృతములతో గూర్చి సంసర్గజమగు సంబంధమేగాని సాజాత్యసంబంధము లేదని, యిది యీ దేశములో బహుశః ఆర్యజనుల దేశమునకు వచ్చుటకు పూర్వమునుండియు నెలకొనియున్నది యా భాషలే గాని, యిటీవలి ప్రాకృతపత్రంములనుండి విజాతీయభాషాసంసర్గమున నేర్చుకొనుచున్నది తలంపబడుచున్నది. ఇట్లు హిందూస్థానభాషలనుండివి కావనియు సహజగు భాషాతత్వమే తరుణుల తలచుచున్నాడు. తిమిళభాషలో విశేషపరిశ్రమ చేసిన 'పోష'పంక్తి దీ భాషలకు సంస్కృతముతోనే సన్నిహితసంబంధమున్నదని తలచినను, కాశ్యప్తగూతని వాదమును ప్రత్యక్షాభిప్రాయము చేసి, సిగ్గుయో భాషాసంబంధమును జూప యత్నించినాడు. తరువాత సిగ్గుయో సంబంధవాదముతో ప్రత్యక్షాభిప్రాయము చేసినది. కన్నడిభాషలో విశేషపరిశ్రమ చేసిన క్లిష్టపండితుడు, మలయాళకోశము రచించిన గంధర్వకుమారతద్ధరగూపములను వ్యక్తముచేయుచు, దేయశబ్దాలమును ప్రత్యేకముగా శబ్దాద్యభిప్రాయ కాక, కన్నభాషలలో గల సజాతీయరూపములతో నానిని బోల్చి మూలధాతుస్వరూపమును గుర్తించు మార్గముల నన్వేషించి వ్యక్తపరచియున్నాడు. వారి మార్గము ననుసరించి యీ కన్నడిములయొక భాషాతత్వపరిశీలనకు గడిగి, కన్నడిములయొక భాషాచరిత్ర నన్వేషింపయత్నించిన దేశీయపండితప్రముఖులగు ఆర్. నర

సింహాచార్యులు, యస్. నరసింహయ్యగారలు, ఉల్లాస్ పరమేశ్వరయ్యగారు, ఎల్. వి. రామస్వామయ్యగారు మొదలగువారుకూడా. నా భాషలు సంస్కృతభాషా సాహాయ్యము నంతి పొందినను, తజవ్యములుమాత్రము కావనియు, తెలుగుతమిళభాషలతో సజాతీయములైన స్వతంత్రభాషలు అనియే తలచినాడు. పోషతరువాతి తిమిళ భాషాపరిశోధకులుగూడా నీ భాషమునే యనుసరించుచున్నాడు. ఇటీవల నుత్తరహిందూస్థానభాషలలో నొకటియగు బంగాళీభాషయొక్క ఉత్పత్తివికాసములను గూర్చి యగధమను పరిశ్రమను సలిపి, ఇందు సంబంధముల యుద్ధృంగమును రచించిన సునీతికమారధర్మినిపండితుడుకూడా కంగదేశమున కార్యభాషాసంసర్గము కలుగుటకు పూర్వ మనార్యజనులు, అనార్యభాషయు నా దేశమున నెలకొనియున్నట్లు నిర్దేశించు లగనడుచున్న వనియు, నార్యభాషలగు ప్రాకృతపత్రంములలోను, అంతకంటే నెక్కుడును తరువాతి హిందూస్థానభాషలలోను గానవచ్చుచున్న నార్యభాషాసంప్రదాయము లనునవి యీ ద్రావిడ భాషలకునుకూడాతో దగ్గరపోలిక గలవైయుండుటచేత నా దేశమునకప్పుడు ద్రావిడజనాక్షరమైయుండియుండుననియు, తద్భాషాసంప్రదాయములే గూర్చిభాషను ప్రాకృతములుగను, తరువాతి న్యాయపరికభాషలుగను మార్చియుండు ననియు, కావుననే ద్రావిడభాషాసంప్రదాయము లనేకము నీ భాషలలో గానవచ్చుచున్నవనియు చెలిపి, గూర్చిభాషలలోని ద్రావిడ లక్షణముల పట్ల నొకరిని నిర్దేశించుచున్నాడు. దీనిని బట్టి ద్రావిడభాష లొకప్పు డీ దేశమునందంతటను న్యాయపరిశీలించినవని, అవి కొన్ని సహజలక్షణములతో కూడిన స్వతంత్రభాష అని గూతని యభిప్రాయమునట్లు గ్రంథములన చెలియుచున్నది.

ఆంధ్రదేశమున మాత్రము పెక్కురు పండితులూ నీగూర్చిభాషను మార్చియు, దీనితోపాటు తక్కిన దక్షిణదేశభాషలనుగూర్చియు భిన్నాభిప్రాయము ప్రకటించినది. "జనని సమస్తభాషలకు సంస్కృతభాషాసంబంధమునక" అను సంస్కృత భాషాభిప్రాయములను వైయాకరణుల భాషమే నిలిచి తెలుగు సంస్కృతప్రాకృతభాషమే యను వాదము ప్రబలింపద. లాతురుకులలో మొదటివాడగు కేతన "తల్లి సంస్కృతంబే యెల్లభాషలకును, దానివలన గొంత

భారతి - రజతోత్సవ సంచిక

గానబడియే, కొంత తాన గలిగె నంతయు నేకమై, తెనుగుభాషనాగ వివరిత కల్గె" నని తెనుగు సహజముగ గొంత యున్నదనియే చెప్పినాడు. కాని తగు వాటి పరిశోధకు లీ భాషయంతయు ప్రాకృతభాషమే యనియు, తక్కిన 'యా భాషా ని కార్య భాషలవలె ప్రత్యేకముగ తెనుగు, దక్షిణదేశభాషలను వైశాచీ ప్రాకృత పరిణామరూపమునే యనియు, నివియు పై యార్యభాషలవలెనే క్రీ. శ. ౧౦ వ శతాబ్దిలో, లేదా ౭, ౮ శతాబ్ది ప్రాంతమునో స్వతంత్ర భాషలుగ మారినవిగాని యంతకుపూర్వము వీని స్వరూపమే కానరాదనియు చెప్పి, తెనుగునందలి దేశ్యానిశేబ్దములనే కాక, యందలి భావపులు, వ్యాకరణరూపములనుగూడ సంస్కృత ప్రాకృత రూపములతో నిష్పన్నములైనట్లు నిరూపించుటకు విశేష ప్రయత్నము చేసినాడు. ఇట్టి వారిలో సింహాస్థులు డాక్టరు చిలుకూరి నారాయణ రావుగారు. వీరి 'Dravidian Philology' అను గ్రంథ మాంగ్లమున ప్రకటింపబడినది. ఆంగ్ల భాషాచరిత్ర మను రెండుసంపుటలుగ గ్రంథ మాంగ్లవిశ్వవిద్యాలయము నారు ప్రకటించినారు. ఈ యాంగ్ల భాషాచరిత్ర రచన లోనే ద్రావిడ భాష భార్య భాషాజన్యము లను వాదమును వీరు బలపరచినారు.

ప్రాకృత ప్రయాగరణులలో కొందరు దాక్షిణాత్య, ద్రావిడి, కాంచీకీయ మొదలగునవి దక్షిణ దేశభాగమునందు వ్యాపించిన వైశాచీ ప్రాకృత రూపము లని చెప్పియుండుటచేత, దానిని పురస్కరించుకొని వీ రిదక్షిణదేశభాషలన్నియు వైశాచీ ప్రాకృతభాషలని తలంచిన ట్లగుపడును. వైశాచీ ప్రాకృతము లనువాని స్వరూపలక్షణములనుగూర్చి విశేషముగా తెలియనే తెలియదు. ద్రావిడ భాష లక్షణములతో బోల్పదగి యున్న స్వల్పవిశేషములచూత్రమే లాక్షణికుని వాని ప్రత్యేక లక్షణములుగా సూచాపరించుచున్నారు. గుణాధ్యుని రచన వైశాచీలో నుండిన దన్నమాటయే గాని అది యెట్టిదో లోకమునకు దలియదు. ప్రాకృత భాషలక్షణము లనేకములను విచారించిచూచినచో నవి విజాతీయ భాషాసంప్రదాయములవారు సంస్కృత భాషనునే గుర్తుకొనుసందర్భమున నా శబ్దములను స్వీయ సంప్రదాయరూపులుగా పలుకుచుండుటవలన గలిగిన మార్పుల నూలముగా నేర్పడిన వికారములే యని వ్యక్తముకాకపోదు. కావున నార్యభాషలు ప్రాకృత

ములుగా మారుటకు ముఖ్యకారణము వానిపై గలిగిన విజాతీయ భాషాసంప్రదాయ ప్రాభవము (influence) అనకతప్పదు. ఆర్యు లీ దేశమునకు వచ్చునప్పటి కీ దేశము నిర్జనారణ్యము కాదు. ద్రావిడ భాషలు మాట్లాడిన వారు, కోలులు మొదలగువారు, నీయార్యులచే దమ్యులని, గ్రామ్యులని, మేమ్యులని పిలువబడినవారై రెవరో కలరు గదా. వారిని పీఠగగద్రాక్షి సంఘములో జేర్చుకొని నను, చేర్చుకొనకపోయినను వీరి భాషను వారు నేర్చుకొనునప్పక్షమనను, వారి యుచ్చారణసంప్రదాయముల ననుసరించి గూర్చుభాష మారిపోక తప్పదు. క్రొత్త భాష లేర్పడికమానవు. "ఈ విధానభాషలవారు అంతకు పూర్వ మిచ్చలనుండిన జాతులతో సఖ్యము నెఱపి వారిని తమలో గణుపుకొనుచుండిన కాలముననే" (అతిరువాతినే) ఆర్యు లింగు ప్రవేశింపజొచ్చిరి (సం. I—౫౫ పేజీ) అని పితామహులవారు, అంతకు పూర్వ ముండిన జనులు వారిభాషలతో నీ దేశములో నార్యులు ప్రవేశించుటకు బూర్వమే యున్నారని శ్రీ నారాయణరావుగారే చెప్పుచున్నారు. వేదముల కాలమునుండియు నీ గూఢియజను ఆర్యభాషను నేర్చుకొని భాషించుసందర్భమున నా భాష వీరి యుచ్చారణసంప్రదాయము ప్రభావముచే, దేశభేదమునుబట్టి క్షిన్నవిధములను ప్రాకృతములుగా మారిన దనుటకు సంశయ మేమి? ఈగూఢియజనులలో ద్రావిడ భాషలను మాట్లాడిన జనులకూడ నుండవచ్చు నని యొప్పుకొన్నప్పుడు, ప్రాకృత భాషలలో గాన వచ్చేడి యనార్యభాషాసంప్రదాయము లనబడునవి ద్రావిడ భాషాప్రసిద్ధములుగ నే కనబడుచున్నప్పుడు, ఆ ప్రాకృతములయొక్కయు, తరువాతి యార్య భాషలయొక్కయు ప్రాదుర్భాసమునకు ద్రావిడ భాషా సంప్రదాయ ప్రాభవమే కారణమని స్పష్టకు వెను దీయవలసిన పనియేమి? సునీతిమరారధట్టి పండితుడు తాను రచించిన బంగాళీ భాషాచరిత్రలో నాధునికార్య భాషలపై ద్రావిడ భాషాసంప్రదాయ ప్రాబల్యమును నిరూపింపగల పట్టులను ప్రత్యేకించి చూపినాడు. వాని నన్నిటిని ఆంగ్ల భాషాచరిత్రకారు లనువదించి తన గ్రంథములో (I—౬౬ పేజీ) తెలుపుచు "ద్రావిడ భాషలు ప్రాకృతములు కావనుకొనటచే, నార్య భాషలు వేరనియు, ద్రావిడ భాషల ప్రోద్బలమువలన నార్య భాషలు ప్రాకృతములుగాను, నేటి యార్య

భాషాశాస్త్రము - దాని క్రమాభివృద్ధి

భాషలుగాను బరిణమించిన వనియు చెప్పట సంభవించినది" అని ఛటర్జీ పండితు నెత్తిపాడిచినారు. వీరి గ్రంథము తెలుగులో రచించబడుటచే ఛటర్జీ గారికి తెలియలేదుగాని—ఇది తెలిసి యున్నట్లయితే—
 “అయ్యో, నేను ద్రావిడభాషలు ప్రాకృతములు కావనికొన్న మాట నిజమే. కావుననే వాని ప్రభావమువలన నివి బయలుదేరిన వని చెప్పి వాను. మీరును ద్రావిడభాషలు ప్రాకృతజన్యము లని, యేనిగ్రముగా వైన చూపవలె నని యాకొనించేతనే గదా వానికి మూటిగా సమాధానము చెప్పుకుదరక, ఈ పరిణామము సహజముగనే కలిగియుండుచున్నది, లేదా ఇతర భాషల ప్రాకృతముల (ఒక్కద్రావిడభాషలుమాత్రము కాక ఇతర అనార్యభాషలలో) చేతవైనను కలిగియుండువచ్చుననియు, ఇంక నేమేమో చెప్పి ద్రావిడభాషలు ఆధునికార్యభాషలననే క్రీ. శ. ౧౦ వ శతాబ్ది కంటే వలననే యేర్పడినవని చెప్పవలసినది యేర్పడినది” అని వారు బదులు చెప్పియుండవారేగదా. ప్రాకృతములో గనబడు ద్రావిడభాషాసంప్రదాయము లనబడునవి ఇతర భాషాప్రాకృతములవలన గలిగినవో వానినిద్రావిడ సంప్రదాయము లనగలసిన వన యేమి? ఇవి యెంతవరకు భాషలలో గనబడుచున్నవి? ఈ ప్రశ్నలకు రకుండ చేయుటకే ప్రాచీనప్రాకృతముల కాలమున ద్రావిడ భాషలు నేటిరూపమున నున్నవని చూపించవలె నని వారడుగుచున్నారు. ప్రాచీనప్రాకృతముల కాలమున ద్రావిడభాషలుమాత్రము ప్రాచీనరూపముననే యుండునుగాని నేటిరూపమున నెట్లుండుగలవు? అనార్య సంప్రదాయము లనబడునవి మాత్ర మాకాలపు ద్రావిడ భాషలలోగూడ నిష్పాదునవనే యుండకపోవు. అస్సలు లేనివి యాభాషలలో నిష్పాదు కారణము లేకయే రావుగదా. ఆకాలములోను వీనిలో నున్న అనార్య సంప్రదాయములే, వేదభాషలోగాని, సంస్కృతములోగాని కనబడక సామాన్యజనులు వ్యవహరించు సార్యప్రాకృతములలో మాత్రమే కనబడుటచేత, అనార్యజనసంపర్కము గలిగిన వీరి భాషలో నవి సంక్రమించియుండు నని తలచుట కనకాశము కలిగినది. అసలు ప్రాచీన ప్రాకృతముల రూపమే యెట్టిదో నిర్ణయింప సుసాధ్యము కావచ్చును ఆకాలపు ద్రావిడభాష లెట్లుండెనని చూపవలసిన పని యేమి? చూపుటకు నిదర్శనము లెట్లు వచ్చును? వాస్తవముగా వైశాచీ

ప్రాకృతస్వరూప మెట్లుండెనో ఎవరికి తెలుసును? ఏవో నాలుగైదు వాక్యములనుబట్టి తరువాతి వైయాకరణులు చెప్పిన లక్షణపు ముక్కలుతిప్ప. ద్రావిడి, దాక్షిణాత్య, కాంచీదేశీయ మొదలగువానిని బోధించినవారు కేవలము అర్వాచీనప్రాకృతభాషావైయాకరణులుగాని ప్రాచీన లెక్కరును గారు. వీరి కాలము నకు ‘జనని సమస్తభాషలకు సంస్కృతమను భావము నిరపశననది. ప్రాకృతమైన యాకరణులు ద్రావిడి వైశాచీ ప్రాకృతవికార మున్నారని గవక, దానినిబట్టి వీరును ద్రావిడ భాషలన్నియు వైశాచీపరిణామరూపములే యని నిరూపింప యత్నించినట్లున్నారు.

ఆధునికార్యభాషలనియు ౧౦ : శతాబ్దికివల బయలుదేరిన వే. వీనిలో ప్రాకృతములలోకంటె ద్రావిడ సంప్రదాయచ్చిన్నములు విశేషముగా నున్నవనున్నవి. ద్రావిడభాషలలోనూనే వీనిలోను నీ విజాతీయసంప్రదాయములు బయలుదేరిన వని గదా వీరి భావము. కావున ద్రావిడభాషలవలనగూడ ౧౦ : శతాబ్ది ప్రాంతమునకే తీసికొని రావలసివచ్చినది. ఇవి యంతకుపూర్వముండెనని చెప్పటకు తగిన నిదర్శనములు లేనవి భావించిరి. అయినను “తమిళములో ౫, ౬ వ శతాబ్ది నుండి గ్రంథములు కాన్పించుచున్నవి. తమిళము తరువాత లిఖితమైనది కన్నడము. ౭ వ శతాబ్దము. తరువాత లిఖితమైనది తెలుగు ౯ వ శతాబ్దము.” అని వారే చెప్పియున్నారు. క్రీ. శ. ౫వ శతాబ్దమువరకు భారత దేశమున ప్రాకృతభాషలు ప్రచారముండునని. నాటినుండి ౬, ౭ శతాబ్దములవరకు దక్షిణదేశమున ప్రచారముండునని భాషల స్వరూప మెట్లుండెనో తెలిసికొనుట కాధారమే లేదట! (౬౦ పేజీ సం.) కావున ద్రావిడభాషలరూపమున ప్రాకృతభాషలు, నేటి యాగ్యభాషలును గలిగిన వనుట సమంజసము కాదని వారి వాదము.

౬ వ శతాబ్దికిపూర్వమునందలి యాంధ్ర దేశమును పాలించిన రాజుల ప్రాకృతసంస్కృతభాషనములలోని తెలుగుదేశపు గ్రామనామములలో ద్రావిడభాషాసహజములగు శకటరేఫ ‘ఱ’ కారములు కనబడుచున్నవే— ఇంకను అనేకదేశీయశబ్దములు కనబడుచున్నవే—ఇవి యాదేశమున సంస్కృతప్రాకృతములకంటె భిన్నమైన భాష యుండుటను చూచింపవా?

తమిళములో శ్రీ. శ. ౫, ౬ శతాబ్దములనాటికే గ్రంథములే కానించుచున్న కన్నప్పడు, ఆ శతాబ్దములలోనే కాని, అంతకు పూర్వమునగాని యా భాషకూడ ప్రచారములో నుండెననుట యసమంజసమునా? ఉత్తర దేశమున ౫వ శతాబ్దమునకు ప్రాకృతము ప్రచారముండుననింతమాత్రమున ౫, ౬ శతాబ్దములనాటికే తమిళ భాషలో గ్రంథములు బయలుదేరినట్లు తెలియుచుండగా, ౬, ౭ శతాబ్దముల నీ దక్షిణదేశమున ప్రచారములో నుండిన ప్రాచీనభాషలను పోల్చునచేతనే తెలిసికొనట కాధారములు లేకపోవులేమి? ఆయా కాలములందలి గ్రంథములన్నయు ప్రచారములోనున్న భాషాస్వరూపమును పోలునలేవా? కన్నడము ౭వ శతాబ్దివరకును, తెలుగు ౯వ శతాబ్దివరకును లిఖితము కాలేదని ప్రాచీనభాషాపరిశోధకులగు వీరే అట్లంటే, కేరళస్వయంబాద్ధులకు వాగ్ధామే అని అనకోకతిప్పదు గదా! ఈ భాషలలో ౬, ౭ శతాబ్దములవరకు శాసనములు కనబడలేదు గనుక, శాసననిదర్శనములేదు గనుక, భాషలుకూడ వా కాలమున లేకనియే వీరు మరొక చోట ప్రతిపాదించిరి. ఒకభాషలో రచింపబడిన శాసనములు లేనిచో వా భాషయే లేదనగలమా? ౫, ౬ శతాబ్దములనాటికి గల కన్న గ్రంథము లంతకుపూర్వ మాభాష కలదని మాపలేవా? 'తిగువాక్కు' తమిళ శాసనము, కన్నడమున 'హలిమిడి' శాసనము, తెలుగున చిక్కుళ్ళ శాసనములలోని 'విజయగాజ్యసంకల్పగంధీ' అను పదము ఆయా భాషలు ౪, ౫, ౬ శతాబ్దములలో గలదని చూపగల కన్నచో—నవి హంగ (Spurious) శాసనము లందుకుగాబోలు. క్రిస్తుశకారంభమునను, పూర్వమునను ప్రాకృతశాసనములుమాత్రమే కనబడినంతమాత్రమున ద్రావిడ భాషలు కర్ణాటకముననే లేకనుట, హిందూదేశ, పలన్నియు ప్రాకృతజన్యములును తమవాదకుల సమర్థించుకొనుటకే గాని పెరుగాదనుట నిష్ప్రవాదము.

ఇక నీ వాదమున వాగ్ధామే యాద్రావిడభాషాధాతువుల శబ్దాల అను, వ్యాకరణరూపములను ప్రాకృత జన్యములని నిరూపింప యత్నించిరి. ఈ యత్నములో తెలుగురూపములను మాత్రమే ప్రధానముగా గ్రహించిరిగాని - ఇతరద్రావిడభాషారూపములతో బోల్చి చూడరూపముల నన్వేషింపలేదు. వీలునబట్టి మాత్రమే యితరభాషారూపములను గ్రహించిరి. ఉన్న

ఆధారము శబ్దరత్నాకరము. దానినే వీరు కందలకు గాలించి ౨౫౦-౩౦౦ మించని దేశ్యధాతువులను గ్రహించిరి. వాని యంతములనుబట్టి కు, గు, చు, జు, టు, తు, డు, డు, లంతముగలవిగా విభాగించిరి. సంస్కృతధాతుపాన మతివిపుల మైనది. ఒక్క ధాతు వనేక రూపముల గనబడును. ఒక్క గత్యర్థమున ఉభి, ఉభి, నభి, కభి, మభి, మభి..... ఈ టిగా వందలు. ఈ ధాతువుల తుమ్ము పోలుగుధాతువులలోని కు, గు, టు, చు ఇత్యర్థాన్వయముల నిష్పత్తిచేయుటకు వీలైన మరియొక ధాతువునో, ప్రత్యయమునో, లేదా మొదట ఉపసర్గనో చేర్చి, నామ్యులు కనబడుటకు వీరకు లందించిన పద్ధతి. సూక్తి : కృ > మౌ > కృ > కృ = కెలకు ; క్షి > కృ = క్షికు ; వి > కృ > ఎక్కు ; నగ్ > కృ = ఇచ్చు ; నచ్చు ; పక్ > కృ = పండు ; విప్ > కృ = విప్లు ; కృత = క్రుడు. పోణినీయధాతు కోశములోని ధాతువులు సంగ్రహిగా తెలుగులోనికి వచ్చినవి చాల గలవట ! - ఆగ - తె. అను, ఆగ - అను, ఇగ - ఏను, కాగ - కాయు, పుమ - పూడు, కృ - కొను ఇత్యదులు. (Mouth - మాతి, Prop - ప్రాపు, eaten - తినెను ముచ్చగువానినిబట్టి తెలుగు ఇంగ్లీషుండి వచ్చిన దన్న వారును గలరు.)

ఇక ద్రావిడభాషలలోని ప్రత్యేకశబ్దములను బడులు, లు, లు, లు, లు ఉత్తరహిందూభాషలలోనుండ, అనగా ౧౫వ శతాబ్దమునకి పూర్వంలోనికి వచ్చినవానిలోనుండ నీ 'ల' లేకపోలేదు. ఇది సంస్కృతప్రాకృతములలో లేకపోయినను, శ్రీ. శ. ౬వ శతాబ్దమునకును శాసనములలో వనేకదేశ్యశబ్దములలో గానచ్చుచుండినా, నీ శబ్దములలో నీశబ్దము సంస్కృతశబ్దములను పుట్టిన దనియే నమ్మకలేదట. దీనికి కారణముగా ౧౩వ శతాబ్ది శబ్దమణిదర్పణ కారుడు 'ఘటికా' 'మక్కుట' మొదలగు శబ్దముల నండి కన్నడమున గత్యర్థ, కోణముదలగు శబ్దము లేర్పడినవని చెప్పబడియున్న వారు గ్రహింతురు. ఇవి సంస్కృతశబ్దముల నుచ్చరించలేని ద్రావిడజనులు తమ కలవలైన 'అను' జీర్ణి పటికి రీమో అన్నచో "ద్రావిడులు భారతవర్షమంతయు వ్యాపించియుండిరని (శాసన) ప్రమాణము చిక్కుచరకు" (సం. I-౨౩౭

శ్రేణ్యమాటాడకూడదట. 'అ' ౧౧ శతాబ్దకే తెలుగులో నంతరించినది. ఆ ఇప్పటికి నిలిచియున్నదే. "ద్రావిడ భాషలం దిది అనాదిహంసయు ప్రత్యేకచిహ్నముతో గాన్పించుచున్న"దట (సం. I-౨౪౯). ద్రావిడ భాషలు ప్రాకృతభాషావికారములైనచో నీ శికటరేఖ మార్యభాషాశబ్దములతో సంబంధము కలిగియుండు (డిటీర)వలెనట." వికారము లనియే వారు నిశ్చయించి వారుగాన, సంబంధము కనబడకతీరువా? కావున మండికట్ట, పుష్ప-ప్రీతి, ఆద్యంత-ఏణు, ఆరుహ-తమి-వీ, తె-ఎక్కు. ఇట్లే శికటరేఖము సంస్కృతమునంపి తెలుగునకు వచ్చినది.

ఇక 'సంధి' విషయమున "సంస్కృతముందనేక విధములుగా నుండిన సంధివిధాన మంతయు ప్రాకృతము లందే (౧) అచ్చులు ప్రత్యేకముగా నిలిచి వాని నడుమ నొక యుగమాత్రము చేరుట, (౨) పరమాప సంధి గలుగుట—అను రెండు విధానములు మాత్రమే నిలిచిన" వట. సంస్కృతమునంపి వచ్చిన యీ సంధిలో ఇంత మార్పు గలుగుటకు గారణ మేమో? అది సమాజమనియే వాదించుచున్నాము. కాని ఈ సమాజభంగి ద్రావిడ భాషలలోని భంగిదేనే యనుసరించుటకు కారణమేమో? విషయము తిరుగి పేయుటయే సమాధానము. "ద్రావిడభాషలలోని సంధికూడ నార్యభాషాసంప్రదానము గోధర్యే కాని వేలుకాదు" (I. 333) అని వారి సమాధానము. సంధివిషయమున తమిళమలరూపములలోనిదానిని వచ్చినారు. కాని ఆచ్చికశబ్దాలము, భాషువులు విషయమున నితరభాషా సూపములతో భోల్పూటానలేదు. బొల్పిమాడనక్కర లేకదే, 'మూలధాతువుల ప్రకృతత్వమునుగూర్చి యిది వరకే వివరింపబడినదని తృప్తికొందివారు. ఈ తెలుగు ధాతుసూపములే సర్వద్రావిడ భాషామూలసూపము లని కూడ వారు తలచిరి కాబోలును.

సంధిలక్షణమునుగూర్చిన అనేక సమాచారములు గూర్చియు సంస్కృతవాక్యకరణమునకు సంబంధించిన చతురయు తెలిపి సంస్కృతసమాసవిధానము తెనుగునకు "కొంతవరకు మాత్రమే పొసగు"ననియు వ్యక్తము చేసినారు. కాని యిందలి ఆ విశేషలక్షణములైనను ఆర్యభాషలనండి వచ్చినవేనా యని విషయమును బరిశీలించలేదు.

సంస్కృతమున లింగము శబ్దగతియు. శబ్దముల యంతములనుబట్టి చూచినచో అనియతినితి కనబడ వచ్చు. "ప్రాకృతమున లింగవిషయమున వ్యత్యయము గలిగినది. ద్వివచనము బోధించినది. విభక్తిప్రత్యయములు సమసిపోయినవి" (సం. II-౨౩౨). ఆధునిక కార్యభాషలలో నిదనరకే యస్త్యస్తమయిన శాబ్దిక లింగము మరింత వ్యత్యయమంది విశవాదృశి జాతినీ బట్టి లింగ మేర్పడబడినది. అట్టి భాషలలో నీ విధానము చాలవరకు ద్రావిడభాషామార్గము ననుసరించినది (II-౨౩౩). ఈ ద్రావిడ భాషలు ప్రాకృత జన్యములే యని చూపుటయేగాదా వీరి ప్రయత్నముంతా. ఆధునికార్యభాషలలోపాటు ఇవియు ప్రాకృతములందే పుట్టినవే. అట్టి సందర్భములో జాతినీబట్టి లింగ మేర్పడుట యీ ద్రావిడ భాషలకుమాత్ర మెట్లు వచ్చున? వీనితో సజాతీయములే యని చెప్పబడుచున్న యితరార్యభాషలు "ద్రావిడభాషామార్గము ననుసరించుట" యెట్లు పొసగు? ద్రావిడవిభిన్నలక్షణము లనబడున వన్నియు ప్రాకృతములనుండి వచ్చినవనియే కదా వీరి వాదము. సంస్కృతముననే జాతి, లింగము కలచని తగువారి విప్రీతియు న్నగు. అప్పుడు కోల్ భాషల సంస్కృతములన నీమార్పు రావచ్చు నను భుక్తిగారి వాదముతోనే పడలేదు. కాని పైని ఆర్యభాష నీ లింగవిషయమున ద్రావిడ భాషామార్గము ననుసరించిన వని తామే చెప్పుచు "ద్రావిడభాషాసంస్కృతము మూలముననే కలిగిన దని ధట్టిగారు తెలిపిరి. కాని యీ విషయమున వారి భావనాశి కియే మూలము" అని వాదించుచున్నారని చెప్పగలరు. తాము పైని చెప్పిన విషయమే భుక్తిగారి వన్నపుడు అది వారి భావనాశి మూలమునదట! "అనాటి ద్రావిడ భాష లనగా నేనో? వాని వ్యవహార మెట్టిదో?" సమాధానము ధట్టిగారు చెప్పలేనట (II-౨౩౯) ఇతిరార్యభాషలు ద్రావిడభాషలక్షణమునే యెందు కనుసరించినవి? ప్రాచీన ప్రాకృతమున లింగ మస్త్యస్తమగుటకు గారణ మేమి? శి. ౫౬ శతాబ్దములనాడు గ్రంథస్థములై యున్నవని తామే చెప్పిన ద్రావిడభాషలు అంతకుపూర్వము ప్రాకృతములనాడు లేవా?

వచనమువిషయమై కాట్టెల్ మాపిన ద్రావిడార్యభాషలకుగల భేద మొక్క తమిళమునకే వర్తించు

నట (II-౧౬౪). అన్ని విషయములలోను గూడ నీ భావలకు గల సామ్యభేదములు చూచి, మూలములను కనిపట్టలేనియుండునుగదా. తెలుగునగూఢ నట్టి వాడుక లేకపో లేదని వారే అన్నారు. కాల్వైల్ చూపిన తక్కిన భేదములను పేరు కొదనలేకపోయిరి. విభక్తివచనముల కొకే ప్రత్యయ మార్గభాషలలో నుండుట కాదందుగా? అట్టివి ద్రావిడభాషలలో గల వందుగా? విభక్తివిధానమే విశిష్టము. క్రియావిధి పదతీయ నట్టిదే.

“సంఖ్యావాచకపదములకు ప్రాకృతములందుగాని, ఇతరార్యభాషలయందుగాని పోలికలు చిక్కుట లేదట” (II-౧౧౦౪). యూరపియన్ భాషలలోగూడ సామ్యము కనబడుటలేదు. కావున దీనికి గారణముకట్టే యోయుండును. దీనికి మూలమై ప్రాచీన భాష ప్రచారమునాండి తొలగియుండినవలయు ననట. లేదా ఏ ఏదేనియొక భాషాపదములతోనో ముడిపెట్టవలయు నన్నచో నీ భాషలలోని పదముల రూపములను పోల్చిచూపవలసి యుండును. ‘ఒక’ ఏకశబ్దభవమే కావచ్చును. కాదనటకు కాల్వైల్ అనవసరముగా బాధపడినాడు. రెండు = రొండు. ఇది గొంగు > ద్వంద్వమునాండి వచ్చినది. మూడు, నాలుగుశబ్దములకు మూలము లేమియు కనబడలేదనిమాత్రము నిశ్చయించినాగు. ఏను, అయిదు మొదలగు ద్రావిడభాషలకు కన్నీటికి ‘పంచక’ అనునదే మూలము. ‘మూడు’ - ప్రాచీన ప్రాకృతములందే ‘హర్ - హర్’ లుగ మారి “వరేనియక” భాషలకు సంబంధించిన ప్రాచీనభాషలద్వారా ద్రావిడభాషలయందు మొదటిసండియు నెలకొని యున్నదని చెప్పవచ్చునట (II-౧౧౦౪). ఐకేనియక భాషలకు సంబంధించి యితర పుష్పకో బహుశః అంతరించిపోయియుండిన, ప్రాచీన భాషలలో నే తక్కినద్రావిడభాషలక్షణము లనుకొనుచున్నవన్నియు గూడ మొదటిసండియు, క్రీస్తుశకము మొదటిసండియు నుండిన వని ఏల తలంపగూడదు? అంతరించి పోయిన యా భాషలతోపాటు ద్రావిడభాషలు నాకాలముననే యుండియుండును.

విశేషణములు విశేష్యముల లింగ, విభక్తి, వచనములనుబట్టి మారుచుండుట సంస్కృతములో నుండుటచే కాల్వైల్ నీ భాషలకు సంబంధము లేదన్నాడు. సంస్కృతములో నా మార్పు విధియేయైనను దానికి

సంబంధించిన యనేకాగ్ర్యభాషలలో ద్రావిడభాషల యందువలెనే అట్లు మారనక్కరలేదట. కావున నా యాగ్ర్యభాషలవలెనే ద్రావిడభాషలను సంస్కృతాదిభాషాజన్యములు కావలెనని నీ భావము. ఈ భావమును సమర్థించుకొనటకు తెలుగులో తత్సమ విశేషణముల లింగము మారుచున్నదని తెలుపుట. ఏషయొక్క సహజలక్షణమును గుర్తించుటకు ఇతర భాషలనుండి యెరువుతెచ్చుకొనిన సామ్యులనా పరిచించుట!

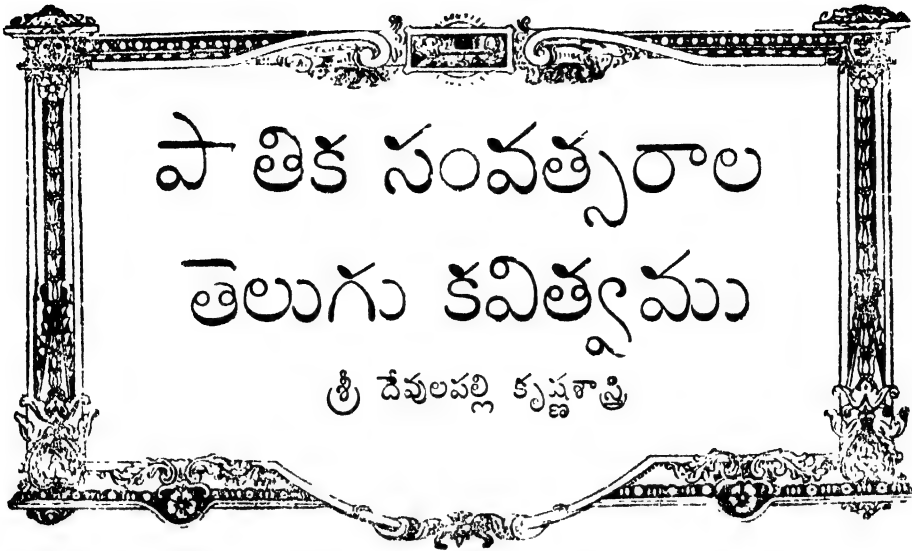
ఉదా: సుగుణాభిరముడు రాముడు, భక్త తత్సమ సీత కాపాడుగాతి. ఇవి తత్సమభాషలో నాదాహరించుట. “బృహత్ సేకములు సంస్కృతభాషా వ్యాకరణముల ప్రభావముచే నీ భాషలోనికి వచ్చినవి కలవు. వానినిబట్టగా యీ భాషాసహజలక్షణములను కనిపెట్టుట? శ. ర. లోని తత్సమశబ్దజాలమును బట్టియే యీ భాష సంస్కృతిజన్యమని చెప్పదలచిన నట్లే యుండును. తిరిమిభాషమును సంస్కృతము నందుకంటే శిన్నముగ తెలుపుట ప్రాకృతిభాషలందే బయలుదేరినదట. కావున తెలుగునకు, సంస్కృతము నకు సంబంధము లేదని చెప్పగూడదట ప్రాకృతముల ద్వారా సంబంధముట క్రియల నిర్మాణవిషయమనగూడ నాగునికార్యభాషలకును ద్రావిడభాషలకు నెంతో సామ్యము కలదట. కాని యాచార్యుల మార్గభాషలు ద్రావిడభాషలనాండి గురువుచెచ్చుకొన్నవందురు. వారి రెండుగ్రంథలకు గల భేదములనిగూర్చియే యెక్కువగ నాది చెప్పవచ్చు” అని వారి నాచును. సర్వస్మృతము నాండి వచ్చిన భాషలకుచేసంస్కృతభాషా సంప్రదాయము లనేకములు నీనిలో సంక్రమించి యుండుట సహజము. ఆ నిలీచియున్న సంస్కృతసంప్రదాయములు ద్రావిడభాషాసంప్రదాయములకు శిన్నములు కాకమానవు. ద్రావిడభాషా సంపర్కప్రభావముచేత సహజసంప్రదాయములు మరికొన్ని వానిలో జేరినవు డవి ద్రావిడభాషలతో పోలికను కల్పింపక మానవు. కావున నీ భేదము వృష్టిభేదమునుబట్టి యేర్పడినదిగా గనబడకపోదు. ‘సరళవృష్టి’ యనన దేది యనునదే విచార్యము.

ఈ శేషములోగాని, యితర శేషములోగాని భాషా తత్వజ్ఞులగువారైనకు లీ ద్రావిడభాష లార్యభాషా

జన్యములను వాదమును బలపరచువారుగా గనబడరు. పలువురు ద్రావిడభాషావిశేషలక్షణములను గూర్చియు, నందలి ధ్వనిసంప్రదాయములను, ధ్వనిపరిణామరీతులను గూర్చియు, నీ కుటుంబమునందలి ప్రత్యేకభాషల ప్రాచీనచరిత్రాన్వేషణము, ఆధునికమాండలికభాషల లోనిపరిణామవిశేషపరిశీలనను మొదలగువానినిగూర్చియే విశేషపరిశ్రమ చేయుచున్నారు. ద్రావిడభాషలలోని ధ్వనిపరిణామరీతులను గూర్చి "London School of Oriental Studies" అను సంస్థలోని బరోస్, ఆల్ ఫ్రెడ్ మాస్టరు, టర్నర్ మొదలగువారు కడు శ్రద్ధతో పనిచేయుచున్నారు. ఫ్రాన్సు దేశమునగూడ Jules Bloch పండితుడు ద్రావిడభాషానిర్మాణలక్షణములను గూర్చి యిటీవలనే ప్రెంచిభాషలో నొక గుర్తింపు

మును ప్రకటించినాడు. అమెరికాలోగూడ భాషాతత్వ శాస్త్రపత్రిక (Philological Journal)లో ద్రావిడ భాషాతత్వమునుగూర్చిన వ్యాసములు ప్రకటితములగు చున్నవి. ద్రావిడభాషల ప్రత్యేకత, వాని విశేష లక్షణములు గూర్చి యీ దేశముననేగాక యితర దేశ ములలోగూడ విశేషపరిశ్రమ జరుగుచున్నది. మన దేశమునందలి యుక్తులును భాషాతత్వశాస్త్రము నందును, ద్రావిడభాషాతత్వపరిశీలనమందును నిత్యోధిక శ్రద్ధ వహించి, తెలుగుభాష పుట్టుపూర్వోత్తరములను సరిగా చెలీసికొని ప్రాచీనకాలమున నీ భాషాశాస్త్ర మునకు మన దేశమున గల గౌరవమును, ప్రాధాన్యమును నిలుపజేయుదురుగాక!!!

పాతిక సంవత్సరాల తెలుగు కవిత్వము

శ్రీ దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి

౧౯౨౩

డిసెంబరు మాసాంతములో కాకినాడ కౌంగ్రెసు జరుగుతూన్నప్పుడు నుంట్లూను, బసవరాజు అప్పారావుచేతిలో భారతి మొదటిసంచిక చూశాను. చూసినతక్షణం ఎవరెవరి పద్యాలు దానిలో పడ్డాయో అని షేజీలు అత్రంగా తిరగేశాను. 'కన్నీరు' అనే నా పద్యం దానిలో పడ్డట్లు జ్ఞాపకం. అప్పటికప్పుడే మా సాహితీ, శారద వస్తున్నా భారతిలాగ నిగనిగిలతోను, నిండుతనంతోను వీధి రాలేదు. అందుచేతనే భారతిని అంత ఉత్సాహంతో అందుకున్నాను. ఇక నాడు మొదలుకొని ఈ కోజుదాకా నిరాఘటంగా, హుందాగా నలుగురు వస్తూ ఉన్న ప్రతి భారతి ఒకటే. అంతేకాక తరతరాలవారిని, రకరకాలవీ కావ్యాలకి సమానాదరాలు చూపుతూవస్తున్న ప్రతికూడా భారతే.

౨

దాదాపు ౧౯౨౩ మొదలుకుని నేటిదాకా పాతిక సంవత్సరాలు కదా! ఈ పాతిక సంవత్సరాల ఆంధ్రకవిత్వంస్థితిగతు లెలా ఉన్నాయో వ్రాయాలంటే చాలా చిక్కులున్నాయి. చిక్కులంటే చిక్కులా! నాకు మరి గడ్డుగా కనిపించి కలం కదప నీయంత గట్టివి.

నేనూ ఈశకంలోవాణ్ణి ఆయన! మరి కొద్దో గొప్ప నేనూ కొంత సందడి చేసినవాణ్ణి ఆయన!

వీధి వ్రాసినా సహేతుకంగా ఉండాలి; సరసంగా ఉండాలి; సంక్షిప్తంగా ఉంటూ సమగ్రంగా ఉండాలి; స్వంతి ఇష్టాలూ, అయిష్టాలూ రాకుండా, స్వంతసగార్మోతలు రాకుండా, సాక్షి చెప్పినట్లు మహా తటస్థంగా ఉండాలి. వీధిగా చూసినా అలాగ చెప్పడానికి ఇప్పుడున్నవా ధైర్యం కావలసివంత దూరంగా లే రనిపిస్తుంది. కనక నేనూ అలాగ చెప్ప లేను.

మరొక ఇబ్బంది ఉంది. ఇప్పటి ఆంధ్రకవిత్వాని కున్నంతి పైవిద్యును, సంపద, మరి ఏ ఇతర రాష్ట్రకవిత్వంకీ లే కని నా గట్టి నమ్మకం. అసలు తెలుగునాటి సాహిత్యకేదారంలో కవిత్వపు పంట ఎప్పుడూ ఎక్కువే. ఆంధ్రనేతంలో ప్రతి గెండ్లో కవిలాగ కనబడుతున్నాడని ఒక ప్రఖ్యాతాంగకవి అన్నట్లు వింటున్నాము. ఇది పరిహాసానికి అన్న పలు పై నా పరమార్థంలాగే తోస్తుంది. ఇంతకీ ఈ మాట పంజాబీనిగురించికూడా అనవచ్చును. కవులూ, కవి రాజులూ అక్కడా ఇక్కడా కూడా ఎక్కువే. శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, చెల్లపిళ్ల వెంకటశాస్త్రిల వద్ద బయలుదేరి, వేంకటపార్వతీశ్వరు, రాయప్రోలు సుబ్బారావు, అబ్బూరి రామకృష్ణారావు మొదలైన కవుల దగ్గర ఆగి, విశ్వనాథ సత్యనారాయణ, పింగళి కాటూరి కవులు, నాయని, సందూరి సుబ్బారావులు, శివ శంకరశాస్త్రి, వేదుల సత్యనారాయణశాస్త్రి, కవి

ఆంధ్రము - తెలుగు: దాని ప్రాచీనత

= శ్రీ కోరాడ రామకృష్ణయ్య =

ఆంధ్రము, తెలుగు అను నీరెండును సహజసంబంధములేని శబ్దములే యైనను, ఏకార్థబోధకములే యై మన మీ దేశమున వ్యవహరించు భాషను సూచించునట్లే గుఱున్నవి. లోకములో నొక మనుజునకు గాని, ఆతని భాషకు గాని, దేశమునకు గాని తత్సంకేత రూపమును నొక్క పేరుండుటయే స్వాభావికము. కాని మనకు, మనభాషకు, మన దేశమునకు రెండు పేర్లు గలుగుట కొంత విపరీతముగా గనబడవచ్చును. ఇట్టి స్థితియే ఆరవము (తమిళము, ద్రావిడము) మొదలగు మఱికొన్నిటి విషయమునగూడ గనబడవచ్చునుగాని, లోకవ్యవహారమున కది సౌకర్యమనికొని, స్వాభావికమనికొని చెప్ప వలయుపడును. ఇట్లు గలుగుటకు గల కారణముల నించుక పరిశీలించితిమేని మన భాష యొక్కయు, సంఘముయొక్కయు ప్రాచీనస్థితియు, బరిణామక్రమమునగూడ కొంతవరకు బయలుపడక పోవని తోచుచున్నది.

భాష యనునది మానవులు తమ పూర్వతాతృప్రాయములను దమ సంఘములోని యితరులకు వ్యక్తపఱచుటకై యేర్పరచుకొనిన సంకేతరూపమును నొక సాధనము. కావున నాయా మానవసంఘములు, లేదా జాతుల పేర్లనుబట్టియే వారు నివసించెడి, దేశమునకును, వ్యవహరించెడు భాషకును పేర్లేర్పడుచుండుట స్వాభావికము. అంగిలుల దేశ మాంగ్లాండు. అదియే ఇంగ్లాండునది. వారి భాష ఇంగ్లీషు. చీనా దేశమునకును, నాభాషకు నాపేరు క్రీస్తుశకమునకు బూర్వము మూడవ శతాబ్దిప్రాంతమున నాదేశము నేలిన 'టిన్' వంశస్థులనుబట్టియే వచ్చిన దని చెప్పెదరు. పారసీకుల

భాష పర్షియన్ ; దేశము పర్షియా. ఓస్టుల భాష ఓస్ట్రము. తురుకుల భాష తురు. కోగుల భాష కోడు. ఎరుకలవారిది ఎరుకల భాష. ఒక్కొక్కప్పుడు దేశ నామమును బట్టికూడ నందలి జనులకును, భాషకును పేర్లేర్పడుచుండుటయు గలగు. 'సింగు' నదినిబట్టి, లేదా దానికి రూపాంతరమును 'హింగు' శబ్దమునుబట్టి యీ దేశము హిందూ దేశమైనది. ఇందలి భాష హిందీ. మహారాష్ట్రము, కౌరనేనము, మగధ, కర్ణాటము (కళు + నాడు), మలనాళము (మలై + ఆళం) అను దేశనామములనుబట్టి యేర్పడిన మహారాష్ట్ర, కౌరనేని, మగధ, కన్నడము, మలనాళము మొదలగు భాషలు. దక్షిణ దేశభాషలలో తమిళము 'తమిళర్' అను ద్రవిడజాతివారినిబట్టి యేర్పడినదే. దీనికి 'అటవము' అను నానూతనముకూడ 'అటవాళర్' అను నొక తెగవారినిబట్టి యేర్పడినదే. కాని తమిళ దేశమున గాని, తద్వాప్యయమునగాని యీపేరు వాడుకలో లేదు. ఇది ఉత్తరమున వీరికి సమీపస్థులైయున్న గూంగ్రాలచే పెట్టబడిన పేరుగా గనబడుచున్నది. కాని భాషమాత్ర మొక్కటే. తమిళము, అటవము వలెనే ఆంధ్రము, తెలుగు అను పేర్లుగూడ నాయా జాతుల నామములనుబట్టి యేర్పడినవే. చిరకాలము నుండి యీపేర్లు రెండును దేశపరముగను, భాషాపరముగను నాదేశజనులచే నభిన్నముగనే వ్యవహరింపబడుచున్నవి. కాని గూరెండుతెగలవారు నాదికాలము నుండియు తమిళమువలెనే యొక భాషనే వ్యవహరించిరా, లేక వేర్వేరుభాషలు గల భిన్నజాతుల వా రైయుండి, యాదక్షిణాపథమున నెలకొనిన

వెనుక నేకబాతివారై యేకభావ నవలంబించిరా
యను విషయము విమర్శనీయ మై యున్నది.
విశేషము బ్రాహ్మణమునందలి కర్మముబట్టి యార్యాంగ్రు
లార్యసంఘమునుండి బహిష్కరింపబడి పుండ్రపులింద
మూతిబాది-తెగలతోపాటు వింధ్యదక్షిణభాగమున నెల
కొనినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. వీరు కాలక్రమమున
దక్షిణాపగమును జేరి యందు కృష్ణాగోదావరీ ప్రాం
తములందలి గూడిమనివాసులను తెలంగులతో గలిసి,
కొంతకాలమునకు కృష్ణానదీయొడ్డున నాంధ్రరాజ్య
మును స్థాపించిరి. మెజ్జనీనీవ కాలమునకే, అనగా
క్రీస్తుపూర్వము మాడవశతాబ్దినాటికే యిది అప్పటి
మగధరాజ్యముతరువాత జెప్పదగిన ప్రబలరాజ్యముగ
నాతనిచే నెన్నబడినది. అతనిని కాలమున కించుక
తరువాతనిని తెలపబడుచున్న భట్టిప్రోలుశాసనము
లలో గృష్ణానదీప్రాంతమున 'కునీరకు' డను ఆంధ్రరా
జాకడు పేర్కొనబడియున్నాడు. క్రమముగా నాం
ధ్రులు పశ్చిమదిగ్భాగమునగూడ వ్యాపించి మగధ
రాజ్యము నాక్రమించి మ్రోదవసానరాజ్యగురం
గులైరి.

ఇట్లుత్తరదేశీయులను నార్యాంగ్రులు కృష్ణా
గోదావరీప్రాంతమును దమ నివాసముగా జేకొని
యచ్చటి జనులతో గలిసి సామ్రాజ్యపాలకు
లనుటచే నీచేశ మాంధ్రచిశ మైనది. ఇందలి
జను లాంధ్రులై నారు. అప్పటి గాంధ్రుల ప్రాధి
వాత్యముచే నిచ్చటి గూడిమనివాసుల యివారుపే
రులు కొంతకాల మంతరించినవి గాని గూర్జారాంధ్రులు
వచ్చునప్పటి కిది నిర్ణయరాజ్యముగా నుండె నని తెలప
రాదు. ఆంధ్రయుగమున నుత్తర దేశమునందలి తామ్ర
లిప్తి ప్రాంతమునుండి సముద్రమార్గమున దక్షిణదేశము
నకు బోవుచుండిన శాధనాత్రికులకు గృష్ణానదీముఖ
ద్వారమున నాగరాజు లాత్యి మిచ్చినట్లు నూచిం
చెడి యమరావతీస్తూప శిల్పమున నితరములను గాఢ
లను బట్టి యీదేశమున నాగబాతివారుగూడ నున్నట్లు
తెలియుచున్నది. ఆకాలమున భూమిమీదకంటెను
సముద్రముమీద ప్రయాణ మెక్కుడు సుకరమై
యుండియుండును. ఇద్వేగులనాటి నాగార్జునకొండ
శాసనములలో నొకదానియందు వీరపురిసదత్తుని రాజ్య

కాలమున 'బుధిష్టుకు'ని భార్య యను 'బౌధిసిరి'
యనునామె శ్రీపర్వతమునకు సమీపమున నున్న
విజయపురియందలి 'చులగమ్మగిరి విహారము' లో
నొక 'చతియఘర' (చైత్యగృహము) నిర్మించిన
ట్లున్నది. అది 'తంబపన్ను'-అనగా తామ్రపన్ను యనబడు
సింహాశమునుండి వచ్చు శాధన సన్న్యాసినులకును
(శ్రేణీన), ఇంకను కార్మిక, గౌరవాన, చీన, చిలాత,
తోసలి, అవగంత, వంగ, కననాసి, యవన, దమిల,
పాలూర దేశములకుంకి వచ్చు సన్న్యాసినులకును
నివాసముగా నుపయోగపడునట్లు మె యుద్దేశించిన
దని చెప్పబడుటచే నాకాలమున నా గూడేశములనుండి
శాధనసన్న్యాసినులు ఆంధ్రదేశమునకు వచ్చుచుండెడినా
రనాట నిశ్చయము. అప్పటికి నకాలమునుండి కృష్ణా
నదీయొడ్డున నున్న 'కంబకొమ్మల' (ఘంటసాల)
గొప్ప రేవుపట్టణ మైనట్లు తెలియుచున్నది. కావున
కృష్ణాగోదావరీనదుల మధ్యప్రాంత మాకాలమున నిర్ణ
యరాజ్య ముయ్యుండె ననుట కవకాశము లేదు. కాని
యప్పటి తెలంగునానిగూర్చిన ప్రశంసమాత్ర
మెచ్చటను గానరాదు. బహుశః దిర కాలముక్రిందటనే
బక్కాదేశమునకు కలసపోయిన యచ్చటి తెలంగు
లనువారును, ఈదేశమున నిచ్చటికి నిలిచియున్న తెల
గాణ్యబ్రాహ్మణులు, తెలంగాలు అనువారును మాత్రమే
యిం దానిమనివాసులను 'తెలుగు' బాతివారిని
స్మరింపజేయుచున్న స్థానమనియున్నది. ఆంధ్రుల
మాలమున నీ తెలుగుదేశ మాంధ్రదేశ మైనతిరువాత
పెక్కుశతాబ్దములవఱకును దాని ప్రశంస గానరా
లేదు. కాని క్రీస్తుశకారంభకాలమున నీదేశమున కీ
నామము కేవల మంతరించిపోయినట్లగపడును. యవన
గూత్రికుడు టాలమీ యనువాతడు 'టెలింగాన్',
'టెలిస్థాన్' అని పదములచే పేర్కొనిన దేశ మిదియే
యని దగియుండుటచే, నాతని కాలమున, కనగా క్రీ. శ.
౨-వ శతాబ్ది నాటికి దేశమున కీ పేరు కొంతమేర మార్పు
తోపైన నింకను సుప్రసిద్ధి మైయున్నట్లే తెలంపనగును.
టెలింగములనుగూర్చిన కృ. పారాణికము రెరువాతి
కాలమున కల్పింపబడినదే యైయుండును. అట్లే
యైనచో టాలమీ ప్రయోగించిన శబ్దములోని లొలి
వర్ణము రేఫయుక్తమగుట యెట్లు సంభవించు నను సం

దేహము కలుగవచ్చును. తెలుగులు, తెలంగాలు, తెలింగానా, తెలుగు మొదలగు శబ్దములనుబట్టి 'తెలుంగు' అనునదే తొలిరూప మైయుండినను, ఆకాలమునందలి సంస్కృతపండితులు దీనిని సంస్కృతీకరించియూ దేహము శబ్దమునకు స్వభావానురూపమును రూపమును, పుష్పత్తిని గల్పించియుండు రహస్యము సందేహములేదు. అట్టి రూపమే వారి మూలముగా 'టాలమి'కి జేరియుండునచ్చును. కృష్ణానదికి బ్రాచీననామము 'మైసో' అని అని యున్నట్లుగపడుచున్నది. తత్ప్రాంతదేశము 'మైసో' అనియు, అదియే 'మసో' అనియు మైసో. 'మై' శబ్దమునకు ద్రావిడభాషలలో నేను పర్థము. దీని సంస్కృతీకరణమునూలుననే గునది 'కృష్ణ' మైయుండును. బ్రాచీనశాసనములలో నది 'కృష్ణ' అని పేర్కొనబడియుండగా తరువాతి 'కృష్ణ' అని గదా. 'గోదావరి' అని శబ్దములోని రెండవభాగము కావేరి, గోష్మేరి, పెష్మేరి (పెన్నార్), పానార్, అడై గూర్ మొదలగు నదీనామములలోని రెండవ భాగముననే 'అ' అని (అను) శబ్దమే. కాని యది సంస్కృతీకరణమునూలుగా 'వరి, వేరి' అని మారివది. ఇట్లు బ్రాచీనకాలమున సంస్కృత పండితులు స్వభావానురూపమున గూడ సంస్కృతీకరించి సంస్కృతీకరణభావానురూపములను పుష్పత్తిలను గల్పించి వాని యర్థము నెట్లు సాధింప యత్నించుచుండినో కుమారిలభిట్టు తింత్రవాత్తికమున ద్రావిడ

భాషాశబ్దములను దాహరణముగా గ్రహించి వివరించియున్నాడు. * త్రిలింగశబ్దము నట్టి సంస్కృతీకరణము మూలముగా నేర్పడిన శబ్ద మనియే తలపనుచు.

ముత్తముమీద టాలమితరువాత చిరకాలమునకు నీదేశమునకును, నిందలి జనులకును, వారి భాషకునుగూడ నాంధ్రశబ్దవ్యవహారమే ప్రబలుటచేత తెలుగుశబ్దవ్యవహార మంతరించి నదియే చెప్పవచ్చును. గ్ర. శ. ౪-వ శతాబ్దప్రాంతముండలి యువముహూరాజశిష్యుండ వగ్గ మైదవోజానమున నీదేశ 'మంఘ' మనియే పేర్కొనబడినది (అంఘ, గామో విశవరదత్తం). భరతుడు నాట్యప్రయోగమున కిరాతాంధ్రునిగాది జాతుల యువమున వారివారి భాష ప్రయోగింపగూడదనియు, తొరనేనీవ్రాకృతమే సమాశ్రయింపదగిన దనియు తెల్పినాడు. కాని ఒకప్పు డిచ్చుకచ్చినచో ద్రావిడజాతులకు ద్రావిడయు బ్రాచీనమునప్పు నన్నాడు. దీనిబట్టి ఆంధ్రము, ద్రావిడును ననునవి నొక నీవ్యామలకం భిన్నములైన ప్రత్యేకభాషలని వ్యక్తముచున్నది. కుమారిలభి త్తింత్రభాష నాంధ్ర మనియే పేర్కొనినను, నిది ద్రావిడభాషకంటె భిన్న మనియు, నీరెండుగూడ నార్యభాషలలోనివికాక స్థూన్యభాషలలోనివియు దలివియున్నాడు. ఇట్లాంధ్రము దక్షిణాపగమునకు వచ్చి తెలుగునదీతమున నెల కొనినదివల తెలుగు ఆంధ్రులలో గలిసి ఆంధ్రులై నట్లే తెలుగుదేశ నాంధ్రదేశ మైనది. ఆంధ్రరాజులు శాసనములలోమాత్రమే ప్రాకృతము నవలంబించినను, నిత్యవ్యవహారమున నీదేశముభాషనే యవలంబించి రన్నచో భాషావిషయమునగూడ నీయభిన్నత్వ మాకాలముననే యేర్పడిన దనవచ్చును. కాని కొందఱుద్రేవల తలచినట్లుగా నాంధ్రరాజుల శాసనములలోని భాషయే నాంధ్ర మనియు, దాని పరిణామరూపమే యిప్పటి మన తెను గనియు నెంచినచో నీవిషయ మింకను బరిశీలించదగియుండును. అంతకుబూర్వము మాట యెటులున్నను నన్నయభిట్టు కాలమునకు మాత్ర మిరెంటికి నభిన్నత్వ మేర్పడిన దనట స్పష్టముగదా. నందంప్రాణిశాసనమున నీతిడు నారాయణభిట్టు నాంధ్రభాషాకవిత్యరు డని చెప్పుటయు, నీతనిని రాజరాజనరేంద్రుడు భారతమును

* "తద్విధా ద్రావిడాదిభాషానా మేవ తావత్ క్రితజనాంతిభాషాపదేషు స్వంత విధిక్రిస్త్రీప్రత్యయాది కల్పనాభిః స్వభాషానురూపా నర్థాన్ ప్రతిపాద్యమానా దృశ్యం. తద్విధా-దీదనం 'చోర్' ఇత్యుక్తే చోరపదసాచ్యం కల్పయంతి. పథానం 'అతర్' ఇత్యుక్తే 'అతర్' ఇతికల్పయంత్యాచుః. ఇత్యం గుప్తరత్వా దతర ఏవ పథా ఇతి. తథా 'పాప' శబ్దం పకారాంతం సర్వపదనం అకారాంతం కల్పయంత్యా సత్యం సాపదీ వాసా విధి వదంతి ... తద్విధా ద్రావిడాదిభాషాయా మిద్యో స్వచ్ఛందకల్పనా తదా సారసీక బర్హర యవన శామకాది భాషాసు కిం వికల్ప్య కిం ప్రతిపత్స్యంత ఇతి నవిద్యం"

‘దేసుగున రచియింపు’మనగా నీనన్నయభట్టు తెనుగునకు మహాభారతసంహితా రచనబంధుడు డగుటయు నిందుకు నిదర్శనములు. తిక్కనయు నాంధ్రావలి మోదముం బొరయినట్లు “పదునేనిటిదేనుగుబాసనే” రచియించెను. నన్నయకు బూర్వమీ భావను ‘తెను’గను పేరుతో స్థరించినవా రెవరు నన్నట్లగ పడదు. నన్నయయు నంతకుబూర్వమీ భావస్థితి గతులనుగూర్చి యేమియు తెలుపలేదు. కాని నన్ని చోడమహాకవిమాత్ర మించుక యీక్రిందిరీతిని సూచించియున్నాడు:

“మును మాగ్గకవిత లోకం

బున వెలయగ దేశికవిత పుట్టించి తెనుం

గును నిలిపి రంధ్రవిషయం

బున జన చాళుక్యరాజు మొదలుగ పలువుర.”

నన్నయకుబూర్వమీలోకమున—నీదేశమునందు సంస్కృత భావలో తత్సంప్రదానముసారముగ జెప్పబడిన కవిత వ్యాపించియున్నది. దేశభావలో దేశీయసంప్రదాయసిద్ధమైన కవిత బయలుదేగకపోవుటచే దేశభావయగు తెనుగున కాదరము లేక అది అడుగంటుచున్నది. అట్టి స్థితిలో చాళుక్యరాజున రాజనరేంద్రుడు మొదలగు పలువురు దేశికవితను బ్రోత్సహించినవా రగుటచే తెనుగుభావ నాంధ్రదేశమున నిలువబెట్టినవారై నారు. నన్నయకు బూర్వకాలమున నీదేశమున సంస్కృతభావకు, నందలి కవితకు గల ప్రాధాన్యమున, దానిమూలమున దేశభావలకు, దేశికవితకు నాదరము లేకపోవుటయు నన్నిచోడుని పద్యము వలన వ్యక్తమైనది. క్రీస్తుశకారంభమునందలి యాంధ్రరాజుల కాలములో దేశమున ప్రాకృతభావకు ప్రాధాన్యము కలుగుటచే దేశభావ వెనుకబడిపోయినది. క్రీ. శ. ౪-వ శతాబ్దివఱకును ప్రాకృతభావ, జౌద్ధమతము ఈదేశమున విశేషవ్యాప్తి గాంచియున్నవి. అటుపిమ్మట వైదికమతమునకును, సంస్కృత భావకును ప్రభావము హెచ్చినది. కావుననే యీ దేశమున వైదవశతాబ్దినుండి బయలుదేరిన పల్లవ, కాలంకాయన, విష్ణుకుండిన రాజుల శాసనము లన్నియు

సంస్కృతభాషారచితములే యై శనబడుచున్నవి. రాజాదరణము మాగ్గకవితకే.

ఈస్థితి నుమా రేడవశతాబ్దివఱకు సాగినది. కాని చాళుక్యరాజులు దక్షిణాపధమున ప్రభుత్వము వహించినప్పటినుండియు నంతకుబూర్వము లోకమున వెలసిన సంస్కృతప్రాకృత కవితాధోరణిని వదిలిపెట్టి, దీని ప్రాబల్యముమూలమున దేశమున వెనుకబడియుండిన దేశికవితను లేవనెత్తి, దేశభావలలోనే తమ శాసనములను రచింపించి, క్రీ. శ. ఏడవశతాబ్దినుండియు నాంధ్రదేశమున దేనుగును నిలువబెట్టినారు. కన్నడదేశమున కన్నడమునుగూడ నిలువబెట్టినవారును వీరే. నన్నిచోడుడు “చాళుక్యరాజు మొదలుగ పలువుర” అనుపాతమునుబట్టి ఒక్క చాళుక్యరాజునే కేర్పొని నపుడు ఆతని యుద్దేశము రాజనరేంద్రు డనియే మనము తలపవలసియున్నది. కావున అంతకుపూర్వము నాలుగు శతాబ్దాలనుండియు చాళుక్యవృత్తు లీ భాషావిషయమున జేసిన మహోపకారము నాతడు తలపలే దనియే యెంచవలయును. అది ఆతని కప్పటికి దలియజేమా! అట్లు తెలియనిచో “సత్యాశ్రయుని దొట్టి చాళుక్యవృత్తు” అని శ్రీ మా. రామకృష్ణకవిగారు సంపాదించిన పాత మాతని దగుట కవికాశ ముండుగుగాని, చాళుక్యవృత్తు లారవశతాబ్దినుండియు నీ గూంధ్రవిషయమున తెనుగు బాసను నిలువబెట్టి ఈదేశమునకు మహోపకారము చేసినారను యథార్థవిషయమునే తెలిపినదగునని చెప్పవలసి యుండును.

ఇట్టిట్టివల బయలుపడిన చాళుక్యరాజుల తెలుగుశాసనముల మూలముగా రాజనరేంద్రుని ప్రోత్సహముచే నన్నయచేతనే సృష్టింపబడినదిని కొందఱుచే దలపబడుచుండిన తెలుగుబాసయొక్క ప్రాచీనత క్రీ. శ. ఏడవశతాబ్దిారంభమువఱకు బోవుచున్నది. అంతకు బూర్వము రెండు మూడు శతాబ్దముల వఱకు గల శాసనము లన్నియు సంస్కృతభావలోన, ఇంకను వెనుకటి శాసనములు ప్రాకృతభావలోను రచియింపబడియుండుటచే నేడవశతాబ్దికి బూర్వము తెనుగు బాసయొక్క స్థితిగతులనుగూర్చి తెలిసికొనుట కౌధారమేమియు గనబడుటలేదు. దాని యూరు పేరుల

నెచ్చటను గానము. అవి రెండు నాంధ్రములోనే
 లీనమైపోయిన ట్లున్నది. ఈకాలమున శ్రీకాకుళ
 మందలి శ్రీనల్లభుడుగూడ నాంధ్రవల్లభుడుగనే యిడిసి
 మణిసి యుండెనే కాని, ౧౬-వ శతాబ్దమున విజయ
 నగర సామ్రాజ్యాధీశ్వరుడగు తెనుగురాయలు తనను
 దర్శించువఱకు “దేశంబు తెలుగేను, తెలుగువల్లభుండ”
 వని తన నిజస్వరూపమును బ్రకటించుకొని “దేశభాష
 లందు డెలుగు లెస్స”యని చాటలేకపోయినాడు. కాని
 ఏడవశతాబ్దికి బూర్వము తెలుగుదేశ మాంధ్రదేశమున
 లీనమైన దని చెప్పగలిగినట్లుగా, తెలుగుభాష ఆంధ్ర
 మున లీనమైన దని చెప్పగలుగుటకు పూర్వము అప్పటి
 ఆంధ్రభాషయొక్క స్వరూప మేదో మనము నిర్ణ
 యింపవలసియుండును. ఆంధ్రరాజుల శాసనములలోని
 ప్రాకృతభాషయే యాకాలపుటాంధ్ర మని తలచినచో,
 నేడవశతాబ్దమునాటి చాళుక్యరాజుల శాసనముల
 లోని తెలుగు, కాలక్రమమున గలిగిన దాని పరిణత
 రూపమే యనదగిన నన్నయకాలమునాటి తెలుగు
 నానాంధ్రమున లీనమైనదనికాని, యీరెంటికి నభి
 న్నత్వ మేర్పడినదనికాని చెప్పటకు వలనపడదు.
 కాని యాంధ్రరాజు లాకాలమున దేశమందలి పౌధ
 మతప్రాబల్యమువలన ప్రాకృతభాషకు గలిగిన విశేష
 వ్యాప్తినిబట్టి దాని నీకాలపు టింగ్లీషువలె రాజ
 భాషగా గ్రహించి, దేశమం దంతటను డెలియుట
 కొఱకు శాసనములనుమాత్ర మభాషలో రచించి
 యుండిరేకాని, అకాలమున నాంధ్రదేశీయులగు జరుల
 తోడి నిత్యవ్యవహార మంతయు దేశీయమున తెనుగు
 బాసనే నడపుచుండి రని తలచినచో, తెలుగున
 కాంధ్రముతో నభిన్నత్వ ముప్పటినుండియే కలిగెనని
 చెప్పవచ్చును. అనగా ఆంధ్రు లీదేశమునకు వచ్చి
 యందలి జనులతోగలిసి, వారి కాంధ్రత్వమున
 గలిగించినట్లే యీదేశభాషను జేపట్టి దాని కాంధ్ర
 త్వము కలిగించినవారని చెప్పట కవకాశము గలుగును.
 భరతుడు, కుమారిలభట్టు, హూయితాన్ మొదలగు
 వా రీ యాంధ్రమును గూర్చి వారివారి కాలమున
 జెప్పినదానిని బట్టి చూడగా వారి యాంధ్రము ప్రాకృత
 భాషలకంటె భిన్నమైనట్లును, స్థానభాషగాగూడ
 పరిగణింపబడినట్లును తెలియవచ్చుచున్నది.

కావున తెలుగున కాంధ్రముతో నభిన్నత్వము గ్రహించి
 నపుడు ఆంధ్రము ప్రాకృతముకంటె భిన్నమనియే
 గ్రహింపవలయును. కావున తెలుగుభాషయొక్క
 ప్రాక్షన స్వరూపమును డెలిసికొని దాని చరిత్ర
 నింకను వెరుక కన్పెట్టింపవలె నన్నచో నాంధ్రరాజుల
 ప్రాకృతశాసనములలోని భాష యావిషయమున నిరవ
 యోగము కాకమానదు.

ఇక ప్రాచీనాంధ్రరాజులు తమ శాసనముల నుప
 యోగించిన ప్రాకృతభాషయే యీదేశమున నాకాల
 మున నిత్యవ్యవహారములో నుండిన యాంధ్రభాష యని
 చెప్పవారు ఏడవశతాబ్దికి బూర్వ మాంధ్రమున శాస
 నము లేమియు గనబడకుండుటచే నాకాలమందలి
 చాళుక్యశాసనములలోని తెలుగుభాష యాప్రాకృతాం
 ద్రముయొక్క పరిణతరూపమే యనియు, తక్కిన ప్రా
 కృతములతోపాటు ఈ యాంధ్రము నార్యభాషాజన్య
 మగుటచే దెనుగుభాషగూడ నార్యభాషాజన్యమే
 యనవలసినదియు వాదించురు. ఈ వాదమున కిటీవలి
 యాంధ్రజ్ఞ గూకరణుల యభిప్రాయములుగూడ
 కొంత బలము చేకూర్చినవి. వీరు సామాన్యముగా
 సంస్కృతభాషా పండితులు కావున ఆ భాష
 యందు సహజముగ దెనుగు గల విశేషాభిమానము
 చేతను, తెనుగున నిరీవల విశేషముగా జేరిన తత్వము
 తద్దన పదజాలముయొక్క ప్రాబల్యముచేతను తెనుగు
 సంస్కృతప్రాకృతముల వికృతియే యనికూడ జెప్ప
 దొడరి. వా రీ భాషకు వ్యాకరణములు సంస్కృత
 భాషావ్యాకరణపద్ధతి ననుసరించియే రచింపబడినను,
 ఈ భాషను సహజములగు కొన్ని విశేషలక్షణములను
 గూర్చి చెప్పవలసివచ్చినపు డాచ్చికపరిచ్ఛేద మను
 నొక ప్రత్యేక పరిచ్ఛేదమును వారికి కల్పింపక తప్పినది
 కాదు. ఈవై యాకరణు లీ భాషలో తత్వము తద్దనదేశ్య
 రూపమును విభాగమును గల్పించి తత్వము తద్దన విష
 యమున మాత్రమే సంస్కృత సంబంధమును జూప
 యిచ్చించిరి గాని దేశ్యమునకుగూడ ప్రకృతిత్వ
 మురొప్పింప సాహించలేదు. కాని ఇటీవల దక్షిణదేశ
 భాషాతత్వ పరిశీలకులలో గొందరు క్రీ. శ. ౬, ౭
 శతాబ్దాలకు బూర్వ మీ భాషల స్వరూపమును,
 పరిణామమును డెలుపగల శాసననిదర్శన మేమియు

గానరాకుండుటచే, నీభావలలోని ధాతువులు, శబ్దములు, క్రియారూపములు, విభక్తి ప్రత్యయములు, వ్యాకరణప్రక్రియ మొదలగునదంతయు సంస్కృత ప్రాకృతభవమే యని యర్థించి ద్రూపసామ్యస్థాని సామ్యమునుబట్టి నిరూపింప యత్నించుచున్నారు. కాని చాళుక్యశాసనములలోని తెలుగు ఆంధ్రరాజుల శాసనములలోని ప్రాకృతభాషతో సభిన్నమనికాని, తత్పరిణతరూపమనికాని చెప్పట యెంత యసమంజసముగా గనబడునో వాని నించుక సరిపోల్చి చూచిన వారికి వ్యక్తము కాకపోదు.

ఆంధ్రరాజులనాటి యమరావతీస్థాప శాసనము :—

“సింహ రనో వాసితిపుత్రస సామిసిరిపులనావిస సవచ్చరె.....పిండవతరి గూణం కహూతర గజాపతిస పురిగహపతిస చపుతస ఇలిలస సభాసుకస సభగినికస నాకానికాయస ప్రతకస భగవతో మహాచెతియె చెతికి యనం నాకా (య)స పరిగహ అపరచారె గమ చకం చెగమ్మం తాపిత.”

ఇందలి శబ్దములేకాక విభక్తిప్రత్యయములు, క్రియారూపములు, వ్యాకరణావధాని యంతయు సంస్కృతభాషకు ఛాయయే యనుట ఈ క్రింది ఛాయలన బోధపడగలదు:

“రాష్ట్రోవాశిష్ఠీపుత్రస్య స్వామిప్రీపులహవి(స్య) సంవత్సరే.....ఇలిలస్య (బుషిలకస్య) సపుత్రకస్య, సభ్రాతృకస్య...చేయగర్భం భర్మవక్రం అపరద్వారే స్థాపితం.”

క్రీ. శ. మాడవశతాబ్దములోని ఇక్ష్వాకురాజుల నాటి శాసనము:—

“సింహ రనో మాధరిపుత్రస ఇక్ష్వాకుణం సిరిగురపురి సదతస సంవత్సర...కమాకరత ఇడతూరె ఆసనిస నాకభందసపూతో గామె మాహాకాండురూరె ఆసని సిభతో ఆపణో మాతరం నాగిలనిమ్ పురతోకాతూచం ఘరనించ...గామె వళిగిరియం భగవతో బుగస మహా చెతియపువాదరె ఆయకఖంబె ౫ సవనియతె అపణో దియగమ్మం సవసతానం హిశముఖాయ పటికపితతి.”

క్రీ. శ. వాల్మీకీశతాబ్దమునకు భాగమున పల్లవరాజు శివస్కందవర్మ కాంచీపురమునుండి చేసిన యాజ్ఞప్తి శాసనము ప్రాకృతముననే కలదు:—

“కాంచీపురతో యువమహారాజో భారదాయ సగౌరవో పలనానం సివఖండవ మౌర్త్యధర్మఖండేవాపతం ఆనపయతి. అంభపతీయగామో...నిరిపరం అంహో హిఉదకాదింసంపదతో. నీతస గామస విరిసరస సవ బంహాకేయపరిహారో వితరమ.”

తరువాత శేషశతాబ్దవరకు నాంధ్రదేశమును పాలించిన శాలంకాయనులు, విష్ణుకుండినులు మొదలగువారి శాసనము లన్నియు సంస్కృతభాషలోనే యున్నవి. ౭-వ శతాబ్దిప్రారంభమున చాళుక్యరాజుల జయసింహవల్లభుని శాసనము ప్రాకృతభిన్నమని చెప్పదగిన తెలుగులో నున్నది:—

“జయసింఘవల్లభ మహా రాజులకున్ ప్రకర్తనాన విజయరాజ్యసంవత్సరంబున నెఱాంబొదల న్నేడ్డిఱమ్మన్ పూర్ణునాణ్ణాంఘ్లావిండిరాజులముట్టుకలివి ముడిరాజుల్ గ్లావిండిసముద్రరక్షై నామబడిసేసిన కల్పిచిటి రుల్లమద్ది కదుమాటికి విత్పత్తీ ఉత్తరంబున పులంబున చెలువు పడుమాటితోటన్ నెఱాంబొదిట్టట్లు ఆట్లవట్టు సేనుతాల్ నోంటళాయ్...పడువారంబు ఇచ్చిరి.”

ఇందలి భాష మొకటి యాంధ్రరాజుల శాసనములలోని భాషకంటె భిన్నమై కొంత తెలుగుదనము కలదైయున్నదనుటకు సంక్షేపము లేదుగదా. కొన్ని తత్సమశబ్దములు, సుబోధ్యముగాని ప్రాచీనరూపములు నన్నన, విభక్తి ప్రత్యయములు, క్రియారూపములు, అన్వయక్రమము, శబ్దస్వరూపము, వర్గక్రమము మొదలగున వన్నియు సంస్కృత ప్రాకృత భాషావధానిగాక, యితర దక్షిణదేశ భాషావధాని బోలినవై కనబడుచున్నవి. ప్రాకృత భాషల యప్రభంశరూపములనుండి క్రీ. శ. ౧౦, ౧౧-వ శతాబ్దిప్రాంతముల బయలుదేరిన వని చెప్పబడుచున్న ఉత్తరసింహస్థాన భాషలలో సయితము సంస్కృతభాషావ్యాకరణవధాని నెలిచియుండుటనుబట్టి, యంతకు పెక్కు శతాబ్దములకు బూర్వమే

తద్భిన్నపద్ధతుల నవలంబించి వృద్ధిసొందియున్న యీ దక్షిణదేశభాషలు తజ్జన్యములే యనుట యసంభవమనక తప్పదు. కావున నాంధ్రరాజుల కాలముననే యీదేశమునందలి యాంధ్రులు ఆకాలపు ప్రాకృతశాసనములలోని భాషకంటె భిన్నమైన మఱియొక తెలుగు భాషనే వ్యవహరించియుండిరని తలచినగాని, తరువాతి చాళుక్యరాజుల శాసనములలోని తెలుగుభాష దాని పరిణతరూప మని చెప్పట కవకాశములేదు.

దీనినిబట్టి 2-వ శతాబ్దమునాటి శాసనములలోని తెలుగుభాషయొక్క పూర్వచరిత్ర నశ్లేషించి తెలిసికొనుట కంతకుపూర్వమున గల యాంధ్రరాజుల ప్రాకృతశాసనము లేమాత్రమును తోగ్గడజాల వని విశదమగుచున్నది. కావున దీని పూర్వచరిత్రమును, ప్రాచీనస్వరూపమును దెలిసికొనవలెనన్నచో బరిసరవత్తులగు నితరదక్షిణదేశభాషలగుణములతో సరిపోల్చి చూడవలసియుండును.

క్రీ. శ. 2-వ శతాబ్దికి బూర్వము తెలుగుశాసనములు లేకున్నను, తెలుగుదేశమున బయలుదేరిన యాసంస్కృతప్రాకృతశాసనములలోని నదులు, ఊళ్లు మొదలగువాని పేళ్లును, కొన్ని బిరుదనామములు నాకాలపు దేశభాషాస్వరూపవిహ్నుములను వ్యక్తపఱచుచున్నట్లగుచున్నది. నాగరలిపిలో వ్రాయబడిన కొన్ని సంస్కృతశాసనములలో తద్భాషావర్ణసమామ్యమున లేని నూతనవర్ణములతో గూడిన దేశీయ శబ్దములను వ్రాయవలెనవచ్చినపుడు ఆశాసనములను జెక్కినవారు ఈదేశీయవర్ణములనే యానాగరలిపినడుమ జొనుపవలసిననా రగుటచే నాకాలమున సంస్కృతప్రాకృతభాషాసంప్రదాయములకు భిన్నములగు సంప్రదాయములతో గూడిన భాషలు దేశమున వ్యాప్తిజెందియున్నవని తెలియవచ్చుచున్నది. అట్టి శబ్దములే యీదేశభాషల ప్రాచీనచరిత్రను సూచించుననై తిదన్వేషణమున మనకు మిగుల తోడ్పడగలవు. ఇట్టిశబ్దములను గొన్నిటిని పరిశీలింతము. పై ఆంధ్రరాజుల శాసనములలో గానవచ్చు 'నాగనిక' మొదలగు పేళ్లు ఆంధ్రజాతివారివిగాక, దేశీయులగు నాగజాతివారిపై యుండు ననుటకు సందేహము లేదు.

2

ఆంధ్రశాతవాహనులతరువాత ఆంధ్రదేశములోని కృష్ణాగుంటూరుప్రాంతదేశమును ఇక్ష్వాకువంశీయులు పాలించిరి. వారిలో వాశిష్ఠీపుత్రశాంతమూల అను నాతడు మొదటివాడు. శాసనములలో నీపేరు 'చాంతమూల' యని 'చ'కారాదియై వ్రాయబడియుండుట చూడ నీపేరు దేశీయముగు శబ్దమని భార్యైట్పండితుడు మొదలగువారు సందేహించిరి. తొలుత ద్రావిడభాషలలో 'శ'వర్ణము లేకుండుటచే, నిప్పటికిని తమిళములో 'శి'వర్ణము 'చి'వర్ణముగా బలుకబడుటనుబట్టి ప్రాకృతభాషలలోని యీపద్ధతి ద్రావిడభాషాసంప్రదాయసిద్ధమగునని కూడ తలపబడుచున్నది (cf. సం. శత్రు - త. చస్తురు ; సం. శవః - త. చబం ; సం. శక్తిః - త. చత్తి అనియే తమిళమున వ్రాసి చదువబడును). ఈ చాంతమూలని కుమారుడు వీరపురిసదస్తుడు. ఈతని రాజ్యకాలమున బయలుదేరిన నాగార్జునకొండశాసనములలో నొకదానిలో శాంతమూలని చెల్లెలు చాంతిసీరి మహాసేనావతి, మహాతలవరుడగు ఖండసిరిభార్యయైనట్లు తెలుపబడినది. ఈమహాతలవరాశబ్దము 'సేనావతి'వలెనే యొక బిరుదవిహ్నుముగా గనబడుచున్నది. జైనగ్రంథములలో ౧౮ గణ రాజులలో నీమహాతలవరులుగూడ గ్రహింపబడుటచే నిది జైనసంప్రదాయసిద్ధమైయుండునని తోచుచున్నది. జైనకల్పనూత్రములో దీని నిట్లు నిర్వచించి యున్నారు: "తలవరాః కుష్టభూపాల ప్రవత్త పట్టబంధవిఘ్నాపితరాజస్థానీయాః" అని. కాని యీశబ్దము స్వతస్సిద్ధముగ ద్రావిడభాషలలోనిదై జైనులలోనికి సంక్రమించినదా యని కొందరు తలచుచున్నారు. తెలుగున 'తలారి' శబ్ద మొకటి గ్రామనాయకుడు, గ్రామమునందలి కాపలావాడు అను నర్థమున గలదు. ఇదే త. తలై యారి, కన్న. తళవర, తళవార అను రూపముల వైయర్థముననే కలదు. తమిళమున 'తలై వర్' అనునది అధ్యక్షుడు, శాసకుడు, రాజు అను నర్థమునగూడ గలదు. దీని బహువచనరూపము 'తలై వర్.' ఐకారాంతశబ్దములు తెలుగున ఆకారాంతములగుట సహజము (తలై - తల, వలై - వల, మలై - మల). కావున 'తలై వర్' అనునది తెలుగున 'తలవర' అగును. కావున పై తెలుగుదేశమున నున్న ప్రాకృత

శాసనములోని 'తలవర' అనునది తెలుగుశబ్దమే. అది యానా దొక బిరుదవిష్ణుముగా ప్రాకృతభాషలో గ్రహింపబడి కాలక్రమమున గ్రామరక్షకు డను నర్థమున వ్యవహరింపబడియుండును. ఇష్టోక్తులకు దరువాత వచ్చిన బృహత్పలాయనరాజగు జయవర్మ కొండముడి తామ్రశాసనములోగూడ నీ 'మహాతలవర' శబ్దము గాన వచ్చుచున్నది. "మహాతలవరేన మహాదండనాయకేన భావహానవర్మణా కటతి" అని శాసనమును జెక్కించిన వాని బిరుదముగా నున్నది. ఇందు "కూమారాహారే గామం పాంటూరం బప్తుహదేయం దదామ" - కూమారాహారమందలి పాంటూరను గ్రామమును బ్రహ్మదేయముగా నిచ్చినట్లున్నది. కూమారు, పాంటూరు తెలుగుదేశములోని పేర్లగుటయే కాక, యిందలి 'కూమార' అనునది యిప్పటి మచిలీ పట్టణ సమీపమునందలి 'గూమారే' యని తలపబడుచున్నది. ప్రాచీన శబ్దములలోని పదాధికకారము తెనుగున తరువాతికాలమున గకారముగా మారుచుండుటను బట్టి యీ దేశభాషాసంప్రదాయమున కీ శబ్దములు నిదర్శన మగుచున్న వనవచ్చును (ఁగి కడప - గడప, త. కాల్, కాట్టు - తె. గాలి; తి. కిలి - కన్న. గిలి; త. కిణ్ణి - తె. గిన్నె).

పాంటూరు తరువాతికాలమున తిక్కనాధ్యుని కుటుంబమువారు కరణీకము వహించిన పాంటూరగు నేమో. బృహత్పలాయనుల తరువాత నేంగిపురము నుండి యాంగ్ర దేశము నేలిన శాలంకాయనరాజులలో మొదటివాడగు దేవవర్మ ఏహారశాసనముకూడ ప్రాకృత భాషలోనే యున్నది. ఈతడు శ్రీ. శ. నాల్గవ శతాబ్ది పూర్వభాగమున నున్నవాడని చారిత్రకుల యభిప్రాయము. ఈ శాసనమునందు ప్రాచీన వేంగిపురమునకు సమీపముననున్న 'ఏలూరు' అను గ్రామము 'ఏలూరు' అను పేరుతో గనబడుచున్నది. ఈ శబ్దములోని 'ళ' కారము తరువాత 'ల' కారముగా మారినట్లుండును. ఇది ప్రాచీనద్రావిడశబ్ద మగు 'అళి' అనునది. ఏళు - ఏలు (govern, rule) అని తెలుగులో మాత్రమే. ఈ శాసనమందలి రూపములో నీ తెలుగుశబ్దము యొక్క ప్రాచీనరూపము పొడనూపుచున్న దనవచ్చును.

ఇంక నీశాసనములలో గానవచ్చు నడవూరు, కాండురూరు, విరిపర మొదలగు నూళ్ల పేర్లు తెలుగు దేశమునందలివానివే. 'ఊరు' అనునది సంస్కృత 'పుర' శబ్దభవమే యని చెప్పుదురుగాని, అది దేశ్య మునుటయే సమంజసము. దక్షిణదేశభాషలన్నిటిలో నిది 'ఊరు, ఊర్' అను రూపములతో గనబడుచున్నది. 'హేమచంద్రుడు దేశీనామమాలలో "ఊరో గ్రామః" అని దీనిని దేశీశబ్దముగానే పఠించినాడు. ఇది ఉండు, నివసించు (to be, to exist, to reside, to dwell) అను నర్థముగల 'ఉ' అను ద్రావిడభాషలలో యేర్పడియుండును. శకటరేఫము రేఫముగా మారుట పెక్కు శబ్దములలో గాననగును. తెలుగులో నిది నాడు కలలో లేదుగాని 'ఉండు' భాషలలో దీనినుండియే యేర్పడియుండవచ్చును. "నీయులుకడ కేగి తోడుపడు మొట్టకు నెవ్వరికేని" (భార. ఉద్యో. ౪ ఆ) మొదలగు ప్రాచీనప్రయోగములును గలవు. దీనికి 'ఉన్న - తగి యున్న' అని యర్థము చెప్పవచ్చును. 'ఉరు' అను రూపముకూడ 'తగు' అను నర్థమున శ.ర.లో గ్రహింపబడినది. శివస్కందవర్ణశాసనములో ఆంగ్రపక్షీయగ్రామ మగు 'విరిపరు' అనునది పేర్కొనబడినది. ఈ 'విరిపరు' అను నదే తరువాతికాలమున 'విప్పట్టు' అయ్యుండును. ఇందలి 'పట్టు' అనునది ఆంగ్ర దేశమునందలి యనేక గ్రామ నామముల తుదిని గనబడుచున్నది. ౬-వ శతాబ్దము నాటి సింహవర్మ 'ఓంగోడు' శాసనమున 'పెణుకంబట్టు' అను గ్రామమును, రెండవ అమ్మరాజు మయిలవ్రాండి శాసనమున 'మల్కపట్టు' గ్రామమును పేర్కొనబడినవి. ఇట్లే యనేకములు గలవు. ఇం దొక్క విశేషము. ప్రాచీనములగు ప్రాకృతశాసనములలో నీ 'పట్టు' శబ్దము రేఫముతోడనే వ్రాయబడియున్నది. కాని తరువాతికాలపు సంస్కృతశాసనములలో నీ గ్రామ నామము వ్రాయవలసినవచ్చినపుడు ఇప్పటి తెలుగులోని లోని శకటరేఫమును బోలిన వర్ణమే వడుచు జూనుపబడుచువచ్చినది. ఇందుకు నిదర్శనము వైశివస్కంద వర్మప్రాకృతశాసనములో 'విరిపరు' అనుదానిలో రేఫమే వ్రాయబడియుండగా, ఈ గ్రామనామమే శ్రీ. శ. ౭-వ శతాబ్దమునాటి రెండవపులికేశి కొప్పరపుత్ర తామ్ర శాసనములో 'విపణు' అని శకటరేఫముతో వ్రాయబడినది.

బడియుండుటయే. ఈ రెండు శాసనములలో గ్రహింపబడిన యీ గ్రామ మొక్కటియే కావున దీనిరూపము కాలక్రమమున నెట్టిమాడ్కులను బొందియున్నదో తెలిసికొనుటకు నవకాశము గలుగుచున్నది. విరివరు విపలు అయి తరువాతి కాలమున 'విప్పట్టు' అయినట్లున్నది.

కొన్ని గ్రామ నామములలో 'నీ'పట్టు' 'నట్టు, మట్టు' రూపములను బొందుటయు గలదు. (గొడవట్టు, పెనుమట్టు, పామట్టు, పోతుమట్టు మొ.). దీని యాపవిత్రక్షిర రూపము పట్టి, మట్టి యగును. ఈ గ్రామ నామములే కొందరి గృహనామము లైనప్పడు గొడవట్టి, పెనుమట్టి, పామట్టి అని నాని యాపవిత్రక్షిర రూపములే నాడుకలోనికి వచ్చినవి. ఈ 'పట్టు' అననదే 'పట్టు' అను రూపమున గూడ బొందినది (చెంగల్ పట్టు మొదలగువానిలో గాననగును.) ఈ శకటరేఖము సంస్కృత ప్రాకృతా ద్యార్యభాషలలో లేక దక్షిణదేశభాషాసహజమగు నొక ప్రత్యేకవర్ణము. ఇది ద్విత్వమును బొందినపుడు, సహజముగా నది మూర్ధన్యమే యగుటచే 'ట్ర'వలె, అనగా రేఖసహితకంఠమువలె నుచ్చరింపబడును. ప్రాచీన ద్రావిడభాషలలోని యీ యుచ్చారణపద్ధతి యిప్పటికిని తమిళభాషలో నిలిచియున్నది. తెనుగున నీ సంప్రదాయము కొన్ని ప్రాచీనరూపములలో గనబడుచున్నను, ప్రస్తుత మది ద్విర్భావమునొందిన రేఖముగానే యుచ్చరింపబడుచున్నది. పట్టు పట్టు - పట్టు అయినట్లే, చిటు చిటు - చిట్టు - చిట్టి; వటు వట్టు - వట్టిపోవు - వటువట్టు; మిటు మిట్టిమాచు-మిటుమిట్టు; మాటు మాట్టు-మాట ఈ మొదలగు రూపము లేర్పడినవి. ఇట్లనేకములగు తెలుగుశబ్దములలో నీ 'ట్ర'కారము ప్రాచీనరూపములలోని 'అ'కారమునండి యేర్పడినదే యైయుండును. ఇంక ననేకములగు ప్రాచీనశాసనములలో నీ శకటరేఖము కనబడుచునేయున్నది.

ఈ శకటరేఖమువలెనే ద్రావిడభాషలకు సహజమై సంస్కృత ప్రాకృతములలో గానరాని మఱియొక వింతయక్షరము 'అ' అననది. ప్రాచీనసంస్కృత శాసనములలో గనబడుచున్నది. ఇది యొక విలక్షణమైన యుచ్చారణము కలదగుటచే ద్రావిడభాషలలోనే

యొక వింతయక్షరముగా బరిగణింపబడుటయే కాక ఆయాభాషలలో భిన్నరూపములను బొందియున్నది. ప్రస్తుత కాలమున నిది తమిళమలయాళములందు మాత్రమే వ్యవహారమందున్నను కన్నడభాషలో ౧౩-వ శతాబ్ది వరకును, తెనుగున ౯, ౧౦ శతాబ్దములవరకును వ్యవహారమున నుండెను. ఇటీవలి కాలమున నీవర్ణ మీభాషలలో శకారముగానో, డకారముగానో, రేఖముగానో మాటుచువచ్చినది. క్రీ. శ. ౪-వ శతాబ్ది ప్రాంతమునందలి ఆనందమహర్షి వంశసంహృతుడును అత్తివర్మ గోరంట్ల తామ్రశాసనమున కృష్ణబేణ్ణా దక్షిణకూలమునందలి 'తాన్తికొస్త' గ్రామములోని అష్టశతపట్టికా త్మేత్రము కొటిశర్మ యను బ్రాహ్మణునకు దానము చేసినట్లు కలదు. ఇందలి 'తాన్తికొస్త' అను గ్రామము తరువాత 'తాడికొండ'యయినట్లగపడుచున్నది. ఇందలి 'తాన్తి తెలుగునందలి 'తాడిచెట్టు' అను శబ్దములోని తాడి శబ్దముయొక్క ప్రాచీనరూపము. ఇది సంస్కృత 'తాళి' శబ్దభవమని చెప్పదురు గాని, తమిళమున నతి ప్రాచీన కాలమునుండి యిప్పటివఱకు 'అ' కారమును వింతయక్షరముతో గూడిన 'తాళి' శబ్దమే కనబడుచుండుటచేతను, తెనుగుదేశమునందలి ప్రాచీన సంస్కృత శాసనములలోగూడ గ్రామనామములలో వచ్చిన యీ శబ్దము 'తాన్తి' అని 'అ'కారసహితముగా దేశీయ మగు లిపిలోనే నాయబడియుండుటను బట్టియు నిది దక్షిణదేశభాషాసహజమగు శబ్దమే యనియు, సంస్కృతభాషలోనికి గ్రహింపబడిన దనియు దలపడును. ప్రాచీన ద్రావిడభాషలలోని యీ 'అ' కారమే తెలుగు కన్నడములలో వరుసగా డకార శకారములుగా మారిన దనుట కనేక నిదర్శనములు గలవు (cf. త. కొటి - తె. కొడి, కన్న. కొలి; త. చోళ - తె. చోడ, కన్న. చోళ; త. పండు - తె. పండు, కన్న. పళం; త. ఏటు - తె. ఏడు, క. ఏళ్; త. నెటిల్ - తె. నీడు, క. నీళత్; త. చుటి - తె. చుడి, క. చులి మొ.).

'తాళి' శబ్ద మాప్రాచీనరూపముననే ౭-వ శతాబ్దమునాటి పై జయసింహవల్లభుని తెలుగుశాసనమునను 'తాళితోంట' అను శబ్దమున గానవచ్చుచున్నది.

ఆ 'తాటితోంట' యే యిటీవల 'తాడితోంట' యయినది. క్రీ. శ. ౬౬౦ నాటి మొదటి విక్రమాదిత్యుని తలమంచి శాసనమున "కౌఞ్త్రుకోన గ్రామస్యోత్తర పార్శ్వ" అని 'కౌఞ్' చుంకొన్ట' అను గ్రామము పేర్కొనబడినది. 'కౌన్ట' శబ్దము ప్రాచీనద్రావిడ భాషలోని 'కున్ట' శబ్దభవము. త. కున్ట తెలుగు కన్నడములలో (కౌన్ట) 'కౌండ' అను రూపమును బొందినది. కాని 'కొయ్యంకొండ' ఇప్పుడే గ్రామముగా మారినదో తెలియదు. మొదటి విష్ణువర్ధనుని తిమ్మాపురము శాసనములో "పరికి విషయ కుమ్రుర నామ గ్రామ" అని 'పరికి' విషయ మొకటి పేర్కొనబడినది. విష్ణుకుండిన వంశీయుడగు రెండవ విక్రమేంద్రవర్మ 'చిక్కుళ్ల' శాసనములో (క్రీ. శ. ౭౦౦) "విజయ తెందులూర వాసకాత్...రేగోన్టమ్ నామ గ్రామం దత్తం" అని 'తెందులూరు', 'రేగోన్టం' అను ఊళ్లు పేర్కొనబడినవి. ఈ 'తెందులూరు' ఇప్పటి యేలూరు ప్రాంతమందలి డెందులూరే కావచ్చును. దీనికి 'డెందులూరు' పూర్వరూపము కావచ్చును. 'రేగోన్టమ్' అను గ్రామము కృష్ణ జిల్లాతలమునం దున్నట్లు చెప్పబడినది. ఇది 'రేగొండ'గా మారినందువలయును. అట్టి గ్రామ నుప్రాంతమున నన్నదేమో.

ఇట్టి ద్రావిడ భాషలకు విలక్షణములు, సహజములు నని చెప్పదగిన యాశ్చర్యకరమైన కారములు ౭-వ శతాబ్దమునకు బూర్వపు సంస్కృత శాసనములలోను, తరువాతివానిలోనుగూడ నాంగ్లదేశీయ గ్రామముల నామములను పేర్కొనుసందర్భమున గానవచ్చుచున్నవి. ఇవి తరువాతి చోళచాళుక్యరాజుల తెలుగు శాసనములలోని యనేకములగు ప్రాచీన తెలుగు శబ్దములలో గానవచ్చుచున్నవి. ఈ శబ్దము లన్నియు దేశీయములై తక్కిన దక్షిణదేశభాషలకు సన్నిహితములుగను, సజాతీయములుగను గనబడుచుండుటచే ౭-వ శతాబ్దముండి చాళుక్యరాజుల శాసనములలో మన కగపడుచున్న తెలుగు భాషయొక్క ప్రాచీనచరిత్రమును ఆంధ్రరాజుల శాసనములలోని ప్రాకృత భాషామూలమునగాక, దక్షిణదేశమునందలి యితర ద్రావిడ భాషల సహాయమున నశ్వేషింప యత్నించుటే సమంజసముగా

దోషకమానదు. పైని గ్రహింపబడిన జయసింహుల భుని తెలుగు శాసనములలోని పెక్కు శబ్దములు ఈ కాలమున మనకు గొంత వికృతములుగ గనబడినను, తమిళకన్నడాదిదక్షిణదేశభాషారూపములతో బోల్చిచూచినపుడు వాని పరిణామక్రమము కొంత బోధపడగలదు.

'సంవత్సరంబు'—ఇందలి బహువచనప్రత్యయము కళ్, గళ్ అను ప్రాచీనద్రావిడప్రత్యయము నుండి యేర్పడినదై, అది యొకను 'ఒ' అను రూపమును బొందలి ప్రాచీనస్థితిని చెలుపుచున్నది.

'ఎనబది'—ఎనబది అనుదాని ప్రాచీనరూప మేమో. తొలి శబ్దము ఎట్టు, ఎట్టై అనుదాని రూపాంతరము కావచ్చును. రెండవ శబ్దము పన్న-పది అనుదాని మాటరూపము. నడుమ 'అ' అను సముచ్చయార్థకము చేర్చబడినట్లున్నది. ఈ సముచ్చయార్థకము పదునొకండు మొదలు 'సంకొమ్మిని' వరకు గల సంఖ్యలలోనే కనబడునుగాని ఇరువది, ముప్పది, నలువది, అరువది, ఎనబది మొదలగువానిలో గానరాదు. కావున నిది 'ఎనబది' అనుదాని ప్రాచీనరూపమునకు యుక్తముగా గనబడుటలేదు. మఱియు నట్లే యైవహో జయసింహుల భుడు ఎనబది సంవత్సరములు రాజ్యముచేసినాడనవలసినవచ్చును. కాని యీ మొదటి జయసింహుడు క్రీ. శ. ౬౩౩ మొదలు ౬౬౩ వఱకు, అనగా ౩౦ సంవత్సరములుమాత్రమే రాజ్యముచేసిన ట్లితరనిదర్శనములవలన దెలియవచ్చుచున్నది కావున నీతని రాజ్యకాలములో నెనబది సంవత్సరమునకు యసంభవము. కావున నిది 'ఎనిమిది' యనుదాని ప్రాచీనరూపమై యుండవచ్చును. లేదా ఎన్ + ఊం + పది = ఎనిమిదియు, పదియు- పదునెనిమిదియైన కావచ్చును.

'ఏడ్డి'—ఏండు అనుదాని యౌపవిభక్తికరూపము. ఇది తమిళమున 'అండు' అనురూపము గలదై యున్నది. అనుస్వారము పలుకనప్పుడు 'ఏండు' అయినది. త. 'అడు' ఏలు అయినట్లే పదాది 'అ' కారము కొన్ని తెలుగు శబ్దములలో 'ఏ'గా మాటుచున్నది.

'పూణ్ణము' - పూర్ణి మాశబ్దభవము. దీనినుండి 'పున్నమ' అను నర్వాచీనరూప మేర్పడినది.

‘ముట్లు’ — కాలంకాయన విజయనందివర్మ వీలూరుశాసనములోని ‘ముళుడ’ శబ్దము దీని పూర్వ రూపమేమో. గ్రామీణికారియని యర్థము కావచ్చును. విజయనందివర్మకంటేరు శాసనములో గూడ నీశబ్దమే కాననను (cf. “కురువాడ గ్రామముళుడ సహిత గ్రామేయకాణాజ్ఞాపముతి.”).

‘బణి’ — పణి, పని. ఇది వ్రాయసగానిపార పాటు అని చెప్పవలనుపడదు. తమిళమున నిప్పటికిని ‘పణి’ (= చేయు) అనునదే ధాతువు. ఈ ధాతువు తెలుగులో సంతరించినది. కిందిదర్థభేదమున ‘పన్ను - పన్ను గడ’ అనువానిలోను, ఈ ‘పని’ అను నామవాచక శబ్దము లోను నిలిచియున్నది (cf. మళ్ - మన్ను; కళ్ - కన్ను ము.).

‘పులంబు’ — ఇది ‘పాలము’ అనుదాని ప్రాచీన రూపము. తమిళమున నిప్పటికి నీశబ్దము ‘పులంబు’ ‘పులమ్’ అనియే కలను. తొలివర్ణముమీది ఉకారము ఒకారముగను, ఇకారము ఏకారముగను మారుట వ్రావిపభాషలకు సహజమే. ఇందలి ‘ము’ వర్ణరూపము కంటే ‘ంబు’ రూపమే ప్రాచీనముగా కనబడుచున్నది.

‘చెలువు’ — దీని కన్నడరూపము ‘చెటై’. కకారము తాలవ్యాచ్చరక మగుటచే తాలవ్యచకారము గా మారినది.

‘పడుమాటి’ (కోటకో) — ఇది ‘పడుమర, పడ మట’ అనుదాని ప్రాచీనరూపము కాలయము. దీని యాపనిధిక్తికరూపము ‘పడమటి’ యగుచున్నది. ఇందలి

‘మర’ అనున దేమో, అందు శకటరేఖము ప్రాచీనరూప మున గలుగుటకు గారణమేమో తెలియదు. కన్నడ మున ‘పడు’ శబ్దమే పశ్చిమది క్రిమి నర్థమున గలదు. దీనికి పడున, పడువల్, పడువణ అను రూపాంతర ములుగూడ కలవు. పడువణ, పడుములకు సంబంధము కలదేమో.

‘తాట’ — ‘తాడి’ శబ్దమునకు బూర్వరూపము. తమిళమున ‘తాట’ అనునదే రూపము. ‘తాళ’ శబ్దము దీని రూపాంతరము గావచ్చును.

‘తోంట’ — ఇం దనుస్వారస్థానమున నిష్పదు అరసున్న వచ్చుటచే ‘తోంట’ అయినది. తెలుగున దీని మూలధాతువు లోపించినది. తమిళమున ‘త్రేవ్వ’ అనునర్థ మున ‘తోండు’ అనుధాతువు నిలిచియున్నది. దీని నుండి వచ్చిన నామవాచకరూపమే ‘తోంట’.

దీనినిబట్టి తెనుగున కాంధ్ర మను పేరు ఆంధ్రులు కృష్ణా గోదావరీ మధ్యదేశమున నాంధ్రము నకు వచ్చి యచ్చట రాజ్యము స్థాపించికొని తద్దేశి యులతో గలిసిపోయిననాటినుండి కలిగియుండు ననియు, దెనుంగుభాష యంతకు ప్రాచీనమైన దనియు దీని ప్రాచీనచరిత్ర, పూర్వస్వరూపము నన్వేషింపవలసి నచో సన్నిహితములగు నితర దక్షిణదేశ భాషలతో బోల్చి పరిశీలంపవలసియుండు ననియు, ఇది క్రీస్తు శక మునకు బూర్వ మనేకశతాబ్దముల క్రిందటనే తక్కిన అజువు, కన్నడము మొదలగువానినుండి విడివడి స్వతంత్రభాషగా నేర్పడి క్రీస్తుశకారంభ కాలమునుండి సంస్కృతప్రాకృతభాషాప్రభావబలముచే నూతన పరిణామములను బొందజొచ్చిన దనియు తలపడగియున్నది.

లైమ్ జ్యూస్ గ్రిసరిక్

తలవెండ్రుకలకు సౌందర్యము మెద
డుకు చల్లదనము చేకూర్చు
లైమ్ క్రీము.

బిరుసు వెండ్రుకలుగూడ అందముగా అలంకరించు
కొనుట కిది తోడ్పడును.
సువాసన గలది. జిడ్డుపదార్థ మిందు లేదు.

4 టెన్సులు, 6 టెన్సులు సీసాలలో దొరకును.

BENGAL CHEMICAL

CALCUTTA - - - BOMBAY

మదరాసు ఏజెంట్లు :— యన్. దేశ్మాయిగౌండర్ అండ్ కంపెనీ, 41, బందరు వీధి.

బలవృద్ధికి
ఆనంద : :
: : : సుధ

సమస్త వ్యాధులకు

8 టె॥ 2-8-0

4 టె॥ 1-6-0

డాక్టర్

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి,

బెజవాడ (లేక) రాజమండ్రి.

ఆర్చరసాయనశాల
ముక్త్యాలక్ష్మణ

సౌఖ్య ఆశ్రమము 1925

ప్రశస్తియర్హదృష్టముల
వనలయముననుండుకావ
లసిననుమానువ్రాయుడు
సమ్మకమైనవినిభింపగలవ

**ఆయుర్వేదధర్మాశా
వేదూరి శంకరశాస్త్రి**
CONSULTING PHYSICIAN

అటవము, తెలుగు - వాని ప్రాచీనత

= శ్రీ కోరాడ రామకృష్ణయ్య =

అటవము, తెలుగు - ఈ భాషల ప్రాచీనతను గూర్చి కీ. శ్రీ. కామయ్యజులక్కణరావుగారిచే వెనుక రదియింపబడి మూలపత్రమునైన యొక విగుర్యవ్యాసమీనకును శ్రీ మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మగారి మూలమున ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసూత్యరాజపాదికలో బ్రకటితమగుట తలస్థిరిచినది. అందు ద్రావిడభాషలలో మిక్కిలి పురాతనమైన భాష యేది, అది అటవమునా, తెలుగు అటవమునా ప్రత్యేకంగా అను విషయములు విమర్శింపబడినవి. మూల ద్రావిడభాషాస్వరూపము కట్టిన భాషలకంటె అటవమున చెక్కుడుగా గనబడుచున్న దను కాల్వైల్ పండితుని యభిప్రాయముతో శ్రీలక్కణరావుగా రోధనింపక, గ్రీకుర్యకొ మొదలగువారు చెప్పినట్లుగా అటవముకంటెను తెలుగు మొదలగు నితరద్రావిడభాషలలోనే ప్రాచీన భాషాసంప్రదాయము తెక్కుడుగా నిలిచియున్నదనియు, కాని గ్రీకుర్యన్ ఆట్టి నిదర్శనములు జూపలేదుగావున తా మట్టివానిని గొన్ని చూపదలచితి మనియు తెలిపియున్నారు. అందుకు గాను కొన్ని సహితీయపదములను గ్రహించి తెలుగులో నిలిచియున్న చూపదముల రూపమే తక్కిన యాద కన్నుల భాషా రూపములకంటె ప్రాచీనమని నిరూపింప యత్నించియున్నారు. తెలుగు భాషలో మూలభాషయొక్క పురాతన స్వరూపమును నూదించు చిహ్నములు—అటవకన్నడములనబట్టి మాడగుర్తించుట కనకాశములేనిది—కొన్ని నిలిచియున్నవనుటలు నాప్తమేకొని, యావ్యాసముగో జర్మింపబడిన తెలుగుపదముల స్వరూపము తమిళకన్నడపదములకంటె మూలభాషాస్వరూపమునకు సన్నిహితమని, ఆకారముచే నది ప్రాచీనము లని చెప్పట కనకాశము గలదా యను విషయము మాత్రము పునఃపరిశీలనార్హమని తోచుటచే నే నీవ్యాసము ప్రాయ గడపితిని.

దక్షిణదేశమున వ్యవహారములో నున్న భాషలన్నియు నొక కుటుంబమునకు జెందిన వనియు, ఆ కుటుంబము ద్రావిడభాషాకుటుంబ మనుపేర బరచుచున్నదనియు, తెలుగు, అటవము, కన్నడము మొదలగు భాష లొక్క కుటుంబమునకు జెందిన సోదర భాషలని చెప్పబడినపుడు వానిలో నేది పురాతనము, చేరినాండి యేది పుట్టినది యను ప్రశ్నలకు తావునందర్బము లేదనియు, మూలభాషాస్వరూపమునే తల్లిదండ్రుకొను గతములగు మార్పులతో నాగుభాషలు గలిగించి యుండుననియు నీమొదలగు విషయములగు శ్రీ లక్కణరావుగా రందు చక్కగ న్యక్తికరించియున్నారు.

అటవము, తెలుగు నొక్క కుటుంబమునకు జెందిన సోదర భాషలు. వీనికి జన్యజనక భాషసంబంధము లేదు. కాని తెలుగు భాష పుట్టుపూర్వోత్తరములనుగూర్చి తెలికొనదలచినపుడు మాత్రము అటవభాషయొక్క సాహిత్య మత్యాగశ్యకముగా గనబడును. ఒక్క అటవముతోడనే కాక తక్కిన దక్షిణదేశభాషలతో గూడ పోల్చి పరిశీలించినగాని తెలుగు భాషయొక్క ప్రాచీనచరిత్రను దెలికొన సాగ్యముకాదు. ఈ విషయ మిటీవలనే ధర్మణశేఖరామతారతమ్యుని కిలనకు గడసిన కాల్వైల్ పండితుడు మొదలగువారి పరిశ్రమలమూలముగా గనిపట్టబడినది.

తెలుగు భాష పుట్టుక, ప్రార్యచరిత్రములనుగూర్చి భిన్న మతములు కలవు. “ఆంధ్రభాష వికృతి. అనగా సంస్కృత ప్రాకృతములనుండి యేర్పడిన” దని యాంధ్రవై యాకరణుల మతము. ఇది ప్రాకృతములలో నొకటియే యని, లేదా అర్ధమాగధియొక్కగాని, వైశాచీ ప్రాకృతముయొక్కగాని పరిణామరూపమే యని కొందఱు మతము. సంస్కృత ప్రాకృతములనుండి

పదబాలము విశేషముగా దీనిలో జేరినను, తెనుగు భాషయంతయు సంస్కృత ప్రాకృతభవముకాదనియు, తెనుగుదేశమునుబట్టియే దాని ముఖ్యలక్షణములను గ్రహింపవలయు ననియు, నాలక్షణములలో దీనికి దక్షిణహిందూదేశభాషలతో సన్నిహితసంబంధము కనబడుచుండుటచే నిది ద్రావిడభాష లనబడు దక్షిణ హిందూదేశభాషలతో సాజాత్యముగలిగిన యొక స్వతంత్రభాషయేకాని సంస్కృతప్రాకృతములచిక్యత కాదనియు మఱికొందఱు మతము.

ఈ దక్షిణదేశభాషలను తెలుగు, అణవము, కన్నడము, మలయాళము వెండలననరి సజాతీయము లని చెప్పవారు వీనికి ద్రావిడభాషావర్ణములను మని వాడుచుండును. ఒక మూలభాషనుండి యేర్పడినవై కాలక్రమమున గలిగిన మార్పులమూలముగా భిన్నములు, స్వతంత్రములు వైన భాషలనే, వానికి గల సజాతీయత్వ మునుబట్టి, యొక భాషావర్ణములనుగా భాషాతత్త్వ వేత్తలు పరిగణించుదురు. ఇవియన్నియు నొక కుటుంబ మునకు జేరినవని చెప్పబడినప్పుడు ఇవి యన్నియు నొక మూలభాషనుండి కాలక్రమమున బయలుదేరిన సోదరభాషలని తలపవలయునేకాని, వీనిలో నెద్దాని నుండి యేది పుట్టిన దను ప్రశ్న కనకాశములేదు. కాని వీనిలో నొక్కొకదానినుండి ప్రాంతీయభాషలు బయలుదేరి యవి మిగల స్వతంత్రములైనపుడు అగ్రా భాషలలో శాఖ లేర్పడుననుట కనకాశమును లేకపో లేదు. ఒక మూలభాషనుండి యేర్పడిన సజాతీయ భాషలని చెప్పబడుచున్న అణవము, కన్నడము, తెలుగు మొదలగువాని విషయములోమాత్ర మొకదాని నుండి మఱియొకటి పుట్టినదనికాని, ఒకటి పురాతనము, ఒకటి యర్వాచీనము అనికాని తలచుట కనకాశ ముండదు. కాని యీప్రశ్న తఱచుగా బయలుదేరుచునే యున్నది. అంగు కొక కారణము నెవరి భాషయందు వారికి గల యభిమానాతిశయము కావచ్చును. అది పాటించదగినది కాదుగదా. ఒక భాషయందు లభించిన వాఙ్మయ మితరభాషల లోనిదానికంటె ప్రాచీనమై యగపడుచుండుటవలన గూడ నట్టి భావ మేర్పడవచ్చును. తెనుగు కన్నడము లం దిప్పటికి లభించిన వాఙ్మయముకంటె మిగుల

ప్రాచీనమును వాఙ్మయము తమిళభాషలో గలదనుటకు దగిన కారణము లగపడుచున్నవి. కాని యొక భాషలో నితర సోదరభాషలంగుకంటె ప్రాచీన మన దగిన వాఙ్మయము లభించినంతమాత్రమున దానినుండి యితరములు పుట్టినవని నిరూపింప సాగ్యముకాదు. ఇతరభాషలలోని వాఙ్మయ మేకారణములచే నంత రించినదో, వృద్ధి నొందనేలేదో యను విషయములను చారిత్రకదృష్టితో బరిశీలించవలసియుండును. తమిళ భాషలో ప్రాచీనవాఙ్మయ ముండుటయేకాక భాషా రూపములలోగూడ ననేకము లితరభాషారూపముల కంటె ప్రాచీనములుగ గనబడుటచేతనో, ఆభాషతో నితరదక్షిణదేశభాషలతోడి పరిచయముకంటె నెక్కుడువరిచయము కలుగుటచేతనో కాల్దెల్లో పండితుడు అణవభాష యితరభాషలకంటె మూల ద్రావిడభాషకు సన్నిహితమైయుండు ననియు, మూల భాషాస్వరూపము ఈ భాషలో నెక్కుడు కనబడుచున్న దనియు జెప్పినమాట వాస్తవమే. అది వాస్తవము కాదనియు, తెలుగు మొదలగు నితరద్రావిడ భాషలలో నణవమునంగుకంటె నెక్కుడు పురాతనములైన విశేషరూపములు కనబడుచున్నవిగావున నణవముగూడ నితరభాషలవలెనే యొక యుపభాషయే కాని, దీనికంటె ప్రాచీనమని చెప్పట కనకాశ మేమియు లేదనియు గ్రియర్సన్ పండితుడు మొదలగు వారు చెప్పియున్నారు. విచారింపగా నీ యిద్దరు పాశ్చాత్యపండితుల యభిప్రాయములలోను ప్రమాద కరమైన వైరుధ్యము వచ్చెదముగా లేదనియే చెప్పవచ్చును. ఏమయనగా ప్రాచీనమగు మూలద్రావిడ భాషాస్వరూపమును మన మున్నేషించి గుర్తింప కలే నన్నచో నీ యణవకన్నడంద్రావిడభాషలలోని విశేష రూపముల నన్నిటిని సరిపోల్చిచూచి, వానిలో కాలక్రమమున గలిగిన మార్పులను గమనించి, వానిమూలమున నాయాభాషల ప్రణేయలక్షణములను నిర్ణయించి వీని మూలముగా నేయే మూలభాషారూపము లేట్టినింప్రదాయములకు లోపై యాయాభాషలలో కాలక్రమమున నాయారూపములను బొందినవో కనిపట్టిన పిమ్మటనే, యా మూలభాషాస్వరూపమును మనము

గోచరింపజేసికొని, యాయా భిన్నరూపములందు పాడకట్టిన సామ్యభాగములనుబట్టి ఆ మూల భావను నిర్మాణముచేయవలసియుండును. కావున నా ప్రాచీనభాషావ్యూహమును గుర్తించు విషయములో నీ సజాతీయ సోదరభాషలన్నియు మనకు సమానముగ దోడ్పడవలసియేయున్నది. కొన్ని సహజ లక్షణము లాక భాషలో మాన్యుకొందక నిలిచియుండ మఱికొన్ని లక్షణములు మఱికొన్ని భాషలలో నిలిచి యుండవచ్చును. కావుననే వాగ్మయముకూడ లేని తుళుభాషలోని లక్షణములు కొన్ని యతిప్రాచీనము లని తద్భాషాపరిశీలకులు చెప్పవచ్చును. అట్టి మధ్యపరగణాలలోని గోండు, కుయి, రాజమహేంద్రవరము, బ్రాహ్మణ్యభాష మొదలైనవికూడ మూలభాషా వ్యూహపరిస్థితియనున చాల ప్రయోజనకరము లగునని తలపఱచుచున్నది. కాని యీవిషయము పాశ్చాత్యులను భాషాతత్వచేత్రులు కొందరు ఈ మధ్యపరగణాలలోని గూఢబికజాతులు వ్యవహరించు గోండు మొదలగు ద్రావిడభాషలే ద్రావిడభాషాతత్వ పరిశోధనము విషయమున

యమున తమిళభాషకం పెరుగుడ నెక్కువగా తోడ్పడి గలవనియు, నాకారణముచే నీ పరిశోధనము దక్షిణపు కొననున్న తమిళభాషతో ప్రారంభించుటకన్న మధ్యదేశముదలి యాయాబవికుల భాషల పరిశీలనము తోనే ప్రారంభించుట మిక్కిలి ప్రయోజనకారి కాగలదనియు చెప్పకొడగిరి. * ఈ పరిశోధనము విషయమున సంస్కారముగలిగిన తమిళాదిభాషలకు గల ప్రాధాన్యమును సంస్కారహీనములగు గోండు మొదలగునానికి నిష్పక్షపాదియుండునని చెప్పట న్యాయ మేమోకాని, తమిళాదిభాషలకు గల ప్రాధాన్యమును తగ్గింపజూచుట సాహస మనకతప్పదు. ఒకభాషలో సంతప్రాచీనమున వాడుకయును లభించిన నంత ప్రాచీన కాలమునకు నాభాషయొక్క వ్యూహపరిణామము సన్వేషించుటకు కులభావకాశము దొరకునుగదా. వాగ్మయములగు భాషలలో కొన్ని యతిప్రాచీన లక్షణములు నిలిచియున్నను, వాని ప్రాచీనత యిట్టి దని నిర్ణయించుటకు దగిన యాధారముండదుకావున నితరవిధముల జేసికొనిన నిర్ణయముల సరిమామకొనుటకునూత్రముపయోగించును. అని సంస్కారహీనములగు భాషలగుటచే నాభాషావ్యూహములు తొందర తొందరగా పెక్కువార్లులకు లోనగుచుండుటయు దుర్భాగపరమైనది.

* "If we want to understand the history of the languages of the South, we should begin from the Northern side" — E. Tuttle of America.

"The Dravidian language which has almost always been chosen for comparison is Tamil, which, in fact is best known of all the dialects for various reasons. Even if we admit that from the Vedic up to the present time, Tamil has changed very little, there still remains the fact that the domain of this Dravidian dialect is the further most off from the region of Vedic civilization on this principle alone, it should have been the last one to be taken into consideration for the sake of comparative study. If we want to understand the history of the languages of the South we should begin from the Northern side." (Pre-Aryan & Pre-Dravidian).

దైనిజెప్పిన జూలిస్ బ్లాస్, టటిల్ పంకితుల యభిప్రాయము దక్షిణదేశములను ద్రావిడభాషలకు ఉత్తరదేశములను నాచ్యభాషలవై గల ప్రభావ మెట్టిది యను విషయమునుగూర్చి చర్చించునపుడు తెలుపబడినదేమైనను ద్రావిడభాషావేదములక్షణములను ద్రావిడకొనిదలచినప్పుడు తమిళభాషయొక్క ప్రాముఖ్యమును తగ్గించుట కేరళమున నవకాశమును లేదనియే చెప్పవలసియున్నది. ప్రాచీనద్రావిడభాషావ్యూహములు దానినుండి బయలుదేరిన భాషలన్నిటిలోను గనబడుచుండు నటుల సహజమేయైనను, తమిళభాషకు దక్కిన వానికంటె ప్రాచీనకాలముననే సంస్కార మేర్పడుట చేతను, వాగ్మయము బయలుదేరుటచేతను, అవి మన కిప్పుడు లభ్యములై యుండుటచేతను వానినిబట్టి తక్కిన భాషలలో నేయేకాలమున నెట్టివార్లు గలిగినవో, వాని పరిణామక్రమ మెట్టిదో సరిపోల్చి తెలిసికొనుట

కవకాశ మేర్పడుచున్నది. ఈవిషయమున దీనివలన గలుగు ప్రయోజనము విశేష మనియే చెప్పకతప్పదు. గ్రీయర్నకొపండితుడు తమిళ భాషయొక్క ప్రాముఖ్యమునగూర్చి కాల్దెస్లో చెప్పిన యభిప్రాయము నించుక యాక్షేపించుచు, తక్కిన భాషల సమప్రాధాన్యమున గూర్చి నొక్కచెప్పదలచినవాడైనను, తెలుగు మొదలగు భాషలలోనుండి గ్రహింపవలసిన ప్రాచీన భాషలక్షణములను గూర్చిన ప్రశ్నేకిదిదర్శనములను దుదకు జూపకల్గి విడివిడిపెట్టెలవినవాడైనాడు. కారణము బహుళ అది యంత సూక్ష్మమనకు కాకబోవుబయ్యే యైయుండును. ఈ విషయమున గూర్చి ప్రక్కకు రావుగాక ఈ న్యాయమున చెప్పియున్నాడు. నిద్రప గ్రీయర్నకొ పండితుడు తమిళుల నియమునే తాము నిర్వహించుటకొని తమిళాంధ్రములలో తమిళముకంటె తెలుగే ప్రాచీన భాషలక్షణములను మనకు సుక్ష్మముచేయగలదని చూపదలచినప్పుడు వాని భాషలలోని పదములను నిదర్శనముగా గ్రహించుటలో భాషగ నాలోచించి చేసిన లక్షగపడు. ఆలోచింపకపోవుటయు గాను, ఒకవిధమున ప్రయోగ లోప యుండును. దానికి గారణ ముప్పటికిమనవానికి సంస్కృత ప్రాకృత భాషలక్షణములు, సంప్రదాయములు గలిగి నట్లుగా ప్రాచీన మోపంప్రదాయములు బాగుగా తెలియకపోవుట యైయుండునచ్చును. అది యప్పటి కంత విశేషముగా బహిరింపబడలేదు. ఇప్పుడునాత్రము తెలిసి గూఢజెండువని చెప్ప వచ్చునా యను ప్రశ్న రావచ్చును గాని, ఏదో కొంతపరిశ్రమ జరుగుచున్నదనిమాత్రము చెప్పకతప్పదు.

తమిళముకంటె తెలుగుయొక్క పురాతనత్వమును జూపుటకు నిదర్శనముగా గ్రహించిన శబ్దములలో, తెలుగునందలిగాని గూఢములు సంయుక్తాక్షరయుతము లగుటచే నవి వాని పురాతనత్వమును సూచించు ననియు, తమిళగూఢములు విడిపోయిన సంయుక్తాక్షరము గలవిగావున నన్వాచీనములై యుండు ననియు చెప్పిరి. అట్లునటకు గారణమేమనగా సంయుక్తాక్షరములు గల శబ్దములు మొదటివిగ నుండు ననియు, తరువాత నుండి వికృతిశబ్దములు పుట్టు

నప్పుడు ఉచ్చారణసౌకర్యార్థమై సంయుక్తాక్షరములు విడిచియబడునటుయే దెల్లమే యగుట. ఇందుల కింకను నిదర్శనము వలయునన్న ప్రాకృతన్యాక రణములను జూడవలయునని వారి వాదము. ఈవాద మంతయు యుక్తియుక్తముగ నే యున్నట్లగపడునగాని వాస్తవస్థితిని దెలుపుచున్నదా యనిమాత్రము పరిశీలింప వలసియున్నది. సామాన్యముగాను, అందు ప్రధానముగ ద్రావిడభాషలలోను, ప్రాకృతభాషలలోను నుపసం యుక్తాక్షరములతో గూడిన సంస్కృతాద్యన్యభిషా పనములు స్వీకరింపబడునపుడు వానియందలి సంయుక్తాక్షరములు విడిచియబడి నడుమ నేదోయొక అచ్చు చేర్చబడుచుండునాచార ముంజిన సంపదచ్చుమిగాని, యావద్ధతి, ఆనామము నిత్యప్రబలుగా తమిళ కన్నదానిద్రావిడ భాషలలోను, ప్రాకృతములలోనూమాత్రమే కనబడుచుండులకు గల కారణ మేమి యని మనము పరీక్షింపవలసియున్నది. సంస్కృతభాషలలోను, ఆంగ్లము మొదలగు భాషలలోను సంయుక్తాక్షరములతో గూడిన పదము లనే కములున్నవి. కాలి యాభాషలలో నవి యుచ్చారణ సౌకర్యార్థమై, ఆభిషమ వ్యవహరించు జనులచే, నాసంయుక్తాక్షరములు విడిచియబడి పనికివచ్చుగాని, ఆభిషలో నట్టి శబ్దములకు ద్వైరూప్యము కలిగినట్లుగాని కనబడును. కాలి ఆనవయును ద్రావిడభాషలను వ్యవహరించు జనులచే సుచ్చరింపబడినప్పుడు అందలి సంయుక్తాక్షరములు ప్రక్క విడిచియబడియే పలుక బడుచున్నవి. ఒకవేళ విడిచియబడి నడుమ అచ్చు చేర్చబడినచో, నా సంయుక్తాక్షరములలోని యొక వర్ణము రెండుపదానితో సావర్ణ్యమును బొంది, అది ద్వైరూప్యముగా నేర్పడుచున్నది. తమిళాంధ్ర కణ్ణాటకాదిభాషలలో నేనిఘంటువును తొలగిచూచినను పెక్కుపదము లిట్టివి మనకు నుండు నే గోచరింపగలవు.

సం. శ్రీ.	తె. నిర్.	త. రియ.
అన్ని	తె. అన్ని	అన్ని
ఉద్యోగ		ఉత్తియోగం
యుక్తి	జుత్తి	ఉత్తి
ముక్త	రిక్త	

ప్రామాణ బమ్మ ిరమన
శుక్ర ముక్కు
Hospital తె. ఆహుపత్తి

సంస్కృతాదిభాషాశాస్త్రము లీ ద్రావిడభాషలలో బొందిన మార్పులకు బట్టి చూడగా నందలి భిన్నాక్షరసంయోగము నుచ్చరించుట కలవాటుపడనివారాపదముల నుచ్చరింపవలసివచ్చినపుడు స్వోచ్చారణసంప్రదాయముల కనుగుణముగా జేసికొనిన మార్పులకు లోకనమగా కనబడుచున్నవేకాని కేవలముచ్చారణసాధ్యముకారకు మాత్రమే చేర్చబడినట్లగపడదు. ఏలయునగా సంయుక్తాక్షరములతోగూడిన సంస్కృతశబ్దములు తద్భవములై దక్షిణదేశభాషలలో నెట్లాన బ్రవేశించినను ఒక్కరినినే గూర్చుకొనిన సంయుక్తత్వము విశేషమును బొందుచున్నది. తెలుగున తత్త్వముగూర్చున బ్రవేశించినవానిలో మార్పులేకున్నా, తద్భవగూర్చును లన్నిటిలోను తమిళము సంగతులేనే సంయుక్తశబ్దత్వము సహింపబడుటలేదు. దీనివల్ల పదములందు సంయుక్తశబ్దసహిత్యము ద్రావిడ ప్రామాణ్యములకు లభ్యమగు లలో నొకటిగా గ్రహింపవలసియున్నది. పదములందును అనువాసికలతోతప్ప నితరశబ్దములందు సంయుక్తత్వము సహింపకుండుట, మహాప్రాణములను వ్యవహరింపలేకుండుట, రెండు మూడుపదములను మించిన దీర్ఘసమాసములు లేకుండుట నెలవలసని యాభిప్రాయ సహజలక్షణములు. ఇట్టియుచ్చారణసంప్రదాయముల కలవాటుపడినవారు గతుకనే తొలకె సంస్కృతభాషతో పీరికి సంస్కృతము గలిగి గూపదములకు వీరు వ్యవహరింపవలసివచ్చినపుడు అందలి సంయుక్తాక్షరములను విడిచిపలికియు, మహాప్రాణముల నల్పప్రాణములను జీవయు నామూపదములను తమ ప్రామాణ్యికి జచ్చికొనిరి. ఇది ఈ భాషలకు సహజసంప్రదాయద్గమములచేతనేకాని, కేవల తాత్కాలికసౌకర్యముమాత్రమే కారణముగా జరిగిన పనికాదు. అట్లేయినచో సంస్కృతము వ్యవహరించువారిలో గూడ నిట్టిమార్పుగలిగి, సంస్కృతభాషలోనే యామాపదములకు దైవరూపును సిద్ధించియుండునుగదా.

ఇక సంస్కృతజన్యము లనదగిన ప్రాకృతములలో నట్టిమార్పు కలిగియుండలేదా అను

ప్రశ్న కలదు. ప్రాకృతభాషలలో నట్టిమార్పు కలుగుటకు బ్రధానకారణ మా సంస్కృతభాష నతి ప్రాచీనకాలమున నవలంబించి వ్యవహరింపవలసిన యార్యజనసంఘమునందలి క్రిందితరగతివా రను సామాన్యప్రాకృతజనులలో నీద్రావిడులలో, లేదా ఈ ద్రావిడభాషాసంప్రదాయముల కలవడినవాలో విశేషముగా నుండియుండుటయే మనీ కాపునలీయున్నది. హిందూదేశపు నాయవ్యధిగాగ్ధమున నిలిదియున్న బ్రాహ్మాయి గౌరవకబట్టియు, మన్యపరగణాలలో నిప్పటికిని వ్యవహరింపబడుచున్న గోండు, కుయి, రాజమహల్ మొదలగు భాషలను బట్టియు, నిక ననేక కారణములనుబట్టియు నొకకాలమున మత్తరహిందూదేశమునగూడ ద్రావిడ ప్రామాణ్యము వ్యవహరించు జరులు నివసించియుండురని యూహింపకతప్పదు. ఈద్రావిడ భాషాసంప్రదాయముల కిలబడిన యుత్తరహిందూస్థానమునందలి ప్రాకృతజనుల మూలముననే - అనగా పీ రానేళమున వ్యాప్తిలోనున్న యార్యభాషను స్వీయూచ్చారణసంప్రదాయముసారముగా వ్యవహరించుటజేసియే హిందూదేశమునందలి ప్రాచీనాయుల వైదిక భాష కాలక్రమమున ప్రాకృతభాషగా మారిపోయియుండును. కావుననే దక్షిణదేశమున నెలవుకొనిన ద్రావిడ భాషల సంప్రదాయములు కొన్ని యుత్తర హిందూస్థానమునందలి ప్రాకృతభాషలలోను, విశేషముగా దత్త్రావృత్తి భవములను నాగునికాగ్యభిషలలోను గానవచ్చుచుండుట. అట్లే లక్షణములలో సంయుక్తాక్షరములను విడిచివేసికొని, లేదా సావ్యవ్యయును బొందించికొని పలుకుట యనున నొకటి. కావుననే యాలక్షణము దక్షిణమందలి ద్రావిడభాషలకును, ఉత్తరదేశమునందలి ప్రాకృత ద్వార్యభాషలకును సమానమైన దగుట తటస్థించినది.

ఇదియే ద్రావిడభాషలకు సహజలక్షణ మైనచో తెలుగు కన్నడిమల మూలములలో ననేకపదములలో సంయుక్తశబ్దములు కనబడుచున్నవే యను ప్రశ్న కలదు. దీనికి ప్రధానకారణ మాభాషలపై సంస్కృతభాషకు గలిగిన ప్రబలప్రభావమే. అదియైనను సంస్కృతసమ శబ్దములలో గానవచ్చునేకాని దేశ్యశబ్దములలో విశేషముగ గానరాదు. సంస్కృతసమ మీభాషలలో గలిసి

నట్లుగా దమిళభాషలో గలిసియుండలేదు. ద్రావిడ భాషాసంప్రదాయానుసారముగా వర్ణసంస్కారమును బొందని సంస్కృతశబ్దమునకు తమిళభాషలో బ్రవేశమే లేకపోయినది. కావుననే యాభాషలో తక్కిన తెలుగు కన్నడములందువలె ననునాసికలతో తప్ప శీన్నవర్ణసంయోగముతోగూడిన శబ్దములే కనబడవు.

ఇట్టిది గ్రావిడభాషాసహజమును సంప్రదాయమే యయినట్లయినచో, తెలుగునమాత్రము అందులో పదాదిన సంయుక్తవర్ణముతో గూడిన యిన్నిపదము లెట్లు వచ్చిన వన్న ప్రశ్న నిలిచియున్నది. దీనిని గురించి మఱియొక విశేషము గమనింపదగియున్నది. తెలుగున పదాదిన సంయుక్తాక్షరము గల పదములలో నశేకములు—బహుళః సర్వమునగూడ—రేఫసంయోగముతో గూడినవేకాని మఱియొకటి కాదు. ద్రావిడ భాషాసంప్రదాయమునుబట్టి పదమగ్యముననైన ద్విత్యయాపాక్షరసంయోగ మెప్పుడుగాని పదాదినవియు రాగూహదః; రాదు. అట్టి సందర్భములలో తెలుగున పైనను పదాదీయందు రేఫసంయోగము వచ్చుట వింతగా కనబడకమానదు. ఇట్టిపదము లితరద్రావిడ భాషలలో నెచ్చటను గానరావు. కావున నాంధ్రమున నిది యొక వికృతలక్షణ మనకతప్పదు. ఇది సంస్కృతిభాషాసంస్కరణముచే వచ్చినపై యుండిన నుండవచ్చును. ఈ భాషలో ప్రశ్నోకముగ జలసింధిని చెప్పినను చెప్పవచ్చును. ఇది యితరద్రావిడభాషలలో నెచ్చటను గానరాకుండుటచేతనూ, విదేశీయ భాషలనుండి సంగ్రహించిన, సంగ్రహింపబడుచున్న పదములలో నిప్పటికి నీ భాషలన్నిటిలోగూడ నట్టి సంయుక్తవర్ణము తొలగింపబడుచునే యుండుట చేతనూ ఇది తెలుగునకు మాత్రమే యొకకాలమున గలిగిన విశేషలక్షణ మనియు, సామాన్యద్రావిడభాషాసంప్రదాయశిర్షము కాదనియు చెప్పవలసివచ్చుచున్నది.

తెలుగులోని యీవిశేషరూపములు 'వర్ణప్లుతి' యను స్వరనూత్రము(Phonetic principle)ననుసరించి యేర్పడినవై యున్నవి. దీనినే Metathesis అని ఆధునికశబ్దతత్వశాస్త్రజ్ఞులైన చెప్పవచ్చును. వర్ణప్లుతి యనగా నొకపదమునందలి సమీపాక్షరములలోని

యొకవర్ణము తన స్థానమునుండి యెగిరిపోయి ప్రక్క వర్ణముపై నిలుచుట. 'విరల్' శబ్దములోని రేఫము తనకు సన్నిహితమునందున్న 'వి' అనుదానిలోని ఇకార వ్యవధానమును తప్పించుకొని వకారముపై నెగిరిపడగా $v + i + r + a + l > v + r + i + a + l =$ విరల్—వేల్—వేలు అని వకారరేఫసంయోగము ప్రాప్తించి తరువాత నన్న ఇకార అకారసంయోగముచే ఏత్వశిద్ధి గలిగి వేల్ > వేలు రూపము శిద్ధించుచున్నది. ఇది యథాశీతియొక్క వర్ణనము మాత్రమే. భాషలో విట్టిమార్పు లశేకస్థలముల గలుగుటను జూచి, అది యాభాష కొక ప్రశ్నోకలక్షణముగా గ్రహించి, యిట్టిని యితరభాషలలో నెచ్చటనైన నున్నచో వానికి గల కారణముల నారసి భాషాతత్వజ్ఞులు కొన్ని సామాన్యస్వరూపముల General Phonetic laws) నేర్పటాచేయుదురు. ఈవర్ణప్లుతి యననదియు నట్టివానిలో నొకటి. ఇట్టిది గలుగుటకు మూలకారణ మేమి యని విచారించినచో ఒకపదములోని వర్ణముల నెచ్చరించుటలో గలుగు స్వరయోగియయియుండునని నెప్పలలో యుండును. ఆ త్వరితో చ్చార్పణమునుబట్టి వర్ణములు తారతమ్యమునందుండును. ఇట్లొక రేఫమేకాక ఒక పదమందలి యక్షరములే మాటుచుండుటయు గలగు. ఆప్ప డాపదములకు ఒక్క భాషలోనే ద్వైగూప్యమును శిద్ధించును. చూడుడు :

అరల్—అబల్—అలర = పుష్పము. cf. క. అరల్—to expand, to open.

గులివి—గులీ

ఎల్—ఎరల్ cf. తె. ల మొరలు. కన్న.

తెంబెల్

అగప—అబక

చమరు—చరుము

పాడగము—పాగడము

పిచ్చిలు—పిప్పిలు cf. తమి. పిచిల్—to drizzle

దబ్బ—బద్ద cf. తమి. తప్పై=Split bamboo కుతకుత—తుకతుక

పొక్కిలి—క. పొక్కుల్; త. కొప్పల్

పిగిలు—క. పిగిగు. cf. త. పిళ్—to be rent

సం. ఆత్మశబ్దమునుండి(ఆత్మమూలముగా)ఆప్తశబ్ద మేర్పడుటకు గారణ మీ వర్ణప్లుతియే యని పిషెల్ పండితుని యభిప్రాయము. 'వారాణసీ' శబ్దమునుండి వర్ణప్లుతిచేత 'వాణారసీ' యను రూపము గలుగుట చేతనే ఇంగ్లీషులో 'బెనారస్' (Benares) అను శబ్ద మేర్పడినది. ఇట్టి వచేకములు కలవు.

దీనినిబట్టి యుచ్చారణమందలి త్వరనుబట్టి పలుకునప్పు డొక పదమునందలి వర్ణములు తొడబడుచుండును, లేదా తాదూ రగుచుండును అని తెలియుచున్నదిగదా. ఈ కారణముచేతనే తెలుగుభాష మూలద్రావిడభాషనుండి విడివడి ప్రత్యేకభాషగా నేర్పడిన పదప నెప్పుడో కొంతకాలమునకు ద్వితీయాక్షరము రేఫగా గలిగిన మూలభాషాపదముల యుచ్చారణమున గొంతమాగ్గు గలిగి యందలి రేఫము తొలివర్ణము మీడికి ముక్కినచ్చి దానితో గలియుటచే బదాదియందు రేఫసంయుక్త వర్ణములు గలుగుట తటస్థించినది. పదాని యందలి రేఫసంయుక్తవర్ణముతో గూడిన రూపమే ప్రాచీనము. ఉచ్చారణసౌకర్యమునకై నడుమ నచ్చుచేగుటచేతనే తెక్కినరూపము లేర్పడిన వన రదా యన్నచో, పదాదియందు సంయుక్తాక్షరము గలుగుట యాభాషలకు సహజలక్షణము కాదనియు, పదాదియందేకొక పదమవ్యసంపై నను ద్విత్యాక్షరములు తక్కు స్పర్శవర్ణములకు పరస్పరసంయోగము పొసగదనియు నిదివరకే మునించియున్నాను. ఇదియే సహజలక్షణ మని చెప్పగలుగుట యెట్లున్నచో నీభాషలలోని పదాలముయొక్క వైఖరిని పరిశీలింపు డనియే చెప్పవలసియుండును. ఇతర ద్రావిడభాషలలోనే కాదు, తెనుగునందలి కోశములను బరిశీలించినను దేశ్యపదములలో నీ రేఫసంయోగముతక్కు సంయుక్తాక్షర ముదయందుగల శబ్దము లేమియు గానరావు. ఇంతేకాక సజాతీయములగు భాషలన్నిటిలో నీశబ్దములు సంయుక్తవర్ణ రహితములై కనబడుచుండగా నొక్క తెనుగుననే యిట్లుండుటనుబట్టి యిది యా భాషకు విలక్షణ మని తలపవలసినదేకాని యొక్క భాషలోమాత్రమే కనబడు విశేషలక్షణమును సజాతీయభాషల కన్నిటికి

సహజలక్షణమనికాని, యది దాని ప్రాచీనతకు చిహ్నమనికాని గ్రహించుట యెంకిమాత్రమును యుక్తము కాదు. ఈభాషలలోని శబ్దములు సామాన్యముగా రెండుమూడక్షరములకు మించినవిగా నుండవు. సంస్కృతమందువలె దీర్ఘ సమాసములు లేవు. భావభేదములను ముదించుటకుగా నొక ధాతువునకు, లేదా శబ్దమునకు మఱియొక ధాతువును, లేదా శబ్దమును జేర్చుటయే వీరి సంప్రదాయము. అనగా 'శబ్దపల్లవము'లను కల్పించుటయే యాభాషలకు సహజలక్షణముగాని దీర్ఘసమాసములను గూర్చుట కాదు.

'కొను'ధాతువుసహాయమువలన ఎత్తికొను, మా రొక్కనా, మూగొక్కనా, చేకొను మొదలైన వెన్నో కలవు. అట్లే పడు-తలపడు, నిలబడు, విడివడు, ఒడబడు మొ తెంచు-వీగుడెంచు, తోతెంచు, అరుడెంచు, కడతేరు, వీతెంచు మొ. ఆడు-మాటాడు, నేటాడు, కాట్లాడు, పాలనాడు, తిరుగాడు, చెరలాడు మొ. ఇట్లే యనేకములు.

ఇట్టివలె భాషలో సంయుక్తాక్షరములతో గూడిన పదములు కొన్ని కానవచ్చినను, అవి సామాన్యముగా ఉచ్చారణవేగమునుబట్టి కలిగిన యజ్ఞోపముచే నేర్పడిన యర్వాచీనరూపములు. ఉదా: కలికి-కల్కి, ముల్కి, కోర్కి, వెలుపు - వెల్పు, గెల్పు, కల్పు, కురుకుడు-కురుక్కు, అరుక్కు, కూర్కు, చేర్కు మొ. తగను-తగ్గు (తగ్గు), మాటుచుట-మార్కాట, నీరు వామి-నీర్వామి మొ.

పదాదియందు రేఫసంయుక్తాక్షరము గలిగిన పదము లిట్టి యజ్ఞోపముచే నేర్పడినవి కావు. కాని యది ద్వితీయాక్షరము రేఫగా నున్న ప్రాచీన పదములలో గలిగిన రేఫప్లుతివలన నేర్పడిన యర్వాచీన రూపములగుటకు సం దేహములేదు. ఇది తెనుగుననే విశేషముగా గానవచ్చుటచే నిది దీని కొక విశేషలక్షణ మనవలసి వచ్చినది. ఇది యొకకాలమున భాషలో బయలుదేరినను ఇది సామాన్యముగా ద్రావిడభాషాసంప్రదాయమునకు విరుద్ధమగుటచేతనేకాబోలు నిటీవలనిని యాభాషలో కూడ నిలువక మరల మార్పునొందుట తటస్థించినది. కావుననే పదానిరేఫసంయోగ మీభాషలో నిటీవలకాల

వికృతి యొప్పుడును శబ్దోచ్ఛారణమును సులభము చేయునేకాని కఠినపఱచు దను సిద్ధాంతము చాల కరకు సమంజసమైనదే. ఆ సిద్ధాంతమున బట్టి 'హ్రస్వ' నుండి 'మరవ', 'నేల' నుండి 'ఎరల' పుట్టిన వనట యుక్తియుక్తముగ నే కనబడుచుగాని, వాస్తవస్థిని తెలుగు కొనట కొకప్పు డొకనూ లోతుగా బరిశీలించ వలసివచ్చుచుండును. అనగా నాయాపదములయొక్క పూర్వపరిత్రమ, వాని నిర్మాణక్రమము, మూలధాను స్వరూపము మొదలగువానిని గ్రహించి తత్పరిణామ క్రమము నన్వేషించినగాని యిదమిట్టిని నిర్ణయింప విలుండదు. వీనికిదీక్షగా నాయాభావల సహజ లక్షణములనగూడ గమనించి పరిశీలించవలసియుండును. పదానియందు సంయుక్తాక్షరము పఱకుట ఈ భావ లలో స్వభావవిధము, కష్టతరము వైసను పాటుచు, పుణ్యోలు, మూంగు, కొలుపు మొదలగు శబ్దములు ద్రుతితోర్చాచ్చారణముతో వ్యవహరింపబడినపుడు ఆ త్వరలో నవీయియచ్చ లోపించుట, లేక కర్ణములు తారుమారగుట మొదలగు వార్తలు జరుగుటచే ప్రాద్దు, ప్రోలు, మ్రోగు, క్రొవు మొదలగురూపము లేర్పడినవి. అట్లేర్పడినపుడు పదాది సంయుక్త కర్ణోచ్ఛారణమునందలి కౌశ్యము పొడింపబడినది. కాని యీ భావము వ్యవహరించువారి కని పరిపాటిలోనిది కాకపోవుటచేతనే కాబోలు కాలక్రమమున రేఫము మరల జాతినిబడబడుట తలపడినది.

మఱియొక విశేషము : పైశబ్దములందు గొన్ని టిలో ద్రావిడభాషలలో వింతయక్కర మనబడు 'అ' కార మొకటి కనబడుచున్నది. ఇవి తమిళకన్నడ మలయాళములలో ప్రధానముగ మూలభావులందు గానరచ్చుచున్నది. కన్నడమున గె-వశతాద్విహంకియు, తెనుగున గం, గం-వ శతాద్విప్రాంతమునను నంతరించి నను, నన్నయకు బూర్వపు శాసనములలో ననేకశబ్దము లందు పొడనూపుచునేయున్నది. కావున నితరద్రావిడ భాషలతోపాటు ప్రాచీనకాలమున తెనుగునగూడ నీవర్ణము వ్యవహారములో నున్న దనకతప్పదు. ప్రాచీన భాషలలో నీ 'అ' కారము రెండవయక్షరముగా గూడిన శబ్దములలో నిది రేఫముగ మూటి వర్ణప్రతిచే పదాదినం

యోగమునకు గారణమైనది. ప్రాద్దు, ప్రోలు, మ్రోగు, క్రొవు మొదలగు తెలుగుశబ్దములే మూలద్రావిడభాషా రూపములైనచో, నందలి తొలిసంయుక్తాక్షరము విడ దీయబడినపుడు పొరుగు, పుణ్యోలు, మురగు - మొరగు, కొరువు మొదలగు రూపము లేర్పడునేకాని వీనిలోని రకారస్థానమున నెప్పుడో తగువాతీకాలమున 'అ' కారము వచ్చినదకుట సమంజసముకాదు. ఒక్కతెలు గులో తక్కతక్కిన ద్రావిడభాషలలో-మలయాళముగా తమిళ కన్నడ మలయాళములలో పాటు, పుణ్యోలు, మూటి కుటి మొదలగునవి మూలరూపములుగా గనబడు చున్నవి. వీనిపైని గు, అగు మొదలగు ప్రత్యయములతో, పదములతో చేర్చినగాని పై రూపములేర్పడుటలేదు. ఈ కారణములచే తమిళ కన్నడరూపములకంటె తెనుగు రూపములు ప్రాచీనములని కాని, మూలభాషకు సన్ని హితములనికాని నెప్పుడుకు విలులేదు. ప్రాకృతభాషల లోని యీ సంప్రదాయములు సంస్కృతమునుండి వచ్చినవికాక, ద్రావిడ భాషాసంస్కరముచే వచ్చినవియే కావున నీ విచారణలో వాని సామ్యము ప్రకాశన కారి కాదు.

ప్రాయెల్లు, గ్రేగాలు మొదలగు సమానపదము లలోగూడ ప్రా, క్రీ రూపములు ప్రాచీనము లనుటకు వీలు లేదు. వీని తమిళ కన్నడ రూపములు పఱ, క్రిట్ (పఱయిల్ క్రిట్ కాల్) అనునవి ద్రావిడ వింతయ క్కరమున 'అ' కారముతో గూడియున్నవి. ఈ 'అ' కారము సామాన్యముగా 'ప' కారముగా తెలు గులో మాటుచున్నది. పం = పండు, క్రిట్ = క్రిడు. ఈ దృష్టిచేతనే ఐనుక నిచ్చిన పట్టికలో 'కొలుపు' అనుదానిని 'కొడుపు' అనియు, 'పాటుచు' అనుదానిని 'పాడుచు' అనియు శ్రీలక్ష్మణరావుగారు వ్రాసియుం దురు. ప్రాద్దుపొడిచిన దన్నప్పుడు, 'పాడుచు' లోని డకారముకూడ 'పాటుచు'లోని, లేదా 'పాటు' లోని 'అ' కారమునకు సంబంధించినదే. 'అప్పుడు' లోని 'డు' వర్ణముకూడ 'అ + పాటుచు' = 'అప్పా టుచు' లోని 'అ' కారమునకు సంబంధించినదే. కొన్ని శబ్దములలోని 'అ' కారము తరువాతీకాలమున రేఫముగగూడ మాటియున్నను రేఫము 'అ' కారముగ

ఈ ఆ కారముతోడిదే యీ ద్రావిడ భావలకు బ్రశ్నోక్తవర్ణముని చెప్పదగిన శకటరేఖ మనునది మఱియొకటి కలదు. దీనికి పూర్వకాలమున స్వతంత్రోచ్చారణ ముండి, యది క్రమముగ నశించి రేఖయొక్క యుచ్చారణమును, దీని యుచ్చారణ మును సమములగుటచే బూర్వము బండిరాగ బలుక బడిన శబ్దములు క్రమముగ రేఖయంతముగ బలుకబడి యొచ్చె ననియు, నాకారణముచే బండి 'అ' యంత రూపములే పురాతనములుగ నిశ్చయింపవలయునని యు వారు చెప్పియున్నారు. తెనుగున రేఖ శకటరేఖల భేద మంతగా నిటీవల పాటించబడక పోయినను, అప్పకవి మొదలగు లాక్షణికులు రేఖ శకటరేఖలతోగూడిన పదముల పట్టికను తయారు చేసి వాని భేదమును నిలవబెట్టియే యున్నారు. యత్రిప్రాసములలో వీని భేదమును బాటించనివారిని లాక్షణికులుగా గ్రహింపక తూలనాడినారు. అట్ల యినను యత్రిప్రాసములలో సంకరము గలిగినప్పు డట్టి వానికి ద్వైరూప్యమును సాధించి సరిపెట్టుకొని నారు. ఈరీతిగా తెనుగుపదములలోని రేఖశకటరేఖము

లను నిర్ణయించుటకు నిష్కృష్టమైన సాధనము లేదు. వాని నితరద్రావిడభాషాపదములతో బోల్చిచూచుటయే కొంతవరకైన నిశ్చయించుటకు సాధనము కాగలదు. అట్టి సంనిర్ణయములొనగూడ తెనుగురూపములతో శకటరేఖము కనబడినంతమాత్రమున వానిని ఇతర భాషారూపములకంటె బుర్రాతనములుగా గ్రహింపవలె నని వాదించుచు, తెనుగులో నన్నయకుబూర్వకాలముననే యంతరించిన 'అ'కార మితరభాషాపదములలోను, మూలధాతువులలోనుగూడ గనబడినపుడు, అపదములనే ప్రాచీనములుగా గ్రహింపక, తత్ఫలమున వచ్చిన రేఖయు క్రపదములనే ప్రాచీనములుగా గ్రహింపవలె ననుట యెట్లు పొసగును? ఇచ్చట ఉచ్చారణసౌకర్యము స్వరసంప్రదాయమునకు బ్రాధాన్యమిచ్చితిమని వారు వాదించినప్పుడుగాని, యది యితర సంప్రదాయవిరధ్యము కాకుండిననే సమంజసము కాగలదు. కాని అట్లు గానిచో గ్రాహ్యమెట్లగును? ఇక శకటరేఖమువిషయమునగూడ తెనుగుననే యనేక పదములకు ద్వైరూప్యము గలుగుటచేతను ఇతర భాషారూపములతో బోల్చి నిర్ణయింపవలసియుండునే కాని, యీ భాషారూపములనుబట్టి యేది రేఖమో, యేది శకటరేఖమో నిర్ణయింప వీలులేదు. పెక్కు భాషలలో శకటరేఖ మున్నపుడుగాని, లేదా యితర కారణములనుబట్టి యది శకటరేఖమని నిర్ణయింపదగినపుడుగాని యుగరూపము ఏభాషలోనున్నను ప్రాచీనమే యగును. మేర యను నిర్ణయముగల 'అంత' అనునది వీరు గ్రహించినచానిలో తొలిపదము. దీని విషయముననే యీదిక్కు విశేషముగా గనబడుచున్నది. దీనికి ద్వైరూప్యము కలదని లక్ష్మీనారాయణీయనిఘంటువు అంగ్రపదపారిభాతమునుబట్టి తెలుపుచున్నది. కావున నిది మొదట సంజేహమునకు గారణము. ఈసంజేహమును దీర్చికొనుట కితరభాషారూపములను బరిశీలించినచో, తమిళమందలి వరై, వరైప్ప, వరమ్మ లనువానిలోను, కన్నడమందలి వరె, బరె, వరెగం (=Limit, boundary, upto, until, as far as) అను పదములలోనుగూడ రేఖమే కానవచ్చుచున్నది. ఇంతేకాక కన్నడనిఘంటుకొడుడగు 'కెల్' వర-వరెగం అను పదమును దేశ్యముగాగూడ గ్రహింపలేదు; తద్వర క్షయము

క్రింద జేర్చినాడు. ఇంతేకాక దీనికి “నీళ్లు వచ్చుట కేర్పరచిన కాయవ, లేక పాలములూని కట్టవ” అనునర్థముగల ‘వరవ’ అను శబ్దముతో సంబంధము కల్పించినాడు. ఇట్టి సందర్భములలో తెనుగుననే ద్వైరూప్యము గలిగి యితర భాషలలో పొందిక లేకయున్న యీ ‘వజ్ర’ అను శకటరేఖయుక్తరూపమును గ్రహించి యిదియే మూలరూప మనికాని, దీనివలన నా భాషయొక్క పురాతనత్వము దోస్తక మగుననికాని యెట్లు చెప్పనగును? మఱియొకదానిని గ్రహించి చాతము: ‘తేలు’ అనుదాని కలవమున రేఖయుక్తరూపమున్నట్లు చెప్పినాడు. కాని ఆ భాషలో ‘తేలు’ (To be clarified, to become clear as water) అని శకటరేఖయుక్తరూపము కలదు. కన్నడమున మాత్రము ‘తేరు’ (To reach as the end) అని రేఖమే కనబడుచున్నది. తెనుగునగూడ తేటపడు అను నర్థమున ‘తేరు’ రూపము కలదని ఆంధ్రపదపారిజాతము నూదించుచున్నది. ఇప్పుడు నిర్ణయ మెట్లు? ‘వజ్ర’ శబ్దమునలేనే ద్వైరూప్యమునుబట్టి ప్రోసి పుచ్చుట అని విచారించగా, మైసి దీని కర్థముగా జెప్పబడిన ‘తేటపడు’ అను శబ్దమే ఇందలిది శకటరేఖ మని మనకు నూదించుచున్న దనవచ్చును. ‘తేట’ అనునది ‘తేలు’ అనుదానినుండి యేర్పడిన నామవాచకరూపమే. శకటరేఖయు ద్వితీయయ్యరింపబడినపుడు ‘ట్టు’ అనుదానివలె పలుకబడుట ద్రావిడభాషాసంప్రదాయములలో నొకటి. తమిళ మలయాళముల నామవాచకరూపము ‘తేట్టు’ అనునది. ఇది యుచ్చారణలో ‘తేట్ట’ యై తుదకు ‘తేట’ యైంది. ఈ రూపమే తెనుగుననే కాక కన్నడమునగూడ ‘తేట’ అని నెరిచియున్నది. కావున శకటరేఖముతోగూడినదే యీ శబ్దమని మనము నిర్ణయింపవచ్చును. కాని దీని ప్రాచీనత తెలుగు రూపమునుబట్టిమాత్రమే నిర్ణయింపనగునా? శకటరేఖయు బద్ధముగా బరిణామమందిన రూపము లీ భాషలలో ననేకములు గలవు. cf. చిటు-చిట్టి, చిటి; మాటు-మాట; కలుచు-కాటు; విట్టు - మిట్టు, మెట్టు; నలుగు-నాటు; నిటు-నిట్టు)పవాసము; గీటు-గీటు; కుటు కుట్టి; కుట్టుగురు; ఊటు-(తే. నీరూరు.

త. ఊటు - ఊట్టు - ఊట్టు) ఊట మొ. ‘ఎటువు’ శబ్దమువిషయము సందేహమే. తమిళకన్నడముల రెంటును రేఖమే కనబడుచున్నది. తెనుగులోవలె నా భాషలలో నుచ్చారణభేదము సంపూర్ణముగా రూపు మానిపోలేదని తద్భాషావేత్తలు చెప్పదురు. కన్నడమున ఎరె అనగా ఎఱ్ఱనిరంగు (dark red colour) అనియే కాక తమిళమున ‘ఎరువై’ అనగా రక్తము, రాగి (blood, copper) అను నర్థములు కలవు. దీనినిబట్టి రక్తము, రాగి అనువానినిబట్టి వానికి గల రంగు అను నర్థము వచ్చినదేమో యనియు దలపరచుచును. మొత్తముమీద తెలుగులోని ‘ఎటువు’ శబ్దము అలవము నందలిదానికంటె శకటరేఖమునుబట్టి పురాతనమని మాత్రము చెప్పట కవకాశ మేమాత్రమును లేదు. తీటుశబ్దమునకును ద్వైరూప్యము కలదని తెలుగులాక్షణికుల మతము. నిర్ణయించుటకు వేటుసాధనములేవు.

ఇక రెప్ప, రెక్క, రేయి మొదలగు తెలుగు శబ్దముల పురాతనత్వమును సాధించుటకుగా తమిళ భాషాసంప్రదాయము సహాయముగా వైకొనబడినది. ఈ ద్రావిడభాషలలో పదాద్యందు సంయుక్తాక్షరము రానట్లే పదాద్యందు రేఖ అకార లకారములుగూడ రావు. తమిళకన్నడములలో నట్టిశబ్దము లేవియు లేవు. సంస్కృతాద్యన్యభాషలనుండి యట్టిపదము లీ భాషలలో ప్రవేశించినచో వాని మొదట అ, ఇ, ఉలలో నేదో యొక వర్ణము చేర్చబడును. రాజ్ అనుశబ్దము తమిళమున ‘అరళ్’ అయినది. రామ-ఇరామల్, లోకం-ఉలుగం మొ. ఈపద్ధతినిబట్టి విచారించగా, అనగా సంస్కృతాద్యన్యభాషాపదము లీ భాషలలో బొందు మార్పుల ననుసరించిమాడగారకారముతో ప్రారంభింపబడిన రూపము మొదటి దనియు, అచ్చు చేర్చబడిన రూపము తరువాతిది యనియు తెలియవచ్చుచున్న దన్నమాట నిజమే. అట్లగుటకు కారణ మేమనగా రకారాదిశబ్దముల నుచ్చరించుట ప్రాచీన ద్రావిడజనులకు నలవాటు లేకుండుటయే. కావుననే యట్టిపదము లా భాషలలో లేకుండుటయే సంభవించినది. అట్టి పదము లితర భాషలలోనిది వారు వ్యవహరింపవలసి వచ్చినపుడు ఉచ్చారణసౌకర్యమునకై అకారకారాకారములను ముందు జేర్చికొని యుచ్చరించెదవారు.

ఇది తమిళమునమాత్రము నిలిచినది. తక్కిన భాషలలోని, దెనుగున నంతరించినది. రథము ౨ అరదము మొదలగు వానినిబట్టి తెనుగున నొకప్పు డీసంప్రదాయ ముండె నన వచ్చును. స్కూలు అను నింగ్లీషుపదమునందలి తొలి సంయుక్తాక్షరమును పలుకలేక, యుచ్చారణ సౌకర్యమునకుగా 'ఇ' కారమును జేర్చి పలుకుట తెలుగునను గలదుగదా! స్కూలు - ఇస్కూలు; తమి. ట్రేవన్ - ఇట్రేవన్. ఇట్లు అన్యభాషాపదముల విషయమున గలిగిన సంప్రదాయము దేశీయపదములపట్లగూడ నన్వయింపరావలెను. అట్లు చేసిన నాసంప్రదాయమే తారుమారగుట తటస్థించును. ఏలయన దేశీయపదములలో రకారములే యుండువుగదా! అయితే పదాన్ని రేఫము పలుకుట ద్రావిడులకు అలవాటు లేకపోవుట చేతనే యట్టిదెముల భాషలలోనే లేవని చెప్పబడినచో తెలుగులో రేఫు, టెక్క మొదలగుపదము లెట్లు వచ్చినవి అను ప్రశ్న బయలుపడకమానదు. దీనికిని జవాబు క్రారణోగూడిన శబ్దముల విషయమందు వలెనే ద్వితీ గూడరము రేఫగా గలిగిన శబ్దములలోని రేఫ వర్ణప్లూతియే ముఖ్యకారణము. ఇందువలననే తెనుగున పదాన్ని రేఫసంయుక్తవర్ణము గలిగినట్లే, రేఫలకారములతో గూడిన శబ్దములుతూడ బయలుపడినవి. ఇట్లై ౨ అట్లై ౨ అ క ౨ టెక్క-; ఇరవు - ఇర ౨ రెయి; ఇరల్ ౨ ఒరల్ ౨ గోల్ ౨ గోలు; ఇరట్టి (ఇరండు) రట్టి - రట్టింపు మొదలగునవి. తెనుగు కన్నడ కోశములలో జూచినచో నిల్లు రకారాదులగు దేశీయపదములు పది పగులై గుకంటె నెక్కుడుగా కనబడవు. కొన్నిటికి మూలరూపములు తెలియకపోయినను, అవియన్నియు నబాధపదములలో ద్వితీయస్థానముననున్న రేఫవర్ణముయొక్క ప్లూతిచే నేర్పడిన వనియే చెప్పవచ్చును. లకారాదిపదములు నట్టివే యైయుండు నుటకు సంబోధనలేదు మిగిలినపదములనే కము లన్నను అవి సంస్కృతాద్యన్యభాషలనండి వీనిలో సంక్రమించినయైయుండునేకాని దేశీయములుకావు.

శ్రీ లక్ష్మణరావుగారి రేఫాదిపదముల విషయమున నీవాదము నెఱుగనివారు కారు. కావుననే 'ఇరపై' మొదలగు రూపములే మొదటి వనియు,

వానిలోని మొదటియచ్చులు కప్పగంతులుజేసి రకారమందలి యచ్చులో గలిసి రేఫ మొదలైన రూపములు సిద్ధించెనని తెలచు లాక్షణికులు గలరనియు చెప్పచు, నది స్వభావవిరుద్ధమైనదని వారి తాత్పర్య మగుటచే, దానిని త్రోసివేసి రేఫాంత తెలుగుశబ్దముల పురాతన త్వమును సాధింపగడగిరి. అచ్చు పూర్వమందుగల రేఫ ముచ్చారణకు సులభమని, దానిని రేఫాదిగా మార్చుట కతివమగుటచే నన్యభాషికమని వారిమతము. నిజమేకావచ్చునుగాని, వర్ణోచ్చారణయందలి సౌలభ్య సౌలభ్యములు ఆ భాషలను మాటలాడు జనల యుచ్చారణ సంప్రదాయములు, నలవాటులను బట్టి యుండును. ఇతిరభాషాసంస్కరముచే నివి యొక్కొక్కప్పుడు మారినను మారవచ్చునుగాని సహజసంప్రదాయములు కొన్ని యుండుననుటకు సంబోధన లేదు. ఒకదేశము నందలివారికి, లేదా ఒకభాష మాటలాడువారికి కఠినముగా గోచిన యుచ్చారణము మఱియొక భాష మాటాడువారికి సులభముగనే కనబడి వారికి పరిపాటి యగు సంప్రదాయ మగుటయు దృఢీకరవచ్చును. వీని నన్నిటిని గమనించికాని రేఫిగ్గత్యమునకును రాతము. సంస్కృతమునందు సహజములగు మహాప్రాణాక్షరములు ద్రావిడభాషలలో లేవు. ఆ వర్ణములతో గూడిన పదములెరువులేదప్పకొన్నప్పుడుగూడ నామహాప్రాణములను దొలగిరిని వాని స్థానమున నల్పప్రాణములను జేర్చుకొనియే వీరు గ్రహింతురు. అనగా సంస్కృతి భాషావ్యవహారము సులభముగా నుచ్చరింప నలవాటు పడిన మహాప్రాణములను ద్రావిడభాషలను వ్యవహరించు జను లచ్చరింపలేకపోయి రనుట, కాని యిందలి శకటరేఫ 'అ' కారము లను వింతయక్షరము లితరులకు కష్టతరముగా గనబడును. హిందూస్థానీ భాషలకు సహజమగు కంఠ్యకారోచ్చారణ మితరభాషలవారికి కష్టతర మగునగదా. సంస్కృతమందలి 'గౌ' మొదలగు శబ్దములలోని 'గ' కారము గ్రీకుభాషలో నన్నిహిత సంబంధ మేమాత్రమును లేని 'బ' కారముగా మారినది. సం. గౌ - గ్రీకు. 'బౌస్' (bous). కావున ముచ్చారణ సౌలభ్యముకొరకుగా గలుగు మార్పులవిషయమైన సామాన్యసూత్రములు కొన్ని సహజముల, సుచితములు గనే కనబడినను, ఆ భాషలలో బ్రత్యేకసంప్ర

దాము లెట్టివో యను విషయమునుగూడ తల్లిదాదా
మలక్షణపరిశీలనముమూలముగా దెలిసికొననిది వానిని
సర్వత్ర అన్వయింపగూడదు. 'ఇరవు' నుండి 'రేయి'
పుట్టినదనుట స్వభావవిరుద్ధమని వారి తాత్పర్యముగా
జెప్పటయేకాక 'ఇరాత్రి' నుండి సంస్కృతమందలి
'రాత్రి' పుట్టినదనరాదా యనికూడ లక్ష్యణరావు
గారు ప్రశ్నించుటచేతనే ఇంత విపులముగా నీ విష-
యమును జర్పింపవలసివచ్చినది. 'రాత్రి' శబ్దము
సంస్కృతమనట ప్రసిద్ధము. రేఖాశబ్దముల నచ్చ-
రింపలేకపోవుట ప్రాచీన ద్రావిడ సంప్రదాయసిద్ధము.
కావున 'రాత్రి' శబ్దమును వీరుచ్చరింపవలసినపుడు
దాని కొక అచ్చును చుంగు జేర్చి 'ఇరాత్రి' ని జేసి-
యుండుదు. కాని 'రేయి' శబ్దము అన్యభాషాపదము
కాదే. వీరి భాషాచ్చారణసంప్రదాయములనుబట్టి
వీరి భాషలో రేఖము పదానికి రానేకూడదుగదా.
తెలుగుభాషకూడ అంతయుతోపాటు ద్రావిడ కుటుం-
బమునకే చెంది దని చెప్పదు నా భాషలోమాత్రము
నేరేయిమును 'రేయి' అను రేఖాశబ్దము కలదనియు,
ఇదియే మూలభాషకు నన్ని హితమని, అరవమునందలి
'ఇరవు' అనుదానికంటె పురాతనమని, సజాతీయ-
మును తెలుగుభాషలోని 'రేయి' అనుదానిని పలుక-
లేక పొలభ్యముకొనుట అరవమున 'ఇ' కారము
చేర్చబడినదని, దీని మూలముగనే అరవముకంటె
తెనుగుయొక్క పురాతనత్వము సాధిత మగుచున్న-
దని వాదించుట యోగ్యమే? కావున వారిచ్చిన రేఖాదులగు
తెనుగురూపములు పురాతనములు కావు; అరవరూపము
లాగునికములు కావు. అయితే వస్తుస్థితి యేమి, వీని
పారావృత్తమునకు నిర్ణాయక మెదై అని అడుగ-
వచ్చును. ద్రావిడసంప్రదాయమున బట్టి రేఖాశబ్దములు
ప్రాచీనభాషలో నుండవుగదా. కావున దేశ్యశబ్దములు
రేఖాదులు తెనుగునను ఉండకూడదు. ఇప్పుడెగపడు-
చున్న శబ్దములన్నవో అవి యిటీవలికాలమున నేర్పడి-
యుండవలయును. తమిళ కన్నడశబ్దములతో వీనిని
బోల్చి యివి యీ భాషలలో నేర్పడియుండునో,
వీని మూలధాతువు లేవో పరిశీలించినచో దెలియ-
నను వాని పరిణామక్రమమునుబట్టి మనము వీని పారావృ-
త్తమును నిర్ణయింపవలసియుండును. 'రేయి'శబ్దము

సంస్కృత 'రాత్రి' శబ్దభేద మన్నచో దీనినుండి తమిళ
మందలి 'ఇరాత్రి'గాని, 'ఇరవు'గాని వచ్చెననుట
కభ్యంతరము లేదు. కాని ఇది దేశీయపదమే యన్నచో
దీనిని తమిళమునందలి 'ఇరా'శబ్దముతోను, ఈరెంటిని
తమిళ కన్నడాంగ్ల భుజుభాషలు నాలుగింటిలోను
గానవచ్చు ఇరునో, ఇరులు, ఇర్లు ముదలగు రూపము
లతోను బోల్చి చూడవలసియున్నది. వీనికిగల చీకటి-
అంశకారము అను నర్థమునుబట్టి 'ఇరవు' అను శబ్ద-
ముతో సంబంధముకల్పించినచో ఇరా, ఇరవు అనువాని
ప్రాచీనత్వము, ఇరా > రే > రేయి అను తెనుగుశబ్దము
యొక్క నిష్పత్తిక్రమము తెలియనగును. ఇరునో
అను పద మీ నాలుగుభేదలలోగూడ గనబడుచుండు-
టచే నిదియే మూలభాషకు సంబంధించిన పదవలసి-
యున్నది. దీనికి సంబంధించియే ఇరా, ఇరావు, ఇరవు
అనున నేర్పడియుండుననుట సంభవ్యము. 'ఇరా'
నుండి తెలుగులో 'రేయి' ఏర్పడినాతికాలమున నేర్పడి-
యుండును. ఈ వస్తుస్థితి యనునది తక్కినభాషలలో
కంటె తెనుగున నేదోయొకకాలమున ప్రబలమైయున్న
ట్లగపడుచున్నదని యింతవరకే గ్రహించితిమిగదా.

ఇట్లు తెనుగున రేఖాశబ్దముల యర్వాచీనత్వము
ఈ భాషలలో గనబడు సజాతీయ మూలశబ్దములు,
లేనా భాషువులనుండి వాని పరిణామక్రమము నన్వే-
షించినచో వ్యక్తము కాగలను. ఉరలో > ఒరలో >
గోలు అయినది గాని 'గోలు' ఉగోలు-ఉరలు
కాలేదు. cf. ల. ఉరలో; మల. ఉరలో; కన్న.
ఒరగు; తుళు. ఒరలో. ఇట్లది యీ నాలుగు
భాషలలోను సమానరూపము గలదై యున్నది. ఒక్క-
తెలుగులోనే 'గోలు' అయినది. దీనికి మూలధాతువు
తి. ఉరుళో; క. మ-ఉరుళో. తెనుగునగూడ ధాతువు
ఉరలు-ఉర్లు అనునదే. ఇది తిరుగు, త్రమించు (= to roll,
tumble over and over, revolve) అను నర్థముల
గలదు. ఉల్లాఖల మన్న యర్థమున తెనుగున 'ఊ'లు
అని శకటరేఖరూపముమాడ నేర్పడినది. కాని యితర
భాషలలో జేనిలోను శకటరేఖను లేకుండుటచేతను,
మూలధాతువు రేఖసహితమే యగుటచేతను 'ఊ'లు
అను రూప మపభ్రంశ మనవలయును. తెలుగులో శకట
రేఖముతో నీ 'ఊ'లు ' శబ్ద మగపడుచున్నది గనుక

ఇదియే పురాతనరూప మని, తక్కిన నాలుగుభావ లలో రేఫయుక్తములై యున్న వర్ణాచ్చినములని వాదించిన నెంత యాభాసికముగా నుండునో విచారించుడు.

త. ఇఱక్కి - తొక్క. తమిళమునందలి 'ఇఱక్కి' అనునది తెనుగు 'తొక్క' అనుదాని నుండి యేర్పడిన యర్వాచ్చినరూపమని తమిళనిఘంటు చూపుచున్నది. అనగా 'తొక్క' అను తెనుగు పదము తమిళమున నిటీవల సంక్రమించిన దనట. మూలభావముండి యేర్పడినవికాక ఒకభావములోని పదములు మఱియొకభావములో నాయాకాలముల సంక్రమించుచుండుటయు గలదు. కాని తమిళమునందలి నీని ప్రాచీనరూపము 'ఇఱకు' అనునది. త. ఇఱకు; మ. ఇఱకు; క. ఎఱకు. తెనుగునగూడ 'ఎఱకు' శబ్దమున్నది. తెనుగున తక్కినభావలతోపాటు తొలికాలమున నేర్పడియున్న 'ఎఱకు' శబ్దమునండియే తరువాతికాలమున వర్ణపులిచే 'తొక్క' శబ్దమేర్పడినది. ఇదే మరల 'ఇఱక్కి' అని తమిళములోనికి బోయినది. ఈ సందర్భములో తెలుగు 'తొక్క' తమిళ 'ఇఱక్కి' అయినదని, తెలుగురూపము తమిళముదానికంటె ప్రాచీనమని చెప్పిన చెప్పువచ్చునుగాని నీనిబట్టి తెనుగుభావయొక్క పురాతనత్వముమాత్రము సాధితము కానేరదు ఈ 'ఎఱకు' అను శబ్దము త. 'ఇఱకు', త. క. ఎఱకు, మ. 'ఇఱక్కు' అను ధాతువునుండి యేర్పడియుండును. దీనికి క్రిందికిదిగుట (to descend, get down, to alight) అని యర్థము. 'ఎఱకు'లు పక్షులు దిగుట కుపయోగించునవిగావున నాధాతువునుండి యీశబ్దము వచ్చియుండునని తలపనగును. 'ఎఱకు' - వ్రాల, నమస్కరించు (prostrate) అను నర్థములును గలిగినవి.

తెనుగునందలి మఱి కొన్ని రేఫాదిశబ్దములు, వాని ప్రాచీనరూపములు:—

తె. రెండు, త. ఇరణ్ణు, క. ఎరడు, తు. రడ్డు - ధాతువు-ఇర్, ఇరు. cf. తె. ఇరువురు, ఇరుగడ, ఇరనూరు < ఇన్నూరు మొ.

తె. తాయి; త. arai; క. అరె. ధాతువు - అరె, అరై (to grind, pulverise) cf. తె. రాయు, అరుగు, అరుగదీయు.

తె. రేగు, రేచు. రేవు-రైకగురొట్టు. cf. తె. ఎగురు. ధాతువు - ర. క. ను-ఎల్ (to rise, stand up, go up etc) cf. తె. ఎత్తు, ఎక్కు, ఎగయు మొ. క. ఎల్తర, ఎచ్చు మొ.

తె. రేవు-ధాతువు-ఇల్, క్రిందికిదిగుట, ఇల్ < దిగు, cf. త. ఇఱంగు.

తె. రుబ్బు; త. ను. ఉరై, ఉరె (to grind) క. ఉర్దు (to rub on) < రుద్దు. క. ఒరెగల్; త. ఉరైగల్; తె. ఒరగల్లు-ఒరపిడిరాయి.

గోజు, గొట్టె, రుసుము, రవీసు, రుజువు, రుమల్ మొదలగు రేఫాదిశబ్దములు విదేశీయ భావల నుండి ఎరువుతెచ్చుకొనినవిగాని దేశ్యములుకావు.

దీనినిబట్టి తెనుగునందలి రేఫాదిశబ్దము లాభావ లోని శబ్దము వచ్చినవో, అరవకన్నడములగూడ తుల్య రూపములకంటె వాని పురాతనత్వ మెంతవరకు సాధింప నగునో గ్రహింపవచ్చును.

ఇక తెనుగునందలి నాలుక - నాల్క యను రూపములు శ్రీ లక్ష్మణరావుగా రనినట్లుగా తమిళము నందలి 'నాక్కు' అనుదానికంటె పురాతనములు కావచ్చును. 'నాక్కు' అనుదానికి 'నా' అనికూడ మఱియొక రూపము కలదు. కాని నాలుక (tongue) అనునర్థమున మిక్కిలి పురాతనకాలపుటామమున 'నాల్కు' అను రూప ముండె ననట పొరపాటుగా గనబడుచున్నది. వారు చూపిన పానరర్ ఆఱ్ఱుపడై యను గ్రంథమున గల 'నాల్కు' అను శబ్దమునకు నాలుగు (four) అని యర్థమేకాని నాలుక అనునర్థమున ఈ శబ్దము తమిళభాషలో లేదని తద్బాహుచేత్రలు చెప్పుచున్నారు. అచ్చట రథమునకు నాలుగశ్యములను బూన్పు సందర్భమున 'నాల్కు' శబ్దము ప్రయోగింపబడినది. 'నాలుక' అనునర్థమున తమిళము, మలయాళముల 'నా', 'నాక్కు' అను రూపములే కానవచ్చుచున్నవన, కన్నడతుల్యభావలలో 'నాలగ', 'నాలాయి' యను రూపము లగవడుచుండుటచే నీలొకారముకూడ మూల శబ్దములో నుండియుండు నని యూహించుట కవకాశము లేకపోలేదు. తెలుగున 'నాలు' అను ధాతు వంతరించిపోయినను తమిళమున 'నేలాడు' (to hang,

to be suspended,) అనునర్థమున 'నార్'-నాలు అను ధాతువు నిలిచియున్నది. దీనికుండియే 'నాలుక' వచ్చి యుండును. 'నాయి' (కుక్క) శబ్దముకూడ దీని నుండియే వచ్చిన దని చెప్పవచ్చును. దీనికి తెనుగులో వ్యవహార మంతగా లేదుగాని నన్ని చోడుడు తెనుగుకవిత్వమున దీనిని జేర్చినాడు. తమిళమునుండి తెనుగుకువచ్చినది శబ్దములలో నిది యొకటిగా దలపవచ్చును. నాలుక శబ్దములోని లకారము కకారముతో సమీకరణము (assimilation) నొందుచుచే 'నాకు' రూప మేర్పడియుండును. అయినను దెనుగులో నాలుకతో నాకుటయే కాని 'నాలుకు' లేదు. 'నాకు' అను ధాతువునుండి 'నాకు' అను నామవాచకరూప మేర్పడవచ్చును గాని 'నాలుక - నాలుక' యేర్పడిన దని చెప్పటకు వీలులేదుగదా. కావున తెలుగులో నిలిచిన 'నాకు' అనునది యిటీవల ఏర్పడిన ధాతువేకాని మూలధాతువు కాదనియు, 'నాలుక - నాలుక' యను తెలుగు నందలి నామవాచకశబ్దమునకును, తమిళమునందలి 'నాకు' అనుదానికినిగూడ 'నాలు-నాలుకు' అను నదే మూలధాతువై యుండుననియు నూహింపవలసి యున్నది. ఇట్లే మన భాషలో వైయాకరణము సామాన్యముగా ధాతువులని పేర్కొననట్టిది - వచ్చు, పుచ్చు, వెలుగు, తునుగు, ఎక్కు, తగ్గు మొదలగునవి మూలధాతువు లని తలచుట కవకాశము లేదనియు, వీని నితరభాషలలోని ధాతురూపములతోడను, ఈ భాషలలోని యితర సన్నిహితశబ్దములతోడను పోల్చి చూచినగాని మూలధాతుస్వరూపమును నిర్ణయించుట సాగ్యము కానేరదనియు దీనినిబట్టి మనము గ్రహింప వలసియున్నది.

తెలుగున మూలార్థము నిలిచి తమిళాదులలో అర్థము మాటిపోయిన శబ్దముల కుదాహరణముగా 'మగడు' అనుదానిని వారు చూపిరి. ఇట్టి వింక నశేకము లుండుననుటకు సంజేహములేదు. కార్తవ్యము అను నర్థమున నల్ల, నలుపు అను శబ్దములు తెలుగున గలవు. 'నల్ల' యనగా నిప్పటి తమిళ వ్యవహారమున 'మంచిది' (good, excellent) అని అర్థము. కాని

ప్రాచీన తమిళమున నలు పనునర్థము కలదట. 'నల్లం' అనగా బొగ్గు (charcoal), నల్లందనము (blackness, darkness) అనునర్థములు కలనని తమిళశాస్త్రమున తెలుపుచున్నది.

వ్యాకరణరూపముల విషయ గున నొక్క 'పోడుమ్' అను తద్ధర్మార్థకరూపమే కాక భూత కాలికక్రియారూపములు, కృత్యమునంతరూపములు మొదలగు మఱికొన్నిటి విషయమునగూడ తెలుగున నిలిచియున్న రూపములు తమిళ కన్నడాలందలి రూపములకంటె పురాతనస్వరూపమును నహించి యున్నవనియేకాక, అట్లుండుటచే మూలభాషనుండి వీని పరిణామక్రమము నన్వేషించుట కష్టమై యున్నదనియు ననియు జెప్పట కవకాశము కలదు. అట్టివానిని గూర్చి మఱియొకవ్యాసమున వివరిం చెదను.

ఈరీతిగా నొక్క కుటుంబమునకు జేరిన భాషలలో నొక్కొక్కదానియందు కొన్ని ధాతువుల యొక్కకాని, పదములయొక్కకాని, క్రియారూప ములయొక్కకాని మూలరూపములు కాలగతిని ఉచ్చారణభేదమువలన గలుగు పరిణామములకు లోబడి గాక నిలిచియుండుట తటస్థింపవచ్చును. అట్టివి యీ తెనుగు, అ.వి.ము మొదలుగాగల వాఙ్మయసంస్కార ములతో గూడిన భాషలలోనేకాక, సంస్కారరహిత ములైయున్న కొడు, కుయి మొదలగు ననాగరక భాషలలోగూడ గనబడవచ్చును. కావుననే యీ కుటుంబమునకు జేరిన భాషలలోని సమానార్థకములగు నాయూరూపముల నన్నిటిని బోల్చి పరిశీలించి శత్రుత్వప్రవాయానుసారముగా వాని పరిణామక్రమమును తెలిసికొనినగాని మూలభాషాస్వరూపమును గుర్తించుట కవకాశము లేనని చెప్పవచ్చుచుండును. ఏవోకొన్ని పదముల సాదృశ్యము నైతిమాసినంతమాత్రముచే అవివమునుండి తెనుగు పుట్టినదని సాధింప యత్నించిన యాకాలమునందలి యణవపండితుల వాదమును ఖండించునట్టిదేకాని శ్రీలక్ష్మణరావుగా రీవ్యాసమును వ్రాసియుండురు. ఆ వాదమును ఖండింప యత్నించినందులకు వీరు ప్రళంపనీయులు. కార్తవ్యపండితుడైనను తమిళమును తక్కిన భాషలకంటె కానుగా

నేర్చినవా డగుటచే దానినుండి యుదాహరణము లెక్కువగా నిచ్చి, కొన్ని సంప్రదాయముల విషయ మునన, కొన్ని రూపములవిషయములలోను తమిళము మూలభాషాస్వరూపమును నిలువబెట్టుకొనియున్నది గావున నాములగ్రామాలగుముల నాస్వేషించుటలో మన కెక్కుడు తోడ్పడగలదని నెప్పేనేకాని యితర భాషల సహాయ ముక్కురలేకయే తమిళము మూలభాషా స్వరూపము మనకు గలుపుచున్నదని నెప్పేయుండు లేదు. కావున మనము తమిళమునుండి కాని, తెను గులమునుండి కాని పుట్టి దని వారమును బాటింప నక్కరలేదు. వీని పురాతనత్వమువిషయముగూడ నట్టిదే. ఒక భాషలో గొన్ని పురాతనరూపములు నిలిది యుండుచున్నవి. మఱియొక భాషలో నవి మాట పోయినను మఱికొన్ని నిలిచియుండునచ్చును. సజా

తీయ భాషారూపముల నన్నిటిని బోల్చి పరిశీలించిన గాని వాని పరిణామక్రమము, పురాతనత్వము నిర్ణయింప వీలుకాదు. ఒక కుటుంబమునకు జెందిన సోదర భాషలన్నప్పుడు వానిలో దేనినుండి యేది పుట్టినది, ఏది పురాతనమైనది అను ప్రశ్నలకు దాపులేదు. ప్రాచీన ద్రావిడభాషాస్వరూప నిర్ణయము విషయమున నివి యన్నియు సమానప్రయోజనము కలవే. ఆయా భాషా రూపముల పాఠ్యపత్రము, పరిణామక్రమము భాట స్వరూపనిర్ణయమునబట్టి, మూలరూపముల నిర్ణయమును బట్టి మారవచ్చును. తెలుగున దేశ్యగబ్బముల స్వరూపము విశేషముగా మారినట్లున్నను, భాషారూపములలో ప్రాచీనత నిర్మూలగా గనబడుచున్న దనుటకు సంతో సము లేదు.

మకరద్వజ స్వభావసిద్ధముగా కలుపుగానుండు ఔషధమూలిక. ఔషధము తయారు చేయుటకుముందుగా దీనిని మెత్తనిచూర్ణము చేయవలెను. అటులచేసిన నే గాని కఠినమునకు గుణమొసంగదు. కల్వము ఎంతనూరినను అనుకూల మగు మెత్తని

చూర్ణము లభించుట దుర్లభము. ఇదామూలమున మకరద్వజ తఱిను గుణమొసంగదు.

నిస్సందేహముగా గణమొసంగుటకు ప్రతివారఃను

అనుమకరద్వజ

వాడవలెను

1 సీ. గ్రా. 14 పి. లుండును (7 పూర్తి మోతారులు).

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works, Ltd.,
CALCUTTA & BOMBAY.

మదరాసు ఏజెంట్లు :— యన్. దేశాయిగాంధరు అండ్ కంపెనీ, 41, బందరు వీధి.

ప్రస్తుతము హిందూదేశమున వ్యవహారములో

నున్న భారతీయభాషలు మూడు తెగలై యున్నట్లు తెలియబడుచున్నది. అం గుత్తరహిందూస్థానము నందలి భాషలు మరాఠీ, ఉర్దీయ మొదలగు వానితో గూడి ప్రాకృతభాషాజన్యము లగుటచే నార్య భాషాకుటుంబమునకు జెందినవిగా నెంచబడుచున్నవి. ఇక దక్షిణహిందూదేశమునందలి భాషలన్నవో, యివియు, వీనిలో కొన్ని భాషలయందు విశేషముగా సంస్కృత పదజాలము చేరియుండిన కారణమునన, సంస్కృత భాషా వాక్యమునిష్ఠాదు లగువారే మొట్టమొదట నీభాషలను వ్యాకరించి లక్షణగ్రంథములను రచించినవారగుట చేతన, సంస్కృత భాషాజన్యములే యనియు, ప్రాకృతా హ్వయము లనియో పలువురచే తిలంపబడినన, ఆధునిక భాషాతత్త్వచేత్ర విచగ్నపూర్వకంబులగు పరిశీలనా ఫలితములనుబట్టి చూడగా నీభాష లార్యకుటుంబమునకు జెందినవి కావనియు, నొక ప్రత్యేకకుటుంబముగ నెంచవలయున్న వనియు దెలియవచ్చుచుండుటే కాక వీని కార్యభాషాకుటుంబముతో కంటే సింహాక్షకుటుంబమునకు జెందిన భాషలతో నెక్కుడు సంబంధ మున్నట్లును దెలియుచున్నది. ఈ దక్షిణదేశభాషలను ద్రావిడ భాషలని చెప్పుచున్నారు ఇవి కాక హిందుదేశ పుధ్య భాగమున వ్యవహరింపబడు ననాగరకభాషల భాషలు మఱికొన్ని గలవు. అవి ముండాశాఖకు జెందినవిగా దెలుపబడుచున్నవి.

ద్రావిడభాష లనబడు దక్షిణదేశభాషలు సంస్కృతభాషాజన్యములు కావని తిలంచుట కాధార మేర్పడిన పిదప ఉత్తరహిందూస్థాన మందలి ప్రాకృతాదిభాషలు ప్రాచీనార్యభాషనుండి బయలుదేరుటకును, ఈప్రాకృతములనుండి యాధునికభాషలు బయలుదేరుటకును గల కారణము అంతకు పూర్వమునుండియి నీదేశ

మున వ్యవహారములో నుండిన దేశీయభాషలతోడి సంసర్గమే యయియుండునా, లేక అర్యభాషయే కాలక్రమమున నిన్ని విధములగు ప్రాకృతములకింప మాటికదా యను విషయ మొకటి విచారనీయం బగుచున్నది. ప్రాచీనార్యభాష ప్రాకృతభాషలుగా మారుటకు కాలక్రమమున నొకభాషలో స్వస్థిస్థిమముగా బయలుదేరు మార్పులే కారణముని చెప్పుట కనకాశము కనబడు. వీలయినగా, నార్యజనసంఘ మిదేశమునకు వచ్చుపరి నీదేశము నిర్జనంబగు శూన్యదేశముగా నుండెనని తిలంప దగదు. ఈదేశ మార్గ్యులచే దహ్మణు, నిహుణు, క్లేచ్చులు వని పేర్కొనబడిన యనాగరకులగు ననార్యజాతులకు నివాసభూమియై యుండె ననుట నిర్వివాదాంశము. వీరచ్చులచ్చుట గ్రామము దేర్బ్రతుకొని, రాజ్యములను స్థాపించికొని తదభూముల నాక్రమించుకొన వచ్చుచుండిన యార్యులతో పోరుచు, వారి యజ్ఞ యాగాదికర్మను ధ్వంసముచేయుచు ననేకవిధముల బాధింప నొచ్చిరి. కాని యార్యులు బలవంతు లగుటచే వారిలో ననేకములగు యాధ్యములు సర్పి, యీ యనార్యులు వారి సుతేత్రములనుండి వెడలగొట్టి వారి నాక్రమించుకొనుచు, వారిని క్రమక్రమముగా తూర్పు దక్షిణభాగముల నగ్ర్యాప్రదేశములకు తిరుచుచు వచ్చిరి. ఇది కొన్ని శతాబ్దముల కాలము నట్టియుండును. ఈకాలమునం దనవరతము యుద్ధములే జరుగుచుండినని తిలంప దగదు. ఆర్యులీదూనినని నాసులకంటే నాగరకులను, సంప్రార్థమైన భాష కలవారు నగుటచే దమకంటే నధికసంఖ్యాకులై యుండిన యీ యనార్యులను దమ కధీనులుగా జేసికొని వారిలో గలసి యుండియు సంభవించెను. అప్పుడు వారిపై తమయాధికారమునే గాక భాషాప్రభావమును గూడ నెఱపిరి. ఇట్లనోన్యసంహర్తము గలిగిన సంహర్షమున నీననార్యజనులు నాగరకులగు నార్యులభాష నభ్యసించి యత్నించియుండురు. వీరీ నూతనభాషను శిశు

* ఈ వ్యాసము 300-1000 నాడు మా కార్యాలయమును జేరినది. —సంపాదకుడు: భారతి.

పులు తను మాతృభాష సభ్యునియ రీతినే యభ్యసించిరి. కఠినములైన స్వరములను వినుట సులభమైన రీతిని పురువుగా జేసికొని సులభమైన రీతిని పలుకఁజూచిరి. భాషావైఖరి తమకు క్రొత్తగా నుండుటచే తమ కనువైన రీతిని తమ యుచ్చారణ పరిపాటి ననుసరించి యా యా స్వరములను, పదములను ముచ్చరింపఁ జూచిరి. ఈకారణముచే గొంతకాలమున కార్యభాషా భ్యనులయందును పదస్వరూపమునందును విశేషములు మార్పు జేర్చుకొనిరి. ఈ రీతిగా ప్రాచీన ప్రాకృతభాష వైదికయుగముననే యేర్పడినది. తరువాత వాఙ్భాషయు జనుల యుచ్చారణరీతులయంపటి యాదా నేతృత్వమును బట్టి మార్పు, తేలికనీని, మహారాష్ట్ర మొదలగు ప్రాకృతభాషలు జేర్చుకొనిరి. ఇట్లార్యభాష నేతృత్వముల నోనలో బడినదిగి, మారుమార్పు జేరిన వేదభాషలుగా నేర్పడినను, ఈ జనులతోడను, వారి భాషలతోడను గలిగిన సంస్కరముచే నాధ్యభాషయు గొంత మార్పు చెందిపోలేదు. ప్రాచీన ప్రాకృతభాషకును లేదా పాళిభాషకును, సంస్కృతమునకును గల భేదములు ముఖ్యముగా స్వరములకు సంబంధించినవే(Phonology) నాకృత్యసంవిధానము, రీతిక్రిప్రత్యయములు మొదలగువానిలో నీపాళిభాషకును సంస్కృతభాషకును విశేషము న్యత్యేస మగపడదు. అచ్చులలో గొంచెము మార్పు కలిగినను, పాల్లులలో విశేషము మార్పు లేదు. సంస్కృతమున గల పాల్లు లన్నియు పాళియందును గలవు. కాని తరువాతి ప్రాకృతభాషలలో అజ్యస్థాన మగు పాల్లు లన్నియు బారిపోయి నాని పానిమున 'అ'కారములు వచ్చినవి. అనగా భాష జననా మాన్యమున బాగుగా న్నాల్పు జెందినవలది ఉచ్చారణ సౌలభ్యమునకై పాల్లులు బారినవలసి యందును విభక్తిరూపములలోను, క్రియా రూపములలోను సంస్కృతమునకు, పాళీకి సంత విశేషవ్యత్యేస మేర్పడిలేదు. కాని తరువాతి భాషలలో మార్పు లధికముగా వచ్చినవి. ఉదాహరణముగా నొక వాక్యమును గ్రహింతము.

"అతీనే బారాణసియం బ్రహ్మదత్తే రజ్జంకారి నే బోధిసత్తో తస్స అమచ్చ రతనం అహోసి"

ఇందు 'వారాణస్యాం' అనువానిలో 'న'కారమునకు బకారము; సంయుక్తాక్షరమున 'స్యాం' అనునది 'సియం' అని రెండక్షరములుగా మచ్చారణసౌలభ్యము కొరకు విడిచిపెట్టి బడినది. ఇట్లు సంయుక్తాక్షరముల మధ్య నొక యచ్చు చేరి యొక యక్షరము రెండక్షరములుగా జేయబడినదిగానిని వ్యగధిక్తి(Anaptyxis) అని యందురు. (cf. Principles of Dravidian Syllabation). ద్రావిడభాషలలో పదమధ్యమున వ్యత్యక్షరములకు వేరే సంయుక్తాక్షర ముండును. కావున ఇది సంయుక్తాక్షరములు గల సంస్కృతము ను నీ భాషలలో పునఃపములుగా చేయుటకు దా సంయుక్తాక్షరముల మధ్య యచ్చులు బయలుపడి యిది రెండక్షరములుగా మారుచుండును — సం పంక్తిః—విచారః కాన్యం కాన్యయః; పాన్యః పాన్యయః; పంక్తిః పంక్తియః; పాన్యం=తివియం; గపాన్యం=రకనియం; అపాన్యం=అపాలియః; గర్వం=కరును.

రత్నం = రతనం - ఈరూప వివాద్యములలోనే ప్రాకృతరూపముగా నున్నది. ఇట్టిదే ద్రావిడభాషలు మొదలగు జనులకు సహజమైన యుచ్చారణరీతిగా గనబడుచున్నది.

రాజ్యపదము పిపాక్యములో 'గిడ్డం' అయినది. వ్యత్యక్షరమునకు పునఃవ్యత్యేస దీర్ఘము ప్రాప్త మగుటచే లేదా మొదటి దీర్ఘాక్షరము ప్రాప్త్య మైనపుడు దాని తరువాతి యక్షరము ద్వితీయము జేయబడును గూడ ద్రావిడభాషలలో పరిపాటిగ నె యున్నది. యకారము తద్యరూపములలో 'జ'కార మగుటయు గలదు. కార్షము=కర్షము; ఆ+అది=అయ్యది; మావురు=మవురు; ఈయ=ఇచ్చు; కాళు=కప్పు; ఇదియు ద్రావిడ భాషా సంప్రదా యానుసారముగ నె యున్నట్లగపడుచున్నది.

సత్యపదము సత్తయైనది. బోధిసత్త్య=బోధిసత్త. అనాత్య=అమచ్చ. తస్య=తస్య.

ద్రావిడభాషలలో సంస్కృతపదములలోని సంయుక్తాక్షరములను విడచి రెండక్షరములు(Syllables)

గా జేయనపుడు అంబలి పూర్వాక్షరమును ద్వితీయముచేసి పలుకుటయు గలదు. పదమధ్యమున ద్వితీయాక్షరములు గాని సంయుక్తాక్షరములను వీరు పలుక లేకుండుటయే దీనికి గారణ మయియుండును.

పదమం-ఇది సం. 'ప్రళయం' అనుదానికి ప్రాకృత రూపము. ఇన్నింటి రేఖాకార సంయోగము 'భా'కా రోత్పత్తికి గారణమైనది. ప్రాచీనార్యభాషలలో మార్గ న్యాయములు లేనివియు, వివి సంస్కృతభాషలలో నార్యులు హిందూదేశమునకు వచ్చిన, కిదప బయలుదేరిన వినియు, వివి ప్రాచీనార్యపదములలో రేఖాసంత్యాక్షర సంయోగము కలిగినపుడే సామాన్యము వచ్చిన వినియు పాశ్చాత్య శబ్దాభివృద్ధి యగు "ఫోర్టునాట్" (Fortunatov) అనువాదము కనిపెట్టినది. కావుననే ఈమాటపై ఆనీ కిరుతో నొక మూలముగా 'Fortunatov' law" అని ప్రసిద్ధి జేదనన కానియా మూలమున కతివ్యాప్తికోమము పట్టుటచే నది సరి కా వినియు, నీ మార్గ న్యాయములు సంస్కృతభాషలలో కనబడుటను ప్రాకృతభాషలలోడే సంస్కృతే కారణ మనియు చెలపబడుచున్నది. ద్రావిడభాషలలో మార్గ న్యాయములతో గూడిన యనేకధాతువులు సంత్యాక్షరములతో గూడిన నానకంటే cf. ఓహ-ఓహు:కారు కారు: ఓహి-ఓహు: కిట్ట-కన్దు: ఓహై-ఓహై: కొహి-కొహి: కొట్ట-కొహ్తు-భీష్మాగ్రసాకము లగుచుచే నీయక్షర మును ద్రావిడభాషలను సమాజములే గాని తేచ్చి పెట్టు కొనినవి కావు. ఇంతేగాక గ్రీకు, లాటిన్, గాథిక, జెండె వస్తా మొదలగు సింధునదికి పశ్చిమమున నున్న మార్గ భాషలలో నీగ్యములు కనబడుచు పొవుటచేతను, కతి నాక్షరములను పలుకలేని నిక్షిప్త హిందూదేశ జనుల భాషలలో నీగ్యములు కనబడుచుండుటచేయి సంస్కృతమే యాభాషలనుండి యాగ్యములను గ్రహించియుండును గాని వేరువిధమున గా దని కార్టేజీతో మొదలగు వారు నిరూపించి యున్నారు. కావున 'ప్రళయం' అను సంస్కృతపదము అనార్యజనుల యుచ్చారణలో (వీరు మహాప్రాణముల-పర్వతక్షరముల-యచ్చారణ కలవాలు పడినవారు కాకుండుటచే) 'పడమం' అని కాగా, మూల

రూపములో మహాప్రాణ ముండుటండేని మఱికొంత కాలమునకు, మఱికొంద షీపదమధ్యమున మహాప్రాణ మునే గొనివి యుందురు. తెలుగులో నిట్టి పదము లింకను గలవు సం. పృథ్వీశబ్దము ప్రాకృతములో 'పృథవీ' యయి, తద్భవపదముగా దెనుగుభాషలోనికి వచ్చునపు టికి 'పునమి' యను రూపమును దాల్చినది. దీనినిబట్టి కాలమున నార్యజనసంఘమునకును ద్రావిడజనసంఘమున కును గలిగిన సమ్మేళన మెట్టిదో మన మూహింపవచ్చును.

పాశ్చాత్య భాషలలో సంస్కృతములో నున్న యు, లై, వి, ఔలు బాగువిను. బశినివి. యు, లైలు అ, ఇ, ఉలు గా మారినవి: గృహ=గహా; ఋణ=ఇ:; ఋషభ=ఇనభి; ఋత్విజ=ఇత్విజ. ద్రావిడభాషలను మాటలాడు జనుల నీగ్యమును పరిచితిములు గామం:టే గాక, 'ఋత్విజ' శబ్దము 'ఇత్విజ' అను రూపమును జెందును. సం. పక్త-త ఇగర్తుం; రాజణ=అరిశే. etc. ఈ మొదలగు తప్పని రూపములను బోలియుండుటచే పాశ్చాత్య నీరూప మేర్పడుటను ద్రావిడజనుల యుచ్చారణసంప్రదాయమే కారణ మేమో యని తలంపవలయున్నది. ఇ, ఔలు ద్రావిడభాష లలో 'అవు' అని ద్వ్యక్షరములుగా బలుకబడుచుండుటచే నీద్రావిడగర్భ సమామ్నాయమున నివి సంస్కృతభాషా సంస్కరము మాలమున జేర్పబడిన విని తలంపబడుచున్నది. ఇక పదమధ్యమునలి పదములు సరిశము లగుట గూడ ద్రావిడభాషా సంప్రదాయమునకగుమే యై యున్నది. అశుమున, పదమగ్యమున ద్వితీయాక్షరము లైన తప్ప సరిశములే గాని పదములు లుండువు.

సం. ఋత్వి-ప్రా. రువ cf. తె. కొవి.

సం. న్యాయప్రతి-ప్రా. న్యాయ. cf. తె. న్యాయప్రతి సం. ఉత-పా. ఉవ. } cf. తె. అన్నదమ్ములు; సం. పృథతి-ప్రా. పనద. } కూర గాయలు.

ఇక నాధునిక భాషల విషయము జూచినను అందు అనార్యసంప్రదాయములు, ముఖ్యముగా ద్రావిడ భాషా సంప్రదాయములు తెనే కనబడుచున్నవి. 1. ఈ భాషలలో గూడ యు, లైలు లేవు. 2. ఆర్యభాషలలో లేని హ్రస్వ 'ఎ'కార 'బ'కా ములు కలవు. ఇవి

ద్రావిడభాషలలో సంఘటచేతను, సంస్కృతమున లేకుండి యీ తరువాతిభాషలలో గనబడుటచేతను నిది యు ద్రావిడభాషా సంప్రదాయమే యనవలసియున్నది. 3. సంయుక్తాక్షరములకు బూర్వమున గల ఇ, ఉలు ఏ, ఓలుగా మారుట-సం. సింహార—ప్రా. సింహారో; మరాఠీ; శేంహార. సం. పుస్తకం—ప్రా. పోత్త; అం. హిందీ—పాథా; మరా; పోథే; cf. తెలుగు—పొత్తిము.

సం. తుంపం—ప్రా. తుంప; తోంపం; మరా. తోంప; cf. తె. తొంపము. సం. తాంబూల—మరా. తాంబో; cf. తాబోలము.

4. పరుషములు సరళము లగుట—సం. సరల—మరా. సరళ. సం. బక—మరా. బఖా. సం. లోక—మరా. లోగ్. cf. ఉలుగం (from ఉలో.)

సం. నాపి—మరా. బానిషి. cf. తె. బాపి.

5. లకారము నకార మగుట.

సం. నింబ—మరా. లింబ.

సం. లాంగల—మరా. గుజ నాంగర cf. మలు

గోరింబ—మనిగోరింబ; తొల్ పడి—తొల్ పడి, etc.

6. మ కార మనునాసిక వకార మగుట—

సం. భ్రమర—ప్రా. భ్రనర (భ్రనర).

సం. నామ—మరా. నాంవ.

సం. గ్రామ—మరా. గాంవ. cf. తె. మామ-

మావ; కామయ్య, కావయ్య etc.

7. సంయుక్తాక్షరము లేకాక్షరములుగా విడి గొట్టబడుట—

సం. వంధ్యా—సింధి-వంధ్య. cf. తె. వంఁ,

సం. విద్యుత్—మరా. వీజ.

సం. వల్ల —మరా. పరీస. cf. తె. శ్రీ-సిరి.

సం. శ్లోక—మరా. శిలోక.

ద్రావిడభాషలలో తద్భవపదము లిట్లే విక్లవమును బొందును.

8. ఈభాషలలో నార్యభాషలలో వలెనొక వాక్యమునందుల పదముల సంబంధమును సూచించుటకు విభక్తి

ప్రత్యయ ముపయోగింపబడుటకు బదులుగా ప్రత్యేక పదములే యుపయోగింప బడుచున్నవి. ద్రావిడభాషలలో వలెనే యివి కొన్నిభాషలలో ప్రత్యేకపదములుగా గాక పదభాగములుగను, మఱికొన్నిటిలో నంగమునకు జేర్చబడిన స్వతంత్రపదములుగను గానవచ్చుచున్నవి.

9. ద్రావిడభాషలలో వలెనే యాభాషలలో ద్వితీయము లేదు.

10. కొన్నిభాషలలో మాడులింగము లున్నను, కొన్నిహిందీ, బెంగాలీలలో రెండు—ఆనగా స్త్రీపుం లింగములు మాత్రమే కలవు. ఇది ద్రావిడభాషలలోని మహా మహా ద్వేషముతో సరిపోవుచున్నది.

11. బహువచనము 'నకల', 'లోక' ములగు పదముల నేకవచనరూపమునకు జేర్చుటవలన నేర్పడుచున్నది బెంగాలీలో కుక్కురసకలకుక్కులు; బీహార్ లో ఛోకరాలోక=స్థిలు; మరాఠీలో దోఘజన; స్వజన, etc.

ద్రావిడభాషలలోని ప్రాచీనస్థితి వీనియందు పోషిసూపునన్న దనివచ్చును. 'కత్' అనుదాని యర్థమిప్పుడు తెలియుచున్నను అది యొక కాలమున బహువచనమును సూచించు ప్రత్యేకపదమై యుండు ననుట నిశ్చయము. 'రు' అనునది 'అనర్' అను పదముయొక్క యనశిష్టభాగము. సంస్కృతభాషలో నాయా విభక్తుల కాయా బహువచనప్రత్యయము లుండటయే గాని ప్రత్యేకముగా బహువచనప్రత్యయ మునునది లేకుండుట చేతను, ద్రావిడభాషలలో ప్రాచీనకాలమున బ్రబలియున్న సంప్రదాయమును బట్టియే యీభాషలలో నేరు పదములను జీర్చి బహువచనరూపములను జేయు నలవాటు కలిగియుండు నని తెలంపవచ్చును.

12. కొన్ని భాషలలో నిలిచియున్న కొన్ని ప్రాచీనప్రత్యయములు, క్రొత్తగా బయలుదేరిన ప్రత్యయ రూప పదములును ద్రావిడభాషలలో వలెనే పక్ష్యం తపదమునకు జేర్చబడుచున్నవి. ఇదియే ద్వితీయాది విభక్తి ప్రత్యయములు చేర్చబడు సంగము (oblique base).

ప్రాచీనప్రాకృతమునకు అపభ్రంశమునకు తిండిన పదములనుండి యేర్పడిన పని చెప్పటకు వీలులేని విభక్తిప్రత్యయములలో ముఖ్యమైనది యొకటి 'క' యను చతుర్థి ప్రత్యయము కలదు. అనేకములగు నాధునికభాషలలో గనబడుచున్న యీ 'క' ప్రత్యయము ద్రావిడభాషలలో చతుర్థి లేక +వస్త్వ ప్రత్యయముగా నున్న 'కు' నుండి వచ్చిన దని కాలిడువేల్ (Caldwell) పండితుడు చెప్పియున్నాడు. కాని భండార్కరు పండితు పినియసంగత మనియు, రక్తిగన విభక్తిప్రత్యయము లన్నియు ప్రాకృతరూపములనుండియే వచ్చినట్లుగా గనబడుచుండుటచే నీ చతుర్థి విభక్తి ప్రత్యయ మగు నొక్క 'క' యనునది మాత్రమే ద్రావిడభాషలనుండి యెరువు తెచ్చుకొనబడిన పదములకు వనియు, నిది బహుళి అపభ్రంశపదమగు 'కేహిం' అనుదానినుండి యేర్పడియుండుననియు చెబుచున్నాడు. నుం పండితుడు గూడ నిట్లే చెలించుచున్నాడు. ఈ యాధునిక భాషలు, అందు ముఖ్యముగా మరాఠీ ముదలగునవి, ద్రావిడ భాషలనుండికొంత పదజాలమును సంగ్రహించి యుండును గాని వ్యాకరణవిషయమున నట్టి సంగ్రహము సంభవించియుండి దనియు, అందులో పథస్తు లన్నిటిలో నది యొక్కటియే యెరువు తెచ్చుకొనబడిన పదమగు జసము కాదనియు, కొంచు దీనిని 'కృతే' అను పదము నుండి వచ్చిన పని చెలించుచున్నారనియు, మొత్తము మీరు భండార్కరు చెప్పినట్లుగా 'కేహిం' నుండి వచ్చిన దని చెప్పటయే యుక్తముగా నున్నదని యభిప్రాయపడినాడు. ఏభాషకు సంబంధించిన వ్యాకరణవిశేషముల నా భాషాసంప్రదాయములను బట్టియు, తిత్సన్నిహిత భాషలను బట్టియు సాధించును; దానికి దగని రీతి నుప పత్తులను గల్పింపవలయు ననుట యుక్తమపద్ధతియే. కాని యీ యాధునికోత్తరహిందూస్థాన భాషలపై ద్రావిడ భాషా సంప్రదాయముల ప్రభావము (influence) కొంతవరకున నుండె నని చెప్పక వీలు లేకుండుటచే నా 'క' ప్రత్యయమునకు ద్రావిడభాషలయందలి 'కు' ప్రత్యయముతో గల సంబంధమును గూర్చి కాలిడువేల్ పండితుని యభిప్రాయమే సరి యగు నేమో యని సందే

హము కలుగక మానదు. ఇంకను ద్రావిడభాషలలో నైన నీ 'కు' ప్రత్యయముయొక్క పూర్వసరిక్రము - వ్యుత్పత్తి తెలియవచ్చుట లేదు. ఏపదముయొక్క యవశిష్టభాగమో దేనినుండి యేర్పడినదో, యీ భాషలలో నే దైన పదమునుండి యేర్పడినదో, లేక చుట్ట యే యితర భాషలనుండి రైయిన నీ ద్రావిడభాషలలో సంక్రమించినదో నిశ్చయముగా తెప్పటకు వీలు లేకున్నది. ఈ ప్రత్యయమే 'సిథియ'కు' మునుంబమునకు తిండిన భాషలు గొన్నింటిలో గూడ గాన-వచ్చుటచేసియు, ద్రావిడ భాషల కాగ్యభాషలతో కంటే సిథియకు' మునుంబమునకు తిండిన భాషలతో వ్యాకరణవిషయములందు గూడ నెక్కుడు సంబంధ మున్నట్లు గనబడుటచేసియు నీ 'కు' ప్రత్యయము చిత్రప్రాచీనంబగు ప్రత్యయ మనియు, నాగ్ని భాషలలో గూడ దీని పూర్వ-రూపము నేర్పడియుండు కదమ దుర్లభం బగుచుండుటచేతను. ఒకచో నిది యనార్య భాషాసంస్కరములననే భాషలలో సంక్రమించియుండుననియు నూహించుటకు దగిన యవకాశము లేకపోలేదు.

మరాఠీభాషలోని పక్షవిభక్తి నిజమైన విభక్తియే కాదు. 'కృత' అను నొక ప్రత్యయమును నామమునకు కీర్చుటచే నది విశేషము లగుచున్నది. తరువాతి నామముయొక్క లింగవాచకపథస్తు లన్నిటితో నీరూపము యన్వయించుచున్నది. తెలుగులో నాపవిత్రీక ప్రత్యయముగా జెప్పబడుచుండిన 'ఇ' ప్రత్యయము నిట్టిదే. ఇది 'ఇన్' గా మారిన 'ఇత్' పదముయొక్క యవశిష్టభాగము. ఇదియే కన్నడమున 'ఇన్' అను రూపమునను, తమిళమున 'ఇన్' అను రూపమునను బోపవిభక్తిక ప్రత్యయమగు 'ఇ' అనుదాని సర్వమునే సెరవేర్చుచున్నది. దీని, కాలు అను పదములకు 'ఇ' చేర్చుటచే 'ఇరి', 'కాలి' అని అవి విశేషము లగుచున్నవి. ఈ 'ఇరి', 'కాలి' అనువానినే ద్వితీయాది విభక్తి ప్రత్యయములు చేర్చబడు అంగముగా (oblique base) గ్రహించుచున్నాము. తమిళమున 'మరస్తు' అని 'అత్తు' అను నొకపదము చెప్పబడిన దానికే ఈ 'ఇన్' అనుదానిని చెప్పి అంగముగా గ్రహించుచున్నారు. ఈ ఇన్నంతముపై విభక్తి ప్రత్యయములు చేర్చబడుచున్నవి: మరత్తిన్ అననది వడ్డి, మర

త్రినాథ్, మరత్రినోడు, మరత్రినదు, మరత్రికాత్.
'ఇత్' అనునది పక్షి లేక విశేషణద్యోతక ప్రత్యయ
మని యిటువంటిదని పక్షినిభక్తికి ఇన్నింతముపై పుట్టి
యొక్క ప్రత్యయము చేర్చబడుచున్నది. మరాఠీభాష
లో గూడ సంస్కృతాద్యాభాషలలోని పదానికి విరు
ద్ధమును నీపద్ధతియే ముఖంబున పలుకుటచే నిద్ర ద్రావిడి
భాషా సంస్కృత ప్రభాస మనియే నిశ్చయింపబడును.

13. ఉరియా బెంగాలీలలో తప్ప తక్కిన భాష
లలో విశేషణములకు విశేష్యము బోధక లింగభేదము
సూచింపబడుచున్నది. కాని యాభాషలలో ప్రము
ఖలింగవిషయముననే గాక, విభిన్నభాషముల కిష్టమును
గూడ విశేషణము చేసికొనవలసి వచ్చును నాంబ్రె.
ద్రావిడిభాషలలోగూడ విశేషణమును లింగవినిభి
త్తులు లేవు. ఉత్తరహిందూ భాషలలో నిష్పరంప
భాషలలో మాత్రమే యల్లంబులచే నవిక ద్రావిడిభాష
లతోకే సంస్కృత మెక్కినది యగుటచే నల్లర్యా ననియు,
తక్కినవి మూలము సంస్కృతి ప్రాకృత భాషా సం
ప్రదాయముననే యనుసరించిన ననియు తెలియుచున్నది.
మరియు విశేషణములలో తరతరభాషము
(comparison) ఆధిక, బహుళ, సమన అను ప్రత్యేక
పదముల సహాయముచే న్యక్తము చేయబడుచున్నదిగాని
'ఈయన', 'ఇష్ట' ప్రత్యయములచే గాదు. ద్రావిడి
భాషలలోగూడ 'మిక్కిలి', 'చాలా' ఇత్యాది పదముల
ములముగా శిష్టనానకే గారి సంస్కృతమందునలే
ప్రియ, ప్రేమన, ప్రేమ అనునట్లు ఒక్క విశేషణపద
మునుండియే యేర్పడిన రూపములు లేవు.

14. క్రితమున ప్రత్యయ విషయమును జూడిగా
ఒక్క నిర్ణయనాథకరూపమే ప్రాచీనభాషలనుండి
యేర్పడినది; ఈభాషలలో ముఖ్యమున పలుకుచున్నది.
కాని సామాన్యముగా ద్రావిడిభాషలలోపతే భాషాజన్య
విశేషణములనుండి క్రితమునమును నిష్పత్తిచేయు నల
వాటు ఈభాషలన్నిటిలోను ప్రబలియున్నది. ప్రాకృత
భాషలలోనే యుద్ధరించిన వికరణభేదములు ఈభాష
లలో మొత్తగా కనబడువు. ద్రావిడిభాషలలో పద
నొక్కటే వికరణము(conjugation)అని చెప్పవచ్చును.

ప్రాచీన నిర్ణయనాథక రూపములు పలుభాష
లలో గనబడి చున్నను ఇవిగాక క్రియావిశేషణమునకు
లింగపురుషద్యోతక ప్రత్యయములను జేర్చుటచే నేర్పడిన
రూపములు మఱికొన్నియు గలవు. ఈ రూపములు
బెంగాలీ, హిందీ మొదలగు వానిలో తద్ధర్మార్థమును
(habitual present) సూచించునట్లయ్యుండి, మరా
ఠీలో ప్రాచీననిర్ణయనాథకరూపములు తద్ధర్మార్థ
బోధకం బగుచున్నది. భూభిషిష్యత్ క్రియారూపములు
గూడ క్రియావిశేషణములనుండి యేర్పడినవి. ఇట్టిభాష
లలో సంస్కృతప్రాకృత రూపములనుండి యేర్పడిన
క్రియారూపము లుండియుండిగా క్రియాజన్యవిశేషణ
ములకు లింగపురుషద్యోతక ప్రత్యయములను జేర్చుటచే
చేయగా క్రియారూపములను నిష్పత్తిచేయుట ద్రావిడి
భాషాసాంకర్యము లగు నలిగిన భాషలలోని నిశ్చయం
చుల కనకాకా మేర్పడుచున్నది. మరియుక విశేషము
కలదు. మరాఠీభాషలో భివిష్యత్కరూపములు 'నల'
యను ప్రత్యయములకలవు. ఇవి ప్రాచీననిర్ణయనాథక
రూపములకు జేర్చబడుటచే నేర్పడిన రూపములు; భివిష్య
త్కరూపము లగునన్ని విదీనిబట్టి ప్రాచీననిర్ణయనాథక
నాథకరూపము భివిష్యత్కరూపము గూడ సూచించినట్ల
య్యుండి, దీనిలో కాలమున నొక రూపమును రెండవము
లయందు భాగమునునవిల గలుగు నట్లుగా వేరొందు
టకు గానియు, భివిష్యత్కరూపములకు వేరు ప్రత్య
యములు చేర్చబడినవి. ద్రావిడిభాషలలోగూడ ప్రాచీన
కాలమున రెండుకాలములను, మూడు కాలములనుగూడ
సూచించు రూపములుండినవి. భివిష్యత్కరూపములను
విభేద మంతగా నుండేడికాదు. కాలక్రమమున నీభాష
లలో ప్రత్యేకము నిర్ణయనకాలములకములు, భివిష్య
త్కాల సూచకములగు రూపములు బయలుదేరినవి.
ప్రాకృతభాషలు, తజ్జన్యములగు మరాఠీ మొదలగు
నుత్తరహిందూభాషలను ఆర్యభాషా కుటుంబము
నకు జేరినవి ననుటచేతను, సంస్కృతాదిభాషలలో నిర్ణ
యనాథకరూపములు ప్రత్యేకముగా నుండుటచేతను ఒక
రూపమే రెండుకాలములను సూచించు పద్ధతి యార్య
భాషలనుండి వచ్చినదని చెప్పుట కనకాళము లేకుండు

టచే, నిది యనార్యభాషాసంస్కరణమని చెప్పకనీల
లేను.

ఈపైని జూపిన విషయములనుబట్టి యార్యభాష
లోని గొన్ని ద్రావిడభాషాసంప్రదాయములు-లేదా
అనార్యభాషాసంప్రదాయములు వ్యాకరణవిషయము
లందఱే గాననిచ్చుచున్నట్లు స్పష్టమగుచున్నది. సామాన్య
ముగా నొకభాష కిదిగభాషతోకే సంబంధముకలిగినపు
డది యా భాషలనుండి కొంత నూతన పదజాలమును సంక్ర
మించిన సంక్రమించుచుగానిన వ్యాకరణపద్ధతిని ఇదిలి
యన్యభాషావ్యాకరణాగ్రముల ననుసరించుట సంభవంప
దని భాషాతత్త్వజ్ఞుల ప్రస్తావనప్రాయము యున్నది.
ఆపదములవిషయమునగూడ నొకభాష నాదాదాని
జనులు పొని కిదిగన పరిచయములేని నూతనపదములను,
భాషలను నూదించుపదములనుకాత్రమే సంక్రమించు
నొక కొందుగానియితగభాషలలోని పదజాలములందును
దచ్చితిమభాషలోగలిసికొనుట కొప్పుకొనరు. కావుననే
భాషలసాహిత్యముకు నిర్ణయించుపట్టు నాయాభాష
లోని సామాన్యవ్యవహారమునను, నిత్యవ్యవహారమున నత్య
వశ్యకముగ బ్రయోగింపబడుచుండు సామాన్యపదములలో
సామాన్యములదా లేగా యనియు, నాయాపదములకు
సూచకములగు మూలపదములు, లేదా మూలరూపములలో
(roots or elemental forms) సామాన్యము కలదా
లేదానునియు పరిశీలించురు. ఇట్టి పదజాలము సామా
న్యముగా నొకభాష మరియొక భాషనుండి యెరుపు
తచ్చికొనుట సంభవంపగు కావున వీనియందలి సామాన్య
మునుబట్టి భాషలసాహిత్యము నిర్ణయింపబడును. ఇట్లు
పదములవిషయమున భాషలలో నిచ్చి పుచ్చుకొను నా
చాగము కొంతవరకు ప్రబలముగా నున్నను, వ్యాకరణ
విషయమున మాత్ర మిట్టిని లేదనియే నమ్మబడుచున్నది.
అయితే పై యార్యభాషలలో ననార్య సంప్రదాయ
ములకు సంబంధించిన వ్యాకరణాంశములు గనబడుచున్న
వేయనుకొంక బహులదేరకమానదు. పైవిషయము అల్ప
సంబంధముమాత్రము గలిగిన భిన్నజాతియములగు భాషల
నుగూర్చి చెప్పబడినదని తలంపవలయున్నది. ప్రస్తుతి
మాంగ భాషకును దేశీయభాషలకును గల సంబంధ ముట్టి

నను. ఇంద్రుభూగర్వము మహమ్మదీయుల రాజ్యపరి
పాలన కాలమునుండియు ఉగ్ధ, పరిషియన్ మొదలగు
భాషలకును ద్రావిడభాషలకును గలసంబంధము నట్టిదే.
కావుననే యాకాలమున నీదేశభాషలలో ననేకములకు
రాజకీయపదములు (పూనీటీదాన్, నుమాస్తా, పుఖీ
దాన్, గోహ ఈ మొదలగునవియు), ఇంగ్లీషికాలమున
నింగ్లీషునుండిరాజకీయవ్యావహారికపదములు (మనబహు,
టోగ్స్, లాంటెన్, మొదలగునవియు) నేకమునభాషలలో
నికిచ్చుచేసెద. కాని ఆయా భాషలవ్యాకరణ సంప్ర
దాయములేమియు నీభాషలలో చేరియుండలేదు. ఇంది
కాలమునుండి మహమ్మదీయులు క్షిణదేశీయులతోగలిసి
యూగూప్రాంతముల నాగూదేశభాషలనే తామునునేర్చి
కొని న్యుద్యమించును నచ్చటి జనులతోగలిసి నివసించుచు
నున్నచు, వారస్వీయభాషాసంప్రదాయము వీ.దేశభాషల
లోనికిగాని, ఈదేశభాషా సంప్రదాయములు వారి మాతృ
భాషలోనికిగాని సంక్రమించినట్లు కనబడును. కావున
ప్రాకృతసామ తేర్వక కాలమున నార్యభాషకు వ్యతపా
రించినజనులకును నచ్చటి యనార్యజనులకును గలిగిన సం
బంధరేఖ వే. నార్యభాషలందును తెంచిన యాప్రా
కృతభాషలలో ననార్యసంప్రదాయములు చొచ్చుటకు
గల హేతువును విగూఢంపగలిగియుండునని తలంపవల
యున్నది. నినిబట్టి ప్రాకృతభాషల యుత్పత్తి హే
తువేగాక ద్రావిడభాషల ప్రత్యేకతయు నిర్ధారింపబగు
చున్నది. ఇల్లవేయున వాంఛనార్యజనులకు గలిగిన
సంబంధస్వరూపము నందలి భేదమునుబట్టియే యీదేశ
మున నాయాప్రాంతములందలి యూగూభాషా వాఙ్మయ
ములసితిగను తేర్వక నట్లగవడుచున్నది.

ఆర్యభాషలలోని యనార్య సంప్రదాయము
లిట్లు ద్రావిడభాషా సంప్రదాయములను బోలియుం
డుటచే, హేతుమంద్రాది ప్రాకృత వ్యాకరణకర్తలు
ఆర్యభాషలకు సంబంధంపనికగా దలిపిన దేశీపదజాల
మునూడ కొంతవరకు ద్రావిడభాషలకు జేసినదై యుం
డునని తలంపవచ్చును. ఇట్టి పదములనుగూర్చి క్లావెల్
పండితుడు విమర్శించుచు, నిది ద్రావిడభాషలకు సంబం
ధించిన పదములే యైననో, నీయార్యభాషాపదజాల

ములో సామాన్య ద్రావిడభాషలు, నిత్యకృత్యముల నుపయోగములో నుండెడు కొన్ని పదములు నీ మొదలగు నవికూడ నుండవలసినదే యనియు, నట్టి వానిని తాము గాంచ గలుగ లేదనియు జెప్పుచు నివి ద్రావిడభాషాపద ములయి యుండ వను నభిప్రాయమును లేల్పినాడు—

“If the non-Sanskritic element contained in the northern vocabularies had been Dravidian, we might also expect to find in their vocabularies a few primary Dravidian roots such as the words for head, foot, eye, etc., but I have not been able to discover any reliable analogy in words belonging to this class. Few, if any, traces of distinctly Dravidian elements are discernible in the North Indian Vernaculars.”

ఈభాషలలోని వ్యాకరణవిషయములందే ద్రావిడ సంప్రదాయముల ప్రభావము కనబడుచున్నప్పుడు సామాన్య వ్యవహారమునందలి పదములను గొన్నిగాన వచ్చిన నాశ్చర్యము లేదు. అయితే యీపదము లార్యజనుల నార్యజనులనుండి సంగ్రహించి, తమభాషలో నాయా యర్థములను దెలుపు పదములు లేక, తెచ్చిపెట్టుకొని వ్యవహరింప నొచ్చినారని తలంపదగదు. ఏలయనగా నాద్యుదేయమునకు నచ్చునప్పటికే నాగరకులై సంపూర్ణమైన భాష గలవారగుటచే తాము నిత్యవ్యవహారమున నుపయోగించుకొను పదములకొంతై సంబంధమే సహింపని యనార్యజాతులనుండి గ్రహించిరనుట సమంజసముకాదు. ఒకవేళ వారు తమకు పరిచితములుగాని పక్షులు, జంతువులు, చెట్లు మొదలగువానిని దెలుపుపదములను స్వీకరించిన స్వీకరింతులేగాని, తమకు పరిచితములగు వస్తువులను దెలుపుటకుగా తా మిదివరకు నిత్యము వాడుకొనుచున్న పదములను మాని యన్యభాషాపదములను గ్రహింపవలెల్లరు. కావున నీభాషలలో నట్టిపదములు దొరకుట దుర్లభమై యుండవలసినదే. కాని హేమచంద్రుని దేశీనామమాలలోని పదములలో గొన్ని యట్టి నిత్యకృత్యముల నుపయోగపడునవిగా నుండుటయు,

నవి ద్రావిడభాషలకు సంబంధించినవిగా గనబడుచుండుటయును బట్టి విచారింపగా, నివి యనార్యజనులచే సంగ్రహింపబడియుండవు గావున వారితోగలసి వారిభాషను నేర్పికొని వారితో సమ్మేళనమును బొందిన యనార్యజనుల మూలముగా నిత్యకృత్యముల వ్యవహారములో నుండు వారిస్వీయభాషలలోని పదములగూడ కొన్ని యీ యనార్యభాషలలోని క్షత్రియుండునని మనము తలంపదగియున్నది. ఇట్టి పదజాలముకూడ నాయా జనసంఘములకు గలిగిన సంబంధ స్వరూపమును తేటపరచ గలుగుచున్నదనుటకు సందియము లేదు. ప్రస్తుతము హేమచంద్రుడు దెలిపిన ‘దేశీ’ పదములలో ద్రావిడభాషలకు సంబంధించిన నెంతవరకు గలనో పరిశీలింతము. దేశీనామమాల యను గ్రంథమున హేమచంద్రుడు తెలిపినపదము లాతని వ్యాకరణముచే సాధింపబడినవినియు, పూర్వపు కోశములలో దొరకనివియు, లక్షణార్థమును దెలుపునవి కానినియు, నట్టివానినై తా నింపు గ్రహించితినియు దెలిపినాడు. ఇంతేగాక తరువాతిభాషలలో నొక ననేకపదములు చేరియున్నను, చిరకాలమునుండి ప్రాకృతభాషలలో వ్యవహారములోనున్న పదములనుమాత్రమే తానీ దేశీ యను పదముచే దెలుపుచున్నట్లును చెప్పినాడు. అట్టి దేశీపదములలో గొన్నిటికిగల ద్రావిడ భాషా సంబంధ మిక్రింద దెలుపబడుచున్నది. అందు మొదటి ఆకారాదిపదములలోనే నాలుగుపదములు కుటుంబసంబంధమును దెలుపు పదములు కలవు.

1. ప్రా. అహ్వా=తండ్రి ఇది ‘అప్ప’ యనురూపమున సామాన్యముగా ద్రావిడభాష లన్నిటియందును గానవచ్చుచున్నది.

2. ప్రా. అమ్మా, అహ్వా=తల్లి, తల్లి తల్లి. ఈయర్థమున నివి ద్రావిడభాషలలోను కలవు. అమ్మ కిష్టము తుగుభాషలో తప్ప తక్కినభాష లన్నిటిలోను గలదు. ‘అహ్వా’-అను=అమ్మమ్మ. (Kittel) చిక్కవ్య, దొడ్డవ్య; ముత్రవ్య etc. అని కన్నడభాషలో గలవు. తెలుగున భారతకాలములో ‘అవ్వ’ అను పదము అమ్మమ్మ (grandmother), మనలమ్మ అను నర్థముననేగాక

ప్రీతిమాత్ర పరముగా పూజ్యురాలు అను నర్థమునగూడ వాడబడుచుండెడిది.

3. ప్రా. అక్కా=అప్ప- స్వధర్మిణీ- (sister).
“అంబార్గస్తు సంస్కృతశచుః”-సంస్కృతముగో ‘సమ్మ’
యను నర్థము కలది.-కాని ద్రావిడభాషలలో ప్రాకృత
మందువలెనే భోగిణీ అప్ప యనియే దీని కర్థము.

౪. ప్రా. ‘అత్తా’=‘పితృవ్యసా.శ్వశురభార్య’.
ద్రావిడభాషలలో, ముఖ్యముగ దెలుగున నిది యాయర్థ
మే కలిగియున్నది.

౫. ప్రా. అద్దా ఓ=వర్ణం—తె. అద్దము.

౬. ప్రా. థిన్వో=భాగినీయః; భాఓ=శ్రేష్ఠభగి
నీపతి: భాన, బాన అను పదములు ద్రావిడభాషలలో
మిగుల వాడుకలో గలవు.

౭. ప్రా. మియ్యి, మియ్యి, మామా=ప్రేమోపమా
శులానీ వాచకాః. వక్షోదేశమున ‘మామీ’ యను పద
ము, శ్వేత్రుభార్య యనుపదమున వాడుకలో గలదు.

౮. ప్రా. నహుణ్=“శ్రేష్ఠభార్య”-తె. నదినే
తిమి. వాదినీ. సంస్కృతములో ‘నెదుని’ అను రూపమున
జేరిన పదమునుండి ప్రాకృతములో నేర్పడియుండును.
కన్న. మున వివాహము అనునర్థముగల ‘మదనె, మదువె’
అనుదానికి సంబంధించియుండవచ్చును.

౯. ప్రా. ఉడిగో=మాహాస్యం. కొన్నిప్రాంత
ములలో తెలుగున ‘ఉద్దులు’ అని చెప్పుటయు గలదు.
కన్నడమున ‘ఉద్దు-ఉద్దు’ అనగా ‘మామము’. శిమిళి
మొన, ‘ఉరుద్దు’ ‘ఉలుద్దు’ అనియు, మళయాళమున
‘ఉలుచ్చు’ అనియు, మహారాష్ట్రమున ‘ఉడ్డె’ అని
యు పదములు గలవు. తిమిళమునది ‘అ’ తిక్కిన
కొన్ని భాషలలో ‘ప’ అగుట కలదు.

౧౦. ప్రా. ఉగో=గ్రామః, సంఘశ్చ. తె. ఉరు
తిమి. మళ. ఉగర్, శుళు. ఉగు. ఇది ‘ఉండు’, ‘నిలుచు’
‘ఆగు’ అను నర్థముగల “ఉత్” అను ద్రావిడభాషువు
నుండి వచ్చినది. తెలుగున ‘to be fit’- తగియుండు.
ఉత్—బిత్ + ప్ర=‘పిప్పు’. ఉలు=నిలిచిపోవు-వెను;

దీయు. cf. ఉలుడు, ఉలక. ఈయర్థముక్కు వ్యతిరే
కాగ్రూపములయందే భాషలో నిలిచినది. తుళు-ఉ-
to stand, to stop, cease. cf. తె. “ఉండు.”

౧౧. ఉచ్చిల్ల=చిద్రం—చిల్ల శబ్దశ్చిద్రార్థే. చిల్ల
ఉచ్చిల్ల శబ్దాః స్వతంత్రాః. cf. తె. చిల్లి.

౧౨. ప్రా. కల్లా=కవీసం-చుద్యం. cf. తె. కల్లు;
కన్న. కల్లు; తి. కల్; మళ. కల్, కల్లు; తుళు. కలి; సం
స్కృతములోని ‘కల్యం’ అను రూపము దీనినుండి యేర్ప
డినదే యగును.

౧౩. ప్రా. కాంం=కటు—తె. కన్న, కార.
‘మోర’ శబ్దభేదములు యుండును. మహారాష్ట్రము-భార
తల్పప్రాంతము-ఇ-కయగుట ద్రావిడభాషా సంప్ర
దాయముసారంబై యుండు

౧౪. ప్రా. కురు= అదయనిపుణమోః-కుటిలకే
శేన. తె. కురులు. కన్న. కురుళి; శ. కురుళి, కురుళి,
మరుళి; మళ. కురుళి, కులుళి; మహి. కురుళి. cf. తె.
మరుళి-చుట్టు.

౧౫. ప్రా. కుడ్డం=శ్రీమతి-తె. గడ్డము; కన్న. గడ్డ;
తిమి. కట్టె.

౧౬. చిచ్చీ=హతాశన. తె. చిచ్చు; కన్న.
కిచ్చు; తి. కిచ్చు.

౧౭. ప్రా. చింనా=చిమ్మికా. తె. చింతెట్టు-పండు.

౧౮. ప్రా. ‘రేకుండు ఓ=కందుక-తె. చెండు;
కన్న. చెండు-చెణ్ణా.

౧౯. ప్రా. శేపగో=గవి-కన్న. శేపట్, నెపలు;
తి. ఇయిలు, నాయిలు; మళ. ఇయిలు, ఇయిలు;
(తి. నీలర్=light cf. తె. నీడు).

౨౦. ప్రా. పడ్డి=ప్రళయప్రమాత. cf. తె. ఆవుపడ్డ.

౨౧. ప్రా. పసిం=కనకం—తె. పసిడి, పసింపి-
పైకి. గానువు “పసుర్-పసిర్”: కన్న. పసుర్ నిల్లె=

green, Yellowish colour తె. పసుపు.
౨౨. ప్రా. పావో=సర్వ. కన్న. పావు; తె.
పాము; తమి. పామ్మ; మళ. పాముబ.

౨౩. ప్రా. పొట్టం=ఉదరం. cf. తె. పొట్ట; కన్న పొట్టె-పుట్టి.

౨౪. ప్రా. పోయంతో=శవధః cf. తె. పంతము.

౨౫. ప్రా. పుల్లి=వ్యాఘ్రః, సింహశ్చ- తె. పులి; త. మ. పులి-పిలి; క. పులి.

౨౬. ప్రా. పెండం=ఖండం, వలకుళ్ళ- cf. తె. పెండేరము, గండపెండేరము.

౨౭. ప్రా. బోందీ=రూపం, ముఖం, శరీరం, చేటి. cf. తె. బొంది, బొందె; త. బొంది.

౨౮. ప్రా. మేరా=మర్యాదా. cf. తె. అంతమేరకు.

౨౯. ప్రా. మంగుసూ, ముగ్గుసో=నకులవానకాః. cf. తె. మంగిస; కన్న. మంగిసి.

౩౦. ప్రా. మాసురీ=శ్మశ్రు. cf. తమి. మసిర్. మయిర్, మయిరు.

౩౧. ప్రా. ముద్దీ=చుచితం. cf. తె. ముద్దు; కన్న. ముద్దు, ముత్తు.

౩౨. ప్రా. ముడో=కంఠః. తె. మెడ;

౩౩. ప్రా. ముఇగో=కలకలో గలిజేబాళ్ళ. cf. తె. మయిల, మైల.

౩౪. ప్రా. గడ్డి=ప్రధానం. cf. తె. రెడ్డి; క. రడ్డి, రెడ్డి; త. ఇరడ్డి.

౩౫. ప్రా. రొట్టం=తన్దులపిష్టం. cf. తె. రొట్టె; త. క. రొట్టి.

౩౬. ప్రా. మాడియం=గృహం. cf. త. మాడం; తె. మేడ.

౩౭. ప్రా. వాయుగం = భోజ్యోపాయనం; తె. వాయనము.

౩౮. ప్రా. నేట్టి=గ్రామేశః. తె. క. నెట్టి, చెట్టి. తు. నెట్టి.

౩౯. ప్రా. మొగ్గర=కుట్టుల. cf. తే. మొగ్గ, మొగడ. (ధా) మొగడించు=ముకులించు. ఇది వైకృతమని శి. రత్నా. కాని కన్న. మొగ్గ, మొగ్గు; తమి. మొగ్గు-అని

ద్రావిడభాష లన్నిటిలో నీరూపము లుండుటచేతను, 'మొగు', 'మూగు', 'మూయు' - మొగిల్, మొగిలు, మొయిలు (మే ఘ ము = సూ ర్య ని, ఆ కా క మ ను మూయునది.) మొదలగు ననేకరూపము లీధాతువునుండి బయలుదేరియుండుటచే ద్రావిడభాషలనుండియే యిది; సంస్కృతమున కక్కియుండును.

౪౦. ప్రా. చెల్లం=ధవళం- తె. చెల్ల, చెలి, etc.; త. కన్న, చెలి; తె. చెండి, etc.

౪౧. ప్రా. కావి=నీలివర్ణ. cf. తె. కావిరంగు; త. కావేరి.

౪౨. ప్రా. నూల=వేశ్యా-కన్న. నూలే.

౪౩. ప్రా. కురుడో=అదయనిపుణయో. cf. తమి. కురుడెక; కన్న. కురుడ; తె. గ్రుడ్డివాడు; అర్థభేదము గలిగినది.

౪౪. ప్రా. మేంకో=హస్తీపక్షః. cf. తె. మావట్టి డు; కన్న. మావట్టిగ.

౪౫. ప్రా. కసాన్, కచ్చకో = పంకః. cf. తె. కసవు; కన్న. కస, కసు, కసవు.

పైదిక సంస్కృతభాషలనుండి నివృత్తిచేయుట కనకాశము లేని దేశీయపదములు అని హేనుచిందు డిచ్చిన 'దేశీనామమాల' యను పదపట్టికలోని యీ పైపదములు ద్రావిడభాషలలో నిత్యవ్యవహారమునగుట నున్నవిగుటచేతను, కొన్ని యీభాషలన్నిటిలోను గన బడుమూలధాతువులకు సంబంధించినవిగా నుండుటచేతను, ప్రాకృతములకు నుత్తరహిందూస్తానభాషలకు గలిగిన యనార్యసంపర్కము ద్రావిడభాషాసంపర్కమే యయి యుండునని నిశ్చయింపనగియున్నది. ఆంధ్రభాషలక్షణ కర్తలందరు నీభాష వికృతియేయని చెప్పినను, "తాన కొంత గలిగె"యని దేశ్యమును ప్రత్యేకముగా విడదీసి జలుపుచుండుటచే నీయుత్తర దక్షిణదేశభాషలకు పద పరికరవిషయమున నిచ్చిపుచ్చుకొనుట కొంత గలిగినను, సాజాత్యసంబంధముమాత్రము కలదని తలచుట కనకాశ మేమియు నగపడదు.

శుక్ల సంవత్సర పైశాఖమాస భారతినుండి పునర్ముద్రితము.

జీవద్వస్తువులన్నిటివలెనే జీవద్భాషలకును మార్పు సహజము. సజీవములగు పదార్థముల యభివృద్ధికిఁ దోడ్పడు లక్షణములు కొన్ని సహజముగ వాని జన్మకుఁ గారణములగు పదార్థములనుండియే సంక్రమించుచున్న ను పరిసరముల స్థితిగతులు కూడ కొంత తోడ్పాటు గావించుచున్నవనుట నిశ్చయము. ఈ రెంటియొక్క సమ్మేళనసాహాయ్యముచే నాజీవము పెంపొంది యభివృద్ధి గాంచుచు ననేకవిధములగు మార్పులకు లోనగుచు దనజీవయాత్ర కొనసాగించుచున్నది. అట్లే భాషలవిషయమునగూడ గాంచనగును. సమీపస్థములగు కొన్ని భాషలకు సహజములై సాహిత్యమును నిరూపింపఁగలిగిన సమానలక్షణములు కొన్ని స్థూలస్పష్టికేయగపడుచుండును. అట్లయినను వీనికి భిన్న భాషలతోడి సాంకత్త్యమువలనఁగాని, దేశకాల స్థితిగతులనుబట్టి ఆయా భాషలను వ్యవహరించు జనుల యుచ్చారణపరిపాటిలోఁ గలుగుచుండు మార్పులవలనఁగాని మఱికొన్ని విశేషలక్షణము లబ్బుటచే నొక్కభాషయే భిన్నరూపములు గలదగుటయు, వీనిలో నొకదానికంటె మఱియొకటి విలక్షణమైన రూపమునొంది ప్రత్యేకభాషగా పరిగణింపఁబడెదగినదై యుండుటయు సంభవించుచుండును. ఒక్కచెట్టునుండి వెలువడిన విస్తృత సహజముగ వానిలో సంక్రమించిన సత్తయందలి భేదమువలనను, పిదప నవి నాలుఁబడిన క్షేత్రవిశేషములందలి గుణభేదమువలనను, అనంతరము వానికిఁ జేయఁబడిన దోహదవిశేషమువలనను, దేశకాలస్థితిగతుల సాహాయ్యమువలనను, భిన్నరీతులుగల వృత్తుములై పెరిగి యొక్కొకప్పుడు వేరువేరుభూతులుగల ఫలముల నిచ్చుచుండుటయు గలదు గదా. భాషలు నట్లే యొకమూలభాషనుండి బయలుదేరినవైనను దేశకాలస్థితులనుబట్టి యత్కించిదేర్చదము గలవై పెరుగుచు వచ్చి తుద కొకకాలమున విడివడి పరస్పరసంబంధమును నిరూపించుటకు గూడ వీలులేనంతగా మాటిపోయి కొంత

కాలమునకు ప్రత్యేకభాషలుగ పరిగణింపబడుటయు తటస్థించును. భాషావీజములు మొలకెత్తి కాఖోపకాఖిలఁ దొడిగి నృద్ధినొంది భావఫలంబుల నొసంగుచు భిన్నరూపములుగల నృశ్శములై విజృంభించుటకు వలయునావాపఁ భూమి మానవుని యాస్యరంగమే. ఈరంగమున నా భాషానర్తకి వాచికాంగముల సాహాయ్యముచే ననేక చిత్రవిచిత్రరూపముల దాండవించుచు దననాట్య కలాకాశలముచే నొక్కభాషమునే యనేకవిధములగు విచిత్రరూపముల వ్యక్తము చేయుచుండును. అంతరంగికముగు భావ మొక్కటియేయైనను ఆస్యరంగమున తాత్కాలికముగ గ్రహించిన ధ్వన్యాత్మక రూపభేదమునుబట్టి, ఆయా కాలములయం దా భాషాసతిని పూర్వరూపమున మనక గ పడిన దానికంటె భిన్నమైనదానినిగానే మనము తలంచుచుండుము కాని తత్తత్కాలములం దానర్తకిచే గ్రహింపబడుచు వచ్చిన యాచార్యకసామగ్రినించుక నూత్నదృష్టితో పరికించినగాని తొలగించి చూచిన గాని నై జంబగు మూలస్వరూపము మనకు వెంటనే గోచరింపక పోదు. ఈ భాషానర్తకి కులభముగ గుర్తింపఁబడుటకు వీలులేని పూర్వరూపములను గ్రహించుట కనువగు నాచార్యకసామగ్రిని సమకూర్చు ప్రధానసాధనము మానవుని యాస్యరంగమునంద మరియున్న వాచికావయవములే (Organs of Speech) యగుచున్నవి. ఈ యవయవసామగ్రియొక్క సామ్యతా సౌమ్యవములు, ప్రయోగసరణి, మొదలగువానియందలి భేదమునుబట్టియే యాభాషాసతి క్రొత్తక్రొత్తరూపములను వహించుచుండుట తటస్థించుచున్నది. విచిత్రరూపధారిణియగు నీమెరూపములలో నొకదాని నొకకాలమునఁ జూచి దానికలవాటుపడిన యొక జనసంఘ మదియే యామె నిజస్వరూపమని తలంచుచుండును. ఆ కాలముననే మఱికొందఁ జూమెను మఱియొకరూపమునఁ గాంచి తాము గాంచినదే యథార్థరూపమని తలంచుచుండురు. ఈ జన

సంఘము ముఠాకొంతకాలమున కామెను మఱియొకరూపమున గాంచి వెనుకటిరూపమే నిజరూపముగాని యిది కాదనియో లేదా ఈ నూతనరూపమే నిజమైన రూపముగాని వెనుకటిది కాదనియో తలంచుచు భ్రమించుచుండురు. ఇట్టిభాషాసలి దేశకాలానుగుణంబుగ భిన్నరూపములును బోంది ఆయాజనసంఘములం దాయారూపములతో గొంతకొంతకాలమువరకు నిలచియుండును. తమకు గోచరించిన రూపమునే భావించుచు తద్రూపప్రకటనమున కనువగునట్లే తమ వాచికాంగములను బ్రయోగించుట కలవాటుపడిన యా జనసంఘమున కాయారూపమే సంప్రదాయ సిద్ధంబైన దగును. భాషారూపములం దిట్టి సంప్రదాయములు స్థిరపడినకొలది మూలస్వరూపమును గనుగొనుట కవకాశము వీరికి తప్పిపోవుచుండును. కాని మాతృదృష్టితో పరిశీలించినచో నీ భాషారూపములకును, జనుల వాచికావయముల ప్రయోగరణియం దేర్పడిన ప్రత్యేక సంప్రదాయములకును గల సంబంధములూ ముగా భాషారూపములకుగల పరస్పరసంబంధము, వాని పౌర్వాపర్యమును గొంతవఱ కన్వేషించి తెలిసికొని భాషాసలియొక్క మూలస్వరూపమును గూడ గుర్తించుట కేవల మసాధ్యము కాదు. ఈ మార్గము ననుసరించుటచేతనే భాషల సంబంధబాంధవ్యములు, నందలి సన్నిహితత్వా సన్నిహితత్వములును గూడ నిర్ణయించి భాషాకుటుంబముల నేర్పఱచుట సంభవించుచున్నది.

ప్రస్తుతము దక్షిణహిందూదేశభాగముల వ్యవహారింపఁబడుచున్న యాంధ్ర తమిళ కన్నడ మళయాళాది భాషారూపములకు ప్రాచీనంబగు మూలరూపంచెట్టిదో, యది యాయాప్రాంతజనుల వాచికావయన ప్రయోగభేదమునుబట్టి యెట్టి మాతృలను జెందుచువచ్చి తుద కిట్టిరూపములను వహించినదైనదోయింనుక పరిశీలించెదము. మూలభాషారూపములయొక్క ధ్వనులయొక్క యధార్థమునుగూర్చి చెప్పుట యంత కులభసాధ్యము కాదు గాని సమాచారకములై సజాతీయములగు సన్నిహిత భాషాపదములతో నీధ్వనులు పొందిన మార్పులను బట్టియు, నాధ్వనుల యుచ్చారణీకలయందలి సౌలభ్యాసౌలభ్యములను బట్టియు నొక్కొక్కదేశమందలి యుచ్చారణపరి

పాటిని బట్టియు మూలరూపము లివియై యుండునని కొంతవఱకు నిశ్చయింపవచ్చును.

ఈభాషలలోని పదాంతముందలి 'అ'కారధ్వని లిలకింపుడు. అది తమిళమున 'ఎయ్'అనియు, కన్నడమున 'ఎ'అనియు మాటుచున్నది. మళయాళమున గూడ తెలుగున వలెనే అకారముగనే పలుకఁబడుచున్నది.

తె	తమి	మళ	కన్న	తుళి
తల	తలై	తల	తలై	తలై
మల	మలై	మల	మలై	మలై
వల	వలై	వల	బలై	బలై

తమిళమునకు రెండుప్రకారమున్న తెలుగు మళయాళములు రెండుభాషలలోను నీ 'అ'కారము కిమిళమందులై మార్పులేక అకారముగనే యుండుటను బట్టియు, అకారాంత సంస్కృతపదములు గూడ తమిళమున విత్వమును గ్రహించుచుండుటచేతను, cf ఆశ-త. ఆశై, చిత్ర-త. శిత్తిరై etc. ఈ పదముల ప్రాచీనరూపము అకారాంతమే యనియు, తమిళమున వికారాంతములు లేదా ఎయ్కారాంతరములుగను, కన్నడమున 'ఎ'కారాంతములుగ పలుకఁబడుట ఆ జనసంఘముల యుచ్చారణ వైఖరినిబట్టి తరువాతికాలమున నేర్పడినదే యనియు తలంపదగియున్నది.

కన్నడమున నిది 'ఎ'గా మారుటను బట్టి, దీనికి పూర్వరూపము తమిళమునందలి 'ఎయ్' అనియు నా 'ఎయ్'నుండియే ఈ 'ఎ' అంతరూపము లేర్పడియుండుననియు తలంపవచ్చును. ఇంతేకాక పై పదములలో అకారాంతములే ప్రాచీనద్రావిడభాషారూపములని మఱియొకకారణముచే గూడ సాధింపవచ్చును. వలై, కొన్నై, నడై, మొదలగు రూపములు వల, కుడై, నడ, అను అకారాంతధాతువులనుండి నామవాచకరూపములను కల్పించుటకుగా 'ఇ'కారప్రత్యయమును జేర్చుటచే తమిళమున నేర్పడినట్లుగపడుచున్నది. cf మణ్ వెట్టి-వెట్టు + ఇ; (తె. కేటు)=మన్నునునఱుకునది; క్రవ్వునది. అలరి—అలర్ ఇ=పువ్వు; పుణి-పుణర్ + ఇ=అల, సముద్రము. ఈకార

గముచే మల + ఇ, నడ + ఇ, కుష్ట + ఇ-చేరి వలె, నడె, కుష్టె అనురూపము లేర్పడి అవి కాలక్రమమున వలెయ్, నడె, కుష్టయ్ అని యుచ్చరింపబడుచువచ్చి కన్నడదేశ మన వలె, నడె, అను రూపములను బొంది యుండ వచ్చును. దీనిని బట్టి ప్రాచీనభాషలోని 'అకారధ్వని కాలక్రమమున నాయాభాషలలో నాయాదేశజనుల యుచ్చారణరీతులను బట్టి యెట్లు మార్పునొందినది తెలి యుచున్నది.

కొన్ని భాషలలోని పదముల ఇకార, ఉకార మాలు మఱికొన్ని భాషలలో ఎ, ఒ, లుగా మారుచు న్నవి. దీనిని బట్టి ప్రాచీనభాషారూప మిదియని నిశ్చయ ముగా జెప్పుట కవకాశము చాలకున్నను సరళాక్షరము లతో (simple vowels) గూడిన రూపములే సంయు క్తాక్షరములతో (diphthongs) గూడినవానికంటె ప్రాచీనములై యుండునని తలంపఁదగియున్నది.

తమి. తెలు. కన్న.

ఇడమ్ ఎడము ఎడ

ఇలసు ఎల లేత

ఇలదు (ఎలదు) లేదు

చెవి చెవి కివి

చెవిదు చెవుదు కివిదు

చెడి చెట్టు గిడ

కెడు చెడు } కిడు

కెట్టు కీడు } కిడు

కెట్టు కేటు } కిడు

కెత్తు కిరు to scratch
ఇరంకు ఎఱగు ఎఱగు to descend,
to setdown
as from a tree

కుట్టు కొట్టు కుట్టు to beat

కోయ్ కోయ్ కుయ్ to cut

కుటి గొట్టె కుటి sheep

కుటుకు గొటుకు కుటుకు to bite

కుడై గొడుగు కొడై

గుత్తి కొత్తు bunch
కునై కొన point
కో, కోర్ గుచ్చు కో to string
కోనై, కోనె pearls, bead, etc

ఉడల్ ఒడలు

ఉల్ లో ఒల్

ఉటి ఒర ఒరె

గుర్రుకొట్టు కొరె (నిద్రాంగధ్వనో) to snore

ఇం దికారోకారములతో గూడిన రూపములే ఎకారాకారములతోగూడిన రూపములకంటె ప్రాచీన ములుగా నున్నట్లే రెండవతరగతి రూపములలో గలిగిన మార్పులను బట్టిగూడ మన మూహింపవచ్చును. అట్టి రూపములు తమిళ, కన్నడములందే తెలుగునందలివాని కంటె హెచ్చుగా నున్న ట్లగుపడుచున్నది. ఈపద ములయందలి ఇకారోకారములు ఎకారాకారములగు మా టు కు వా ని త రు వా తి వర్ణముపై గనబడు చున్న వివృతాకారముయొక్క సాహచర్యబలమే కారణ మై యుండును. అనగా సంవృతాచ్చులగు 'ఇ', 'ఉ'లు వానితరువాత వచ్చిన వివృతాకారసాహచర్యముచే విప్పి తములై ఎ, ఒ, లుగా మారినవనుట. ఇట్టిమార్పు విశేష ముగ నాంధ్రకాఖిలో ప్రబలిం ట్లగుపడుచున్నది. తులు భాషలో మఱియొక విశేషముగూడ కలదు. ఇతర భాషలలో కొన్ని పదములలోని ఎ కారము తుళుభా షలో ఒకారముగ పలుకబడుచున్నది.

త. చేందుమ్ తు. బోడ్

త. చెల్లి తు. బొల్లి

ఇచ్చటగూడ వకారము ముందుగా బకారంపై, యీశస్వ్యబకారము తాలపై యికారమును ఓస్వ్యబకార ఘుగా మార్చి చేసియుండును. మొత్తముమీద నీభాషలలో వర్ణసమీకరణ విధానము అవగా నొకవర్ణముయొక్క సాహచర్యమువలన సమీపమందలియితర వర్ణములుమార్పు నొంది తత్ప్రభావమునకు లోబడి దానితో సమత్వమును, లేదా సాన్దర్భమును జెందుట విశేషముగాఁ బ్రబలినట్లు గానవచ్చుచున్నది.

ఇట్టి మార్పు కేవల మచ్చులవిషయముననేకాక
హల్లులవిషయమునను గాంచనగును. దక్షిణ హిందూదేశ
భాషలలో సజాతీయములని చెప్పదగిన యనేకపదముల
లో పదాధికకారము కొన్ని భాషలలో చకారముగ
మాటుచున్న ట్లిక్రిందినిదర్శనమునుబట్టి మనకు తెలియ
వచ్చుచున్నది. అనగా పదాధియందలి కంత్వకకారము
లేదా కంక్యధ్వని తాలవ్యచకారము లేదా తాలవ్యధ్వనిగ
మాటుచున్నదనుట. ఈ భాషలలోని యీ క్రిందిపదము
లను గమనింపుడు:—

కన్న.	తుళు.	తమి.	తెలు.	
1 కిచ్చు	కిచ్చి	కిచ్చు	చిచ్చు	Fire
2 కెట్ట	కెట్ట	కెట్ట	చెడ్డ	Bad
8 కిటు }	కిన్ని	చిటు	చిట్టి	small
కిత్తు }		చిటు	చిటు	
కిలబు }	కలెంగు కలిమ్ము మ. కిళర్పు }		చిలము	rust
4 కిలుబు }			చెడు	
కిలిబు }			చెడు	small
5 కివి }	కెమి }		చెవి	
కిది }	మ. చెవి }		చెవి	ear
6 కివుడు	కెప్ప	చెవిడి	చెవుడు	deafness
7 కిలి	గిలి	కిలి	చిలుక	parrot
		మ. కిలి }		
8 కెక్క	కెప్పె	కన్నం	చెక్కిలి	cheek
			చెక్కు }	
9 కం }	కెంపు }		చెం	red
కచ్చన }	కెంపు }		చెన్ను }	
10 కెటె	కడు	చెటె	చెలుపు	tank
11 కెల్ల	...	చిల్ల	చిల్ల	a piece
				a splinter
12 కళది	...	చిలిది	చెలి	a female
				companion
13 గిడ	...	చెడి	చెట్టు	a tree
14 గేణ }	చాణ }		జేన	a span
గణ }	చాణ }		జాన	
15 కై-కమి	కైపె	కళపు	చేదు	bitterness
		కైప్పు }		

16	కిట్టం	చిట్టము	rust,
				ore stone
17 కల	కల	చిల	...	some
		శిల		
		మ. చిలె }	...	greens
18 కీరె	...	కీరె		
		మ. చీరె }	...	hand
19 కాయ్	...	కాయ్		
		కయి	చెయ్యి }	

ఇట్టి మార్పు కొన్ని భాషలలో గూడ గాననగును.

19 a	కీష్టప్పు	చింపు	tear off
20 కిరి	...	చిరై	...	to slave
21 కీడు }	కెడు	కెడు	చెడు	to get spoiled
కెడు }				
22 కెత్తు	కెత్తు	చెకుక్కు	చెక్కు	to chip
				to make thin
23 కెడుకు	చిలుకు	to stir
24 కెదరు	...	చెదలు	చెదరు	to scatter
25 కెయ్	...	చెయ్	చేయు	to do
26 కెరె	చీరుట	to scratch
				with nails
27 కీ	...	చీట్	చీము	to be come pus
		మ. చీ	చీకు	
27	కిమ్మ	చింపు	to hop, to leap about
		కింతు }	చిందు	
28	కిరంకు	చిరాకు	to be jaded
				fatigued
29 కెణకు	కెణకు	...	చెనకు	to provoke
30 కిముల్పు	చిముడు ?	
31 కళర్			చెలరెగు	to expand
32 కేటు	కూర్పుకరణే		చెలుగు	to winnow

ఈ పదములలోని మార్పునుగూర్చి విచారించగా
విందలి పదాధికకారము తాలవ్యచకారముగా మారుటకు
గల ముఖ్యకారణము ఈ పదములన్నిటిలోను నీకకారము
తాలవ్య ఇ, కార, ఎ కారములచే ననుసరింపబడు

టయే యని తలంపవలసివచ్చుచున్నది. కంఠ్యకకారముపై వచ్చిన తాలవ్యములగు ఇ, ఈ, ఎ, ఏలు ఆకంఠ్యధ్వనిని తాలవ్యముగా మార్చియుండనోవును. కాని యిది సర్వ సామాన్యమని చెప్పుటకు నవకాళము లేదు. ఏలయనగా కొన్ని పదములలోని కకారము తాలవ్యేకారానుస్మృతంబై యైనను ఇట్టిమార్పు పొందిన ట్లగపడదు. దీనినిబట్టి ఈ మార్పు భావలో నెదోయొకకాలమున ప్రాధాన్యము వహించి తనప్రభావమును నెరపినదనిగాని, లేదా ఈపదములు మొదటినుండియు తాలవ్యాచ్చులతో గూడినవిగాక కొంతకాలమున కొకజనసంఘము నుచ్చారణమందు గలిగిన మార్పుచే తాలవ్యాచ్చులతో గూడినవై నవని గాని చెప్పవలసియుండును. అట్టిపదములను కొన్నిటి నీక్రింద బొందుపఱచుచున్నాడను.

తమి.	కన్న.	తెలు.	
కట్టం	గడ్డ	గడ్డము	Chin
కట్టి	గట్టి	గట్టి	Firmness
కచ్చికాయ	గజగ	గచ్చికాయ	
కచ్చం	గజ్జె	గజ్జె	Tinkling anklet
కెళలు	కెళరు	కెలకు	to poke, to dig up, stir
కెల్లు	చివుటు } చిముటు }	గెల్లు	to pinch
కెటికి	కెటికి	కెటికి	pluck
కెట్టు	కెట్టె	కెట్టు	window
గెట్టు	గెట్టె	గెట్టు	to touch
కీటు	కీటు	గీరు గీచు	to scrape rub off
క్రిష్ణ	...	క్రిందు	
		(cf క్రీ గాలు)	
కెటువు	...	గడువు	term, fixed time
కెట్టె	...	గడ	pole
కంపరై	గంపె	గంప	basket
కేర	
కెరిత్తర	కేర	గెలుచు	to conquer

ఇట్లు తాలవ్యములుగా మార్పునోందని పదములలో సామాన్యముగా 'క'కార మాండ్రకన్నడములందు 'గ' కారముగా పలుకబడుచున్నట్లు వీనినుండి మనము గ్రహింపవచ్చును. గడ, గంప, గజ్జె మొదలగు కొన్ని పదములలో కంఠ్యముపై నకారమే తెలుగులో కనబడుచుండ తమిళమున 'ఎ'కారము కనబడుటయనునది యొక వేళ యిట్టివలీకాలమున జరిగినమాత్రై యుండినను ఉండవచ్చును. ఏలయనగా పదాదికంఠ్యముపై అకారముగల సంస్కృతపదములు తమిళమున నుచ్చరింపబడునపుడు 'ఎ'కారముతో గూడినవగుచున్నది.

సం. గజ—త. కవం

సం. గర్జిత—త. కచ్చితం

ఈ కారణముచే తెలుగులోని గజ్జె, గచ్చికాయ గడ మొదలగుపదములు ప్రాచీనకాలమునుండియు 'ఆ' కారముతో గూడినవిగ నేయుండ, నిరీవలీకాలమున తమిళమున నెత్వముతో పలుకబడు నలవాటు ఏర్పడియుండునని యూహింపదగియున్నది.

దీనినిబట్టి చాలవఱకు మూలభావలో ఇ, ఈ, ఎ, ఏలతో గూడిన పదాదికంఠ్యధ్వనులే, అనగా తాలవ్యాచ్చులు పరమగాగల కకారాదులే తాలవ్యధ్వనులుగ ననగా 'చ'కారాదులుగ మాత్రమే గాని తాలవ్యాచ్చరకములుగాని ధ్వను లట్లు ఘరక సారశ్యముకు మాత్రము (Softened) బొందినవని తెలియుచున్నది. ఈ కంఠ్యధ్వనులు తాలవ్యములుగ మాటుటకు వానికి బరములైన తాలవ్యాచ్చులప్రభావమే (influence) కారణమని నిశ్చయించుటకు మున్ను తాలవ్యేతరాచ్చరకము లగు సజాతీయపదములను మఱికొన్నిటిని పరికింతము గాక! ఈక్రిందిపట్టికలోని పదములలో సీతాలవ్యధ్వనులు గాన రాకుండుట గాక పైపదములలోవలె గొన్నిటిలో పదాదికకారము సరళత్వమునుబొంది 'గ'కారమగుటమాత్రము గాననగును.

కన్న.	తమి.	తెలు.
కక్క	...	కక్క
		(కలకు) } Irregular surface, a notch

కమ్మ	కమ్మ	కమ్మ	to vomit	వండు	...	వదియు	to become
కంక	కంక	కన్ను					tight
కంకి	...	కంకి	an ear of jola	వంయ్	కొయ్	కొయ్	to cut
కట్ట	కట్ట	కడ	end. corner	వరడ	వరుడ	గుడ్డి	blind
కడల్	కడల్	కడలి	sea	వరుల్	వరుల్	వరులు	a curl
కట్టు	కట్టు	కట్టు	to bind	వఱుల్	వఱుల్	వఱు (చ)	shortness
కత్తు	కలుత్తు	వస్త్రుక	neck, throat	వఱుకు	కొటి	కొలుకు	to bite
కత్తె	కత్తి	కలుదె	an ass	వయ్య	...	కొయ్య	wood
కదలు	కదలు	కదలు	to move	వఱుచు	...	గుడ్డు	dwarfish
కన కణసు	కనవు	కల	a dream	వర్గ	వర్గ	...	to shrink
కనర్	...	కనరు	bitter			వంగు	bend.
కనలు	కనల్	కనలు	to burn	వలుకు	వలై	వలుకు	to shake
కన్దు	కన్దు	కన్దు	a calf				
కప్ప	కప్ప	కప్పము	tribute			to be agitated	the body as
కప్పు	కప్పు	కప్పు	to cover				in dramatic
			action				
కప్పు	కలుప్పు	కప్పు	blackness	వఱి	గురి	గొయ్య	a hallow pit
కప్పు	కప్పు	cf కాలు		మాగు	మాగు	తు. తె.	to cry
కమ్మి	కమ్మి	కమ్మి	beam	మావు	...	మాయు	aloud
కరె	కరె	కరి	bank, shore	మాడల్	...	మాడలి	a junction
కల్	కల్	కల్లు	stone	మాడు	...	మాడు	to join
కసవు	...	కసవు	rubbish	మాణ్			
			sweepings	మాను			
కల్ల కల్	కల్ల	కల్ల		గూను			a hump
to steal	కల్ల	కల్లరి		మార్	మార్	మార్పు	to be attached
కయ్	...	కాయు	to protect				to lose
కాడు	కాడు	కాడు	forest	మాల	మాల	మాల	to fall down
కాడల్	కాడల్	గాదిలి	affection	మాను	మంజు	మాను	a young one,
	మ. కాళల్					మాతు	daughter
కాల్	కార్	కారు	black	కొడ	...	కొదమ	youth
			rainy season			కొడ	tenderness
కాల్	కాల్	కాల్	foot	కొడె	కొడె	గొడుగు	umbrella
కావి	కావి	కావి (రంగు)	red earth	కొడెయ	మణియ		
మట్టు	మట్టు	కొట్టు	to beat	మ. వ్రటిల్		కొడెము	back biting
మడి	మడి	cf మడిలి	to drink	కొత్తు	...	గుత్తి	bunch
మదురు	...	మదురు	fit	కొనె	మనై	కొనె	point
						కొన	extremity

కొబ్బరి	కొప్పరై	కొబ్బరి	
కొమ్ము	కొమ్ము	కొమ్ము	a horn
కొమ్ము	కొమ్ము	కొమ్ము	the branch
కొమ్మె	కొమ్మె	కొమ్మె	of a tree

కొన్ని ధాతువులు

కొత్త	కుత్త	కొత్త	to cut, small- ness remainder
-------	-------	-------	----------------------------------

కో	కో	కో	to take
కో	కో	కో	
కో	కో	కో	

cf ముత్యాలకోవలు to string
గుచ్చు to thread

కొంకు=కాటిర్యే	cf కొంకి	to get crooked
కరగు=విలీనే	కఱగు	
కడంగు=బొమ్మకేయి	కడంగు	
కర్పు=ఖదనే	కరచు	
కుట్టు=తాడనే	కొట్టు	
కడి=ఖండనే	కడికండలు	

కడె=కుడునే, అవసానేచ } =చచ్చు
కడయు

కాణి=దర్శనే	కను
కందు=గతకాంత	కందు
కుందు=క్షయే	కుందు
కుప్పు=పుంశీకరణే	కుప్పు
కుమ్ము=ముసలక్రియాయాం	కుమ్ము
కొయ్=లవనే	కొయు
కుర్=న్నేహే	కుర్చు
కనర్=అపకర్వరసనే	కనరు
కిలిర్=హయస్యనా	పశిలింయ?
కవి=అచ్చాదనే	కవియు
కాకు=దాహే	కాచు

ఈ ప్రాచీన సజాతీయపదములను, ధాతువులను బట్టిచూడగా సామాన్యముగా 'క'కారములేదా, కంఠ్య బాల్లవకు ఇ, ఈ, ఎ, ఏ, య-అనగా తాలవ్యాదులు

పరమైనట్లే అది తాలవ్యబాల్లుగా - చకార, జకారములుగా మార్పునొందినట్లును అకంఠ్యబాల్లవకు తాలవ్య తరములగు నచ్చులు పరమైనపు డాకంఠ్యధ్వని యన్ని భావలలోను గూడ నట్లే నిలచియున్నట్లు గానవచ్చుచున్నది. ఈ నియమము చాలవరకు అన్ని భావలకు సమానములగు మూలధాతువులలో గూడ గానవచ్చుచుండుటచే నీ సంప్రదాయ మతిప్రాచీనకాలముననే బయలుదేరినదనియుగూడ తలపవచ్చును. కాని యిది యాంధ్రకాఖిలో హెచ్చుగను, తమిళ మళయాళములలో స్వల్పముగను గానవచ్చుచున్నదే గాని, కన్నడభాషలో సంతగా వ్యాపించిన ట్లగపడుటలేదు. కావుననే తమిళాంధ్రములను, అందు విశేషముగా నాంధ్రమునను గానంబడుచున్న తాలవ్యచకార మాదివర్ణముగా గలిగిన పదములకు సజాతీయంబగు కన్నడపదము సామాన్యముగా కంఠ్యాదియై యుండుటను పై పట్టిక మనకు జూపుచున్నది. ప్రాచీనభాషలో నీపదములు కంఠ్యాదులే గాని తాలవ్యాదులని చెప్పటం సాసగదు. ఏలయనగా తాలవ్యాచ్చరకములగుటచే తాలవ్యములనగా మాత్రపదాదిచకారముతోగూడిన పదములు, ధాతువులు విశేషముగాగల ఆంధ్రమునందు గూడ తెక్కినభాష లన్నిటి యందువలె నాపదకుటుంబమునకుఁ జెందిన కొన్ని రూపములలో కంఠ్యకకారమే కనంబడుచుండుట వలన కకారాదిపదములే ప్రాచీనములని చెప్పగుగాని చకారాదులే ప్రాచీనములై యుండి కారజాంతరముచే నందలి చకారము కకారముగ మారినదని చెప్పటం కవకాశమేమియు నగపడదు. కయిశబ్దము చూడుడు. ధాతువు - కెయ్, గెయ్ అనునది. ఇది తెలుగున 'చేయు' ధాతువైనది. ఏ పనిచేయుటకైన నుపయోగించునది గావున హస్తము 'చేయి' అయినది. కాని ఇదియే దీని ప్రాచీనరూపమునని పరిశీలించినచో 'కయి'రూపంబొకటి హస్తపర్యాయమై యేకవచనమునను బహువచనమున 'కేలు' అను రూపమును వ్యవహరిసిద్ధంబులై యున్నవి. తెక్కిన సజాతీయభాషలలో 'కయి' రూపమే ప్రాచుర్యమును వహించియుండుటను జూచియెఱుఁగము. తమిళమున తెలుగువలెనే 'కెయ్' ధాతువు 'కెయ్' అను రూపమున

గానపచ్చుచున్నను కన్నడమున 'కెన్దు' 'కెయ్' ధాతువులును, 'క'యి' రూపమునేగాని తాలవ్యముతోగూడిన రూపమే తేకపోవుటచే ప్రాచీనభాషారూపము కకార విశిష్టమే యనియు నానినుండి తేర్పడిన 'కయి'యే 'కెన్దు' 'కెయ్యి'లకంటె ప్రాచీనమనియు మనము నిశ్చయింప జగియున్నది. కన్నడభాషలో తాలవ్యకారముతో గూడిన రూపమొక్క 'చేయు' భాషువునకే కనబడకపోవుట తేదు. ఇట్లు తాలవ్యములుగ మారిన పదాదికంఠ్యధ్వనిగల పజాతీయపదము లేవియుగూడ తాలవ్యానుబై కన్నడమున గానపచ్చుట లేదు. అట్టిపదములన్నియు కంఠ్యానుబైయే యాభాషలో గానపచ్చుచుండెనటట్లు బైపట్టికయే నివహింపము. ఈకారణముచే నీధ్వనికి లేదా యీపదములకు సంబంధించినంతవరకు కన్నడభాషయే ప్రాచీనభాషారూపమును నిలుపుబెట్టికొనినదని మనము నిశ్చయింపవచ్చును.

కాని యాభాషలోగూడ వొక్కొకపదములో ఏ మార్పు కనబడకపోలేదు. 'కెన్దు' 'కెయ్యి'లు చేరి గామరకపోయినను ఇంచెం చెన్నుగా మార్చియు మారినదనుటచే వ్యాకరణములలో నీమార్పుకప్రత్యేకమార్గమున విధింపబడవలసి వచ్చినది. శబ్దమితిదర్శనమున,

"జని యిసుకం కెచ్చునె బె
చ్చునె పచ్చునెగళ కకార వోళ్ మత్తెం కె
చ్చునె యాదిగెచ్చెం మే
ణినెరెర మకారమిత్తెక్కెల్వెం.

కెచ్చునె, చెచ్చునె, పచ్చునె, పదముల కారమునకు ముప్పును విధించును. చెచ్చునె పదమునకమార్గముగా 'చ' కారమునకు 'చె'వ్యధిధానుగాబడి చేయుకలెను. అనగా కెచ్చునె + నీర్ = చెచ్చునె + నీర్ = చెచ్చునె (చెచ్చునె). చెచ్చునె (=చెచ్చునె) + నీర్ = చెచ్చునె + నీర్ = చెచ్చునె. పచ్చునె + నీర్ = పచ్చునె + నీర్ = పచ్చునె. చెచ్చునె + కణితి = చెచ్చునె కణితి (cf కంఠస్య, చెంకొని) చెచ్చునె + పండు (= పండుగాయ; తె-తెంకాయ) = చెచ్చునె పండు.

ఇట్లే 'చెంగణితి' మొదలగు కొన్ని రూపములలో డప్పు నీభాషలో కకార కంఠ్యధ్వని

తాలవ్యాచ్చరకమైనను తక్కిన కొన్ని భాషలలోవలె తాలవ్యకారముగ మార్పునొందక, సామాన్యముగా ప్రాచీనభాషారూపముననే నిలచియున్నట్లుగపడుచుండుటచే తను, తెలుగున విశేషముగను, తెమిళమున తెలుగునందుకంటె కొంచెము పెక్కుచును నీమార్పు ప్రాచుర్యముననహించియుండుటచే, తెలుగు తెమిళములు కన్నడమునండి విశిష్టమైనవివేషనే యీమార్పున కనునగు పలుకుబడి యీ జనసంఘములలో బ్రారంభించియుండునని భరింపవలసి వచ్చుచున్నది. వైది జూపిన మునుగు ముప్పునపదములు గల పట్టికలో కన్నడమున కదాగముతోగూడినవిగములు కన్నిటికిని కనునను గానములో గూడిన రూపములే గానపచ్చునుండి తెమిళమున గానపచ్చునగును పదములు మాత్రమే తాలవ్యముతో గూడిన రూపములుగానున్నవి. తాలవ్యాచ్చరకములైన కంఠ్యధ్వనులు తాలవ్యములుగ మారుటనుబట్టి "తాలవ్యాచ్చరక విభావము" (Law of Palatalization) నీక్రాంతిభాషలలో నొక 'భాషానియము'గా మనము గ్రహించుచున్నాము. ఈమార్గ వ్యాప్తినియోగము బట్టచూచినచో కన్నడము తెమిళంధ్రములకంటె ప్రాచీనభాషారూపములు నెక్కువగా గూడినవితో నిలుపుకొన్నదినిపించు మనకు తెలియుచున్నది.

ఇంతో 'సౌండ్ లా' (Sound law) కొందరిని గూడు నిట్టి ధ్వనిమార్గము (Sound law) కొందరిని చేసినట్లుగపడుచున్నది. ఆ భాషలలో కయియు తాలవ్యాచ్చరకములకు కంఠ్యుల లెనేకపదములలో తాలవ్యములుగ మారుట వలెనుండును. దీనిమూలమున పాశ్చాత్యశబ్దశాస్త్రజ్ఞులు 'సౌండ్ లా'ను గూర్చి పలుకుబడు నకు 'సౌండ్ లా'ను గూర్చి గల కంఠ్యధ్వనులు వాని పన్నిమిధ్వనులు గూర్చి కొంతవరకు నిశ్చయింపగలిగినారు. ఈమొదలుండునవి కంఠ్య, ఆర్కీయియా, ఆస్పిరియా, అస్పిరియోస్, అట్టె, గ్రీస్, ట్యూబ్, కెట్టె, మొదలగు భౌతికశాస్త్ర లతీయకాలము క్రిందిపనే ముట్టిపడుటల రంక భాషలుగా విడిపోయి యటుపిమ్మట నింకను భిన్నశాఖలుగా మాటిపోయినవిని ప్రాచీనభాషలోని కంఠ్యధ్వను లీభాష

శాఖలలో పొందిన మార్పులనుబట్టి నిశ్చయించుచున్నారు. ఈ యాదిశాఖలకు శేషవిభాగమునుబట్టి ప్రాచ్య పశ్చిమశాఖలనియు (Eastern & Western) నాన్యవికి గలిగిన మార్పునుబట్టి—శతం-కంటుం-భాషలనియు పేరిడిరి. 'నూరు' అను పదముగల ప్రాచీన భాషలోని 'కంటుం' అనుపదము పశ్చిమ భాగమునలి లాటిన్, గ్రీక్. కెల్టిక్ భాషలలో నగుగా-కంటుం, ఎక్సాన్, హింద్ అను యాపదలను పొంది యేక విధముగా కంఠ్యస్థానిని నిలుపుకొనియుండు ప్రాచ్యభాషలను జేండు, సంస్కృతము, బాల్టిక్ స్లావోనిక్ భాషలలో నీ కంఠ్యకారము 'ప్రాచ్యము'గా మాటిపోయి వరుసగా, 'పెతం, శతం, శంతాన్' ముదలను గూడ ములను పొందుటచే నీ ప్రాక్ పశ్చిమభాషల స్థాని నుచ్చరించు విషయమున చిగకాలముక్రిందుచే నేర్పడ మేర్పడినదని తెలియుచున్నది. ఇంకొక పశ్చిమ భాషలలో—బహుశః ప్రాచీనార్థ ఇండో యూరోపియన్ భాషలో గూడ నిప్పుడు సంస్కృతమున గలయుట్టి 'క' కారముంటే తాల్యస్థాని నున్నట్లుగనడుగు. సంస్కృతమునను,--సంస్కృతమున కే గాను—ప్రాచ్యభాషలలో నీ తాల్యస్థానము కనబడుచున్నది. ములు పశ్చిమశాఖకు జేరినభాషలలోని సమాతీయనూపములలో (Cognate forms) కంఠ్యకార మేకన బడుచున్నది. ఇందుకు నిదర్శనముగా నీక్రిందిపదములను జూడుడు.

సం. పంస	లాటిన్ పెంక్ట—గాఫిక్, సెక్స్.
సం. చత్యో	లాటిన్—క్వెట్యో
సం. నరః	గ్రీక్—రెనోస్
సం. జురః	గాఫిక్ కెత్తె
సం. జుసన్	లాటిన్ ట్రెగె
సం. జనః	లాటిన్ జెనోస్
సం. జజాన	లాటిన్ జెగ్నో

కాని మఱి కొన్ని పదములు కంఠ్యముక్తములుగనే యెట్టి మార్పు లేకయున్నవి.

సం. కర్కః	గ్రీ. కర్కి-వోస్
కారుః	గ్రీ. కారుస్
కాలః	గ్రీ. కాలోస్
కతగః	గ్రీ. కోత్రోస్
యుగ్మం	గాఫిక్ జూక్ ఇంగ్లీ యూక్
గౌః	గ్రీ. గౌస్ (బ=గ)
గరిః	లిథు. గరియ

వేమకక పట్టికలోని పదము లన్ని తెల్యస్థానకారములుగ నుండుట గల కారణ మేమి యని విచారించినచో, మొదటిపట్టికలోని లాటిన్ ముదలను భాషాపదము లో కంఠ్యస్థానిగా గనబడుచున్న 'క' కారము తెల పశ్చిమకం బగునాము, కంటుంపట్టికలోని కంఠ్యస్థాన లట్లుగాక, తాల్యేస్థానములను పశ్చిమ పదముందు గల బనుటయే యని మనము తెలిసికొనగలుగుము. ఇట్లు తెల్యస్థానములను ప్రాచ్యమునగల కంఠ్యస్థానము తెల్యములుగ మార్పుపట్టి విభాషమునే యిండో యూరోపియన్ భాషలలో చరిత్రమచేసిన ఇండో యూరోపియన్ (Indo European Philologist) 'తాల్యకరణ విధానము' (Law of palatalization) అని పేర్చు యున్నాడు. ఇట్లుండే భాషాపదములలోను గూడ నీ మార్పుకరీతినే సంభవించియుండుటచే నాచి కారయముల ప్రయోగపరణి ననుసరించి భాషలలో గలుగుచుండు వికారములు ఒకవిధముగ స్వాభావికమున పథితినే జరుగుచుండవలసి తెలియగిచున్నది.

ఈ కంఠ్యస్థానము పొందు వానిన్నిబట్టి ఇండో యూరోపియన్ భాషల సంబంధమును నిర్ణయించుకొని ప్రాచ్యభాషల సంబంధమును గూడ నిర్ణయింపదలచి నాచి మార్పుపట్టుచుండు ప్రాచ్యభాషలనుండి, ప్రాచీన భాషమునకి చిగకాలముక్రిందుచే విడిపోయియుండు నని యుచుండగియున్నది. కాని యిది యింక నితర ప్రచులసాగ్యముచే ఋణపుచేయబడునంతరకు నిశ్చయింప వీలులేదు.

11

12

ఆంధ్రదేశ్యము - ఆన్యదేశ్యము

= శ్రీ కోరాడ రామకృష్ణయ్య =

ఇప్పుడు ప్రపంచమున వ్యవహారముం దున్న భాషలను వేలసంఖ్యచే లెక్క పెట్టవలసియుండునుగదా. కాని వీనిలో నేయొక్కటిగాని యేయితరభాషతోను ఎట్టి సంబంధము లేక స్వతంత్రముగ నిలిచియున్న దని చెప్పటకుమాత్ర మవకాశము లేదు. కాలగతిని మానవ సంఘములలో బరస్పరము కలుగు సంబంధములవలెనే వారీచే వ్యవహరింపబడు భాషలకును బరస్పరసంసర్గము కలుగుచుండుటయు, నొకటి మఱియొకదాని నుండి పదములను, పదబంధములను, రచనారీతులను మొదలగువానిని సంగ్రహించుచుండుటయు ననవరతము తలపించుచునేయుండును. కాని మానవసంఘమునందు వలెనే యీసంస్కర్షణము భాషావిషయములోగూడ గులభముగ గుర్తింపబడకపోవచ్చును. అట్లే యైనను మానవసంఘమునుగూర్చి చరిత్రకందని విశేషవిషయములను భాషాచరిత్ర నూచింపగలుగుచుండుననుటకు సందేహము లేదు.

ఒకభాషలోని శబ్దములను, ఆభాషాశాస్త్రముచు గూర్చి విచారించి వాని నితరభాషలతో బోల్చిచూచినచో, నాభాషకు సహజములైన మూలపదము లేవో, అం దేమేపదము లేయే కాలములం దేయేభాషలతో గలిగిన సంస్కర్షణచే నందు జేరియున్నవో తెలిసికొను నవకాశము శీకాలమున గలుగుచున్నవి. ఇప్పటి ఇంగ్లీషుభాషలో ననేకములగు నితరదేశభాషాపదములు చేరినవని చెప్పబడుచున్నది. అట్లన్యదేశీయపదములను విరివిగా దీసికొనుటవలననే యాభాష యంతగా నభివృద్ధి నొందిన దనియు తలంపబడుచున్నది. ఇప్పుడది ప్రపంచముం దంతటను ప్రసిద్ధి నొందిన భాషలలో ముఖ్యమైనదిగా నున్నది. దీని కాభాషను వ్యవహరించువారు ధూభాగమునందనేకదేశముల ప్రబలులై యుండుటయేకాక, ఆభాషలో నాధునిక ప్రాపంచిక

విజ్ఞానమంతయు నెలకొనియుండుటగూడ నొక కారణమని చెప్పవచ్చును. మొన్న మొన్న టివరకు హిందూదేశమున సంస్కృతభాష కట్టి స్థానమే కలదు. అది హైందవవిజ్ఞానమున కంతకు నాకరమై యుండుటచే హైందవుల నిత్యవ్యవహారమునండి తొలగినను, ఈదేశమున దీని కట్టి స్థానమే లభించినది. కావుననే అప్పకవి యిట్లు చెప్పియున్నాడు.

“తమతమ భాషల కవితలు

దమతమ దేశముల కొప్పిదములగుఁబరదే

శములకుఁ గూడ వొకింతయు

నమరొత్తులు సకలభూములందునుచెలయున్.”

తలపగ సంస్కృతకావ్యం

బులు తమ యర్థములు సకలభూజనములకున్

జెలిసినను చెలియకున్నను

బాలుపాండఁగనిచ్చునాల్గుపురుషార్థములన్.”

దేశీయవిజ్ఞానమున కాకరమగుటచేతనే యీ భాష నిత్యవ్యవహారమందు లేకున్నను, సర్వజనులకు దాని యర్థము తెలిసినను చెలియకున్నను పురుషార్థ ప్రదాయనిగా గ్రహింపబడుచున్నది. ఈదేశభాష అనుదానిలోగూడ ననేకములగు విదేశీయపదములు చేరియేయున్నవి. కాని తరువాతి వైయాకరణులు వాని యర్థములకు దగినట్లు ధాతువులనుండి వ్యుత్పత్తులను గల్పించుటచే నవి యన్యదేశీయములుగా బరిగణింపబడుటలేదు. పిక, కాకశబ్దములు రెండును కై, కై శబ్దే అను ధాతువునుండి నిష్పన్నములైనట్లు లింగాభివ్యక్తియచెప్పచున్నది. కాని ‘పిక’ శబ్దము లాటిన్ భాషలోని ‘Pecus’ అనుశబ్దమునకు సంబంధించినది. ఇట్లే ‘దీనార’ శబ్దము గ్రీకుభాషలోని ‘Dinarious’ అనుశబ్దమునుండి వచ్చినది. ఇట్లే యీభాషలో నింక పారసీక, యవన, రోమక, బర్బరాద్యన్యదేశభాషాపద

ములు చేరినవనియు, అట్టివాని కిటివలి వైయాకరణులతో సంస్కృతభాషువులనుండి వ్యుత్పత్తులను గల్పింప బూనుటయు క్తముకాదనియు, కుమారిలభట్టాచార్యులస్వదేశపదముల కర్థనిర్ణయము చేయు టెట్లు అను విచారణసందర్భములో దన తంత్రవార్తికమున జెప్పి యున్నాడు. * సంస్కృతభాషకు లాటిన్, గ్రీకు మొదలగు భాషలతో గల సజాతీయతను సం. పితా - లా. పెటర్; సం. సప్త - గ్రీ. నెప్టెం - లా. హెప్త; సం. భరామి - లా. భెరా, ఫెరో మొదలగు శబ్దములయు వ్యాకరణరూపములయు సామ్యమే వ్యక్తముచేయు చున్నది. కాని పిక, నేమ, దీనారాదిశబ్దము లాయా భాషలలోనుండి యర్వాచీనకాలమున వచ్చి యిందు కలిసినవి. కాని వీనిని టికిని సమానముగనే వైయాకరణులు వ్యుత్పత్తులను గల్పించుటచే నేవి సజాతీయములో (Cognate words), ఏవి ఎరువుగా వచ్చి కలిసినవో (Borrowings) తరువాత తెలిసికొనుట కవకాశము లేకపోయినది.

ఇట్లే ఆర్యులు హిందూదేశమున నెలకొన్న తరువాత వారి భాషలో దేశీయములగు శబ్దము లెన్ని యైనను చేరియుండునుగదా. కాని యట్లార్యభాషలో జేరిన శబ్దములను గనిపట్టి వానిని దేశీయములుగనో, లేదా విదేశీయములుగనో వైయాకరణులు పరిగణించినట్లగపడదు. క్రీ. శ. ౭-వ శతాబ్దిని కుమారిలభట్టు విదేశీయపదములకు వైయాకరణులు సంస్కృతభాషువులనుండియే వ్యుత్పత్తులను గల్పింపజూతురని చూపుటకు గొన్నికొన్ని ద్రావిడ భాషాశబ్దములను గ్రహించినాడు. అట్టి పావ్, వైర్, అతర్ మొదలగు నవికూడ సుదాహరణమునకుమాత్రమే యతనిచే గ్రహింపబడినవిగాని, ఆపదము లార్యభాషలో జేరిన

వనికాదు. తరువాతి ప్రాకృతవైయాకరణులైనను ప్రాకృతభాషలలో జేరిన దేశీయశబ్దములను 'దేశీ నామమాల'లమూలమున బ్రత్యేకించి చెప్ప దొడంగిరి కాని సంస్కృతవైయాకరణు లట్టి పదములను ప్రత్యేకింపలేదు. వానికి కొన్ని ధాతువులను గల్పించి సంస్కృతపదములుగనే గ్రహించియుండురు. కావుననే దేశీ, అన్యదేశీ అను ప్రత్యేకపరిగణనమున కవకాశమే లేకపోయినది. ఆర్యుల నీదేశమునకు వచ్చి నెలకొనిన తరువాత వారికి తెలియని దేశీయములగు క్రొత్త వస్తువుల పేళ్లనైనను గ్రహింపకలేప్పదుగదా. దేశీ యులతోడి సంస్కృతము పెరిగినకొలది తా మెంత నాగరకులైనను వారి భాషములను, ఆచారములను కొంత వరకైన గ్రహింపకయుండలేరు. ఆధునిక హైందవ నాగరకత యనునది ప్రాచీనముగు నార్యనాగరకత యొక్కయు, దేశీయముగు ననార్యనాగరకత యొక్కయు సహజసమ్మేళనముచే నేర్పడినదే యని తత్వజ్ఞులు తలంతురు. అట్లే ప్రాచీనార్యభాషలో వేదకాలముననే-అనగా ఋగ్వేదభాష సజాతీయములగు తక్కిన ఇండోయూరపియన్ భాషలనుండి విశేషముగ మార్పు నందలేదని చెప్పదగిన కాలముననే దేశీయపదము లనేకము లాభాషలో జేరినట్లు విమర్శకులు చెప్పుచున్నారు. అట్టివానిలో ద్రావిడభాషలకు సంబంధించినవిగా నీక్రింది శబ్దములు తలంపబడుచున్నవి. అణ, అరణి, కటుక, కపి, కర్మార, కలా, కాల, కితవ, కుట, కుండ, గణ, నానా, నీల, నీహార, పుష్కర, పుష్ప, పూజన, ఫల, బిల, బీజ, మయూర, రూప, సాయం, వల్లు మొదలగునవి. కాల క్రమమున నీభాషలో బ్రవేశించిన యనార్యశబ్దము లింకను పెరుగుచువచ్చినవి. బ్రాహ్మణములు రచింపబడిన కాలమున కీక్రింది దేశీయపదములుకూడ నాభాషలో జేరినవి. ఆటవ, ఆడంబర, కులాల, తండుల, తిల, మర్కట, వలక్ష, వల్లీ, వ్రహ్మ, శవ మొదలగునవి.† కాలము గడచినకొలది కేవల వస్తుద్రవ్య తకశబ్దములేకాక, భావావిష్కరణరీతులుకూడనీభాషలలోనికి సంక్రమింపబడినవి. కృ, భు, అస్ వంటి ధాతువుల సహాయమున నేర్పడిన ధూతభవిష్యదర్శక రూపములు (ఏదాంఛక్రే, పాతయామాస, గస్తా,

* "తద్యథా ద్రావిడాదిభాషా స్వీచ్ఛక్తి స్వచ్ఛందకల్పనా తదా పాఠసేకబర్హరయవన రామ కాదిభాషాసు కిం వికల్పస్య కిం ప్రతిపత్స్యైవ ఇతి నవిద్యుః"

† History of the Bengali Language by S. K. Chatterji.

గజాస్తి మొదలగునవి.) పాణినికి బూర్వమే సంస్కృత భాషలో పాడనూపినవి. సంపూర్ణ క్రియారూపములకు బదులు క్రాంతిరూపముల ప్రయోగముకూడ వాడుకలోనికి వచ్చినది. ఇంకను తరువాతికాలమున నార్యజన సంఘమునకు దేశీయులతోడి సంబంధము, కలయిక పెరిగినకొలది, దేశీయు లార్యజనసంఘములో జేరి వారి భాషను నేర్చికొని వ్యవహరింపదొడగినకొలది ఆర్య భాషలో దేశీయ భాషాసంప్రదాయానురోధముగ ధ్వనులయందు మార్పులు, లింగవిభక్తిపదనాదులందు మార్పులు, క్రియారూపములందు, వాక్యనిర్మాణ పద్ధతులందుగూడ మార్పులు కలుగజొచ్చినవి. తొలి కాలమున నీమార్పు లుచ్చారణ గీతులలో మాత్రమే పాడనూపినపుడు ప్రాచీనార్యభాష తత్తద్దేశభేదమును బట్టి శౌరసేని, మాగధి, మహారాష్ట్ర మొదలగు ప్రాకృతముల గూఢమును బొందినది. ఈ ప్రాకృతావస్థయందు భాషారూపములలో మార్పులు గలుగుట, దేశీయపదజాలము విశేషముగా జేరుట సంభవించినను, తరువాతి యాధునికార్యభివలలోవలె వ్యాకరణ పద్ధతులందును, వాక్యరచనాగీతులందును విశేషములగు మార్పులు కలుగలేదు. ఈమార్పులు సహజపరిణామము వలననే కలిగినవని తలచువారు కలరు కాని యివి చాలవరకు దేశీయములగు ద్రావిడభాషలక్షణసామాన్యములగుటచే, తద్భాషాప్రభావమే ప్రాచీనార్యభాషపై ప్రసరించి తత్తద్దేశకాలానుగుణములగు మార్పులను కల్పించి, యాప్రాచీనార్యభాష తొలుత ప్రాకృత భాషలుగను, తరువాత తదప్రభంశములుగను, తుదకు త్తర హిందూస్థానమున నిపుడు వ్యవహరింపబడుచున్న యాధునికార్యభాషలుగను, పరిణామమును బొందుటకు ప్రధానకారణ మైనదని తలంచుట యుక్తియుక్తముగ దోచకపోదు. పైనుండి వచ్చిన విదేశీయులెంత నాగరకులైనను, దేశీయులను వారు మూలముట్టుగ నశింపజేయగలిగిననేమోగాని, వారితో గలిసి దేశమున నివసించుకొనినపుడు వారి భాషావిజ్ఞానముల ప్రభావము వీరిపై నొక కొంతయైన ప్రసరింపకమానకుగదా!

ఇట్లుత్తరహిందూస్థానమందు వ్యవహారములో నున్న ప్రాచీనప్రాకృతములు, ఆధునికార్యభాషలను

గూడ ప్రాచీనార్యభాషాభవములే యగుటచేత ఇట్టి వల కొంత విజాతీయసంస్కారము గలిగినను, మొత్తముపై నందలి శబ్దజాలము, వ్యాకరణగీతులు నార్య భాషాసంబద్ధములే యగుట సుప్రసిద్ధమే. అట్లే యైనను ప్రాకృతనైయాకరణులగు హేమచంద్రాదులు ఆ భాషలకు లక్షణము చెప్పనపుడు వానిని తత్సమము, తద్భవము, దేశి అని చూడు భాగములుగ జేసిరి. ఆభాషలోని సామాన్య శబ్దజాలమేగాక యందలి వ్యాకరణగీతులు, సుప్తిజంఠములైన పదములు మొదలగు నవన్నియు గూడ ప్రాచీనార్యభాషాభవములే యగుటచే నాభాషలు తద్భవములగుటలో విప్రతిపత్తి లేదు. ఇందలి శబ్దజాలములో నెరువు తెచ్చుకొనిన దేశీయశబ్దములు కొన్ని గలుగుటచే అట్టివానిని వైయాకరణులు 'దేశి'యను విభాగమున జేర్చి చెప్పవలసి వచ్చినది. పైనుండి వచ్చి కలిసిన యీ 'దేశి'వర్గ విభాషలనుండి తొలగించినను, వాని స్వతంత్రస్థితి కెట్టి లోపము కలుగదు. ఈ దేశివర్గములో వస్తువ్యుత్పత్తి లగు శబ్దములు మాత్రమే గాని వ్యవహారమునకు, వాక్య నిర్మాణమునకు నావశ్యకములగు సుప్తిజాదిపరికర మేమియు నీవర్గములో జేరలేదు. కేవలశబ్దమాత్రముచేతనే వాక్యనిర్మాణము కాదుగదా. శబ్దము, లేదా ప్రాతిపదికము సుప్తిజాదులతో గూడికాని పదముగాదు. పదము గాని సాకాంక్షితముగు వాక్యములో జేరదు. ఆకాంక్షావిరహితము వాక్యముకాదుగావున అన్వయములేని కేవల శబ్దములచే వాక్యమెట్లేర్పడును? శబ్దము లొక భాషలోనివి మఱియొక భాషలో జేరవచ్చునుగాని అన్వయరీతి వ్యాకరణపద్ధతి ఎరువుసాముగా మారు నది కాదు. ఏ భాషాపద్ధతి ఆభాషదే. రామ, ధర్మ, గురు మొదలగు శబ్దములు సంస్కృతభాషా సంప్రదాయమున రామః, ధర్మః, గురుః అను రూపములను బొంది వాక్యమున బ్రయోగింపబడుచున్నవి. ఇవే ప్రాకృతమున రామో, ధర్మో, గురు అనియు, ఆంగ్ల భాషలో రామ, ధర్మ, గురు అనియు, తెలుగులో రాముడు, ధర్మము, గురువు అనియు తత్తద్భాషావ్యాకరణసంప్రదాయానుసారముగ మారుచున్నవి. ఇట్లా శబ్దము లీభాషలలోనికి సంక్రమించినను, వానిని వాక్యమున బ్రయోగించునపు డవి పొందు మార్పులు

తత్తద్భాషాసంప్రదాయానుసారములై యుండకమానవు. ఈ సంప్రదాయములను బట్టియే ప్రధానముగా భావల ప్రత్యేకత యేర్పడుచుండును. “రామం పూజయంతి-రాముని పూజించుచున్నారు.” ఇచ్చట శబ్దములు సమానమే యైనను పదములు భిన్నరూపములు దాల్చినవి. **They worship Rama** అనుచో వాక్యనిర్మాణమే మారినది. కావున శబ్దములు సమానమే యైనను వానిని వాక్యమున బ్రయోగించు రీతినిబట్టి భావలు భిన్నము లగుచున్నవి. కావున దేశీయశబ్దములు తర దేశభావలలో తేరినను అవి తద్భాషాసంప్రదాయముల కనుకూలములగు మార్పులతో వాక్యమున బ్రయోగింపబడుచున్నవి. ఇట్టిదేశశబ్దములుగావున ‘దేశి’ శబ్దవాచ్యములైనను యూరపునందలి భావలతో సజాతీయములగు సంస్కృతాద్యార్యభావలకివి సహజముగ విదేశీయములే గావున నాదృష్టితో జూచినపుడు వీనిని అన్యదేశ్యము లనియే చెప్పవలసియుండును. కాని ప్రాకృతభావలు సంస్కృతభావములగుటచే, నైయాకరణము స్వరముల మార్పులవలన నందుండి గలిగిన శబ్దములనూ, పదములనుగూడ తద్భవములని చెప్పి, దేశీయములగు శబ్దములను ‘దేశి’ యను పేరనే విభాగించినారు. ఇది ఉత్తరహిందూస్థాన భావల స్థితి.

అందుచే నైదికసంస్కృతభావలలోను, పిదప ప్రాకృతాదులలోను చేరిన యీ దేశీశబ్దము లనునవి ఆర్యులీదేశము చేరునప్పటికీ దేశమున నివసించుచున్న కోలులు, ద్రావిడులు మొదలగు జాతులవారి భావలలోనినై యుండవలయును గదా. అట్లుగాక ఇప్పటి భారతీయభాష లన్నియు సంస్కృతభావములతో, ప్రాచీనార్యభాషాభావములతో యగు నన్నచో నార్యులీదేశమున బ్రవేశించునప్పటికీ దేశము నిర్ణయమై యుండెననికాని, లేదా వారీదేశమువారిని సంపూర్ణముగ రూపుమాపిరనిగాని చెప్పవలసియుండును. అట్టి నిదర్శనములు లేకుండుటయేకాక మతసాంఘిక సంస్కారాది విషయములందువలెనే భాషా విషయమునగూడ ఆర్యావార్యసమ్మేళనము కాలక్రమమున జరిగినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. ఆర్యులీదేశమునకు వచ్చునప్పటికీ ఆనార్య జనులు (దక్షిణులు,

వ్రాత్యులు, మైచ్చులు మొదలగువా రినుకలు) ఈ దేశమున నెలకొనియుండి వారి నడుగడుగునకు బ్రతిఘటించుచు వచ్చి రనుటకు ఋగ్వేదాది వైదికవాద్యయమునందలి నిదర్శనములే చాలును. ఈ యనార్యజనులలో నిప్పుడు దక్షిణదేశమున వ్యవహరింపబడు ద్రావిడభాష లనబడువానితో సజాతీయములని చెప్పదగిన భాషలనే మాట్లాడినవారుగూడ ఆకాలమున నుత్తరదేశమున నెలకొనియుండి క్రమముగ దూర్పుదేశము నాక్రమించుచుండిన యార్యులను ప్రతిఘటించినవారిలో నుండి రనుటకు ఇప్పటికిని పశ్చిమోత్తర భాగమున వ్యవహారమున నిలిచియుండి ద్రావిడభాషాకుటుంబములో జేరిన బ్రాహ్మాయీ భాషయే నిదర్శనము. అతిప్రాచీన మగు మొహెంజోదారో నాగరగత యంతయు దేశీయులగు ననార్యజాతులకు సంబంధించినదే యని తలంపబడుచున్నదిగాదా. ఇది గాక ఆర్యులు వాయవ్యదిక్కునుండి తూర్పు దక్షిణ భాగము లాక్రమించుచువచ్చినకొలది యార్యసంఘములో జేరిన యనార్యజాతులవారు వారిముందు నిలువలేక క్రమముగ భారతదేశ మధ్యభాగమును, దక్షిణదేశమును ఆక్రమింపజొచ్చిరి. తరువాతికాలమున వీరిపై నార్యభాషాప్రభావ మెంత ప్రబలినను, సహజముగ దేశీయత పీరిభాషలలో రూపుమాసిపోవుట తటస్థింపలేదు. ఉత్తరహిందూస్థానముందువలె నిచ్చట ఆనార్యభాషలను రూపుమాపి యార్యభాషలు వాని స్థానము నాక్రమింపలేక పోయినవి. ఆర్యభాషనుండి పదపరికరమును విశేషముగా గ్రహించినను ఇచ్చటి దేశీయములగు ననార్యభాషలు తమ సహజతత్వమును గోలుపోలేదు. కావుననే ఇప్పటికిని భారతదేశ మధ్యభాగము నాక్రమించియున్న కొండజాతివారు మాట్లాడు ఖాండ్, మాట్లో, కులు మొదలగుభాషలు ఇటు దక్షిణదేశభాషలగు తెలుగు, తమిళము మొదలగు భాషలతోను, అటు బ్రాహ్మాయీ భాషతోను సోదరభావమును వహించి యేకకుటుంబమునకు జేరినవిగా నున్నవి. దీనినిబట్టి యొక కాలమున నిప్పుడు బ్రాహ్మాయీ భాష మాట్లాడువారు నివసించు పశ్చిమోత్తర దిగ్భాగమునుండి హిందూదేశ మధ్యభాగమునను, దక్షిణదేశమునను గూడ— అనగా

దాదాపు హిందూదేశ మంతటను గూడ నిప్పుడు ద్రావిడ కుటుంబ మనబడుదానిలో జేరినభాషలను మాట్లాడిన జనమే యాక్రమించియుండె నని యూహించుట కవకాశ మేర్పడుచున్నది. ఆర్యు లీ దేశమును క్రమ క్రమముగా నాక్రమించుకొని వచ్చుచుండి రనుటకు నైదిక వాఙ్మయమున గానవచ్చు బ్రహ్మవర్త, ఆర్యావర్తాది విభాగమే నిదర్శన మగుచున్నది. భాషావిషయమునగూడ ప్రాచ్యదేశమునందలిదానికంటె ఉదీచి దేశమునందలి భాషయే పరిశుద్ధ మైనదని, ప్రాచ్యభాగమునకు వచ్చినకొలది ఆర్యభాష సాంకర్యమును జెందుచుండినదని ఆకాలపువారు తలంచినట్లు స్పష్టము. “తస్మాత్ ఉదీచ్యాం దిశి ప్రజ్ఞాతతరా వా గుద్యతా. ఉదంచ, ఉ, ఏవ, యంతి వాచం శిక్షీతుం, యోవాతత ఆగచ్ఛతి తస్యనా శుశ్రావంత ఇతి”* (శతపథ బ్రాహ్మణము). బ్రహ్మవర్త మనునది - ఇదియే మధ్య దేశమనికూడ చెప్పబడును-సరస్వతీ ద్వీపద్వీపాల నడుమగల దేశము. అనగా వింధ్యాపీఠాలయముల మధ్యను తూర్పున గంగాయమునల సంగమము గల ప్రయాగయే సరిహద్దుగా గలది. ఒక కాలమున దీనికి తూర్పున గల దేశములు కోసల, మగధ, వంగ, రాఘ మొదలగునవి. అనగా నిప్పటి బీహారు, బెంగాలు దేశ భాగములు ఆర్యనివాసయోగ్యభూములు కాకపోవుటచే నచ్చటికి బోగూడ దను నిషేధము, నెల్లినవారికి ప్రాయశ్చిత్తముకూడ ధర్మకాస్త్రములలో విధింపబడినది.

“అవంతయోఽంగ మగధాః సురాష్ట్రా దక్షిణాపథాః ఉపాన్యస్సింధుసావీరాః ఏతే సంకీర్ణయోనయః.

ఆరట్టా, కౌరస్కరా, పుండ్రాన్, సోమీరాన్, వంగాన్, కళింగాన్, ప్రామానా నితిచ గత్వాపునస్తామేన యజేత సర్వపృష్ఠయావా.

* In the Northern quarters is speech uttered with more discernment, and North ward go men to learn speech; he who comes thence, to him men hearken. ”

† ఈ దేశములలో నన్ని ముందు ప్రవేశించి పవిత్రమైనవానినిగా జేసినట్లు కథలు గలవు.

పద్మాంగం స కురుతే పాపం యః కలింగాన్ ప్రపద్యతే.” (బోధా. ధర్మ. సూ. (౧-౧-౩౦)

వంగదేశము నాశ్రయించియున్న వంగ, పుండ్ర, రాఘ మొదలగు జనులు స్థేచ్ఛజనులుగా బరిగణింపబడియున్నారు. వితరేయబ్రాహ్మణమున నీపుండ్రలతో జేర్చి ఆంధ్రులుకూడ స్థేచ్ఛులుగనే గ్రహింపబడియున్నారు. “త ఏతే అంధ్రాః పుండ్రాః పులింగాః మూతిభాః” దీనినిబట్టి అవంతి, మగధ, అంగ, వంగ మొదలగు ప్రాచ్యదేశము లన్ని యొకకాలమున బ్రహ్మవర్తమున జేరక, అనగా నార్యులకు నివాస భూములు కాక, అనార్యులు స్థేచ్ఛులు ననబడు దేశములచే నాశ్రయింపబడియున్నవనియు, కాలక్రమమున నీదేశములుకూడ నార్యులచే నాక్రమింపబడినట్లును తెలియుచున్నది †. వంగదేశము ఆర్యాక్రమణమునకు బూర్వము అనార్యజనులకు నివాసమై యున్నదనియు, నచ్చటి ప్రాచీనభాష అనార్యభాషయే యనియు, మిశిల, మగధదేశము లార్యవిజ్ఞానమునకు, భాషకు స్థానము లైనవిదపనే వంగదేశమున నార్యవిజ్ఞానము, భాష వ్యాపించిన దనియు నిశ్చయింపదగి యున్నది. ఇది సుమారు క్రీస్తుశకప్రారంభము కావచ్చునని తద్భాషాచరిత్రకారుడగు సునీతికుమారచటర్జీగారి యభిప్రాయము. అంతకుపూర్వ మిచ్చట నివసించియున్న జనులలో కోల్, ద్రావిడజాతులువారుకూడ నుండియుందు రనియు, ఆకారణముచేతనే తరువాత గలిగిన ఆర్యభాషాప్రాబల్యమునుబట్టి బెంగాలీభాష ఇప్పుడార్యభాషాజన్యమే, లేదా ప్రాకృతజన్యమే యని తలంపబడుచున్నను ఆభాషలో ద్రావిడభాషా సంప్రదాయములు విశేషముగా కనబడుచున్నవనియు నాతడు నిదర్శనపూర్వకముగా దెలిపియున్నాడు. ఒక్క బంగాలీభాషలోనేగాక ఇతరములగు ఆధునికార్యభాషలలోగూడ నీ ద్రావిడభాషాసంప్రదాయములు కనబడుచునేయున్నవి. కావుననే ఆర్యు లీదేశము నాక్రమించుటకు పూర్వ మిదేశ మంతటి లోనుగూడ ననార్యులగు ద్రావిడజను లచ్చటచ్చట నివసించియుండురని, ఆర్యజనుల యాక్రమణమున తొలికాలమున ఆఫ్ఘనిస్థానము, పంజాబుప్రాంతముల నుండి ప్రతిఘటించినవారిలో నీద్రావిడభాషలను

వ్యవహరించిన జనులుకూడ సుండియుండురని నిశ్చయింపదగియున్నది. ఉత్తరదేశము క్రమముగా నార్యుల వశము కాజొచ్చినపిదప వీరిలో కొంద రచ్చట నిలిచిపోయి యార్యజనసంఘములో కలిసి వారి భాష నభ్యసించగా, మరికొందరు దక్షిణాభిముఖులై స్వీయ భాషను వ్యవహరించు జనులతో గలిసిపోయియుండురు. ఇట్టివారిని యార్యులు ద్రావిడులని చెప్పియుండురు. తొలుత జాతివాచకముగా గనబడుచున్న 'తెలంగు' శబ్దము తరువాతికాలమున 'త్రిలింగ' శబ్దభవముగా పండితులచే సమర్థింపబడుచుండినట్లుగానే 'తమిళ' శబ్దముకూడ తరువాతికాలమున 'ద్రావిడ' శబ్దభవము గనో, లేదా దానికి ప్రకృతిగనో సాధింపబడుట తటస్థించినది. ఎట్లైనను దక్షిణదేశీయులు, ద్రావిడ శబ్దసంకేతితములు నగు తెలుగుతమిళకన్నడారులు, దీనికి సంబంధించిన బ్రాహ్మయీ, గోండు, మాట్టా, కుయి మొదలగు నాటవికభాషలను ఆర్యు లీదేశమునకు వచ్చుటకు పూర్వమే యీదేశమున వ్యవహారములో నుండిన వనుటకు సందేహము లేదు. కావున నార్యభాషలనుబట్టి చూచినపు డివి దేశీయములే. వీరిలో నార్యభాషాశబ్దములు చేరినపు డివి అన్యదేశీయములే యగును గాని వేరు కావుగదా. హిందూస్తానీ, ఇంగ్లీషు మొదలగు భాషలలోని తాసిల్దారు, ఆసుప్రతి, లాంతరు, రోడ్డు మొదలగు శబ్దములు తెలుగున జేరినట్లే పుడమి, సిరి, వాక్కు మొదలగునవి సంస్కృతమునుండి వచ్చిచేరినవి. మరి కొన్ని అకారాంత శబ్దములు రాముడ్డు, వనము మొదలగునవి తెలుగుప్రత్యయములను గ్రహించినవి. అట్లే దీర్ఘ సమాసములును చేరినవి. ఇట్టి భాషలో సంస్కృత భాషలోని శబ్దములే వచ్చిచేరినవి గాని యార్య భాషలే యగు ప్రాకృతములు, ఆధునికములగు నుత్తర హిందుస్తాన భాషలలోవలె సంస్కృతభాషలోని పదములు (అనగా గుప్తిజంతములగు పదములు) కూడ తద్భవములుగా చేరలేదే. "రాజ్ఞో వాశిష్ఠీపుత్రస్య మహాదేవీ ఆజ్ఞాపయతి" అను సంస్కృతశబ్దములను అట్లే "రణ్ణో వాశిష్ఠీపుత్రస్య మహాదేవీ ఆణవేది" అని ప్రాకృతముగా చెప్పట కవకాశము కలదు. కావుననే యీ భాషలు సంస్కృతభాషాజన్యము

లనియో, లేదా ప్రాచీనార్యభాషాజన్యము లనియో చెప్పగలుగుట. వైపదములను తెలుగుభాషలో చెప్పవలె నన్నచో, ఆశబ్దములనే గ్రహించి చెప్పినను అన్వయము, పద్ధతి అంతయు మార్పవలసినవచ్చునుగదా. "రాజుఅయిన వాసిష్ఠీపుత్రునియొక్క...మహాదేవి... ఆజ్ఞాపించుచున్నది." ఈ అన్వయపద్ధతి, రూపనిష్పత్తి సంస్కృతప్రాకృతములకంటె భిన్నమేగదా. సంస్కృతము మొదలగు ఇతర భాషలలోని ప్రాతిపదికలు, ధాతువులు నెన్ని యీ భాషలో చేరినను, వాక్య నిర్మాణపద్ధతిమాత్రము (Syntactical form) దక్షిణదేశీయమే. ద్రావిడభాషా సామాన్యపద్ధతి ననుసరించి నదేగాని ఆర్యభాషాపద్ధతి ననుసరించినది గాదు. ఆధునికార్యభాషలలోనికి దక్షిణదేశీయ వ్యాకరణ పద్ధతి కొంత సంక్రమించినదిగాని, దక్షిణదేశీయులగు ద్రావిడభాషలలోనికి ఆర్యభాషా వ్యాకరణపద్ధతి సంక్రమింపలేదు. ఈ భాషల లక్షణరచనాపద్ధతిమాత్రము పాణిన్యాదుల సంస్కృతభాషావ్యాకరణప్రణాళిక ననుసరించి రచింపబడుట తటస్థించినది. అదియు నేతద్భాషాసంప్రదాయ దృష్టితో జూచినపుడు కొంత యనర్థమేతువే యైనదని చెప్పకతప్పదు. అయినను, తొలికాలమునుండియు శబ్దజాలము మాత్రమే వచ్చిచేరినదిగాని నిర్మాణపద్ధతి, వ్యాకరణరీతులు ఇందు చేరలేదు. ఇట్టివానిని వైయాకరణులు మొదటినుండియు వారి గ్రంథములలో వారించుచునే యుండి రనుటయే యిందుకు నిదర్శనము. తెలుగు భాషకు తొలుత లక్షణము చెప్పిన కేతన ఈ విషయమును ఈ క్రిందిరీతిని సువ్యక్తమే చేసినాడు. సంస్కృతపదములను తెలుగుగావించు తెరంగునుగూర్చి చెప్పవచ్చు—

“వృక్షేణ దక్షయ పక్షిభిః పుత్రస్య
యను విభక్తులు దనుంగునకుఁ జొరవు
అస్తి ప్రయాతి గాయంతి భుంక్తే సంతి
నయతి స్మరతి యను క్రియలు సారపు
గత్వా హస్తిత్వా ప్రకాశ్య సంత్యజ్య నా
దనరు త్వంతల్యబంతములు సారపు
గంతుం పురీం రిపుం హంతుం సుతం పాతు
మను తుమున్నంతంబు లరయజొరవు

అపిచ తుహి వైన వా నను లనఁగ జెప్ప
లవ్యయంబులు చొరవెందు నాంధ్రకవిత
తెరపదంబులతోడను దొరలనిల్పు
నవి తెనుంగులు గావించు నభిమతముగ."

అని చెప్పినాడు. అనగా సంస్కృత ప్రాతి
పదికములు, ధాతువులేగాని వాక్యనిర్మాణమున కావ
శ్యకములగు విభక్తి ప్రత్యయములతో గూడిన రూప
ములుగాని, అన్వయములు గాని యిందు ప్రయోగింప
బడవని నిషేధించినట్లయినది.* ప్రాకృత వ్యాకరణ
విషయ మట్లుకాదు. ప్రాకృత వ్యాకరణ కర్త యగు
హేమచంద్రుడు "అథ ప్రాకృతం" అను ప్రాకృత

* అట్లు అవ్యయముల ప్రయోగము నిషేధింప
బడినను దేశమున సంస్కృతమునకు గల ప్రాబల్యము
వలన వ్యవహారములో సదా, వృథా, సర్వత్ర, మొద
లగునవి కొన్ని చేరినవి. కవులను బ్రయోగించినారు.
ఇవియు కేవలశబ్దములే. విభక్త్యంతములు గావు. అనం
తుడు 'వృథ' యనుదాని ప్రయోగము సంగీకరించి
నాడు.

"వృథయనవ్యయమొక్కడు, ప్రళితంబై చెల్లు
గృతుల వృథసేయక" అట్లై-సర్వదా-

"ఒకదినసంబు నానందకాననమునందు సర్వదా
సిద్ధింతుఁ." (శ్రీనాథుడు. కాశీ.)

"స్వస్తిజగత్రయీ భువనశాసనకర్తకు." (భాగవతము)

"నాకుఁ గించి త్తయిన మనోధనవంచన
మిచ్చొటలేదు." (శ్రీ. భార.)

† "అథ ప్రాకృతం" ప్రకృతిః సంస్కృతం.
తత్ర భవం తత ఆగతం వా ప్రాకృతం. సంస్కృతా
నంతరం ప్రాకృతస్యానుశాసనం సిద్ధ సాధ్యమాన భేద
సంస్కృతయోనే కేవ తస్య లక్షణం న దేశస్య ఇతి
జ్ఞాపనార్థం. సంస్కృత సమంతు సంస్కృత లక్షణే
నైవ గతార్థం. ప్రాకృతేచ ప్రకృతి ప్రత్యయ లింగ
కారకసమాస సంజ్ఞాదయః సంస్కృతవ ద్వేదిత
వ్యాః. లోకాత్ ఇతి చ వర్తతే. అస్వరం, వ్యం
జనం, ద్వివచనం, చతుర్థి బహువచనం చ నభవతి"
(హేమచంద్ర ప్రా. వ్యాకరణం).

వ్యాకరణ ప్రారంభముత్ర వ్యాఖ్యాన సందర్భమున
సంస్కృతానంతరమున ప్రాకృతానుశాసనము సిద్ధ
సాధ్యమాన భేదము గల సంస్కృత జన్య భాషకే
యీ లక్షణము గాని దేశ్యమునకు గాదని జ్ఞాపకము
కొరకని తెలుపుచు నీ ప్రాకృతమున ప్రకృతి ప్రత్యయ
లింగ కారక సమాస సంజ్ఞాదులు సంస్కృతమందు
వలెనే తెలిసికొనవలె ననియు, లోకమునుండి కొంత
తెలిసికొనవలసినది కూడ కలదనియు చెప్పినాడు.†
ప్రాకృతాది భాషలవిషయమున నే ప్రకృతి ప్రత్యయ
లింగకారక సమాసాదులు సంస్కృతమునందువలెనే
తెలిసికొనవలసినట్లుగా జెప్పబడినవో, అవే తెలుగు
విషయమున భిన్నము లగుటచే "చొర వెందు నాంధ్ర
కవిత" అని కేతన చెప్పవలసి వచ్చినది. కావుననే
యితరభాషలనుండి శబ్దజాల మెంత వచ్చి చేరినను,
తెలుగు ప్రాకృతాదులవలె సంస్కృతజన్య మగు
'వికృతి' భాష కాక ప్రత్యేక స్వతంత్ర మగు
భాషగా గ్రహింప దగిన దని వ్యక్తమగుచున్నది
గదా. ఈ విషయమునే కేతనయు,

"తల్లి సంస్కృతంబె యెల్ల భాషలకును
దానివలనఁ గొంత గానఁబడియెఁ
గొంత తాన కలిగ నంతయు నేకమై
తెనుఁగుభాషనాఁగ వినుతి కెక్కె"

అని తెలుగంతయు సంస్కృతభాషకు వికృ
తియనియే చెప్పక కొంత తాన కలిగినది కలదని చెప్ప
టయేగాక, "తెలుఁగై సంస్కృతము చెల్లు తెలుగులను
గూర్చి" అనగా సంస్కృతపదంబులు తెనుంగుగా
వించు రీతులనుగూర్చి ప్రత్యేకముగా జెప్పవలసినవా
డైనాడు. ప్రాకృతవ్యాకరణము రచించిన హేమచం
ద్రున కీతత్వమ రూపములను గూర్చి ప్రత్యేకముగా
చెప్పవలసిన యావశ్యకత లేకపోయినది. "సంస్కృత
సమంతు సంస్కృతలక్షణేనైవ గతార్థం" అని చెప్పి
యూరకున్నాడు. తెలుగుభాష ప్రాకృతాదులవలె
సంస్కృతజన్యము కాక విజాతీయ మగుటచే తనే
తద్విభక్తులు ప్రాకృతాదులందువలె నిందు చొరవుగా
వున సంస్కృతమును తెలుగులో గలుపుకొనదగిన
పద్ధతులను గూర్చి లాక్షణికులు చెప్పవలసి వచ్చినది.
దానినే

“మును సంస్కృతపదములపై
దెనుగువిభక్తులు ఘటించి తేటపడగ జె
ప్పిన నది తత్సమ మనఁజను”

“ఇల సంస్కృతపదములపై
నెలకొని నిల్చిన విసర్జనీయంబులు సు
న్నులు నిలువవు తెనుగులలో
నలవడగా బల్కుచోట నభివదందీ”

ఇత్యాదులచే “తెలుగున సంస్కృత పదములు
పలికెడి తెలుఁ గఱిఁగినంత ప్రవృత్తముగాఁ చెలిపితి”
నని చెప్పినాడు కేశన.

ఇట్లే యీతని తరువాతి లాక్షణికుడున పెద్ద
నయు నీతని మార్గమునే యనుసరించి

“పరగ సంస్కృతంబుపైఁ దెనుంగువిభక్తు
లునుపఁబడి పాసంగియుండెనేని
తత్సమంబునాగఁ దగ నొండు సుకవులు
తద్విహీనకావ్యతయియ లేదు”

అని శబ్దము సంస్కృతమైనను దానిపై విభ
క్తులు తెనుంగువిభక్తులు చేర్చబడినచో నది తత్సమ
మగునని చెప్పి, యట్లు “వలయు సంస్కృతంబు
తెలిఁగించు తెలుగు”ను-అనగా సంస్కృతశబ్దములను
తెలుగులోనికి జెచ్చుకొను రీతులను ప్రత్యేక ప్రకరణ
ములో జెప్పినాడు.

ఇక నీతనికి దరువాతి లాక్షణికుడు, ఛందోదర్ప
ణకారుడు నగు నసంతామత్యుడు ఛందోలక్షణమునే
ప్రధానముగా చేలుననెంచినవాడైనను, చతుర్థాశ్వాస
మున దోషాధికారసందర్భమున అపశబ్దదోష
ప్రసంగము నాధారముగా జేసికొని కొంత భాషల
క్షణమునుగూడ జెప్పవలసినవాడైనాడు.

“కనుగొనంగ నాదికవుల కావ్యంబుల
లలితమైన లక్ష్యలక్షణములు
రూఢిగాని పెరివిలోఁగోర్తు లపశబ్ద
సంజ్ఞకంబు లొండు జగతి కృష్ణ.”

ఇట్టి లక్ష్యలక్షణరూఢి లేని అపశబ్దదోషము
లలో పుష్పవిల్లి, భూరుహపండ్లువంటి వై రిసమాసము

లను జేర్చుటయేగాక ‘దుష్ప్రయోగ’ మను దోషమున
సంస్కృతవిభక్తులను దెనుగుపదములతో వాక్యమున
నన్వయింపజేయు ‘మణిప్రవాళ’ పద్ధతిని జేర్చి దానిని
పరిహరించినాడు. దుష్ప్రయోగము—

“సత్వము సన్యపస్య పదం
గత్వా యాతఁడు నిహత్య కంటకులసఖీ
భూత్వా మెలఁగెడు నన్నఁ గ
విత్వవిదులు దుష్ప్రయోగవిధ మండ్రు హరీ.”

అనుకరణవిధానమునమాత్ర మిది సుప్రయోగమే
యగును.

“నిక్కమగు సుప్రయోగము
‘ధిక్కృతమరితాయ భగవ శ్శ్చ నమో’ యం
చక్కడ నీకును నమరులు
మ్రొక్కుదురని తిజ్జుబంతములఁ గూర్చ హరీ”
ఇట్లు విసంధికదోషపరిహారార్థము సంధిసమా
సములనుగూడ చేర్చినాడు.

పిదప నీ భాషలోని కారకశబ్దములను చెలుపుచు
తత్సమ, తద్భవ, దేశి, అచ్చదెనుగు శ్బదము వెనుకటి
యిద్దరు లాక్షణికులవలెనే వ్యక్తముచేసినాడు. కాని
యాశబ్దములలో గ్రామ్యమును జేర్చినవాడు కాదు.
కాక, మితిడు కావ్యలక్షణములో దోషాధికారమును
జెప్పచుండుటయే కావచ్చును.

“సంస్కృతము తెనుఁగైనఁ దత్సమపదంబు
దానబుట్టితెనుఁగైనఁ దద్భవంబు
దేశి తెనుఁగుదేశజ, మచ్చతెనుఁగు తెనుగు
నిర్మలుఁడు సిరి యొడయఁడు నిక్కమనఁగ”

కేశన, పెద్దన, అసంతులు ముగ్గురునుగూడ
తెలుగైన సంస్కృతమే తత్సమమని వ్యక్తముచేసి
నారు. కాని యీలొలిలాక్షణికులు ఆంధ్రభాషవికృతి
యనువారుగా గనబడరు. అయితే సంస్కృతంబుపై
తెనుంగువిభక్తులనుజేర్చగా నవి తెలుగుపదములైనవి
గదా! కాగా పీనిని సంస్కృతసమములని-తత్సమములని
చెప్పఁజేల? తెలుగుపదము లని, తెలుగుపదములతో
సమానములైనవని చెప్పటయే సమంజసముగా గన
బడును. సంస్కృతంబునంబుట్టి తెనుగైనవి తద్భవములై

నవి. అందుబట్టుట యనగా నేమో పెద్దన వ్యక్తముచేసి నాడు. “సిద్ధాక్షరముల వర్ణముల దూరిపోబలకగ నర్థదమై ప్రాకృతవిభ మగునది తద్భవపదము” అని వర్ణములందు మార్పు గలిగి యేర్పడినది తద్భవము కాగా, అట్లు మాశ్చేమియులేక యేర్పడినచో నది ప్రాకృతములందునలె సంస్కృతసమము, కావచ్చును. కావుననే హేమచంద్రుడు దానిని “సంస్కృతలక్షణో నైవగతార్థం” అన్నాడు. కాని తెలుగున తత్సమము లేర్పడురీతికూడ ఒక ప్రకరణముగా జేసి చెప్పవలసి వచ్చినది. గౌరీ-గౌరీ యయినది. వాణి-వాణి యయినది. వాసునకు వంశుడు, మానునకు మంశుడు, ఉష్టం తముపై పుట్టు, అష్టంతముపై ముట్టు, ద్విత్వపదమునకు ద్విభుడు, భు-భుజుడు, ఒక్కొక్క-చిక్కు, భూ-భువి, నాకు నావ ఇత్యాదులు మార్పు లనేకములు. ఈ మార్పు లన్నియు నాపదములను తెలుగుపదములుగా జేయుటకై చేయబడినవే కాని సంస్కృతసమములుగా జేయుటకు కావుగదా. కావున వీనిని సంస్కృతసమము లనట యంత సమంజసముగా కనబడదు. కాని భాష నిట్లు విభాగించు సంప్రదాయము వీరి కచ్చటినుండి వచ్చినది, వీ రెండు కట్టి భాషను విభాగింపవలసినదని, ఒక భాషలోని కితర భాషలనుండి సంక్రమించిన పదము లన్నిటిని అన్యదేశ్యములుగా బరిగణించిన చాలదా అని విచారించినచో వీరి కీసంప్రదాయము ప్రాకృతవ్యాకరణములఫక్కి ననుసరించుటవలన వచ్చినట్లు తెలియకపోదు. మొదట తత్సమ తద్భవదేశీవిభాగము ప్రాకృతవ్యాకరణములలో కనబడుచున్నది. ఆంధ్రవైకూకరణమును వాని మార్గమునే యనుసరించియుండు రచకులకు సందేహములేదు. కేతన నూచనమాత్రముగ దెలిసినను పెద్దల యీవిషయమును వ్యక్తమే చేసినాడు. గీర్వాణభాషాకావ్య లక్షణము లన్నిటిని దెచ్చిహార్చినను తెనుగుకావ్య మనగానే, తెలుగందు జెవినిబెట్టక తెలుగు దేశభాష, వ్యవహారమున దెలిసికొనవలసినదే దీనికి వ్యాకరణ మేమిటని యీసడించువారికి సమాధానముగా విన్నకోట పెద్దన

“విశ్రుతులు హేమచంద్రత్రివిక్రమాదు
లీనరంజాపిరి ప్రాకృతంబునకు గ్రోవ

ఆంధ్రభాషయు ప్రాకృతావ్యాయముగాన
వలయు చల్ల త్పదంబును వరుసదలియ”

అని ఆంధ్రభాషను ప్రాకృతాదులలో జేర్చి తాను తలపెట్టిన భాషాలక్షణరచనాకార్యమును సమర్థించుకొనినాడు. కేతనకూడ—

“సంస్కృతప్రాకృతాలక్షణముఁ జెప్పి
తెనుగునకు లక్షణముఁ జెప్పకునికి యెల్ల
గవిజనంబుల నేకమి గాదు నన్ను
ధన్యు గావింపఁ దలంచిన తలపుగాని.”

అని సంస్కృతప్రాకృత లక్షణములను స్మరించి యప్పటికి తెనుగునకు లక్షణ మేర్పడకుండుటను సూచించుచు తాను “క్రాంత్య నాంధ్రభాషమను కొంభోజ లక్షణ మిట్లు చెప్ప” బూనకొనినట్లు తెలిపి యున్నాడు. కావున సంస్కృతభాషాలక్షణముతో పోటు ప్రాకృతభాషాలక్షణముకూడ వీరి దృష్టిపథమం గున్నట్లు స్పష్టమగుచున్నది. కావున ప్రాకృతభాషాలక్షణములు చేసిన తత్సమతద్భవదేశ్యవిభాగమునే వీరు నవలంబించియుండు రచకులకు సందేహము లేదు. ఆ భాషలలో విభజితప్రత్యయములతోగూడిన పదములు సంస్కృతమునందువలెనే మార్పు లేకయుండుటచే సంస్కృతసమము లనట యుక్తమేగాని, ఈ భాషలో కొత్త ప్రత్యయములతో గూడి ప్రాతిపదికములో గూడ మార్పులు గలుగుచున్నపుడు తత్సమము లనట యుక్తముగా గనబడును. కన్నడవైకూకరణముగూడ నీవిభాగక్రమమునే యవలంబించినారుకాని వారు మాశ్చేమియు లేకయే కన్నడమున జేరిన శబ్దములను సమసంస్కృతములని (అనగా రామ-రామం, భీమ-భీమం, నారద-నారదం ఇత్యాదులు), సంస్కృత మందును, కన్నడమందును వ్యవహారములో నున్న శబ్దములను తత్సమములని ఒకవిధమైన విభాగమును గల్పించినారు. సంస్కృతకన్నడములందు సమానముగా నున్న శబ్దములు తత్సమములని చెప్పి, అట్టి శబ్దముల నిరుపదింటి నొక పట్టికగా ‘శబ్దముణిదర్పణ’ కారు డిచ్చియున్నామ. మణి, మంచం, తోరణం, కంకణం, గోణి, మాలె, అట్టం, గణం, గండం-ఇత్యాదులు. ఇవి రెండు భాషలకు సమానములనుటలో

గల విశేష మేమనగా నీ తత్సమపట్టికలోని శబ్దములు సంస్కృతశబ్దములతోను, కన్నడశబ్దములతోనుగూడ సమాసమున నిలువగలిగియుండుటయే. సమసంస్కృతము లట్లు నిలువగూడదట. తత్సమశబ్దములకు సంస్కృత శబ్దములతోను, కన్నడశబ్దములతోను సమాసములు కూడును. ఉదా-దినముణి, ఉడెముణి, రత్నమంచం, తూగుమంచం, మకరతోరణం, తళిందోరణం ఇత్యాదులు. సమసంస్కృతముతో దేశ్యశబ్దము సమసింపినచో నది అరిసమాస మగునుకావున ముఖతావరే, అరసకుమారం ఇత్యాదులు నిషిద్ధములైనవి. మొత్తము మీద నీకన్నడమున తత్సమశబ్దమున కొక క్రొత్త యర్థము కల్పింపబడినట్లగుపడుచున్నది గాని కేవలము తెలుగులోవలెగాదు. తొలుత నీశబ్దమును వాడుకలోనికి దెచ్చిన ప్రాకృతవైయాకరణాలు దీనిని వర్ణములం దెట్టిమార్పునలేక ప్రాకృతభాషలో నట్లే నిలిచిన సంస్కృతశబ్దముల పరముగా వాడినవిటకు సందేహము లేదు. ఉదా:కమల, తరల ఇత్యాదులు. ఇక జన్యభాషలలో నొన్ని మార్పులకు లోబడే చేరిన సంస్కృతశబ్దములు తద్భవము లైనవి. శూతద్భవశబ్దములలో గలిగిన మార్పులు చాలవరకు త్రురజేశభాషలలోను, దక్షిణదేశ భాషలలోను సమానములుగనే యుండుట మనము గమనింపదగిన విషయము. ఇట్లుగుటకు దేశీయులగు అనార్యజనుల యుచ్చారణోపాలు, సంప్రదాయములు మొదలగువాని ప్రభావముకూడ కొక కారణమైయుండునని తలంపవలెను. ఏలయునగా నీప్రాకృతభాషలలో గలిగిన మార్పులు ద్రావిడభాషాసహజ సంప్రదాయముల కనుగుణములయ్యెయున్నవి.

ఉదా (౧) పదార్థియందలి శ, షలు 'స'గా మారుట. ద్రావిడభాషలలో ఉమ్మడివర్ణములు లేవు. cf తె. శాణము - సాన, శ్రీ సిరి etc.

(౨) పదమధ్యమున సంయుక్తాక్షరము నిలువదు.

ద్విత్వాక్షరము నిలుచును. సం. పుత్ర - ప్రా. పుత్ర; సం. ఆర్యపుత్ర - ప్రా. అజ్ఞఉత్ర; cf సం. ఋక్క-తె. రిక్క.

(3) ప్రాకృతములలో భకారము హకారముగా మారును. ద్రావిడభాషలలో మహాప్రాణములు లేవు. సం. భవతి - ప్రా. హోది - హోది; భవిష్యతి - (సా) హవిస్సది; సం. ముఖ-ముహ; (తె. మొహము) సం. మేఘ-మేహ, అభినవ-అహినవ etc.

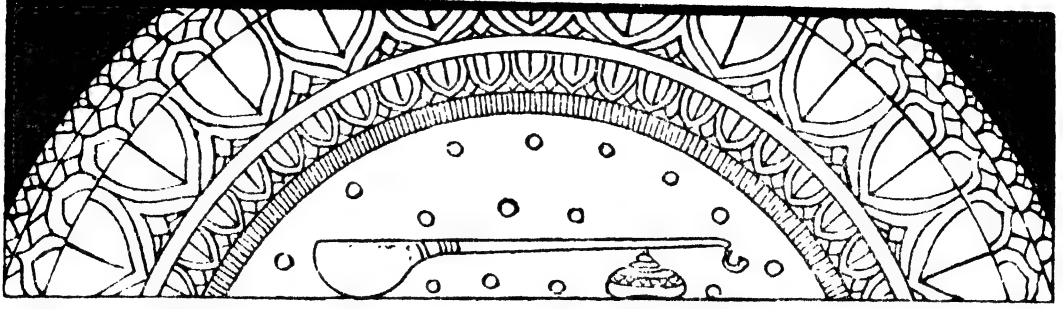
(౪) పదమధ్యమునందలి క, త, ప వర్ణములు గ, డ, బలుగా మారును. ఇదియు ద్రావిడభాషా సంప్రదాయమే. సం. అతిథి-(కౌ) అదిధి; సం. పారితోషిక-శా. పారిదోసియ; సంస్కృత-సక్కడ, సం. లోక-(అర్థ. మా) లోగ; సం. ఆకాశ-ఆగాస; పట-పడ; కుటుంబ-కుడుంబ.

(౫) పదాదియందు సంయుక్తాక్షర ముండదు. ద్రావిడభాషలలోను అట్లే. స్నానము-తె. తానము; వ్యాపార-బేహార.

పదమధ్యమునందలి సంయుక్తాక్షరము ద్విత్యమును జెందుటయో, లేదా స్వరభక్తిచే రెండక్షరములగుటో తటస్థమను. ఇంద్ర-ఇందర; ద్వార-దువార; వర్ష-వరిస; హర్ష - హరిస; సం. యుక్త-జుత్త; ఉత్పల-ఉప్పల; అగ్ని-అగ్గి; వింధ్య-వింఝ; వల్కల-వక్కల; పక్వ-పక్క; సత్య-సచ్చ; చక్ర-చక్క.

ఇట్టి మార్పులను బొంది సంస్కృతము ప్రాకృతముగా మారినది. దక్షిణదేశభాషలలోను సంస్కృత భవముల కిట్టి మార్పులే కనబడుచున్నవి గదా. కాని సంస్కృత శబ్దములు దక్షిణదేశభాషలలో నెట్టిమార్పులను బొంది తద్భవములై ప్రవేశించినను అన్యభాషాశబ్దము లీభాషలలో ప్రవేశించినట్లే యగునుగదా. కావున వన్యదేశీయములే యని యెందుకనగూడదు?

[సశేషము]

సంపుటము 21

సంచిక 9

భూ ర వి

తారణ, భారత పదము

1944 సెప్టెంబరు

వి శ్వ స ం గీ త ము

= శ్రీ రా. వేం. మ. గం. రామారావు =

ఆరిపోయిన గీపము లారిపోవ,
వెలుగు దీపము లంతట వెలుగుచుండు ;
చచ్చిపోయినవారలు చచ్చిపోవ,
పుట్టువారలు లక్షలు పుట్టినారు.

భవ్యకాశ్మీర నగరాజ పంక్తియందు
సూర్యకిరణాల వేనంగి సాలసి కరగి
హిమము సెలయేళ్ల హోరున ఏడ్చుచుండ
పకపకా నవ్వె పువ్వుల వరుస లచట.

శిఖరికాంతలు మేఘాల చీర కప్పి,
ముసుగు సిగ్గుల పగల్గెల్ల మురిసినారు ;
రాత్రినమయాన విరహాన క్రాగిపోయి,
పండువెన్నెల వస్త్రాల వదలి పడిరి.

వెలికిలుగ సోలిపడియుండు వీరిపాలుపు,
వీగు ఘనకుచ శిఖరాల పెంపు నొందు ;
దాని చూచియెకాబోలు తార లంత
కన్నుగీటుల నేమేమొ కలురులాడె.

కురియు వర్షము కురిసెను కుంభవృష్టి ;
కాయు నెండయు కాసెను కాక ఎండ ;
వీచు వాయువు వీచెను వెట్టిగాలి ;
పాడుకొనువార లేదేదో పాడుకొనిరి.

ఆంధ్రదేశ్యము - అన్యదేశ్యము

= శ్రీ కోరాడ రామకృష్ణయ్య =

(అనువృత్తము)

ఇక దేశ్యములను గూర్చి విచారితము. సంస్కృత భాషకు సంబంధించినది గాని, దానినుండి నిష్పన్నమైనది గాని కాక దేశీయవ్యవహారములో నుండి ప్రాకృతభాషలలోనికి బొచ్చిన శబ్దాలను దేశి యని చెప్పబడుచున్నది. ఇట్టి దేశీయ శబ్దాలనును హేమ చంద్రాదులు 'దేశినామమాల' లను పట్టికలలో జూపినారు. హేమచంద్రుని యీ పట్టికను బరిశీలించినచో ననేకములు తద్భవశబ్దములు గూడ నందు చేరినట్లు కనబడుచున్నది. (ఋషి, గండిసం, మేఘచ్ఛిరం, భూమద్ధారం మొదలగునవి దేశీ శబ్దాలములలో చేరినవి.) కాని దేశీయములగు అనార్య భాషాశబ్దములును పెక్కు గలవు. అందు ద్రావిడభాషాశబ్దములును గొన్ని లేకపోలేదు. ఉగా: ఊరు (ఊర్ గ్రామ); చాణం, చాణి=గోమయ (cf. త. కాణి); చిల్లం=చిద్రం (cf. తె. చిల్లి); పసండి = కనకం (cf. తె. పసిండి); దాగో=కటిసూత్రం (cf. తె. దారము); మాడిఅం=గృహం (cf. తె. మేడి, క. మాడి, త. మాడం); మడో=కంఠః (cf. తె. మెడి); శ్మిష్ట=శ్మశ్రు (cf. తె. గడ్డిము, క. గడ్డి); చిచ్చీ=మాతాశనః (cf. తె. చిచ్చు, క. కిచ్చు); తేనగో=రవిః (cf. క. తేనర్, త. థాయిర్); తలగో = నగర రత్నకః (cf. తె. తలారి, త. తలెయారి)

దేశీయములగు నితరానార్య భాషాశబ్దములును గొన్ని వీనిలో చేరియుండును. కాని ఆంధ్రదేశ్యములు కూడ కొన్ని యా ప్రాకృతలాక్షణికుల 'దేశి' లో చేరియుండుటయే విశేషము.

ప్రాకృత పై యాకరణుల ననుకరించుట వల్లనే తెలుగు లాక్షణికులును తెలుగుభాషకు తత్సమ తద్భవము లనియేకాక, దేశ్య మను విభాగమునుగూడ గల్పించినారు. మూలభాష సహజముగ దేశ్యమే యైన

పును మరల దేశ్యవిభాగ మనున దెందుకు ? ఇంతే కాక వీరి దేశ్యమున ఆంధ్రదేశ్యము, అన్యదేశ్యము అను మరియొక విభాగమునుగూడ చేసినారు. ఆంధ్ర దేశ్యమే అచ్చతెనుగుయు జెప్పబడుచున్నది. ఇది ఆంధ్రదేశపురస్థాయులైన సకలజనులకు సులభముగ దెలిసెడి శబ్దాలము. 'విన్నవారికి మనమున దేటగా దెలియు మాటల యచ్చతెనుగునా జనున్' అని పెద్దన. ఇక దేశ్యోల్లాము—

“శ్రేయములై బహుదేశా
సేయములై చక్కదనము సెలదనములు పై
యూరూ సెలవులఁ జెవులకు
దీయము లగు సమకులెల్ల దేశ్యము లరయన్.”
“కేశవ యాంధ్రులు నానా
దేశంబులయందు నిలిచి తెలుగులె తత్త
ద్దేశోక్తు లంట బలికిన
నాశబ్దము లన్యదేశజాంగ్రము లయ్యెన్.”
(అప్పకవి)

అనగా నాయా దేశభాగములయందు చాండ్రుల నాడుకలో పరిసిన శబ్దము లన్నమాట. వీనిని మాండలికశబ్దము (Provincialisms) అనియు చెప్పవచ్చును. ఇట్టి శబ్దము యాయా ప్రాంతములందలి కవులు వారి గ్రంథములలో బ్రయోగించినచో, నా గ్రంథవ్యాప్తిని బట్టి ఇతర కవుల గ్రంథములలోని తెక్కి క్రమముగ దేశమునం దంతటను వ్యాప్తి గాంచును. అట్టివి నిత్య వ్యవహారప్రసిద్ధికంటె వాఙ్మయప్రసిద్ధి విశేషముగా గలపై (Literary forms) యుండును. ఎట్లైనను ఆంధ్ర భాషలోని ఆంధ్ర దేశ్యమునకు గల ప్రాచుర్యము, సహజత్వము ప్రాకృతభాషలోని 'దేశ్యము'న కుండవు గదా. ఎందుచేత ననగా, నీ భాషలో తత్సమ, తద్భవశబ్దాల మెరుపునామ్మయినట్లే ఆభాషలలో నీ

‘దేశ’ శబ్దబాలమును ఎరువు సామ్యే. భావకు ప్రాణ మనదగిన వాక్యనిర్మాణపద్ధతులు, వ్యాకరణ సంస్ర దాయములు నీభావకు ‘దేశ్యము’ అను భాగము లోనే స్వతంత్రము లై యుండగా, ప్రాకృత భాష లకు ‘తద్భవ’ భాగములో సంస్కృత మూలములై యున్నవి. కావుననే తెలుగుభాష ప్రాకృతభాషల వలె తన జీవికకు సంస్కృతముపై నాధారపడి యుండి నావశ్యకత లేదు. దీనినిబట్టియే ప్రాకృతము లార్య భాషాజన్యములు, ఆంధ్ర మహార్య మగు స్వతంత్రభాష యని చెప్పట కవకాశము కలుగుచున్నది. కాని దీనికి సంస్కృత ప్రాకృతములతో గలిగిన చిరకాల సంబంధముచే వానితో గాఢసమ్మేళనమును బొంది శరీరపుష్టిని, రసపుష్టిని గాంచుటను బట్టి సంస్కృత భాషాభిమానులగు వైయాకరణు లీ తెనుగునుగూడ ప్రాకృతములవలెనే సంస్కృతజన్యమని, తద్వికృతి యని తలంపసాగిరి. కాని వా రీ భాషను తత్సమ తద్భవ దేశ్య విభాగముచేసి వాని కుదాహరణములుగా శబ్దముల నిచ్చితే గాని వాక్యముల నిచ్చియుండకపోవు టయే గాక ఇందలి భాషారూపములనుగాని, విభక్తు లనుగాని సంస్కృతప్రాకృతములనుండి నిష్పన్న మైనవని సాధింప యత్నింపజైన లేదు గదా! అది నాధ్యమగునదియు గాదు. కావుననే ఆంధ్ర మార్య భాషాజన్యము కాక, భిన్నకుటుంబమునకు జెందిన దగుచున్నది. ఇందలి విభక్త్యాదులు, వ్యాకరణప్రక్రియ దక్షిణదేశభాషలక్షణమును బోలిన వగుటచే నిది దక్షిణ దేశభాషా కుటుంబమునకు జేరినదని నిశ్చయింప వలసియున్నది. ఇట్టి భాష దేశీయమే యగుటచే మరల దేశవిభాగమున కావశ్యకత లేదు.

ఆంధ్ర మార్యభాషాజన్యము కాక దక్షిణ దేశ భాషలతో సాదాత్యము కలిగినదన్నపుడు, ఈ భాషకు సహజ మనదగిన యీ ‘దేశ్యము’ తక్కిన దక్షిణ దేశ భాషలతో సంబంధించినదై యుండవలయును గదా. ఈదేశ్యము, లేదా అచ్చ తెనుగునది సంస్కృత సమ, సంస్కృత భవ భిన్నం బని వైయాకరణులు చెప్పినపు డే దీని నిష్పత్తిని గూర్చి సంస్కృత మెట్టి సహాయము చేయలేదని వారు చెప్పిన క్లయినది. కావున సన్నిహిత ములగు దక్షిణదేశ భాషలతో బోల్చి చూచుటచేతనే

దీని (దేశ్యముయొక్క) లక్షణమును, చరిత్రను మనము కనిపెట్టవలసియున్నది.

ఎల్లవారికి దేటతెల్లముగా దరిసెడి పలుకులు అని కేతన పెద్దన లిచ్చిన శబ్దములు, వాని కితర ద్రా విష భాషలతో గల సంబంధమును గూర్చి పరిశీలిం తము.

“తల నెల వేసవి గుడి మడి
పులి చలి మడు గూరు పేరు బూరుగు మగవా
చలుక...” (అని కేతన.)

తల—త. నెలై; క. తలై; మళ. తల.

నెల—త. నిలావు (Moon).

వేసవి—క. వేసగ (విసు = వేడి);
త. వేనిల్.

పులి—త, మళ. పులి; క. పులి;
తు. పిలి.

చలి—క. చలి, సలి; (కులిర్) తుళు.
చలి, చలి.

మడుగు—క. మడు, మడువు; త. మడు.

గూరు — త, మ, క. గూర్; తు. ఊరు.

పేరు—త, మ. పెయర్, పేర్; క. పెసర్,
హెసరు; తు. పుదర్.

మగవాడు—త. మగన్ (son); క. మగ
(a son) a male.

బూరుగు—క. బూరుగ, బూరుగ (=a silk
cotton tree); త. పూతై.

అలుక—క. అలుగు (=to be agitated,
shake); త. అలంగు.

ఇక పెద్దన అచ్చ తెనుగు శబ్దములు :—

ఎనుములు—క. ఎమ్మె; త. ఎరుమై; మళ.
ఎరుమె; తు. ఎర్రె.

గుట్టుములు—త. కుదిరై; క, తు. కుదిరె.

పండులు—క. పణ్ణు, హణ్ణు; త, మ. పణమ్.

బండులు—త. వండి.

ఉప్పు—త, మ, క, తు. ఉప్పు.

పప్పు—త, మ. పరుప్పు.

ఆకు—క. ఆకు (cf. ఆగ్ = a seedling, a sprout).

నీయి—క. నెయ్ ; గ. నెయ్. (Fat, grease) (స్నేహ ?)

నూనె—(నూపు + నెయ్) cf. త. ఎన్ + నెయ్ = ఎన్జె.

పాలు—త, క, మ. పూల్.

తోలు—త, క. ఉరల్-తోలు.

అప్పకవి ఆంధ్రదేశ్య మని చెప్పినదాని కుదా హరణముగా పాలు, నీయి, పెరుగు, తోలు, ఉట్టి మొదలగువానిని ఇన్నియున్నాడు. ఈ ఆంధ్ర దేశ్య మని అప్పకవి చెప్పినదానినే కేరళ పెద్దన లచ్చతెనుంగని చెప్పినాడు. వీని దేశ్య మని వ్యవహరించినదానినే అప్పకవి అచ్యుదేశ్య మన్నాడు. కేరళ దేశ్యమునకు ప్రత్యేక లక్షణము చెప్పకయే “ఎటుకునె తెత్తమ్మి” ఇత్యాది శబ్దముల నుదాహరించినాడు. కాని పెద్దన లక్షణముకూడ నిట్లు చెప్పియున్నాడు.

“శ్రేయములై బహువేశా
నీయములై చక్కదనము నెఱదనములు వై
గూరూనెలపుల తెవులకు
దీయములగు పూకు లెల్ల దేశ్యము లరయన్.”
దీనినే అప్పకవి యనువదించినాడు.
“కేరళ యాంధ్రుల నానా
దేశియులయందు నిలిచి తెలుగులే తత్త
దేశ్యోక్తు లంటబలిసిన
నాశబ్దము లన్యదేశజాంఘ్రము లయ్యెన్.”

“బహువేశానీయములై నవి” గాని, అనగా ఇతర దేశములనుండి వచ్చి యాభాషలో జేరినవి గాని, ఆంధ్రులే యితర దేశములందు నిలిచి తెలుగులే తత్త దేశ్యోక్తు లంటబలికిన పలుకులుగాని అన్యదేశ్యము లగునని తెలియుచున్నది. కాని లాక్షణికు లుదాహరించిన శబ్దములనుబట్టి యివి యెట్లన్యదేశ్యము లనదగునో, అదిగా నేయేదేశ భాగములలోనివో ఇప్పుడు గ్రహించుట యంత సులభసాధ్యముగా గనబడదు.

వీనిలో పెక్కు కావ్యభాషయందే విశేషముగా గనంబడుటనుబట్టి వైదెలుపబడిన అచ్చుదేనుశబ్దముల వలె నంత విశేషముగా నిత్యన్యవహారములోనుండి యందరికి సులభముగ జేటపడియెడు మాటలు కావని మాత్రము చెప్పవచ్చును. ఇవి యిప్పుడు మోదరా బాదు, బల్లారి, బరంపురము, మద్రాసు మొదలగు ప్రాంతములందు నివసించువారు తత్తదేశ్యోక్తు లంట బలుకుచుండిన పలుకుల రీతినే ఆకాలమున నానాదేశ్యములందు నిలిచిన యాంధ్రుల వ్యవహారములోని మాటలై యుండును. అనగా నాకాలపు ప్రాంతీ యాంధ్ర శబ్దము (Provincialisms) లని తెలిపవలసి యున్నది. కాని వీనిలో పెక్కు శబ్దములు సమాన పదములుగను, గ్రంథములగు కావ్యభాషా సామాన్యములుగనే యుండుటనుబట్టి నిత్యన్యవహారములోనివి గాని గ్రాంథికభాషాపదములనే పీఠి రిట్లు గ్రహించిరా యనియు సందేహింపవలసియున్నది.

“ఎటుకున, నెత్తమ్మి, ఎరగలి, ఎనకంబు
నొస లింతి, నేటి పెక్కునము, నెమ్మి
మక్కువ, నెచ్చెర, మచ్చిక, పొచ్చెము
కడిమ, రోడ్డెర, లగ్గు, కలపలంబు
... ..

ఎల్లి కొఱులుట, వీచోపు, లుల్ల మువిద
వీకకాతయ, గద్దలు, వేట, గ్రేటి
కాను పాలిండు లాగి మొగిగనయమిట్టి
తెలుగుపలుకులు ఛర దేశ్యతెనుగు లయ్యెన్”

(ఆం. భా. భూ.)

వీనిలో ‘గద్ద’శబ్దము గుప్తశబ్దభవ మను శలంపుతో కోశకారులు దీనిని తద్రూప మని చెప్పట కలదుగాని తమిళమునందలి ‘కలు-కలుడై’ అనుదానికి సంబంధించిన దని తలంచినచో నిదియు దేశ్యమే కావచ్చును. ఇట్లు వైపద్యమున కేరళ తెలిపిన శబ్దము లన్నియు దేశ్యములే యగునుగాని యేయేదేశ భాగము నుండి వచ్చినవో చెప్పట కవకాశము చాలదు. అందు పెక్కు శబ్దములు కావ్యభాషాప్రాచుర్యముమాత్రము కలవని చెప్పవచ్చు. ఇక తెమ్మెర, లేమావి, క్రొన్నన, రేతేడు, వాలుగంటి, కెమ్మెవి, కంబాయ,

తామరకంటి, నలువ, చిగురుబోడి మొదలగునవి సమాసపదములు. పెద్దనయు కేతన చెప్పినవానిలో ఎల్లి, నెత్తెమ్మి, క్రొన్నెల, పొచ్చెము అను శబ్దములను గ్రహించి ఇంక నాలాయము, ఆలము, వంగడిము, అంగడి, పన్ను, నావిరి, నాగెంబు, అక్కజము, అచ్చెరువు, వేసలి, వేసవేలు మొదలగు మఱికొన్ని కావ్యభాషలోనే సాధారణముగా గనబడు శబ్దములను ఇచ్చియున్నాడు. ఇందు వంగడిము, అక్కజము, అచ్చెరువు తద్భవములుగానే శబ్దరత్నాకర కారానులచే గ్రహించబడుచున్నవి. వంగడిము వంశ శబ్దభవమును, అక్కజము ఆశ్చర్య శబ్దభవమును కావచ్చును. చిక్కినవానిలో పెక్కు ఇతరదక్షిణదేశ భాషలకు సంబంధించినవియు గలవు.

ఎలుకువ—త. అట్ట, అట్టపు, అట్టక్క.

మను—త. మండ. ముగల్.

ఇంతి—త. ఇల్లి తి.

తెమ్మెర—క. తెమ్ + ఎర (> ఎరల్) = తెమ్మెరల్, తెంతెరల్.

కడిలి—త. కడల్ = ఆల.

నాను—క. నాన్, నాణ.

ప్రాద్దు—బ్రహ్మ శబ్దభవ మందురుగాని ద్ర, క. పాలుగు అనుదాని సంబంధించినదై యుండును.

తనివి—తనివు. తనువు = తృప్తికలుగజేయు) తల్ - తని = చల్లని cf త. తన్నీర్.

అంగడి—త. క. అంగాడి.

కేలు—త. కై; క. కెలు.

పారు—త. క. పోర్.

అప్పకవియు అన్య దేశాంధ్రములలో కేతన పెద్దన లిచ్చిన వాలాయము, ఆలంబు, ఎలనాగ, చలది, నెలత, తొయ్యలి, బోటి, ఇంతి, ఏడైతి, పాలుపు, వీనులు, ఉల్లుము, కేలు, నెమ్మి, సోయగము, చెచ్చెర, మక్కువ మొదలగువానినే చేర్చినాడు. కాని కేతన అచ్చ తెనుగులుగా నిచ్చిన నెల, వేసవిశబ్దముల నప్పకవి అన్య దేశాంధ్రములుగా గ్రహించినాడు. కేతన పెద్దనలు తత్సమము, తద్భవము, అచ్చ తెనుగు (సహ

జాంధ్ర దేశ్యము), దేశ్యము (దేశ్యోద్భవము), గ్రామ్యంబు నాగగలవైదు తెలుగులు “పంచవిధములై తెలుగుపలుకు జాతముపరగున్” అని చెప్పి తెలుగున గల భేదమునుమాత్రము చెప్పగా, అప్పకవి “తెలుంగునుఱుంగులు” “ప్రాదె నుంగులు” నను మరికొండు విశేషములను గల్పించియున్నాడు. “అల్లిమేఖల కుడయించినట్టి నీత” అనటకు బగులుగా “కడిలిమొలనూలిచేడియ గనిన పడుచు” అని చెప్పినచో నది “తెలుగునుఱుగు” అగునట. అనగా తత్సమపదములను పరిహరించి తద్భవమును దొంకతిరుగుడు తెలుగుసమాసముల మూలముగా జెప్పినచో నట్టి శబ్దములు తెలుగునుఱుగు లగును. ఇవి భాషలో సహజముగ వ్యవహారములో నున్నవిగాని, ప్రాచీనకవుల రచనాపరిపాటిలోనివి గాని కాక, విశేషంబుగా తత్సమబహుళంబుగా జొచ్చిన ఆంధ్ర భాషపై గలిగిన యేవగింపును సూచించుటకో యన్నట్లు ౧౬-వ శతాబ్ది ప్రాంతమున గొంద రాంధ్రకవులు అచ్చ తెనుగుపేరున కల్పించిన యొకవిధమున కృతక భాషారూపములని నెప్పవలసియున్నది. అప్పకవి పేర్కొనిన యీ తెలుగుమరుగులనువానిని వసుకటి లాక్షణికులు పేర్కొనకపోవుటచే నది అప్పకవికి సమాపకాలముననే బయలుదేరిన వనవచ్చును. అంతకుపూర్వపు లాక్షణికులు సంస్కృతవిభక్తులు, గ్రీయారూపములు, అవ్యయములు, పై రిసమాసములు నీ భాషలో కేరకూడదని కాసించి తత్సమరూపములలో గూడ గలుగు మార్పులను సూచించియు తెలుగుదేశీయసంప్రదాయమును నిలువజెట్ట యత్నించిరి. అట్లే ప్రాచీనకవులలో కొందరు “ఆరూఢగద్యపద్యాదిప్రబంధ, పూరితసంస్కృతి ధూయిష్ఠరచన” నిరసించి యీ భాషలో ప్రసన్నతకు నెలవగు జాను తెనుగురచనను ప్రోత్సహింపదొడంగిరి. అప్పటికి చనుగునుఱుగులు భాషలో బయలుదేరలేదు. తొలికాలమున తత్సమబహుళమున శిష్టకవులరచనను స్రతిఘటించుటకుగా బయలుదేరిన “జాను తెనుగు” టుద్యమమే అప్పటి పండితకవుల యాదరమును బడయలేక దేశమున సంతర్వాహినిగా ప్రవహించి మఱికొంత కాలమునకు ‘తెనుగుమరుగు’ లను మారురూపమును వహించి అచ్చ తెనుగురచన మనుపేరుతోనే బయలు వడజొచ్చినది. కాని యీమరు గా జాను తెనుగుబాణ

తనమునకు మరుగే యైనదిగాని మెరుగుపెట్టజాలినది కాలేదు. సహజముగ దాని తియ్యదనము మరుగుపడి కృత్రిమరుచులు పెరుగుటచే సహృదయుల హృదయము నాకర్షింపజాలకపోయినది. కావుననే యీ అచ్చ తెనుగురచనయు నచిరకాలములోనే యంతరించుటయు తటస్థించినది. దీనిలోపాటా చెనుకటి “జాను దనుంగు” మాటయు నడుగునబడిపోయినది.

అప్పకవి అచ్చతెనుంగున కీ తెలుగుమరుగులనే కాక “ప్రాజనుగు” లనువానినిగూడ జేర్చినాడు. “తొల్లింటికవుల వాక్యములెల్లను బ్రాజనుగులయ్యె.” అవియే యిదేవలివారికి జెల్లుబడియై ప్రాతతెనుగు లగునట. కాని యీ చెల్లుబడి విషయమున సభిప్రాయ భేదము లనేకరీతుల లేకపోలేదు. అప్పకవియే అది, ఈడ అనునవి గ్రామ్యైక్యత లన్నాడు. ఇవి తిక్కనార్యుని ప్రయోగమందు గలవు. తిక్కనార్యుడే యీ ప్రాతవడ్డమాటల ప్రయోగమునుగూర్చి

“పలుకుల పొందు లేక కస

భంగమునేయుచు ప్రాతవడ్డ మాటల దమ నేర్పు సూపి”

ఇత్యాదిపద్యమున నీసడించివాడు. ఈ ‘ప్రాతవడ్డ మాటలు’ అప్పకవి చెప్పిన పూర్వకవుల ప్రయోగములే యని తలంపవచ్చును. ప్రాతవడ్డ మాటలలో దన నేర్పు చూపుచు, నశ్టైశను హృదయ ములిరింపలేని కుకవిని దుర్విటునితో బోల్చుచు నిందించుచున్నాడు. అసగా పూర్వకవిప్రయోగములను గ్రహింపవల దనియూ యీతని యుద్దేశము? గ్రహించినను హృదయ ములిరించునట్టివిగా వానిని జీయవలయునని యేమో. కావచ్చును. పూర్వకవులలో నొకడగు నన్నిచోడుని కవితనుండి యీత వడ్డవానిని కొన్నిటిని గ్రహింపక పోలేదు. కాని వానికి మెరుగుపెట్టినాడనియు శిష్యులవచ్చును. నన్నిచోడుడు కత్తి గొంటులయిన అల్ల గంతును—వేశ్యమాతలను గూర్చి వారి సామర్థ్యాతిశయమునుగూర్చి వర్ణించు సందర్భమున పారు “నేలయు నింగియు చాలముల్ వాయింప, నెండమావుల బట్ట బండతలయు, మ్రోకాలు ముడివెట్ట...” నేర్పుగల వారని వస్తుస్థితి వర్ణించినాడు. ఈ “నేలయునింగియు

చాలముల్ వాయింపు”లను సోమనాథుడు, తిక్కన గూడ గ్రహించినారు. అందు తిక్కనార్యుడు దీనిని ప్రయోగించిన రీతి గమనింపదగినది. కీచకునిచే కొంతుకొస రించుకయు లేక కూలదన్న బడిన ద్రావది భంగపాటును విరటుని యాస్థానంబున నుండి

“కనుగొని కోప వేగమున

కన్నుల నిప్పులు రాల నంగము

ద్వినరగ సాంద్రఘర్మపలి

లంబులు గ్రమ్మ నితాంతదంతపి

చనరటదాన్యరంగవిక

టభ్రుకుటీచటుల ప్రవృత్తన

ర్దనఘటనాప్రకారభయ

దస్సురకాపరిణధమూర్తియై”

న పవనతనయుని భయంకరాకారమును మన కనులయెదుట నిలబెట్టుటకుగా తిక్కనార్యు డీవిషయమును గ్రహించినాడు. నన్నిచోడుని వేశ్యమాతల నేర్పరితన మను వస్తుస్థితివర్ణనమునకంటె తిక్కనార్యుని యీభావస్ఫూర్తకవర్ణన సందర్భమున నా వాక్యమున జెట్టి మహాత్మరశక్తి, జౌచితి కలిగినవో పరికింపుడు.

“నేలయు నింగియు చాలముల్ గావించి

యేపున రేగి వాయించి యాడ

కులవర్వతంబులు గూర్చి యొండొంటిలో

దాకంగ వీకమై దన్ని యాడ

నేడు సాగరములు నిక్కడక్కడ బెట్టి

పలుచని గొంపి మై నలదికొనగ

సక్కులు నాలుగు నొక్కచోటికిదెచ్చి

పిసేకి పిండులనేసి పిడిచికొనగ

మిగిలి బ్రహ్మాండభాండంబు పగులవ్రేయ

నప్పళించుచు బ్రళయకాలానలమున

గండరించిన రూపంబుకరణి భీము

చతిభయంకరాకారత నతిశయిల్లె.”

నన్నిచోడుడు:—(కుమా. సం. ౧౨)

“ధరణీచక్రము దిద్దిర

దిరుగ బయోనిధులు గలగ దెసదప్పి భయా

తురులై సురకిన్నరఫణి

సరవరు లన్నిదూరిపాట నరకుడు చాకె”

తిక్కన:- భీముడు ద్రౌపదితో—

“అవనీచక్రము సంఘటింపగ దివం బల్లాడ నాశాచయం
బవధూతంబుగ గోత్రశైలినికరంబాకంపముం బొంద న
ర్జవముల్ ఘూర్జన మొంద గ్రోధముగృతార్థత్వంబు
నొందించి చి
త్రవధప్రాధి వహించి మాతునకు రౌద్రం భేర్వుడం
జూపెదన్” (విరా. ౨ - ౨౮౪)

సన్నిచోడుడు:- గుణధ్వని—

“ధర గంపింప బయోనిధుల్ గలగ ది
ద్వంతుల్ భయంబంద భూ
ధరముల్ డొల్ల వియత్రలం బద్రువ వై
త్యక్తేశి భీతిల్ల భా
స్కరరథ్యంబులు మ్రొగి మర్చబడ నా
శాచక్రముల్ మ్రోయ భీ
కరమై దారుణమై గుణధ్వనిమహో
గ్రంభై చెలంగెన్ వడిక్”
(కు. సం. ౧౨-౯౧౨)

తిక్కన:- పార్థుడు శంఖమొత్తినక్—

“కలగెన్ తోయధిసప్తకంబు గిరివ
ర్గం బెల్ల నూటాడె సం
చలత్ బొందె వసుంధరావలయ మా
శాచక్ర మల్లాడె గొం
దల మందెన్ దిదశేంద్రుపట్టణము పా
తాళంబు ఘూర్జిల్లె నా
కులమయ్యెన్ గ్రహతారకాకులము సం
క్షోభించె నవ్వేధయున్” (విరా. ౪-౧౩౨)

సన్నిచోడుడు:- “పణ్డ్రాఖునురుభూహస్తం భా
గమున జయశ్రీ బొందె సాలభంజికవిధమున”
(౧౨-౯౩౪)

ఈభావము తిక్కనార్జుని నిర్వచనోత్తర
రామాయణమున తొలిశ్లోకముననే ఎట్లు విస్తరింప
బడినదో చూడుడు:

“శ్రీరాస్తాం మనుమక్షితీశ్వరభూహస్తం భేజగన్మండల
ప్రాసాదస్థిరభారభాజిదధతి శ్రీసాలభంజీశ్రియం”
ఇట్లు వెనుకటికవుల భావములను, మాటలను
గ్రహించినను వానిమూలమున చదువరుల హృదయ

మలరించునట్లుగా రచింపగలిగిననేకాని సుకవి కాలే
డని యాతని భావమైయుండును.

“తప్తవ పదవిన్యాసాః తాప్తవాక్యవిభూతయః
తథాసి నవ్యం భవతి కావ్యం గ్రథనకాశలాత్”

అనిన యాలంకారికుల యభిప్రాయమునే యీత
డనువదించుచున్నట్లున్నాడు. ఇట్లు సన్నిచోడుని
భావములను గొన్నిటిని గ్రహించి వానికి మెఱుగుపెట్టి
ప్రయోగించినను, ఈతని తొలిరచనయే యనదగిన నిర్వ
చనోత్తరరామాయణములో నీతడు చేసిన కుకవినింద,
చెప్పిన కవితాలక్షణవిశేషములు, సూచించిన పద
ప్రయోగపద్ధతి మొదలగునవి యీతడు సన్నిచోడుని
రచననే మనమున నిడికొని చేసెనా యని తలంచుట
కవకాశము కలుగుచున్నది. భాషాసాహిత్యరచనాపద్ధ
తుల విషయమున నన్నపార్థుని పక్షమునందే యాద
గము గలవాడగు తిక్కన యారీతికి భిన్నములగు పలు
కుల పొందులేవి, దాని మూలమున గలుగు
రచనభంగము, ప్రాతపక్ష మాటలు, విశేషణవిశేష్య
ముల లింగవచనముల భేదము మొదలగు రచనావిష
యములనుగూర్చి ఖండింపవలసిననా డగుటనుబట్టియు,
నీలక్షణములు కొన్ని సన్నిచోడుని రచనలో గాన
వచ్చుటందేసియు సన్నిచోడుని రచనయే యాతని విమ
ర్శకు గారణమనుట యుక్తియుక్తముగా గనబడకపోదు.

సలుకుల పొందు లేకపోవుట యను తిక్క
నార్జుని యాక్షేపణమును సన్నిచోడుని రచన కన్య
యించినచో, నన్నయూదుల రచనలో గానరాని యవ్య
దేశీయ పద, పదబంధముల ప్రయోగసరళి యొకటి
యీరచనలో గానవచ్చుచుండుట మనము గమనింప
దగిన విషయములలో నొకటి యగును. అయితే నన్న
యకు పట్టుపడని యీక్రాంతరీతి యీతనికిమాత్ర
మెచ్చటినండివచ్చినది, ఏల రావలయును అను ప్రశ్న
వెంటనే కలుగకమానదు. పరిశీలించినచో మన దేశ్యము
నందలి తక్కిన పెక్కువిషయములందువలెనే—అంత
మారమేల, మన యాంధ్రుల బాతీయజీవితచరిత్రమందు
వలెనే ఆంధ్రవాఙ్మయరచనారీతులందును ఆర్యానార్య
భాషాసాహిత్యపద్ధతుల సహజసమ్మేళనము చక్కగా
సాధింపబడియున్న దని మనము గుర్తింపవలసియుం

డును. దీనిని మొదట చక్కగా సాగించుటగో ప్రా
త్యాహుకులై కీర్తిగన్నవారు చాళుక్యరాజులు-సత్యా
శ్రయునిగొట్టి చాళుక్యవృత్తులే కావచ్చును. అట్టిదానిని
తొలుతొలుత సాధించి పేరుగాంచినవాడు నన్న
పాహ్యుడు. వీరి కీర్తిపయమున గొంతవరకు మార్గదర్శక
మైనది కచ్చాటభాషాసాహిత్యము. అందప్పటికిపూర్వ
మే యీ సమ్మేళనపద్ధతులు స్థిరపడి సాహిత్యము
పరిపాఠియున్నది. ఆ సాహిత్యగీతులనే రచ చేశ
కాళాదపరిస్థితుల కనుకూలమగునట్లుగను, “ఆనఘమై
శిష్టాగ్రహారభూయిష్టమై ధరణీసురోత్తమావ్యవవితాన
పుణ్యసమృద్ధమై పోలుచు” నేగి చేతమందలి గోదావరి
నీరంబున నివసించు తన ప్రజకసంపత్తి కనుగుణముగ
సట్లుగను గ్రహించి “తెలుగునకు” మహాభాగత
సంహితారచన బంధుగు”డనాడు నన్నయ. కాని
పన్నిచోడున కీగోదావరీరవేగి చేతపు ప్రజకసంపత్తి
లేదు. ఆంధ్రదేశ సశ్చిమభాగమునలి అచ్చతెలం
గాణుల దేశీమాధీమానమునకు రోడ్డు తొక్కిమీపర్వము
లగు సస్య దేశీయసంప్రదాయప్రవణతకూడ ప్రబలిం
ట్లగుచున్నది. కావుననే నన్నయ యవలంబించిన
మార్గపద్ధతి నవలంబింపక, సశివార్గములను దేశీయము
లుగా జేసి కవిత సాగింపవలె నని తలచియుండును.
ఆంధ్రదేశసశ్చిమభాగము కన్నచేతప్రాంత నుగుటచే
నచ్చటి దేశికి కన్నడభాషాసంపర్కము హెచ్చుగా
నుండకమానదు. గద్యపద్యశ్లోకయసమ్మిశ్రితమున వాఙ్మ
యము కన్నడభాషలో నింతకుపూర్వమే వెలసి
ప్రసిద్ధిగాంచియుండుటచే నావాఙ్మయమే, అందు
గర్విత్రయమని ప్రసిద్ధిగాంచిన కవిత్రయమే పెక్కు
విషయముల నన్నిచోడునికి మేలుబంతి యగుటగో
వాత్సర్యము లేదు. ఈ కారణములచే నీతని రచనలో
శబ్దకన్నడభాషాపదములు, ప్రయోగములు, సంప్ర
దాయములు మొదలగునవి కొన్ని ప్రబలుట, అవి తగు
వాతావారికినచ్చకపోవుట తటస్థించినది. కేవలము నన్నయ
యవలంబించిన మార్గమునే యవలంబింపక నన్నిచోడుని
వలె దేశపద్ధతికై ప్రాకులాడిన పాల్కురికి సోమనగూడ
తరువాతికవుల యీసాడింపులకు గురియగుటకు, తక్కిన
వారి భాషకంటె వీరిద్దరి భాషలోను, ప్రయోగపద్ధతి
లోను కొంత సామ్య మగవడుచుండుటకుగూడ కార

ణము వీరిది సశ్చిమాంధ్రదేశీయ సంప్రదాయ మగు
టయే కావచ్చును. కావునవీరివిశేష ప్రయోగములలో
కొన్నిటిని పశ్చిమాంధ్రదేశిగను, కొన్నిటిని అన్యదేశీ
యములుగను మనము గ్రహింపవలసియుండును. కేతనా
దులు చెప్పినట్లు తల, నెల, గుడి, మడి, ఊరు, పేరు,
పాలు, పెరుగు మొదలగు శబ్దములు దక్షిణదేశ భాష
లన్నిటికిని మూల మగు తల్లి భాషనుండి వచ్చినవే
యైనను, ఈ భాషలు పేరుపడి స్వతంత్రములైన విదన
అందలి సాహిత్యముల పరిణయమువలనగాని, ఆయా
భాషలను వ్యవసారిం చేవారి సాన్నిధ్యము, కలయికల
వలనగాని ఒకభాషలోని శబ్దములు మరియొక భాష
లోనికి సంక్రమించుచుండును. అప్పు డివి అన్యదేశీ
ములుగనే రచిగణింపబడును. ప్రాంతీయము లగు నిట్టి
శబ్దముల వాఙ్మ కవులప్రయోగచాతుర్యమును, బలమును
బట్టి యితరకవులును వివేచింపించి గ్రహించినచో నవి
యాభాషాసాహిత్యమున విలీనమయి యా భాషలో
సంగ్రహింపబడును. లేనిచో వాఙ్మ ప్రాంతీయ కవుల
రచనలలో మాత్రమే పోషింపబడుచు భాషలో
విశేషవ్యాప్తి గాంచవు. పన్నిచోడు సోమనాథుని
రచనలలోని కొన్ని ప్రయోగముల కిట్టి నితీయే గలిగి
నది. తిక్కనవంటి మహాకవి యట్టి యసాధారణాన్య
దేశీయ ప్రయోగములను గూర్చి పుటనే నిరసించ
తటస్థించుట గూడ సట్టివి కాలక్రమమున సంతరించు
టకు గారణమైయుండును. **వలుకుల పొందు లేక**
ఒకటన్ పూనయం బలరింపలేని కుకవులను నిందిం
చుటతోబాటు “తెలుగుకవిత్రయము చెప్పం దలచిన కవి
యర్థమునకు దగియుండెడి మాటల గొన” వలయునని
చెప్పచు తెలుగు కవిత్రయము చెప్పదలచిన కవి యను
సరింపవలసిన విధానమును గూర్చిగూడ తిక్కన చేసిన
సూచన నన్నిచోడుదుల వివాదీయ ప్రయోగములనే
లక్ష్యముగా జేసికొన్నదిగా కనబడుచున్నది. అట్టి
నన్నిచోడుని అన్యదేశీయములుగా బరిగణింపదగిన
కొన్ని ప్రయోగములను బరిశీలింతము. ఇవి వివాదీయము
లనబడుట అప్పటి నన్నయాదుల మార్గపద్ధతిని బట్టి
చూచుటవలనను, ఆమార్గము నవలంబించిన తరువాతి
కవులు వాని సంతక గ్రహింపకపోవుటచేతను గలిగినదే.
లేనిచో నివియు అప్పకవి చెప్పిన ప్రాతతెనుగులో

శేరవలసినవే. నన్నిచోడుని రచనలో పలుకుల పొందిక లేకపోవుట విజాతీయములగు నన్య దేశ్యపు పలుకుబళ్లను ప్రయోగించుటచేతనే యనుదాని కుదాహరణముగా నీ తమిళ భాషా ప్రయోగములను జూపవచ్చును.

నాయి దోర్న నేర్పుగాక ఏమి నేర్పనేర్పు - cf.

త. నాయి=కుక్క.

ఈ వచ్చిన వేళ్ల యందు - cf. త. పేయర్ -

పేర్ = నాముసు. ఎత్తని పేర్ = ఎంతమంది.

వేల, వేలగొని - cf. త. వేలై = పని, ఉడిగము.

పురులు—ధనము. cf. త. పారుళ్ = అర్థము.

ముడి గలపినగతి - cf. త. ముడి = కిరీటము.

పాణముడి=బంగారు కిరీటము.

పొయిదల - cf. త. పొయి = అబద్ధము.

తన్నీర—cf. త. తన్నీర్ → తన్నీ = ఉదకము = చల్లని నీరు.

పద్మిని యొడమి యెల్ల చూటగొని - cf. త. ఒడమె=ధనము.

కట్టాయము—cf. త. క. కట్టాయము = నిర్బంధము, నిశ్చయముగా.

నవ్వులకొ మలకుల కిచ్చి — cf. త. క. మలర్ = పువ్వుము.

కుళిరు గొన — cf. త. క. కులిర్ = చల్లదనము.

తలియ - cf. త. తలిఘ=భోజనము, వంట.

తమిళ భాషా పదములకంటె కన్నడ భాషా పదములు, ప్రయోగములు నీతని రచనయందు విశేషముగా గాననగును. అవి పందాది కన్నడ కవుల గ్రంథములందీతనికి గల యాదరమును, పరిచయమునే విశేషముగా నూనింపగలదు. శ్రీ మానవల్లి రామకృష్ణకవిగా రట్టి వానిని విశేషముగా జూపియున్నారు.

భీతికి కందవదంబు సుట్టి (= కాండపటము = తెర); కేనము, కెలసము, అగుర్పు, విగుర్వించు,

అబ్బగింపక, ఎల్లిదించు, మేలివెంచలు, దేసి, పందల, ఉరి (= దహనే), తుంతుర్వని (తుంతుట్ = drizzling, spray, పని = drop, dew), మేలిల్లు, బాలకి, బేటము, బేటంబేటము, కొలవేళులు, వీలితొంగళ్లు, పేర్పిందులు, ఎలర్, వఱడియలు, మేఘుడంబరములు, కెడ్డైరసు, ముట్టియూదలించు, కునిసియాడు, అపమానము, మ్రోయు (= విశేషాయించుటకే), క్రుక్కిడము మొదలగు శబ్దములును,

“ఆ యవనీసురాసుర చయంబు దద్దణాధి పుల గాంచుచు మీదికిమీద జీవముల్ పోయిరి”

“తలచియో- కాదు- నిక్కము తపము నేయ వలచియో.”

“తడియారదునేనియు.”

“నీ ప్రాప్తియే.”

“వచ్చు కాడవు గాక.”

“బాసితి మీకు నింటితో.”

“కూతం గంతులు సనిన.”

“గారి నీ వెంత నెట్లపురులో.”

“మళిరుగొన మేన నొత్తిరి.”

ఈ మొదలగువాని విచిత్ర ప్రయోగము కన్నడ భాషాసంప్రదాయ సిద్ధిమే యని తలంపవచ్చును. వీనిలో గొన్ని సజ్జిమాండ్ర దేశ భాగ వ్యవహారములో నుండినను ఉండవచ్చును. కాని వాని ప్రసిద్ధి కన్నడ దేశ వ్యవహారముననే యగుటచే, నివి యన్నియు నీ భాషలో నన్యదేశీయములుగానే పరిగణించవలసి యుండును. కాని వీనిని తరువాతి కవులకు జెల్లుబడి గాక పోవుటచే గాబోలు ప్రాత తెనుగులో జేర్చినట్లు లేదు.

ఇట్లు సంస్కృతాద్యార్యభాషలలో మాతా, పితా, కరోతి, గచ్ఛతి మొదలగు శబ్దములు తక్కిన గ్రీకు, లాటిన్ మొదలగు భాషలలో వలెనే మూల భాషనుండి వచ్చిన సజాతీయ శబ్దములే యైయుండ, ఇటీవల నా భాషలనుండియు దేశీయ భాషలనుండియు సంక్రమించిన పిక, దీనారాది శబ్దము లన్యదేశ్యము లైనట్లులే దక్షిణదేశీయము లగు అరవము, తెలుగు,

కన్నడము మొదలగువానిలోగూడ తల, నెల, ఊరు, పేరు మొదలగు, మూలభాషనుండి సంక్రమించిన సజాతీయ శబ్దములు కేవల దేశ్యములుగా గ్రహింపబడుచుండ, తరువాతికాలమున పరిసర ప్రదేశములందలి హిందూస్థానీ, మహారాష్ట్రీ మొదలగు విజాతీయ భాషలనుండివలెనే సజాతీయభాషలనుండి సంక్రమించిన శబ్దములును అన్యదేశ్యములుగనే గ్రహింపబడుచుండును.

కావున ఉత్తరహిందూస్థాన భాషలలోని 'దేశ' ఆ భాషలలో నన్యదేశ్యము కావలసినట్లే, దక్షిణదేశభాషలలోని తత్సమతద్భవములును అన్యదేశ్యములుగనే పరిగణింపబడవలసియున్నది. ద్రావిడ భాషలు సహజముగ దేశ్యములే యగుటచే నందు దేశవిభాగ మావశ్యకముగా గోపదు.

ఇది స్వరాజ్యోత్సవముకాదు ; మా ఊరికి సినిమాతార వచ్చినది.

ఆంధ్రభాష - ధాతువులు

= శ్రీ కోరాడ రామకృష్ణయ్య =

సామాన్యముగా నేభావనైనను వ్యాకరణము లక్షణ మేర్పరచు సందర్భమున వైయాకరణు లాభావశబ్దములకు మూలరూపము లనదగిన ధాతువుల స్వరూపమును గుర్తించుటకు బ్రయత్నింప వలసినవారగుదురు. ఏలయునగా నాభావను వ్యాకరించి యందలి శబ్దముల రూపనిష్పత్తిక్రమమును వివరించునప్పుడు అవి యేమూలరూపములనుండి ఏయే యితరశబ్దరూపములయ్యె, లేదా వాని భాగములగు ప్రత్యేకభాగములయ్యె కూడికచే నేర్పడి తత్తదర్థభేదములను నూచించుచున్నవో యను విషయమును వారు సాధించి వ్యక్తపరుపవలసియుండును. కావున నా రాభావలో సరూపములై సన్నిహితార్థసంబంధము గల శబ్దముల నన్నిటిని పోగుచేసి, వానిలో నేయే భాగ మెట్టి యర్థవిశేషమును చెల్పుచున్నదో, వాని కన్నిటికిని సంబంధము గల్గించు మూలార్థమును నూచించు సామాన్యభాగ మేదో కనిపట్టి, దాని నుండి రూపకల్పనము చేయ యత్నింతురు. ఇట్లుక భావలోని శబ్దముల రూపనిష్పత్తిక్రమమును సాధించుటకై యందలి యొక్కొక శబ్దకూటముయొక్క సామాన్యార్థమును నూచించు మూలరూపములే యా భావలోని ధాతువులని చెప్పవచ్చును. కావున నాభావ కిది మూలవిజయలే యని చెప్పదగియుండును. ఇవి రసాయనశాస్త్రజ్ఞుని మూలధాతువులవంటినే. కాని వీనిని సన్నిహితములగు సజాతీయ భాషారూపములతో బోల్చి పరిశీలించినగాని వీని మూలరూప విది యని నిర్ధారణ చేయుటకు వీలుపడదు. సన్నిహితభాషాజ్ఞాన మలపడి యప్పు డొక్కొక భావలోని మూలరూపములనే ధాతువులుగా గ్రహించి వానినుండి వైయాకరణులాయా భావలలోని రూపముల నిష్పత్తిక్రమమును చెల్పుదురుగాని, యంతమాత్రమున నాధాతువుల

మూలస్వరూపముగాని, ఆభావయొక్క సమ గణరీతగాని వ్యక్తము కాబోదు. సజాతీయభావలలోని ధాతువుల స్వరూపమును బోల్చి చూడగా, నీధాతువులు భిన్న భాషావర్గములలో భిన్న రీతులు గలవై యున్నవనియు, వాని నాయాదేశములందలి జనసంఖ్యలవారూ, వారివారి వ్యవహారమున నుపయోగించుకొను రీతినిబట్టియే, ధూభాగమునందలి భావలకు వర్గీకరింప వలసియుండు ననియు నాధునిక భాషాతత్వవేత్తల యభిప్రాయమైయున్నది.

ధాతువుల స్వరూపమునుబట్టి ఆసియా ఐరోపా దేశములందలి భావలు మూడు తరగతులుగా విభజింపబడినవి. అందు చీవాదేశపుభావ మొదటితరగతిలోనిది. దీనిలో సామాన్యముగా నొక్కొక్క ధాతువే యొక్కొక్క సంపూర్ణభావమును నూచించును. ఒక వాక్యమున భిన్న ధాతువులు చేరికవలన వానిలో నెట్టిమార్పును గలుగదు. స్థానమునుబట్టియే యొక వాక్యమునందలి భిన్న శబ్దముల సంబంధము నూచింపబడును. ఈధాతువులన్నియు నేకాక్షరధాతువులే. వీనిని ధాతుగూపపదభాష (Isolative or Radical languages) లని యందురు. రెండవతరగతికి జెందినవి సెమిటిక్ కుటుంబభావలు. ఇందలి ధాతువులు ద్వ్యక్షరధాతువులు. అవి సామాన్యముగా మూడు హల్లుల కూడిక గలవైయుండును. ఈహల్లులలో మొదటిదేర్పబడు నచ్చులలోని భేదమునుబట్టి భావలలో భావభేదము, వ్యాకరణసంబంధము మొదలగునవి నూచింపబడును. ఇక మూడవతరగతికి జెందిన భావలలో నిట్టి భావభేదమును, వ్యాకరణసంబంధమును నూచించుటకు ధాతువునకు ముందుగాని, వెనుకగాని కొన్ని ప్రత్యయములు - లేదా పదములు చేర్పబడుచుండును. ఇండోయూరపీయన్ సిథియన్ కుటుంబముల, భాషలన్నియు నీతరగతిలో జేరుదు. అయితే, ఇండో

యూరపియన్ భాషలలో నీప్రత్యయము లనబడునవి యేమాలరూపములనుండి వచ్చినవో గుర్తింపరాని స్థితి గలవై యుండ, సిథియన్ భాషలలో నివి తమ మూలరూపములనుండి విశేషముగ మార్పు నొందనివై తొలి ధాతువుతో వైకృతమును బొందక తమ ప్రత్యేక తనము నిలుపుకొనుచు మూలార్థమును సూచించునవై యున్నవి. కావున నివి సంయుక్తపదరూప భాష (Agglutinative languages) అనియు, నవి ప్రత్యయంతభాష (Inflectional languages) అనియు చెప్పబడుచున్నవి. ఇది స్థూలదృష్టిని చేయబడిన విభాగమే కాని, ఒక తరగతిలోనివాని చిహ్నము లితరతరగతులలో నేవ్వత్రమును కనబడవని చెప్పటకు వీలులేదు. ఒకప్పుడొక వర్గములోని భాషలు- అనగా ధాతురూపపదభాషలు కాలక్రమమున సంయుక్తపదరూపత్వమును బొందవచ్చును. ఇవి మఱి కొంతకాలమునకు బ్రత్యయంతత్వమును బొందవచ్చును - అని శబ్దశాస్త్రజ్ఞులు చెప్పుదురు.

ప్రస్తుతము ద్రావిడభాష లనబడు దక్షిణ హిందూదేశభాషలు సంయుక్తపదరూపభాషలక్షణములే విశేషముగా గలవగుటచే, చిరకాలముక్రిందటనే సంపూర్ణముగ ప్రత్యయంతత్వమును బొందినవని చెప్పదగిన ఇండో యూరపియన్ భాషలతోడి సన్నిహితసంబంధము వీనికి లేదనియు, సంయుక్తపదరూపత్వము పెక్కుడుగా గనబడుచున్నట్లగు మొదలగు సిథియన్ కుటుంబమునకు జేరిన భాషలతోనే యొక్కడు సాదృశ్యము కలదనియు కాలైవల్ పండితుడు మొదలగువారు తలచియున్నారు. పరిశీలింపబడినచో నీద్రావిడభాషలు సంయుక్తపదరూపభాషాసంస్థనుండి ప్రత్యయంతస్థితిని బొందు మార్గమున బడుచున్నను, వాని పూర్వస్థితిచిహ్నములను స్పష్టముగనే కనబడుచున్నవనుట విశదము కాకమానదు. కాని వీనికి చిరకాలముక్రిందటనే సంస్కృతభాషాసంస్థము కలుగుటచేతను వీనిని వ్యాకరించి లక్షణ మేర్పఱచిన లాక్షణికులు ప్రత్యయంతభాషయగు సంస్కృతభాషయొక్క లక్షణపద్ధతిని వీని కన్వయింపజేయుటచేతను, వీని సహజ

స్వరూపము మరుగుపడిపోవుచుండుట తటస్థించినది. కాని యీ భాషామూలములకు సరిపోల్చి, వీని లక్షణమును బాగుగ పరిశీలించినచో వీని పూర్వచరిత్ర వ్యక్తమగుటయేకాక, వీని సంయుక్తపదరూపత్వముకూడ (Agglutinative nature) స్పష్టముకాకమానదు.

ఈ దక్షిణహిందూదేశమున వ్యవహరింపబడు భాషలలో నొకటియగు తెలుగుభాషకూడ గొన్ని మూల ధాతువుల సంయోగముచేతనే యేర్పడియుండునా? అట్లే యైనచో నీ భాషయందలి ధాతువుల స్వరూప మెట్టిది? ఆంగ్రవై యాకరణులు నిర్ణయించిన ధాతువులే మూలధాతురూపము లనబడునా? ఈ మూలధాతువుల స్వరూపమును తెలిసికొనుట కితర తవిశేషము డాదిసన్నిహితభాషామూలము లెంతవఱకు దోడ్పడును? ఈ భాషామూలము లన్నియు గొన్ని మూలధాతువుల సంయోగముచే నేర్పడినవే యని నిరూపింప సాధ్యమగునా? అను విషయములను పరిశీలించినగాని యీ భాషయొక్క పూర్వచరిత్రము బయలుపడదు.

మానవుని ప్రత్యేకస్వత్వ మనదగిన యీ భాషయొక్క మూలదీక్షములు ధాతువులే యను వాద మీదేశమున క్రీస్తునకుపూర్వము పెక్కుకళాజ్ఞులులక్రిందటనే బయలుదేరినది. ఆధునికశబ్దశాస్త్రవేత్తలలో పలువు రావాద మిప్పుడును అంగీకరించుచునేయున్నారు. రసాయనాద్యాధునిక ప్రకృతిశాస్త్రము లన్నియు నీప్రపంచమున సామాన్యముగా స్థూలదృష్టికి గోచరమగుచుండు వైవిధ్యమును బోధించి వానియందేశత్వమును సాధించుటకై ప్రయత్నించుచున్నట్లే, శబ్దశాస్త్రముకూడభూభాగమున వ్యవహరింపబడుచున్న భాషలలో నట్టి వైవిధ్య మేర్పడుటకు గల కారణముల వారసి, వానియందేశత్వ మెంతవఱకు సాధింపనగునో తెలిసికొనటకే యత్నించుచున్నది. భాషలయొక్కయు, భాషాకుటుంబములయొక్కయు పూర్వచరిత్ర మన్వేషింపబడినకొలది స్థూలప్రపంచమునందువలెనే, భాషాప్రపంచమునందును వైకృతభాషము సాధింపబడుచున్నదివలెనే కనబడుచున్నది. ప్రాచీన హైందవవై యాకరణు లీవిషయమును శాత్వికదృష్టితో పరిశీలించి శబ్దస్వరూపుడగు బ్రహ్మయే యీ జగమున

నర్థరూపముగా వివర్తము నొందుచున్నాడనియు, నీ శబ్దార్థములకు నిత్యసంబంధము కలదనియు జెప్పియున్నాడు.

“అనాదినిధనం బ్రహ్మ శబ్దతత్వం ప్రచక్షతే,
వివర్తతే అర్థభావేన ప్రక్రియా జగతో యతః”
(వైయాకరణసూత్రము)

మన దేశమున భాషాతత్వపరిశీలనము వేదకాలము నాడే బయలుదేరినది. ‘సర్వాధారఃకాలః’ అనునట్లు మానవప్రపంచమువలెనే శబ్దప్రపంచముకూడ కాలాధీనమై యనవరతము మార్పులకు లోనగుచుండుటచేత, వేదశాఖాధ్యాయులలో గాలక్రమమున గలుగుచువచ్చిన యుచ్చారణభేదరూపమును మార్పును దొలగించి వేదపాఠనిర్ణయము చేయుటకుగా నాకాలమునందలి మహర్షులు శబ్దోత్పత్తివిధానమును, వర్ణోత్పత్తిక్రమమును బరిశీలించి, వేదమునందలి యేయేవర్ణముల నెట్లుచ్చరింపవలయునో తెలుపుచు ‘శిక్ష’లను గ్రంథములను రచించిరి. కావుననే “అథ శిక్షాం వ్యాఖ్యాస్యామః, వర్ణః స్వరః, మాత్రా బలం, సామ సంతానః, ఇత్యుక్త శీక్షాధ్యాయః” అని బ్రాహ్మణములయందు వేదోచ్చారణక్రమమును బోధింపు ‘శిక్ష’ను గూర్చిన ప్రశంస ముందు జేర్చబడుట తటస్థించినది. ఇట్టి ‘శిక్ష’ మూలముగా గాలక్రమమున వర్ణోచ్చారణములో గలుగు మార్పుల మూలముగా వేదము మార్పు నొందకుండ కాపాడబడుటయేకాక, యజ్ఞకర్మలయందు ప్రయోగ సామ్యముకూడ సాధింపబడుట తటస్థించినది. ఈవిషయమునే నిరుక్తవ్యాఖ్యానకర్త యగు దుగ్ధాచార్యుడిట్లు చెప్పియున్నాడు: “శిక్షాతావత్ ఆత్మా బుధ్యాసమే త్యాధాన్ ఇత్యేవమాదిక్రమేణ స్వరవ్యంజనాభివ్యక్తి లక్షణం.....యథాధ్యేయ మధీకస్యచ స్వరసామ్యరయ్యుక్తస్య యజ్ఞకర్మణి ప్రయోగ ఇత్యేవమాదిర్ధృతాతం నిరువాచ.”

ఈ శిక్షలు వైదికశాఖలలో గ్రమముగా పెరిగి యింకను విశేషవిషయములలో గూడినవై పార్షదములు-లేఢా ప్రాతిశాఖ్యలు అనబరగినవి. ఈపార్షదములనువి పదపాఠముపై నాధారపడినట్లు “పదప్రకృతీని సర్వచరణానాం పార్షదాని” అన యానుగ్గించి వచ

నమువలన దెలియుచున్నది. కౌలక్రమమున గొన్ని శబ్దములు ప్రాతవది యర్థమే బోధపడని స్థితి గలిగినపుడు ఆ వైదికశబ్దముల కర్థనిర్ణయము చేయుటకుగా నిఘంటువులును, ఆ నిఘంటువులందలి శబ్దముల యర్థమును సమర్థింపుటకు నిర్వచనముకూడ చేయవలసివచ్చినది. ఇట్లు వైదికశబ్దముల నిఘంటువును-నిరుక్తమును రచించినవారిలో నగగణ్యుడు యాస్కాచార్యులు. ఈతడు దీనిని రచించుటయేకాక తన్మూలమున భాషాతత్వపరిశీలనకై యనేకములగు భాషాశాస్త్రవిషయముల నాధునికశబ్దశాస్త్రజ్ఞులకు మార్గదర్శకు డయ్యెనని చెప్పదగియున్నాడు. ఈతడు పాణినికి రెండుమూడువందల సంవత్సరములు పూర్వమున, ననగా సుమారు క్రీస్తునకు 2,౦ వందల సంవత్సరములకాలమున నున్నవాడు. ఈతడు రచించిన నిరుక్తగ్రంథమున వైరుక్తులు, వైయాకరణులు, వైగములు, వితిహాసీకులు, వైదానులు మొదలగు భిన్నమతములవారి (Schools of thought) యభిప్రాయముల బరిశీలించియుండుటచే, నీతనికి చిరపూర్వమే యాయావిషయములగూర్చిన విద్యావిధాన మెట్టియుచ్చస్థితిలో నుండెడిదో మన మూహింపవచ్చును. స్వరశాస్త్రముయొక్క ప్రాధాన్య మప్పటికే ప్రాతిశాఖ్యలమూలమున బ్రతిపాదింపబడియుండినది. సంస్కృతభాషావర్ణసహజముయను వర్ణోత్పత్తినిధాన బాహ్యభ్యంతరప్రయత్నానుసారముగ వర్గీకరింపబడియుండుటనుబట్టియే యాకాలమున స్వరశాస్త్రపరిశ్రమ మెట్టిప్రాముఖ్యమును బొందియుండినదో మనము గ్రహింపవచ్చును. ప్రాకృష్టిమదేశములందు నిరుక్తగ్రంథమును రచించినవారిలో మొదటివాడు యాస్కాచార్యులు. కేవల నిరుక్తమును రచించుటయేకాక తన్మూలమున భాషాతత్వసూత్రములనువర్ణకృతపరచినవారిలో నీతడు ప్రథముడు. భాషలోని శబ్దములన్నియు కొన్ని మూలరూపములనుండి ఏర్పడినవి. ఈమూలరూపములే ధాతువులు. కావున ప్రతిశబ్దము నొక ధాతువునుండి నిష్పన్నమైనట్లు చూపి దానికి నిర్వచనము కల్పింపవలయును. స్వరసూత్రము (Phonetic land)లచే సాధింపదగిన యర్థించిచ్ఛేదము ధాతురూపమున గనబడినను శబ్దనిర్వచనమునకు ధంగము కలుగబోదు. ‘పాచక’

శబ్దము పదధాతువునుండియు, 'పాకక' శబ్దము పదధాతువునుండియు నిష్పన్నములనుట వ్యక్తమే. కాని 'ఇప్తి' శబ్దము 'యజ్' ధాతువునుండి నిష్పన్నమైనదని చెప్పటలో రూపమునందలి భేదమునుబట్టి నిరుక్తకారుడు సంజేహింపనక్కరలేదు. ఏలయనగా భాషాతత్వశాస్త్రజ్ఞుడు వ్యాకరణరూపములమీదనే కేవలమాధారపడగూడదు. భాషారూపముల కన్నిటికిని వ్యాకరణము సమాధానము చెప్పలేదు. వ్యాకరణసూత్రముల కనేకము లపవాదము లుండకపోవు. కావున నట్టిరూపములను సాధించుటకు స్వరశాస్త్ర సంప్రదాయములుగూడ (Phonetic laws) వాధారముగా నొనవలయునని తెలుపుచు యాస్కాచార్యులట్టి మార్పులకు గారణములను కొన్ని స్వరశాస్త్రనియమములను బ్రతిపాదించినాడు. అవి యీకాలపు శబ్దశాస్త్రవేత్తలను గ్రహించి ప్రతిపాదించుచున్నవే.

ఒకప్పుడు స్వరము(Accent)నందు గలిగిన మార్పువలన పదమధ్యాచ్చు లోపింపవచ్చును. ఉదా: జగము, జగ్ముః. దీనినే ఆధునికశబ్దశాస్త్రవేత్తలు Syncope అని చెప్పుచున్నారు. ఇట్టి పదమధ్యాక్షోపముచే గలిగిన రూపాంతరములు తెలుగుశబ్దములలో ననేకములు కలవుగదా. చిలక - చిల్క, తరుగు - తగ్గు - తగ్గుము.

వర్గవ్యత్యయముమూలముగా నొక ధాతువు, దానినుండి నిష్పన్నమైన శబ్దము రూపమున భిన్నములు కావచ్చును. దీనిని Meta thesis అని ఆధునికశబ్దశాస్త్రజ్ఞు లందురు. దీనికి యాస్కాచార్యుడిచ్చిన యుదాహరణములు — శృంగ్యోధాతువునుండి 'స్తోకా'శబ్దము, సృజ్ నుండి రజ్జశబ్దము. అట్లే కృత్-తర్క (Knife) మొదలైనవి.

ఒక ధాతురూపమునగాని, పదరూపమునగాని యొక అచ్చు, లేదా హల్లు నడుమ చేరవచ్చును. దీనిని స్వరభక్తి, లేదా Anaptyxis అని యందురు. 'వృ'ధాతువునుండి 'ద్వారః' అనుశబ్దము, 'ధ్రష్ట' ధాతువునుండి 'భరూజాః' శబ్దము ఏర్పడినట్లు చెప్పబడినది.

తుల్యోచ్చారణము గల రెండితరము లొక దానితరువాత నొకటి వచ్చినచో నుచ్చారణసాకర్యముకొఱ కొక వర్గము లోపింపవచ్చును. దీనిని Haplogy అని యందురు. ఉదా: త్రి + ఋచ = తృచ.

దీనినిబట్టి యాస్కాచార్యుని నిరుక్తరచనాపద్ధతి యెట్లు స్వరశాస్త్రశిక్షణమూలక మైయున్నదో, ఎట్లాధునికభాషాతత్వసూత్రవిధానమును దలపించుచున్నదో వ్యక్తము కాకమానదు. నిఘంటువులో దేవతల వర్గీకరణవిషయమునగాని, వైదికశబ్దముల కర్థనిర్ణయవిషయమునగాని, దాని నిర్వచనకల్పన విషయమునగాని యాస్కాచార్యులు చక్కని శాస్త్రీయపద్ధతి ననుసరించినవాడే కాని కేవలము ఊహాప్రపంచమున విహరించినవాడు కాదు. అట్లే నను ఈతని నిర్వచనములు కొన్ని బ్రాహ్మణాదులయందలి పురాణగాళ్లపై వాధారపడుటచే సమంజసములుగా లేవని తలచువారును కొందరు గలరు. భాషావృత్తిక్రమ విషయమున నీతడు నిరుక్తివాదుల మార్గమునే యనుసరించి భాషాపదములన్నియు కొన్ని మూలధాతువుల నుండి నిష్పన్నములైన వనువాదమును నిలుపి బెట్టుటకై యత్నించివాడు. ఈతనికి బూర్వమే యీధాతువాదమునుగూర్చి కొంత వివాదము జరిగిన స్థితీడు తన నిరుక్తమున కాకటాయనునకు, గాగ్గ్యనకు నీవిషయము గూర్చి వాదము జరిగినట్లు చెప్పటను బట్టి మనము గ్రహింపవచ్చును. కాకటాయనుడు ధాతువాది. భాషలోని పదము లన్నియు ధాతువుల నుండి యేర్పడినవే యనియు (సర్వాణ్యభ్యాతజాని నామాని), ధాతువు లన్నియు గ్రియావాచకమనియు నాతని మతము. గాగ్గ్యాను రీవాదము శ్రోష్యకొనలేదు. కాని యాస్కాచార్యుడు ధాతువాదమునే బలపఱచి శబ్దము లన్నియు ధాతువులనుండి యేర్పడినవే యనియు, శబ్దనిర్వచనము ధాత్యర్థమును బట్టియే చేయవలయుననియు నిర్ణయించినాడు. భాషలో ధ్వన్యనుకరణశబ్దములే యుండవని ఔపమన్యాదులు వాదించుచుండ యాస్కాచార్యులట్టి శబ్దములు కౌచితక్రముగ సంజ్ఞాపించునని చెప్పచు కితవ, దుందుభి, కృకవాకు మొదలగు కొన్ని శబ్దముల నుదాహరణము

లుగా గ్రహించినాడు. కాని యిటీవల మోక్షములగు మొదలగునాడు కొందరు తలచినట్లుగా ధ్వన్యనుకరణ శబ్దములే భావకు మూలభూత మను వాదము (Max Muller's Bow - vow theory) ను మాత్ర మిత డంగీకరించిన ట్లగపడదు.

ఈ ధాతువులు క్రియాభావద్యోతకములూ, నామార్థబోధకములూ యను వాదముకూడ నాకాల మున బయలుదేరినది. ఈ వాదమును బరిశీలించి ధాతువులు క్రియాభావద్యోతకములే యను కాక టాయనుని వాదమునే బలపరచినాడు యాస్కుడు. “తన్నామ యేనాభిదధాతి సత్వం, తవాఖ్యాతం యేన భావం స ధాతుః” ధాత్వర్థము భావము, లేదా సత్త యని చెప్పదగును. ఈభావవికారములే జాయనే, అస్తి, విపరిణామతే, వర్ధనే, అపక్షీయతే, వినశ్యతి అనురీతి నారువిధములుగ భాసించునని యాతని యభి ప్రాయము. ఈభావములనే తకునాతి ప్రయోగరణు లవలంబించినారు.

“ఫలవ్యాపారయో ధాతు
రాశ్రయేషు తిజః సృష్టతః,
ఫలే ప్రధానం వ్యాపారః
తిజర్థస్య విశేషణం”

“క్రియావాచినో భ్వాదయో ధాతుసంజ్ఞాః స్వః”

ధాతువు వ్యాపారమును నూచింపగా నా వ్యాపారాశ్రయమును తిక్ ప్రత్యయము నూచించునట. అనగా తి, సి, మి ఇత్యాని ప్రథమమధ్య మోత్తమ సర్వనామప్రత్యయములు వ్యాపారాశ్రయములు. ఇందు ప్రధానము వ్యాపారము. తిజర్థము - అనగా సర్వనామము విశేషణము. దీనినిబట్టి ధాత్వర్థమును వ్యాపారమునకు ప్రాధాన్యమును, కర్తృను నూచించు సర్వనామమునకు విశేషణత్వము-అనగా అప్రాధాన్య మును నిర్ధించుచున్నది. కావుననే ‘నదుచుచున్న వాడు’ అను నర్థము గల ‘గచ్ఛతి’ అను శబ్దమునకు ‘తత్కర్తృత్వగమనానుకూలవ్యాపారః’ అని అర్థము, కాబ్బబోధ చెప్పకొనవలసియున్నది. ఇక్కడ ‘తి’ అనునది ప్రత్యయము, ‘గమ్’ ధాతువు అయినది. ఈ ‘తి’ ప్రత్యయముయొక్క మూలస్వరూప మేదో

తెలిసికొనుటకు సాధ్యము కాకపోవుటచేతనే, (అది తచ్చబ్రావయనమే యని తలపబడినను) ఇంక నట్టి వశేకములు వాని మూలరూపములను గుర్తించుట కవకాశము లేనివి యీభావలో గనబడుచుండుట చేతనే—ఈభావము వ్యాకరించినవారు ఇందలి శబ్ద ములను ప్రకృతి, ప్రత్యయము అని విభాగించి, ఆయా ప్రత్యయము లాయాప్రకృతులపై నాయాయర్థములలో వచ్చి చేరుచుండునని చెప్పినారు. ప్రకృతి అనునది మరల రెండువిధములై నది—ప్రాతిపదిక, ధాతువు అని. ప్రాతిపదికయే నామమనికూడ చెప్పబడును. యాస్కుడు పోలుత భావలో “నామాఖ్యాతోపసర్గనిపా తాశ్చ” అని నామము, ఆఖ్యాత, ఉపసర్గ, నిపాత అను నాలుగువిధములగు శబ్దము లుండునని చెప్పినాడు. ఆఖ్యాతమే ధాతువు. “క్రియాప్రధాన మాఖ్యాతం, సత్వప్రధానాని నామాని.” ధాతువు క్రియాప్రాధాన్యము గలది; నామము సత్వప్రాధాన్యము కలది. కాని ఈ రెండును భిన్నములా? శబ్దము లన్నియు ధాతుజన్యము లనియేకదా నైరుత్తుల వాదము? అంతే, దానికి సమాధానము—నామమునకు, ధాతువునకు పరస్పర సంబంధము లేకపోలేదు, అవి భిన్నములు కావు, ధాతువులో భావ నిమిడియున్నది, నామములో క్రియయు నిమిడియున్నది, నామమునకుగూడ ధాతువే మూలము అని నిరుక్తవ్యాఖ్యానకర్తయగు దుర్గా చార్యుడు సమన్వయించినాడు. “నామ్ని యో ధాతుః సకృత్ప్రత్యయైవజనితేన ... ప్రాతిపదికాంతస్థీనకృత్తి రేన ... ద్రవ్యప్రధానవివ భవతి” (నిరుక్త. పుట ౮౦).

నామమునం దిమిడియున్న ధాతుస్వరూపము కృత్ప్రత్యయము చేరినపుడు ప్రాతిపదికగా క్యక్తమగు చున్నది. అప్పు డది ప్రత్యక్షక్రియాద్యోతకత్వశక్తిని కదలి పెట్టి లింగవచనాదినూచకశక్తిని బడయుచున్నది. పాణిన్యాచార్యులు ప్రాతిపదికము ధాతుప్రత్యయముల కంటే భిన్నమనియే చెప్పినాడు. “అర్థన దధాతు రప్రత్యయః ప్రాతిపదికం”. ఇచ్చట ప్రాతిపదికయే అర్థనస్తు. కాని ప్రత్యయములకు ప్రత్యేకార్థము లేదు. తదర్థద్యోతకములు మాత్రమే యగును. కావుననే “ప్రత్యయాస్తు నియోగతః ప్రకృతీ రనుగచ్ఛంతః

తదర్థానపేత్యైవ స్వాత్థా నభిదధానాః" అని కారంత్రిపరిశిష్టము.

ప్రాతిపదికలు - లేదా నామములన్నియు భాషులనుండి నివృన్నములై నవేనా యనువిషయమునకూడ నభిప్రాయభేదము కలదు. "ఉదాదమో అవ్యుత్పన్నాని ప్రాతిపదికాని" అని భాష్యకారుడగు పతంజలి చెప్పటనుబట్టియు, పాణిన్యాచార్యులు "ఉదాదమో బహుళం" అనునూత్రమున బహుళగ్రహణము చేయుటనుబట్టియు భాషాశబ్దము లన్నియు క్రియాభావ దోష్టకములగు భాషులనుండియే నివృన్నము లైనవని చెప్పట వారి యుద్దేశ్యము కాదని తెలియవచ్చుచున్నది. ధ్వన్యనుకరణములకములక శబ్దములు భాషలో గొన్నియుండిన నుండునప్పుడు గాని, పెక్కు శబ్దములు భాషుమాలకములే యనుట సత్యమారము కాదేమో. మూలభాషులగు రూపము విశేషముగా మార్పులకు లోబడిన భాషలు, అనగా ముఖ్యముగా ప్రత్యయంతభాషలలో (Inflexional languages) విషయ మెట్లున్నను, భాషుస్వరూపము విశేషముగా నూరనిసంయుక్తపదరూపభాషలలో (Agglutinative languages) భాషురూపము సులభగ్రాహ్యము కావచ్చు ననుటకు సందేహము లేదు.

దక్షిణహిందూదేశభాషలలో నర్థభేదమును సూచించుటకుగా భాషువువై త్రేబుడు మఱియొక సహాయభాషువుమూలమునగాని, కాలాద్యర్థబోధక చిహ్నములను జేర్చుటవలనగాని యా భాషురూపమునకు సంస్కృతాదులలోవలె విశేషముగా మార్పు లేమియు గలుగవు. ఈ కారణముచే నిందిత భాషురూపములను సుర్తించుట యంత కష్టసాధ్యముగా కనబడదు. కాని ఆంగ్లవై యాకరణులచే భాషులుగా బరిగణింపబడిన రూపములలో ననేకము లంతకుబూర్వమే భిన్నభాషుసంయోగముచే నేర్పడినవై, యచ్చారణవేగాదికారణములచే గలిగిన వర్ణ లోపాదుల మూలమున మారుకూపు జెందిన వగుట దృఢీకరించిన తటస్థింపవచ్చును. అట్టివాని మూల రూపము నితర సన్నిహిత భాషారూపములతో గాని, ఆ భాషలోనే నిలిచియున్న యితర

రూపములతో గాని పోల్చి పరిశీలించి కనిపట్ట వలసియుండును. దీనికి—దీనికి కాదు భాషాచరిత్ర నశ్వేషించి తెలిసికొనవలయు నన్నచో ప్రతివిషయ ముననుగూడ— సన్నిహితములగుసజాతీయభాషాజ్ఞానము, తద్రూపములతో బోల్చి చూడవలసిన యావశ్యకతయు నడుగడుగునకును గలుగుచునేయుండును. తారతమ్యపరి శీలనము లేనిది యేవస్తువుయొక్క గాని విలువ, యథా గ్రాంతి బోధపడునుగా! ఆంగ్లవై యాకరణులు భాషులుగా గ్రహించిన రూపము లనేకములు వాస్తవముగా భాషువు లని చెప్పటకు పీలులే దని వారు కల్పించు కొనిన నూత్రములే నిదర్శనము లగుచున్నవి. అయితే వాదక కాలముందలి భాషయొక్క యధాగ్రాంతి లక్షణము కల్పించి చూపితేకాని పూర్వాపరచరిత్ర నశ్వేషింప దొరకొనలేదు గదా! పరికింపుడు: "అను, వచ్చు, చొచ్చు, చూచులకు ముక్తు పరమగునపుడు కా, రా, చూడు, చూచులగు" "వచ్చునకు సర్వంబున కీ యగు" "నేజేరులు తెచ్చున కను." "చావునోవులు చచ్చు నొచ్చులకను" (బాలావ్యా. క్రియా పరి.)

'అను' అనుదానిని భాషువుగా గ్రహించుటచే ముక్తు పరమగునపుడు అను + అ + డు = అగుడు అను రూపము కౌవలసియుండగా, అను అనుదానికి 'కా' ఆదేశము చెప్పి 'కాడు' అను రూపము సాధింప వలసివచ్చినది. ఈ భాషలో 'అగుడు' అనునది 'కాడు' అను రూపముగా మారిపడిన వ్యవహార ములో నంతరించినది, దాని రూపాంతరమే యగు 'అనుడు' (గకారము వకారముగా మారిన రూపము) అనునది వ్యవహారములో నుండనే యున్నది. అగుడు > కాడు అయినట్లే, అనుడు > వాడు కాలేదు. 'అవన్' నుండి యేర్పడిన వాణ్ణు-వాణ్ణు శబ్ద మొకటి భాషలో నుండుటచే గాబోలును, 'అగుడు' అంత రించినను 'అనుము, అనుడు' అను రూపములు కూడ కమ్ము, కండు అను రూపాంతరములతో గూడి భాషలో నిలిచియున్నవి. ఈ ద్వైరూప్యమును వై యాకరణుడు "అనునకు అనుకనులకు ముజ్జీత్తులు పరం బులగునపుడు కానాకానలు విభావనగు" అను మఱి యొక నూత్రమున వై భాషికత్వము చెప్పి సాధింప వలసినవాడయ్యెను. అగుడు, అగుడు అనునవి వర్ణజ్ఞుల—

లేదా వర్ణవ్యత్యయము అను సుచ్చారణసంప్రదాయమునుబట్టి రెండవస్థానమున నున్న కకారము ముందుకు వచ్చుటచే ఆకారకకారములకు స్థానవ్యత్యయము కలిగి క్ + అ + అ + అ + అ అని అయి, కాదు అను రూప మేర్పడినది. అట్లే అగరు - కాదు అయినది. ఈవర్ణపురితే శబ్దాంత్రస్థానము Metathesis అని చెప్పదురు. ఇట్టి సూర్య తక్కిన ద్రావిడభాషలలో కంటెను తెనుగులో హెచ్చుగా కలిగిన ట్లగపడుచున్నది. ఈమార్పులయిననే పెక్కు తెనుగు శబ్దములు తమిళకన్నదాదిభాషారూపములతో సజాతీయములే యైనను, భిన్నరూపములు కలవిగా కనబడుచున్నవి. ఈ సంప్రదాయమును వివరించుటకు గాక పోయినను, మూలధాతుస్వరూపమును గుర్తించుటకైన నావశ్యక మను తలపుతో కొన్నింటినిమాత్ర ముదాహరించెదను.

అనగ - నాగ, అనవుడు - నావుడు

అది - (అదిని)దాని

అనండు > వాండు, వాడు

అబసిన > డస్సిన

అలవు > లావు

అరగు. (అరగదీయు) > రాయు, రాసిడి, రాయి

అడగు > డాగు > దాగు

ఇర > ఇరండు > రెండు. (త) ఇరట్ట > రెట్టి

ఇరన్ > వీండు

(త. ఇల్లై) ఎల > లే - లే బ్రాయము

(త. ఇల్లడు) లేగు. ఇల్లామై > లేమి

ఉగురు > గోరు

ఉరల్ > రోలు, ఉమియు - ఉమ్ము >

మూయు (రాయలసీమలో)

త. ఏరు - తె. ఎక్కు > రు, లేమ, లే.

ఎణక > టొక్క

ఎవడు > వేడు; ఎవరు > వేరు

త. కురుంగు - క. కురు > తె. కుంగు.

త. కీల్ - తె. క్రిందు, క్రి, కీడు.

త. కుటి - తె. గ్రొచ్చు, క. కాల్ - తె.

క్రాయు, క్రక్కు.

త. తిర్, తిరుప్ప - తె. తిరుగు > తిప్ప

త. పులు; తె. పురుగు > పువ్వు > పుచ్చు

త. పరంబు, పమ్ము; క. పబు - తె. ప్రబ్బు, పంబు.

త. ముంగు, క. మొంగు, తె. మ్రాగు, మొగుగు, మోగు.

త. విరల్ - తె. వేలు.

త. విటుంగు, తె. మింగు.

త. వత్తై - క. బత్తై, తె. వరవడి > వాయు, వ్రాత.

త. మరం - క. మరను, తె. చూసు.

త. తోర్, తె. (తోర్పు) > త్రోవ - త - తోచు.

త. తుటి - తుటిగు, తె. త్రొక్కు.

త. పేల్ - తె. ప్రేలు.

ఇట్లే యింక ననేకములు కలవు. ఒక వర్ణవ్యత్యయమేకాక యొకప్పుడక్షరవ్యత్యయముగూడ కలుగవచ్చును.

తె. అగప - అబక; తుటుము - తుమురు; ఉమియు (> ఉమియు) మూయు - రాయలసీమలో

తె. గులివి - గులిలి; చమురు - చరుము; దబ్బ (త. తప్పై) - బద్ద.

పిచ్చిలు (త. పిచ్చిర్) - చిప్పిలు. క. పిళిగు - (త. పీలిక) పిగులు.

తె. - పొక్కిలి; క. పొక్కు; త. కొప్పళ్.

వీనిలో నేది పూర్వము, వీరి పరము, వీరి మూలధాతువునకు సంబంధించినది అను విషయము నిర్ణయింపవలసినవచ్చినపు డితర భాషా రూపములతో పోల్చుట, ఆయా భాషలలోని స్వరసంప్రదాయలక్షణములనుగూడ గమనించుట యత్యవశ్యక మగును. వెనుక చెప్పబడిన అగు - కా అనుదానిని గూర్చి యే పరికిలంతము. వైయాకరణులు 'అగు' అనుదానినే ధాతువుగా గ్రహించి 'కా' అనుదానిని దాని కాదేశముగానే గ్రహించియున్నారు. ఈ మార్పు వర్ణవ్యత్యయ మను స్వరసంప్రదాయమునుబట్టి కలిగి

యొందునని మన యూహించినాము. అనగా 'అగడు' అనునది 'కాదు', అగన్ - కాన్ ఈ రీతిగా మారినది అని. అయితే ఇక్కడ అగడు - గాదు, అగ్ - గాన్ అని కావలయును గాని 'కాదు-కాన్' అని పరుషాదిరూపము లేట్లు సిద్ధించిన వను సందేహము కలుగకపోదు. భాషలో పరుషాదిరూపములే స్థిరపడియుండుటనుబట్టి పై పదములలో నొకకాలమున పరుషమే యుచ్చారణముం దున్నట్లుహింప దగి యున్నది. ఇందు కుపబలకముగా నన్నయకు బూర్వమున గల కొన్ని ప్రాచీనకావ్యములలో "పాతేకన్త కున్" అని 'అకున్' అనునది పరుషవర్ణ సహితముగా వ్రాయబడియున్నట్లుగఁబడుచున్నది. కన్నడమున గూడ ఎనిమిదవ శతాబ్దిలోని కొన్ని బాదామికావ్యములలో "పంచమహాపాతకన్ అకున్" "ఏళనెయ నరకదా ఫులు అకున్" అని 'అకున్' రూపము కలదు. వీనికి సమానార్థకముగు తమిళరూపము 'అకున్' అనునది. ఇందు పరుషమే వ్రాయబడినను ఇటీవలి యుచ్చారణములలో నది సరళముగనే కానబడుచున్నది. పదాదియందు పరుషోచ్చారణము, పదమధ్యమందు సరళోచ్చారణము అనునది తమిళభాషాసంప్రదాయముగా జెప్పెదరు. ఎట్లైనను ఒకకాలమున నీరూపమున పరుషమే యుండెననుటకు సందేహముగ పడదు. కాని తమిళరూపములలో నాదిని దీర్ఘాకారము కనబడుచున్నది. అందలి వైయాకరణులు 'అ' అనునదే ధాతువనియు, 'కు' వర్ణ మనుబంధమనియు జెప్పె

దరు. అకాదు, అకై యాల్ మొదలగు రూపములు కాదు, కాన్ అనువానికి సమానములై, సమానార్థకములై యుండును. వీనిలో ధాతుస్థానమున దీర్ఘాకారమే కనబడుచున్నది. భూతకాలిక రూపములలో తేనుగునగూడ దీర్ఘాకారమే కనబడుచున్నది. 'కు' వర్ణము కానవచ్చుట లేదు. అగు-అగెను అని కావలసియుండగా "అగునకు వక్రంబు గూడుచో దీర్ఘంబు" నని దీర్ఘమును విధించి 'అయెను' రూపమును సాధించినారు. తమిళమునందువలెనే కన్నడమునను 'అ' అనునదే ధాతువుగా గ్రహింపబడినది. 'కు' 'కుమ్' అనునవి సామాన్యముగా వర్తమానార్థకమున నేకవచన బహువచనముల జేర్పబడు ననుబంధములని తమిళవైయాకరణులు చెప్పగా, కన్నడవైయాకరణులు 'కుం' అనునది కాలాదిభేదము లేకయే ధాతువులపై జేర్పబడుచుండునని చెప్పినారు. కావున కు-కుం అనువాని లక్షణము, చరిత్ర ఎట్టివైనను, 'అ' అనునదే మూలభాష వనియు, కు-కుం అనునవి ఏదోయొకయర్థమున నాధానువుపై నొక కాలమున జేరినవనియు, ఆయాభాషలలో నీధాతువునండి బయలుదేరిన రూపములు కాలక్రమమున బొందిన మార్పులనుబట్టి, కొన్నిటిలో 'అ' అనునది, మరికొన్నిటిలో 'అగు-అగు' అనునది ధాతువుగా లక్షణకర్తలచే గ్రహింపబడిన దనియు చెలియవచ్చుచున్నది. తక్కిన ధాతువులనుగూర్చి మఱియొకసారి పరిశీలించు.

ఆంధ్రభాషాచరితము- ధాతువులు

= శ్రీ కోరాడ రామకృష్ణయ్య =

ఆంధ్రమున 'అగు' అనునది ధాతువుగా గ్రహింపబడగా, తమిళమున 'అ' అనునదే ధాతువైనది. కన్నడమున 'అగు-ప్రారుర్పావే' యని శబ్దమణిదర్పణకారుడు 'అగు' అనుదానినే ధాతువుగా బరిగణించినాడు. కాని 'అగు' అనుదానికి 'అగు' అను రూపాంతరముగూడ నాభాషలో కొన్నిచోట్ల కనబడుచున్నది. 'అగు' అనునదే తెలుగులో ధాతువుగా గ్రహింపబడినను భూతకాలిక రూపముగ 'అయెను' అనుదానిలో దీర్ఘాక్షరము కానవచ్చుచున్నది. ఈదీర్ఘత్వమును సాధించుటకే "అనునకు వక్రంబు గూడుచో దీర్ఘం బగు" (బాల. క్రి. ౧౦౦ నూ) అను సూత్రమును వైయాకరణుడు కల్పించినాడు. పిదప మరల దీర్ఘమునకు స్రాస్వము విధించి, త్రికము మీది అసంయుక్తహల్లునకువలె ద్విత్వముచేసి "ఆకన్య-అక్కిన్య" వలె 'అయెను' అనుదానినుండి 'అయ్యెను' రూపమును సాధించినాడు. ఇది యీధాతువునకు సంబంధించిన రూపసాధనప్రక్రియ. ఇచ్చట హ్రస్వవర్ణముతో గూడినది మూలధాతువా, లేక దీర్ఘవర్ణముతో గూడినదా యను విషయమును నిర్ణయించుట కొంత కష్టమేయైనను, ఇతరసహితీయభాషలలోని పెక్కురూపములలో దీర్ఘమే తరుచు కనబడుచుండుటచేతను, తెలుగునగూడ కొన్నిటిలోనైన నది గానవచ్చుట చేతను 'అ' అనునదే మూలధాతు వనుట సమంజసమనవచ్చును. అయితే తెలుగుకన్నడ వైయాకరణము

'గు' వర్ణమునుగూడ ధాతురూపములోనే చేర్చియున్నారగుదా. ఆ చెట్లు వచ్చిన దన్న విషయము పరిశీలించవలసియున్నది. మన చిన్నయసూరిగారికి సుమారు రెండువేల సంవత్సరములు పూర్వమున నున్న తమిళభాషా వ్యాసకర్త యగు తొల్కాప్పియనార్ అనునాతడు ధాతువులపై కు, డు, తు, టు అనునవి యనుబంధములుగా జేరుచుండు నని చెప్పియున్నాడు. తరువాతికాలపు శబ్దమణిదర్పణకారుడు కన్నడభాషలో గూడ 'కుం' అనునది ధాతువులపై జేరుచుండు ననియు, నా కుమంతరూపము కాలాదిభేదము, లింగవచనభేదమును లేకయే తెలుగులోని తదగ్రార్థకరూపములవలె ప్రయోగింపబడుచుండు ననియు చెలిపియున్నాడు.

"సననాగి భూతనోళ్ లిం

గవచనదోర్తల్లు వతమానభవిన్య

ద్వ్యవహృతిగళ్ గుంకుంస

ల్యవు తావనైక్కివచనదోళ్ నెలసిదుం"

(శ. మ. ద.)

తమిళమున 'అ' ధాతువునుండి 'అగుం' అనురూపము వర్తమానభవిన్యత్తులయందు ప్రయోగింపబడును. ఇదియే తెలుగున 'అగును' అయినది. కన్నడమున 'అగు' పై 'కుం' చేర్చుటచేగాబోలు (అగుకుం) 'అక్కుం' అను రూప మేర్పడినది. 'పో' అనునదే తమిళమున ధాతువుగా గ్రహింపబడుచున్నది. తెలుగున 'పోవు' ధాతువు. ఈ 'వు' అనునది 'గు' వర్ణముయొక్క

రూపాంతరమే యైనచో 'పో' అనునది దాని వెనుకటిరూప మగును. తమిళమున 'పో' అనునదే ధాతువుగావున 'అగుం' వలెనే 'పోగుం' అను రూపముకూడ నేర్పడియున్నది. ఇదియే తెనుగున 'పోవును' అను రూపమున నున్నది. కన్నడమున 'అక్కం' వలెనే 'పోక్కం' అను రూపము నేర్పడినది. ఇట్లు కాలాది భేదము తెలుపని-అనగా తద్ధర్మార్థకము లనబడు నీ ఆగుం - అక్కం - అగున; పోగుం-పోక్కం-పోవును మొదలగు రూపములలో 'కుం' అనునది యీ భావలలో సమానముగనే కనబడుచున్నను, ఇది యెట్లు వచ్చినదో, దీని సహజరూప మేమో తెలిసికొనుట కవకాశము కనబడుటలేదు. ఇందుకనే కాబోలు రెండువేలయేండ్లక్రితము తొల్కాప్పియనార్ చెప్పినట్లే ఆధునికశబ్దకాస్త్రజ్ఞుడగు కార్డెల్లోపండితుడుకూడ కు-గు, చు-జు, కు-దు, టు-డు, పు-బు మొదలగునవి ధాతువులపై జేర్చబడు ననుబంధము లని మూత్రమే చెప్పియున్నాడు. కాని యివి యెట్లేర్పడినవో, వీని మూలరూపము లేమైయుండునో పరిశీలించ దొరకొనలేదు. ఎట్లు తెలిసికొనుట? సంస్కృతమున ధాతువుపై జేర్చబడు వికరణప్రత్యయములగు అ, య, ష మొదలగునాని మూలరూపములుగాని, విభక్తిప్రత్యయములగు ఆం, భ్యాం, భిన్, ఏ, శు మొదలగునాని మూలరూపములుగాని తెలియవచ్చినవా? అట్లే యివియు నాయాయర్థములను సూచించు ప్రత్యయములే యైయుండు నను భావమే ప్రబలియుండుటచే, నాని మూలస్వరూపాన్వేషణమునుగూర్చియు నాచాసీన్యము కలుగుట తటస్థించినది. కాని యీదక్షిణదేశభాషాస్వరూప లక్షణములు సంస్కృతాది భాషాలక్షణములకంటె నించుక భిన్నములుగా గనబడుటనుబట్టి, తద్భాషాసంప్రదాయచిహ్నములనుబట్టి వీని జాడల నన్వేషించినచో వాని మూలరూపముల జాడలును దెలియవచ్చునేమో యను నాశ కలుగకపోదు. ఈద్రావిడభాషలను వ్యాకరించినవారు సంస్కృతభాషావ్యాకరణఫక్కినే యవలంబించి, సప్తవిధత్వలను ఏర్పరించి ఆయావిభక్తిర్థములను సూచించు ప్రత్యయము లనువానిని విడదీసి చూపియున్నను, అందు ద్వితీయావస్థల, లేదాచతుర్థ

లలో గనబడు 'ని, కు' అనునవిగాక తక్కిన విభక్తి ప్రత్యయము లనబడునవి- చేత, వలన, కంటె, అందు, లోపల మొదలగునవి కేవల ప్రాతిపదికపైనిగాని, సంబంధార్థద్యోతకచిహ్నముతో గూడిన ప్రాతిపదికపైగాని చేరిన స్వతంత్రపదములే యను విషయము పరిశీలించినవారికి వ్యక్తమగుచునేయున్నదిగదా. వీనికి స్వతంత్రప్రయోగమును భాషలో కలగుగదా. అట్లే యీ భాషలలో అర్థభేదమును సూచించుటకుగా శబ్దకల్పన మేరీతిని జరిగియున్నదో, జరుగుచున్నదో పరిశీలించినవారికి సామాన్యముగా నీ భాషలు మొదటి నుండియు తమ సంయుక్తపదరూపత్వలక్షణమును (Agglutinative Nature) నిలుపుకొనుచువచ్చినవే యను విషయము పాఠకట్టకమానదు. కాలక్రమమున నుచ్చారణమందలి నేగము, అలసత మొదలగు కారణములచే నాయారూపములలో గొంత మార్పు కలుగుట తటస్థించినను, మొత్తముపై నీ భాషలలో బ్రత్యయములుగా గ్రహింపబడుచున్న ఆయా శబ్దములు తమ ప్రత్యేకతను సంపూర్ణముగా గోలుపోయి కేవల మర్థము గుర్తింపరాని యట్టి ప్రత్యయావస్థ నింకను బొందినట్లగపడదు. ఇట్టివానిలో గొన్నిటికి వైయాకరణములు శబ్దపల్లవము లని పేరుపెట్టిరి. "ధాత్యదులకు ధాతువు లనుప్రయుక్తంబు లయి విలక్షణార్థాభిధాయకంబులగు నీయవి శబ్దపల్లవంబులు నాఁబడు" (బాల. క్రియా. ౧౧౨ నూ) అని చిన్నయనూరి వీనికి నామనిర్దేశము చేసెను. కొన్ని ధాతువులకుగాని, శబ్దములకుగాని యితరధాతువులు జతపరుపబడినపు డాశబ్దద్వయసమ్మేళనమునలన బూర్వమందున్న యర్థముకంటె భిన్నమగు నర్థము బోధింపబడుచున్న దను భావము సామాన్యమైన ఫలితార్థముగా గ్రహింపవచ్చునుగాని, బాగుగ పరిశీలించినచో పెక్కు స్థలములందు మొదటి ధాతువుయొక్క, లేదా శబ్దముయొక్క మూలార్థమును వ్యక్తీకరించి దానిని క్రియారూపమును బొందించుటకు దోడ్పడు సహాయధాతువు (Auxiliary root)గా నీరెండవధాతువు నిలుచుచున్నదని చెప్పవలసియుండును. ఒక్కొక్కప్పుడు కేవలము భిన్నార్థము కలుగుటయు లేకపోలేదు. ఈభాషలో నొకధాతువుపై, లేదా శబ్దముపై నర్థభేదచ్ఛాయలను

నూచించుటకు వేరుశబ్దము లనుప్రయుక్తము లగుచు వచ్చుటచేతనే యీభాష యంతయు నిట్లు పెరుగుచు వచ్చిన దని చెప్పవచ్చును. ఇట్టిశబ్దపల్లవము లెన్నివిధములుగా నేర్పడుచున్నవో ముందు పరిశీలించెదము. ఈభాషలలో నూతనశబ్దకల్పనమునకు విశేషముగా తోడ్పడినవానిలో 'కొను' ధాతు వొకటి. కొను-దీనికి తమిళకన్నడములలో 'కొళ్' అను రూపము కలదు. దీనిని సహాయధాతువుగా గ్రహించి కన్నడమున నేర్పడిన కొన్ని రూపములు:—

కన్న. కణ్ కొళ్-తె. కన్గొను. త. కడ్డుకొళ్.
కయ్ కొళ్—చెకొను, కయికొను, కైకొను. త. కైకొళ్.

దొరెకొళ్—దొరకొను.
బెంగొళ్—బెనుకొను
మూకొళ్—మూర్కొను. త. మూర్కొళ్
ముంగొళ్—మునుకొను
నెలెకొళ్—నెలకొను. త. నిలైకొళ్.

త. భయంగోళ్, భయంగోళ్. భీతిగొను. భయశబ్దము తెనుగున పడు ధాతువుతో జేరినది.
కూస్తుకొళ్—కూరుచుండు. 'కూస్తు' అనుదాని మూలరూపము 'కూర్' అయియుండును. తెలుగున నది 'కూరుచు' అయి 'ఉండు' అను సహాయధాతువుతో గూడినది. కాని కొనుతో జేరలేదు.

ఆచికొను, ఆకొను (ఆచలి + గొను), ఈకొను—ఈయకొను—ఇయ్యకొను. (ఇచ్చుటను గ్రహించుట—(To be prepared to yield)

క. మెయ్ గొళ్. మేకొను — మెయికొను (తనపైవేసికొనుట)—అంగీకరించుట. (To take upon oneself)

త. విత్తికొళ్ — మేలుకొను. (మేలుకను-కాంచు) = పైని (బాహ్యమును) చూచుట.

త్రెక్కొను. త. ఎడ్డిత్తికొళ్—ఎత్తికొను—ఎత్తికొళ్. పుచ్చుకొను. త. అడిక్కొళ్—అడుకొను, అడికొను (అడికొలు). త. ఒప్పికొళ్—ఒప్పుకొను, ఒప్పికొళ్. నాచికొను. చిడుకొను-చీట్ కొళ్. వలగొను-

క. బలగొళ్. త. వలంగొళ్. కోలుకొను. త. లేటికొళ్—లేటుకొను.

తోడ్కొను, దూకొను, పాల్గొను, పెనగొను, ఊకొను, ముంచుకొను, ఉసికొను, అడగొను, మునురుకొను, అడ్డుకొను, అరిగొను, అంకెగొను = కప్పకొను, తఱిగొను, తలకొను, కడుకొను, గొనకొను, గుఱుకొను, అనుకొను, తమికొను, గొడకొను, అలముకొను, కడలుకొను, తూకొను, పెట్టుకొను, తక్కికొను, తార్కికొను, డీకొను, పయికొను (త. మేట్ కొళ్), మొనకొను, మొదలుకొను (త. ముదల్ కొళ్), పట్టుకొను (పట్టుకొలుపు-త. పట్టికొళ్), దొడ్డకొను, ఆనుకొను, కలగొను, కొల్లగొను (త. కొల్ల కొళ్ చూఱగొను (త. చూటైకొళ్), దోచుకొను.

తమిళనై యాకరణు లిట్లు సహాయధాతువులుగా వచ్చునని చెప్పినవి ముఖ్యముగా నాలుగు ధాతువులు కలవు. కొళ్, విడు, ఇరు, ఒటి.

విడు-వందివిట్టా (వచ్చివేసినాడు), పడిన్టుట్టా (చదివివేసినాడు). ఇరు - ఎడుత్తిరుందాన్ (=లేచియున్నాడు). ఒటి-కట్టాటిందాన్ = (=నెడిపోయినాడు)

తె. క.
ఆడు:—అల్లాడు—అల్లాడు,
ఓలలాడు—ఓలాడు,
కొట్లాడు — కొట్లాడు,
కొండాడు — కొణ్డాడు.

తెనుగున కొండాడు, కొనియాడు అను రెండు రూపములు కనబడుచున్నవి. 'కొని' అనుదానితో సమానమైన ధౌతన్యూపరూపమే 'కొణ్డు' అనునది కన్నడమున. 'కొనియాడు' అని తెనుగురూప ముండగా 'కొండాడు' అను మఱియొకటి యీభాషలోని కన్నడభాషాసంస్కరమునలన సంక్రమించియుండును.

కొనియాడు, ఊగాడు, ఊటాడు, గునిసాడు, చెరలాడు, దోగాడు, వెన్నాడు, లాగులాడు, వేటాడు, తిరుగాడు (క. తిరిగాడు), పోరాడు (క. హోరాడు), మాటాడు (త. సొల్లాడు), వ్రేలాడు, విడనాడు

పాలసాడు, తునుమాడు, తూటాడు, తగవులాడు, తూగాడు, అసియాడు, నలునాడు, చెండాడు, ఉల్లపనాడు, ఉరియాడు, ఇన్గులాడు.

పడు:—అలపడు, ఏరుపడు, చొప్పడు, వెలుపడు, తడబడు, తలపడు, కీడ్చుడు, చేడ్చుడు, చూన్చుడు, భయపడు, పీడ్చుడు, ఉరలబడు, పాల్చుడు, విరుగబడు, విడిచుడు—వీడుపడు, వెన్నడు, అగపడు (అగ్గము=అగ్గీ నము. cf త. అగ్గమ్=లోపల Inside), ఈడిగిలబడు, కనబడు, కూడబడు, చేరబడు, చేపడు, చిక్కునడు, కొల్చుడు, తోడ్చుడు, తొట్టుపడు, అదిరిపడు, కట్టుబడు, చొరబడు, వినబడు, నిలబడు, దిగబడు.

ఆరు:—అసలారు, ఏపారు, ఒప్పారు, అలరారు, పొంగారు, తనుపారు, పొలుపారు, పొనరారు, వెలరారు, పొంగారు, చల్లారు, అణగారు, ఎలరారు, ఎసలారు.

పోవు, పోయ:—మూరిఁబోవు, ఆపోవు, పటిపోవు, కొంపోవు, బుసిపోవు, అమ్మడుపోవు, సరిపోవు, పొంపిరిపోవు, ఈచబోవు, పొలిపోవు - పారిపోవు, ఈడఁబోవు, పాలుపోవు, పీటిబోవు, తలపోయ, బుసిపోవు, వాపోవు, ఎత్తుపోవు, లొట్టపోవు.

తెంచు, తేరు:—అరుగుదెంచు - అరుదెంచు, అడరుదెంచు, ఏతెంచు—ఏగుదెంచు, తోఁతెంచు, తాకుదెంచు, పోవుదెంచు, పుత్రెంచు, నడతెంచు, బయలుతెంచు, పీతెంచు, చనుదెంచు, మొలతెంచు, కవియుదెంచు, చొత్తెంచు, పఱతెంచు, అగుదెంచు, నెగయుదెంచు.

అటు:—ఉక్కలు, ఏపలు, పెంపలు, పాలుపలు, రూపలు, సిగ్గులు.

ఉండు:—కూరుచుండు. 'కూరిచి + ఉండు=' అనియు, నిందు 'కూరుచు' ధాతువునకు బ్రయపడునని యర్థ మనియు గుప్తార్థప్రకాశకాకౌరూని మతము. కన్నడమున 'కూస్తుకొండు', 'కూడ్తురు' అను రూపములు గలవు. 'కూడ్తు' అనునది అర్వాచీనము, వ్యావహారికము. దీనినిబట్టి 'కూటు' అనునది మూలధాతు వైయుండునీమా యని తోచుచున్నది. కూటు,

కూస్తు, కూస్తు అయియుండవచ్చును. 'కూడ్తు' అను వాసికరహితరూపము కావచ్చును. కూరు, కూర్పు = ప్రియము అను నర్థము కలది వేరుధాతు వై యుండును. కన్నడమున 'కూర్ — కూరు' అను ధాతువు (To sit down) ఈయర్థముననే గలదు. ఇది 'కులిర్' అనుదాని రూపాంతర మని నిఘంటుకారుని యభిప్రాయము. 'కులిర్' 'కుల్లిర్' యొక్క రూపాంతరమైయుండును. ఇదియే ఆభాషలో ప్రాచీనరూపము. 'కుల్లిర్' అనుదానినుండి యేర్పడిన అర్వాచీన రూపములు కులిర్, కుల్లు, కుల్లు, కూడ్తు, కూర్ అనునవి కలవని కిట్టేర్పండితుడు నిఘంటువులో నిచ్చియున్నాడు. 'కులితు' నుండి కులితుకొండు— కులితుకొల్లు—కూతుకొళు— కూస్తుకొళి అను రూపములు పెరిగినవి. వీనినుండియే తెలుగున (కూతుకొను) 'కూకొను' అను బ్రాహ్మణేతరులలో వ్యవహారముననున్న రూప మేర్పడియుండును. కుళి + ఇరు = కుల్లిర్ — కూడ్తు — కూరు—కూరు—చు—ఉండు = కూర్చుండు—ఇట్టిరూప మేర్పడియుండును. దీనినిబట్టి చూడగా మొత్తముమీద వీని కన్నిటికి 'కుల్లు' (కుల్లు) అనునదే మూలరూపముగా నున్నట్లగపడుచున్నది. 'కుల్లిర్' కుల్లు — కూరు అని శిష్టభాషలో నేర్పడి దానివై ఇను — ఉండు చేరగా కూరిను - కూర్పు — కూర్పు + ఉండు='కూర్చుండు' అను రూపము కలిగియుండును. 'కులిర్' అనుదానికి 'వంగు' అను నర్థముకూడ కన్నడమున నుండుటచేతను, ('కులిర్ ఋజు భేదే' అని శబ్దముణిదర్పణము. To bend, To stoop, Squat) 'కులిర్' (To seat, Rest) అని తమిళమునను, 'కూండు' అని వ్యావహారికతమిళమున నుండుటచేత నిది కూను, గూను, కుని మొదలగు శబ్దములకు సంబంధించినదై "వంగి అసీనుడగుట" అను మాలార్థముగల ధాతువుగా గానవచ్చుచున్నది.

'ఉండు' సహాయధాతువుగా గలిగిన మఱికొన్ని శబ్దపల్లవములు: పరుండు, పన్నుండు, నిలుచుండు.

ఇంచు:—అంగించు, అగ్గలించు, అప్పలించు, ఉంకించు, ఉంకించు, ఉమ్మలించు, ఏగులించు, క్రుళ్లగించు, గమకించు, మొక్కలించు, గుంపించు, ఒత్త

రించు, పిచ్చలించు, తెగలించు, మ్రచ్చులించు, దొంగిలించు, అడ్డగించు, పంఠగించు, మందలించు, పాటించు, కొందలించు, కళవలించు, తమకించు, వేగరించు, ఈసడించు, తుఱంగలించు, తొంగలించు, చెంగలించు.

ఇల్లు:—పుల్లగిల్లు, తెగడిల్లు, దద్దటిల్లు, తల్లడిల్లు, తారసిల్లు, పుల్లసిల్లు, దురపిల్లు, తత్తటిల్లు, గాసిల్లు, పల్లటిల్లు, ఊరడిల్లు, నివ్వటిల్లు, చూపిల్లు, అంపిల్లు, పిక్కటిల్లు, పరిథవిల్లు.

ఈ ఇంచు, ఇల్లు అను ధాతువు అనేకములగు సంస్కృతధాతువులను తెలుగుధాతువులుగా మార్చుట కుపయోగపడుచున్నది: రంజ్ - రంజిల్లు; భిద్ - భేదించు, భేదిల్లు; గర్జ - గర్జించు, గర్జిల్లు; జి - జయించు; భుజ్ - భుజించు; గుణించు, అర్థించు, యాచించు, కయనించు, పోషించు, సంతోషించు, వర్షించు, హర్షించు.

ఇల్లు సంస్కృతధాతువులను తెలుగుధాతువులుగా మార్చుట కుపయోగపడిన సహాయధాతువగు 'ఇంచు' అనునది ఈ, ఇచ్చు, ఇంచు, ఇసు ఇత్యాదిరూపములు గల 'ఈ' ధాతువే యైనను, దీని నొక 'ఇంచుక్' ప్రత్యయముగా జేసి యీప్రత్యయము సంస్కృతధాతువులపై వచ్చునని వైయాకరణులు స్థాపించినారు: "సంస్కృతంబునకు, అంగలాదులకు ఇంచు క్కగు" (బాలవ్యా. క్రి. ౬౩)

కావున నీ 'ఇంచు' అను సహాయధాతువుయాలముగా ననేకములగు సంస్కృతధాతువులకేకాక, పెక్కు దేశీయధాతువులకు, శబ్దములకును ఈభావలో బ్రయోగార్హత, మరల ధాతుత్వసిద్ధి యేర్పడినది.

అంగలాదులలో కొన్నిటిని పరికింపుడు:

అడకించు, పరికించు, పలవించు, ఒప్పగించు, అగరించు, ఆవులించు, ఉంకించు, ఓసరించు, కారిం చు, గాలించు, జాడించు, తిలకించు, తులకించు, అప్పగించు, ఆలించు మొదలైనవి.

దీనిలో తద్భవరూపములు కొన్ని గలవు. అప్పు గించు- 'అర్పణ' అనుదానినుండి, ఆలకించు- 'ఆలకు'

అనుదానినుండి యేర్పడియుండవచ్చును. 'ఒప్పగించు' అనుదానిలో 'ఒప్పు' అంగీకారమును యిలుపును. రూపాంతరము 'ఒవ్వు' (వ్యతి. ఒవ్వని). త. ఒవ్వు = To be like, To be congruous. ఇది త. 'ఓ' = To be of the same mind — ఏకీభావము అను నర్థము గల ధాతువునుండి యేర్పడి యుండవచ్చును. లేదా త. ఒల్లు (To agree, To be fit, Suitable, To combine, Unite, Join) అను ధాతువునుండి ఒల్ + పు = ఒప్పు అని యేర్పడినను ఏర్పడియుండవచ్చును. 'ఒల్లు' నుండియే వ్యతిరేక రూపము త. ఒల్లమై = Contempt, Absence of desire, తె. ఒల్లము అనునది యేర్పడియుండును. దీనినుండియే 'వలచు' ధాతువుకూడ తరువాత నేర్పడి యుండును.

ఇట్లే భాషలోని మూలరూపములను బరికింపగా 'ఒప్పు' అనునదే మూలధాతు వని చెప్పుటకు వీలులే దనియు, ఇది 'ఒల్' అనుదానినుండియో, 'ఓ' అనుదానినుండియో యేర్పడిన రూప మనియు తెలియవచ్చుచుండగా, ఈ 'ఒప్పు' అనుదానికి 'ఇంచు' అను సహాయధాతువును జేర్చి దానిని ధాతు పల్లవముగా జేయు సందర్భమున అది 'ఒప్పించు' అనియేకాక 'ఒప్పగించు' అను రూపముగాగూడ నేర్పడుచున్నది. భాషలో నదివరకు ఏర్పడియున్న యీ రెండవరూపమునకూడ సాధించుటకొరకే వైయాకరణుడు "అడ్డారుల కించుక్కు పరంబగు నపుడు గుగాగమం బగు, నప్పారులకు విభాష నగు" అను సూత్రముచే నొక గుగాగమమును వికల్పముగా విధింపవలసివచ్చినది. ఈ 'గు'గాగమము తొల్లాప్పియర్ తమిళ భాషావ్యాకరణమున ధాతువులపై గలుగునని విధించిన 'గు-కు' అనుదానితోను, కన్నడమున శబ్దముజీదర్పణకారుడు విధించిన 'గుం-కుం' అను దానితోను, కార్డెస్టోపండితుడు తెల్పిన 'కు-గు' అనుదానితోను సమానమైనదేకాని, తద్భిన్న మని తలపవలసిన ట్లగపడదు, అయితే ఇది మూలధాతువులతో సంబంధించినదికాక కొన్నింటిపై నేదో యొక్క ప్రత్యేకార్థమున జేర్చబడుచు

వచ్చిన దనిమాత్రము మన మూహించుట కవకాశము కలుగుచున్నది. ఇంతకుపూర్వము మనము గమనించిన యీ భావలలోని సంప్రదాయమునుబట్టి యీ 'గు' అను నది యితర ధాతువులపై నొక కాలమున జేర్చబడిన యొక సహాయధాతువుయొక్క యవశిష్టరూపమాయను సందేహమును గలుగకమానదు. ఆంగ్లవైయాకరణుని నూత్రముప్రకారము ప్రేరణార్థమును నూచించుటకుగా ఆడ్డాదులపై నించుక్కు, లేదా 'ఇంచు' అనుదానిని జేర్చి రూపనిష్పత్తి చేయు సందర్భమున నడుమ నొకప్పుడు 'గు' గాగమము రా నగత్య మేమి? ఇది శాస్త్రస్థితి ననుసరించి చేయబడిన విధానముగాని వాస్తవముగా నీ 'ఇంచు' అనునది 'అడ్డుగు' అనుదానికి జేర్చబడియుండును. 'అడ్డు' అనుదానిపై జేర్చి కల్పింపబడిన రూపము భాషలో లేకపోవుటచేకాబోలు దీనికి వైకల్పికత్వమును చెప్పలేను. 'ఒప్పించు-ఒప్పగించు' అనుదానినలె 'అడ్డించు - అడ్డగించు' అని రెండు రూపములు లేవన్నమాట. 'అడ్డు' సకర్మకమైనపుడు 'అడ్డివేయు' అను రూపము వ్యవహారమున గలదు. నామవాచకమైనపుడు 'అడ్డు' అనగా అధ్యంతరము. దీనినుండి క్రియారూపము, లేదా ధాతుపల్లవము 'అడ్డుగు' (అడ్డు+అగు) = అధ్యంతరము కలుగు. దీనినుండి జీజర్థకము - ప్రేరణార్థకరూపము చేయవలసినప్పుడు 'ఇంచుక' లేదా 'ఇచ్చు' అను సహాయధాతువు యొక్క సానునాసికరూపమును జేర్చగా 'అడ్డుగు + ఇంచు = అడ్డుగించు' అగును. అనగా అధ్యంతరము అగు నట్లుగా ఇచ్చుట-లేదా చేయుట. ఇదియే 'కాన్' (ఆగ) ఇచ్చుట=కావించుట + అధ్యంతరము కావించుట కూడ నగును. దీనినిబట్టి 'అడ్డుగించు'లోని 'గు' గాగమస్వరూప మెట్టిదో మనకు కొంతవరకైన బోధ పడుట లేదా ?

తక్కినవానినిగూడ బరిశీలించు. 'ఒరగించు' - 'ఒర' అనగా ప్రక్క, అంచు. ఇది విశేషణము గానే కాని క్రియారూపముగా వ్యవహారమునుండి తొలగినది. cf. ఒరచూపు. కావున దీనిని క్రియగా జేయుట కొక సహాయధాతు వానశ్యకము. ప్రాచీన కాలమున 'అగు' ధాతువు ఇట్టి సహాయధాతువుగా

చాల పనిచేసినట్లుగపడుచున్నది. కావుననే యీ భావల లోని యనేకమూలధాతువులపై 'అగు' అను సహజ స్వరూపముతోగాని, యొకప్పుడు తదవశిష్టరూపమున కేవల 'గు' వర్ణముగాగాని యది పొడనూపుచు న్నుది. ఒర + అగు = అనగా ప్రక్కకు అగు-వంగు అను నర్థమున 'ఒరగు' అనునది యేర్పడినది. దీని రూపాంతరమే 'ఒరగు' అనునది. ఒరగునట్లుగా ఇచ్చుట, లేదా కావించుట-చేయుట = ఒరగు + ఇంచు = ఒరగించు. పెల్ల గించు — పెల్ల అనగా ఎండి ముక్కలుగానైన మంటిగడ్డ (A chip, A flake, A clod). పెల్ల అగునట్లుగా ఇచ్చుట కావించుట-పెల్ల + అగు + ఇంచు పెల్లగించుట. (పెల్ల) అగు (నట్లు) - ఇచ్చుటయే అగించుట. ఇదియే వర్ణవ్యత్యయముచే 'కావించుట' అగుచున్నది. భూమిలోపల వ్రేళ్లు గల యొక మొక్కను పైకి లాగి ఉన్మూలించినచో, దాని మొదట నున్న భూభాగము పగిలి పెల్ల అగునట్లు చేయుటయే అగును గదా. కావుననే 'పెల్లగించుట' అనుదానికి ఉన్మూలించుట అను నర్థ మేర్పడినది. ఇదియే దీనికి సహజ మగు మూలార్థము. దీనినిబట్టి "హృదయమునుండి భావములను 'పెల్ల గించు' అను సందర్భములలోగూడ లాక్షణికముగా నిది ప్రయోగింపబడుచుండును. ఇట్లే చిత్తగించు, మేళగించు మొదలగునవి. చిత్తము (దాని యందు) అగునట్లు ఇచ్చుట (=చేయుట) = చిత్తగించుట. (రెండువస్తువులు) మేళనము అగునట్లు ఇచ్చుట = మేళగించుట. 'గ' కారము 'వ' కారముగా మారుటచే 'మేళవించుట' కూడను. వీనికి 'పెల్లించు, చిత్తించు, మేళించు' అను రూపములు లేవు. కాలేదు. కాని 'ఒప్పు' మొదలగు కొన్ని దేశ్యకబ్బములపైని, 'కుప్' మొదలగు కొన్ని సంస్కృతకబ్బములపైని 'ఇంచు' అనునది చేరునప్పుడు 'గు' గాగమము విభాష అస్సారు. ఒప్పించు-ఒప్పగించు, అప్పించు - అప్పగించు, కోపించు-కోపగించు, పల్లించు- పల్లగించు— ఇవి యప్పాదులుగా జెప్పబడినవి. వీనిలో అప్పగించు అను రూపము ప్రయోగములతో నిఘంటువులలోగూడ గ్రహింపబడినది గాని 'అప్పించు'రూపము కనబడుట లేదు. వ్యవహారమునను గానరాదు. 'అప్పగించు' 'ఒప్పగించు' అనుదానితో సమానార్థకము

గనే తెలుపబడినది. ఇక పల్లము—గుట్టముపై వేసెడు తీసు, దీనినుండి ‘పల్లిండు’ రూపమే ప్రాచీనప్రయోగములందు గానవచ్చుచున్నదిగాని పల్లిగించు అను రూపము కానవచ్చుట లేదు. క్రొవితక్కుముగా నెచ్చట వైన నుండుటనుబట్టి వైయాకరణుడు గ్రహించెనేమో. కొపించు, కొపగించు అను రూపము లున్నవి. నిఘంటువులలో నీరూపద్యయమును సమావార్థకమే యైనట్లు నూచింపబడియున్నదిగాని (అప్పగించు - ఒప్పగించు - ఒప్పించు; కొపించు-కొపగించు) వీనికి గొంతయర్థభేదమున్నట్లు పొడకట్టకపోదు. ఒకవిషయమై వానిని ఒప్పించుట-తనతో నేకిభావము కలవానినిగా జేసి కొనుట ఒప్పించుట. లేదా ఒకపనిని చేయుట కంగీకరించునట్లుగా జేయుట ఒప్పించుట. ఈ యర్థముననే ‘ఒప్పగించు’అనునది ప్రయోగింపబడునా? మూలార్థము ఒప్పు-వీకి భావము-అగునట్లుగా చేయుటయే యైనను, వ్యవహారమున నొక వస్తువును వానియొద్ద నుంచుకొని రక్షించుటకు అంగీకరించునట్లు చేయుట అను నర్థము లో బ్రయోగింపబడుచున్నది. ప్రాచీనకాలమున “తన కానుక లొప్పగించి” - “కానుకలను ఇచ్చు” అను నర్థములోగూడ నుండియుండును. కాని ‘ఒప్పించుట’ ‘ఇచ్చుట’ కాదుగదా. ఒకనిని పట్టి మఱియొకని కొప్పగించుటకును, ఒప్పించుటకును భేద మున్నది.

ఇంతకును ముఖ్యముగా మనము గమనింపవలసిన దేమనగా, నీభావలలో కొన్ని మూలధాతువులపై నాధాత్వర్థమును క్రియారూపముగా మార్చుటకు, లేదా ధాత్వర్థమునందలి క్రియాభావవ్యక్తి కరణమునకు గాని, ఆభావముయొక్క భిన్నచ్ఛాయలను నూచింపవలసినప్పుడుగాని వేరొక ధాతువును జేర్చి చెప్పుచుండెడివారనియు, కొంతకాల మైనపిదక సుచ్ఛారణవేగముచేతగాని, స్వరము, ఊనిక మొదలగువాని యందు గలిగిన భేదముచేగాని యాచేర్చబడిన ధాతువు లోని భాగము లేమైన లోపించినవో, తరువాతి కాలమునా రది యంతయు గలిసి యొకే ధాతువనియో, లేదా అర్థభేదమును నూచించు నాయావర్ణము లేమూలధాతువుయొక్క యవశిష్టభాగములో తెలియనప్పుడు అవి ఆయావర్ణములను నూచించు ప్రత్యయము

లనియో తలచుట సంభవించిన దనియు తెలియవచ్చుచున్నది. ఇంతేకాక యావర్ణముల నితరధాతువులపై గూడ నాయర్థమున జేర్చుచుండుటయు గలుగవచ్చును. ఇట్లాయావర్ణములు మూలార్థ మేమో తెలియక ఒక ప్రత్యేకార్థమును నూచించు వ్యాకరణచిహ్నములుగా బరిణమించును. ఇట్టి చిహ్నములు పెరిగినకొలది ఆ భావయొక్క ప్రత్యయంతావస్థ ముదురుచుండును. కొంతకాలమున కిప్పటి ఇండోయూరపియకొ భావలయందువలెనే వాని పూర్వ చరిత్రమును తెలిసికొనుట కవకాశము లేని స్థితి యేర్పడవచ్చును. ప్రస్తుతము ద్రావిడభాష లనునవి యట్టి స్థితి కింకను వచ్చినట్లగపడదు. వాని సంయుక్తపదరూపావస్థ (Agglutinative nature) కొంతవర కింకను సుస్పష్టముగానే యుండుటచేత, తత్తద్భాషాసంప్రదాయరీతులనుబట్టి, అందు ప్రత్యయావస్థను బొందినవాని పూర్వచరిత్ర నశ్వేషింప యత్నించినవో, వాని మూలరూపములను కనిపట్టుటయేకాక, వీని కన్నిటికిని మూలభాష యనదగిన ప్రాచీనద్రావిడ భావయొక్క స్వరూపలక్షణముల నూహించి తెలిసి కొనుటకు దగిన యవకాశ మేర్పడగలదని తోచుచున్నది.

ప్రస్తుతము అడ్డాదులకు, అప్పారులకు ఇంచుకొ పరమైనపుడు చేయబడిన ‘గు’ గాగమము కేవల మర్థము లేని ‘గు’వర్ణమాత్రముగాక అడ్డు, ఒప్పు మొదలగు వానికి ధాతుత్వమును కల్పించుటకుగా జేర్చబడిన ‘అగు’ అను సహాయధాతువుయొక్క యవశిష్టరూప మైయుండు నని ఆయారూపముల యర్థనిచారణవలన మనకు తెలియవచ్చుచున్నట్లుగదా. వాస్తవముగా అడ్డుగు, అప్పుగు, కొపగు అనునవి స్వతంత్రధాతువులుగా నీభాషలో లేకపోవుటనుబట్టియు, ‘ఇంచు’ చేర్చినప్పుడే ఈ గువర్ణము కనబడుచుండుటనుబట్టియు ఇది ‘ఇంచు’ అనుదానిని జేర్చినపుడే వచ్చు నొక ఆగమ మని వైయాకరణులు తలచుటలో నాశ్చర్యము లేదు.

ఈ ‘గు’ వర్ణవిట్టిసందర్భముననే కాక యీ భాషలో ధాతువులుగ బరిగణింపబడుచున్న యనేక

రూపములలోగూడ గనబడుచున్నది. ఆంధ్రవైయాకరణు లట్టి సువర్ణాంతరూపమునే ధాతువుగ గ్రహించి, దానినుండి క్రియాకూపనివృత్తి సలుపుచున్నారు. అట్టి వానిని గొన్నిటిని బరిశీలించుము. వైయాకరణులు చెప్పిన అడంగ్యానులు కలవు. వీనికిని ప్రేరణించుకు పరమ సునపుడు వీని కడవ్రానికి బహుళముగా లోపమును విధించినారు. అనగా 'ఒప్పగించు-ఒప్పించు' వలెనే అడగించు-అడచు; కరగించు-కరచు; నలిగించు-నలచు-ఈరీతిగా సువర్ణాంతములుగా గ్రహింపబడిన ధాతువుల నుండి సువర్ణవిరహితములగు ప్రేరణార్థకరూపము లేర్పడుచున్నవి. వెనుకటివానికిని, వీనికిని భేద మేమనగా, అవి—అప్పారులు— సువర్ణాంతములు కావు. కావున ఇంచుగాగమును చేసినప్పుడు సుక్ విధానము చేయవలసినదని. ఇవి సువర్ణాంతములు. కావున రెండవ రూపమును సాధించుటకు కడవ్రానికి లోపము చేయవలసినదని. మొత్తమువీడ ప్రేరణార్థమున 'ను' వర్ణవిరహితరూపములు అచ్చట నిచ్చటగూడ నుండుట నిశ్చయము. ఇట్లే ఇంకను కొన్ని క్రియారూపములలో నీ సువర్ణము కానరాకుండుటచేతనే ఇది మూలధాతువునకు సంబంధించినది కాదని, 'అను' అను సహాయధాతువుయొక్క అవశిష్టభాగమని ఎంచబడినది.

వీని నితరభాషారూపములతో బోల్చిచూచినచో వీనియందలి 'ను'వర్ణము సహజముగ ధాతుగతమో, లేక యాగంతుకమో యను విషయమే కాక ఆయాధాతువుల మూలరూపము లేమైయుండునో యను విషయము గూడ గొంతవరకునను దెలియకపోదు. అట్టివానిని గొన్నిటిని బరిశీలించుము.

అడగు-అణగు—అడగు < ఆగు. cf ఆక = అడ్డము. త. అడి=To strike, Press; అడై Obstruct, Hide, Conceal. క. అడై, అడగు = To hide, Disappear.

అణుగు=జీర్ణించు. త. అణు; క. అణుగు.

అలగు=శ్రమపడు. త. అలు; క. అల=To be tired, weary.

ఇలుగు=చచ్చు. త. మ. ఇఱ=To die,

ఉడుగు=కృశించు. త. ఉడై; క. ఒడై = To break, Crack, Despair. క. ఉడుగు=To shrink, To desist. (సం. ఉపహత ?)

ఊగు—త. మ. క. ఉటిల్ = To swing, Oscillate. త. ఊక్కు, ఊచల్, ఊంచల్ = ఉయ్యాల.

ఎఱగు = దిగు, నమస్కరించు. త. క. ఇటి; తు. ఇలి = To come down. త. ఇఱంకు; క. ఎఱగు.

ఎఱుగు = తెలియు. త. మ. క. అటి = To know, Understand.

ఒరుగు = తొలగు. త. ఒస్తు=To make room for, ఒరుంగు=To step aside.

ఒరగు=వంగు, వ్రాలు. త. ఒరం=Sideways, Edge. క. ఉఱుగు=To be bent (సం. ఉద్వర్త ?)

కడగు=యర్జించు. త. మ. తు. కడ (కడచు) To pass through, To excel, Overcome. త. కడమై=Duty, Obligation (సం. కృత ?)

కడుగు=ప్రహరించు. త. కఱు, క. కఱై = To remove.

కరగు=ద్రవించు-త. కరై=To be reduced from a solid to liquid form, dissolve. క. కరంగు.

కలగు=కలతపడు. త. కల=To mix, Mingle కలక్కం=Distress, Perplexity.

కలుగు=అగు, క. కలి=To join, To come together.

కాగు=తపించు. త. క. కాయ్.

కుంగు=దిగబడు. త. కుటి=To dig, Make hollow.

గొణుగు=క. కరె-కిరి=to Shave. త. చిరై.

చినుగు, చిరుగు=చిన్నముగు. త. క. కీల్ = To tear, Rend, (సం. ఛిత్ ?)

చివుకు-చీకు=సారహీనమును. క. కీ-ర క్తపక్వే,
కీపు=To be decomposed. త. చి, చీత్.

చెరుగు—క. కేలు; మ. జేలు=To Winnow.

చాచు=చాచు. త. అడై=To hide. అడచు >
చాచు (Skt ఛా?)

డిగు=దిగు. త. ఇటి, ఇలు=Come down,
Descend-క. ఇటికు.

తలుగు=ఖండించు. త. క. తటి=To cut off,
Chop off into small pieces.

తరుగు-తగు. ఇది 'తా-తరు' అనుధాతువునండి
యేర్పడిన ట్లున్నది. త. తా-తరుడత్ = To give,
Hand over. తరువి=Giving. తరుకు=Brokerage.

తొలగు, త. తొలై, తులె. క. తొలగు=To
go away; To go aside.

తిరుగు=పంచరించు. త. మ. క. తిరి=To turn
round.

తునుగు=ఖండితముగు-త. తుని=To cut. క.
తుండు, తునుకు, తె. తుండు, తునియ, తుంపర...

తుంగు-త. తుయల్ = To wave, Swing,
Hang

తోడగు=ప్రారంభించు, త. తోడు=to touch
మ. తుడట్టు; క. తోడగు=To commence, Under-
take.

తోగు, దోగు—త. క. తుయ్, తోయ్=To
dip, Soak

తోరగు=ప్రవించు-త. తోరి, చురి, క. తోరి =
To flow down

నుడుగు=త. నొడి, క. నుడి=To sound,
Utter, Speak.

పఱుగు=త-పఱు=To fly, Run swiftly క.
పఱె, పఱు.

పెరుగు=త. క. పెర్, పెర్=big Large-
ness, పెరుపు. Increase.

పెనగు=త. మ. పిన్ను=To twist, To be
entangled. క. పెనె=To entwine.

మడచు=మంగు-త. క. మడి=To fold, A fold
క. మడిసు=To fold. cf మడచు.

రేచు=క. త. ఎల్, ఏరు=To rise.

విలుగు=త. మ. విరి. క. విరి = To burst,
Open, To crack.

వెలుగు=ప్రకాశించు. త. వెల్, క. వెల్=White,
Shining త. వెళ్ళు=Light. cf. వెండి-
క. వెల్లి, వెల్ల.

తెలుగులోవలెనే కన్నడమునను పెక్కుధాగు
పులుగువర్ణాంతములుగనే గ్రహింపబడినవి.

ఆగు-ప్రాదుర్భావే; తూగు - ఉచ్చైర్భవనా;
తూగు - తులనే; పొంగు - స్ఫుటనే; తొలగు - విచిత్రే;
కరగు - విలీనే; ఎఱుగు - ప్రణనే; మఱుగు - సంతాపే;
తుఱుగు - సంభవే; ఉడుగు - సంకోచనే; తొడగు -
ప్రారంభే; ముఱుగు - నిమగ్నే; తల్లు - తీర్ణత్యే;
మొల్లు - నమనే; మొలగు - వాదనక్రియాయాం; నుల్లు -
సంచారే; కుల్లు - ఆకుంచనే; కల్లు - కార్ణ్యే మొ.
(శబ్ద. ద. ధాతుప్రకరణ.)

పీనిలో కొన్ని తెలుగులోగూడ వచ్చే
యున్నను, మఱికొన్ని తెలుగురూపములకు వెనుకటి
రూపములను జాపుచున్నవి వలెనే యున్నవి. 'ముఱుగు'
అనునది 'మునుగు' అనుదాని ప్రాచీనరూప మన
వచ్చును. అట్లే తల్లు - తగ్గు; మొల్లు - మొగ్గు,
మొక్కు; మొలగు - మోగు; నుల్లు - నుగ్గు; కుల్లు -
క్రంగు; కల్లు - కగ్గు అనునీతిగా తెనుగులో మారినవి.
ఇవి చిరకాలమునుండి యీ భాషలలో గుర్తొందములే
యైయుండు ననుటకు సందేహములేదు. కాని యీ భాష
లన్నిటిలోగూడ వాయాధాతువులనుండి యేర్పడిన
యనేక శబ్దములలో-ముఖ్యముగ నామవాచక శబ్దములలో
నీ గుర్తల్ల మగపడకుండుటనుబట్టి ఇది అనూ మూల
ధాతువుల క్రియా భావమును కృత్రికరించుటకుగా
జేర్పబడిన యొక సహాయధాతువునకు సంబంధించిన
భాగముగాని వేరు కాదనుట సుప్రమమముగా. అట్టి

సహాయధాతువుగా జేర్చబడుటకు దగిన ధాతువు 'అగు' అనున దొకటి కనబడుచున్నది. కావున నతిప్రాచీనకాలముననే యనేకమాలధాతువులపై నీ 'అను' అనునది చేరి, వానిని ధాతుపల్లవములనుగా జేయుటకు దోడ్పడియుండు ననుటకు సంబంధము నక్కరలేదు. ఒకవేళ 'కుం' అనునది వర్తమానార్థక ద్యోతకము, లేదా చిహ్నమైయుండుగానితలచుటకును వీలులేదు. ఏలయునగా ననేకములకు నితర్ధధాతువులపై 'కుం' వచ్చుట లేదు. కాని 'ఉం' అనునదిమాత్రమే వచ్చుచున్నది. నడచును, పాడును, తినును, వెడలును, వీడును, మానును, ఆగును. తమిళమునందును ఆడుం, పాడుం, వరుం మొదలగువానిలో 'ఉం' అనునదే తద్ధర్మార్థకరూపమును గల్పించుచున్నదిగాని 'కుం' వచ్చుటలేదు.

దీనినిబట్టి తేలిక దేవునగా ప్రాచీనకాలము నందలి ద్రావిడభాషలో అడ, కలి, నలి, అలె, అటి, లెట్, తిర్, తట్, కుటి, కుక్, పెర్, పెజె, పలు, ముగి, మడి, వెళ్ మొదలగునవి మూలరూపములుగా నుండగా, వాని క్రియాభావములను వ్యక్తము చేయుటకు తుట, సంభించుట, ప్రాప్తించుట అను సామాన్యార్థము గల 'అను' ధాతువు వీనిపై జేర్చబడియుండుటచే, అడంగు, కలుగు, నలుగు, ఎలుగు, తిరుగు, తునుట, పెరుగు, పెనగు, మాగు, ముడుగు, వెలుగు మొదలగు రూపము లేర్పడిన వనియు, వీనిపై 'ఉం' చేరుటచే తద్ధర్మార్థకరూప మేర్పడిన దనియు తలపడగియున్నది.

ఈ గువర్ణాంతము, లేదా 'అను'ధాత్వంతరూపము పైగలెనే కొను, ఆడు మొదలగు సహాయధాతువులతో గూడిన ధాతుపల్లవ రూపములనుండియు తద్ధర్మార్థక రూపము 'ఉం' చేర్చుటచేతనేగదా యేర్పడుచున్నది. చూడుడు.

చేసికొను—చేసికొనును. త. తెయ్యికొట్టుం.

పోరాడు—పోరాడును.

ఏర్పడు—ఏర్పడును.

ఒప్పుడు—ఒప్పుడును.

కొనిపోవు—కొనిపోవును.

కూర్చుండు—కూర్చుండును.

అడ్డగించు—అడ్డగించును.

తల్లడిల్లు—తల్లడిల్లును.

ఏగుడెంచు—ఏగుడెంచును—ఏలేరును. ఇచ్చట మాత్రము 'తెంచు' నకు 'తేరు' కూడ వచ్చి రెండు రూపము లగుచున్నవి.

ఇట్లే వచ్చు, తెచ్చు మొదలైన ధాతువులకు వచ్చును, తెచ్చును అనియే తెలుగున రూపము లగుచున్నను తమిళమున వరుం, తరుం అని రేఫసహిత రూపము లగపడుచున్నవి. దీనినిబట్టి విచారింపగా అడంగు, కలంగు, వెలంగు మొదలగువానిలోని 'గు, వర్ణము సహజముగా మూలధాతువునకు సంబంధించినది కాకపోయినట్లే ఈ తెచ్చు, వచ్చు, పుచ్చు, మెచ్చు, విచ్చు, త్రచ్చు, గ్రుచ్చు, నచ్చు, చొచ్చు, నొచ్చు, చచ్చు మొదలగు రూపములలోని తుది 'చు' వర్ణముకూడ నేదోయొక సహాయధాతువుయొక్క యవళిష్టభాగమే యేమోయని తలంపదగియున్నది. ఈ 'చు' వర్ణ మిధాతువులనుండి నివృత్తమైన రూపము లన్నిటిలో కనబడుట లేదనియు, కొన్నిటిలో వేరు రూపము లగుచున్నవనియు వ్యాకరణమున జెప్పబడినదానిని బట్టియే తెలియుచున్నది గదా. 'తెచ్చు'నకు తే - తేరులు, 'వచ్చు'నకు రా, 'చొచ్చు'నకు 'చొరు', చచ్చు నొచ్చులకు చా-చోవులు—ఇవి కొన్ని రూపములలో నాదేశము లగుచున్నవి. సామాన్యముగా నొక ధాతువు యొక్క సహజరూపము, లేదా మూలరూపము విధ్యర్థకమగ్యమపురుష క్రియారూపములో గానబడుచుండును. ఇది వ్యవహారములో పోలుదొల్ల ప్రయోగము లోనికి వచ్చియుండదగు రూపముగనుక. కాని ఇటీవలి భాషలో కాలక్రమమున గువర్ణాంతములు, చువర్ణాంతములుగూడ విధ్యర్థకములుగా ప్రయోగింపబడుచునే వచ్చినవి. ఏలయునగా అనియే ధాతువులుగా గ్రహింపబడినవి గనుక. 'తెచ్చు'నకు విధ్యర్థకము 'తే' అని, 'వచ్చు'నకు 'రా' అని మన భాషలో నున్నవి

గాని, ఇతర భాషారూపములతో బోల్పిచూచినచో, ఈ భాషలోని యితరరూపములతోగూడ బోల్పినచో తేర్, వర్ అనునవి మూలరూపము లనిపించును. తమిళమున నివి తర్, వర్ అను రూపముల నున్నవి. ఆ భాషలో 'తా' ధాతు వనియు, 'తర్' దాని రూపాంతర మనియు, అట్లే వర్, (క. బర్) ధాతు వనియు, 'వా' 'వా' వాని విగ్రహకరూపములనియు చెప్పెదరు. విచారింపగా 'తర్' 'వర్' అనునవి మూలరూపము లని తోచకటోడు. వ్యతిరేకరూపము త 'వరాగు' క. 'వారగు'. ఇందు వర్—బర్ అను రూపము కనబడుచున్నది.

ఇట్లే చొచ్చు—చోరు; మెచ్చు—మెలు; పుచ్చు—పురు; త్రచ్చు—తరు; విచ్చు—విడు; గ్రచ్చు—కో—కోర్; వచ్చు—వమ్; చచ్చు—చా; నొచ్చు — నో అనియు మూలరూపములైనట్లు వ్యక్తమగుచున్నది. ఐహో నీ 'చు' అనునది మరియొక ధాతువునకు సంబంధించిన దనియు, నాయాధాతువుల లోని రేఖారూప క్రిమవర్ణముతో గలిగిన సమీకరణము (Assimilation) మూలముగా నీ ధాతువుల 'చ్చు' వర్ణాంతము లైనవనియు తెలియుచున్నది. విచ్చు, గ్రచ్చు మొదలగువాని యర్థమునుబట్టి యివి విడు, కో—కోర్ అనువాని ప్రేరణార్థక రూపములుగా గనబడుటచే నీ 'చు' అనునది క్షిప్రమున 'ఇసు' అను రూపము గలిగియున్న 'ఈ' ధాతురూపమున 'ఇచ్చు' అను దానికి సంబంధించిన దని యూహింపవలయు. విడు—వదలుట; విడిగు—విడుచు=వదలునట్లుగా జేయుట—విచ్చుట దీనినండి మరల ప్రేరణార్థకము 'విప్పట' అనియు నేర్పడినది. కాని విడుచు—విచ్చు అయిన దనుటకు సంజేహము లేదుగదా. అట్లే తెర్ + ఇచు = తెరిచు > తెర్చు < తెచ్చు. వర్ + ఇచు = వచ్చు, (క. బరిసు); చొర్ + ఇచు = చొర్చు, చొచ్చు; మెల్ + (ఇ)చు = మెచ్చు (క. మెలయిను); తె—మెలయిను; కో—కోర్ + (ఇ)చు = (కోరి)చు

గ్రచ్చు; నో + (ఇ)చు = నొచ్చు; చా + (ఇ)చు = చచ్చు; పుర్ + (ఇ)చు = పుచ్చు (cf. పుచ్చు, పువ్వులు—పురుగులు, పువ్వడిట్టు) ఈ మొదలగు రూపము లేర్పడియుండును. కావున వర్, తర్, చొర్, మెల్, కోర్, చా, నో మొదలైనవే మూల ధాతువు లనియు, తెలుగున ధాతువులుగా గ్రహింపబడినవాని తుద గనబడు 'చ్చు' అనునది 'ఈ' ధాతు రూపాంతరమున 'ఇచు' అనుదానిలోని 'చు'వర్ణ మాయాధాతువులలోని యంత్యవర్ణముతో గలియుటచే నేర్పడిన దనియు స్పష్టమగుచున్నది.

ఇట్లుకాక కాలమున సహాయధాతువుగనో, ప్రేరణార్థముననో చేర్చబడిన 'ఇచు' అనున దాయామూల ధాతువులతో జేరి మార్పు జెందిన దగుటచే దీని తొలి రూపము మరుగునడి, కాలక్రమమున 'చు'వర్ణక మో, ఇంచుగాగమమో యగుట తలస్థించినది. ఈవర్ణములు మరికొంతకాలమున కాయాయర్థములను బాగుగ వ్యక్తికరింపకున్నచో మరల వానిపై చేరుకొనబడుట, ధాతువులు చేర్చబడుచుండును.

మెల్—మెలయు: ధాతువు, మెల్ + ఇంచు—మెచ్చు, మెరయించు, మెలయించు. దీనిపై 'కొను'—మెచ్చుకొను. దీనిపై ప్రేరణము మెచ్చుకొనజేయు. దీనిపై విధి మెచ్చుకొనజేయవలయు. విర్—విడు + ఇచు=విడుచు—విచ్చు—విడిపించు. దీనిపై కొను—విడిపించుకొను. దీనిపై చేయు—విడిపించుకొనజేయు. దీనిపై వలయు—విడిపించుకొనజేయవలయు (+ ఉమ్)ను.

ఇట్టి భాషలలో వర్ణభేదమును నూచించుటకుగా నొక ధాతువుపై మఱియొక ధాతువును జేర్చుటచే రూపకల్పనము జరుగుచుండుటయేకాక ఆ గూ ధాతువులు సామాన్యముగా నాయాపములగు తమ స్వరూపమును, స్థానమును నిలుపుకొనుచు నుండుటనుబట్టియే యాభాషలు సంయుక్తపదరూపము (agglutinative) లని చెప్పబడును, వాని పూర్వరూపము లక్ష్యపించి తెలిసికొనటకును గొంతవరకైనను సాగ్యమగుచున్నది.

ఆంధ్రభాషాచరితము - ధాతువులు

[అనుకృతము]

= శ్రీ కోరాడ రామకృష్ణయ్య =

ఆంధ్రవైయాకరణులచే నీభాషలో ధాతువులుగా బరిగణింపబడిన 'సు'వర్ణాంత, 'మృ' వర్ణాంతరూపముల పూర్వచరిత్ర నన్వేషించి పరిశీలింపగా నివి వాస్తవముగ భాషలో ధాతువులుగ బరిగణింపబడదగిన మూలరూపములు కావనియు, యత్కిందిదర్శభేదమును నూచించుటకుగా నితర ధాతువులతోగూడి కాలక్రమమున నేర్పడిన ధాతు పల్లవము లనదగిన వైయంఠి ననియు మనకు దెలియవచ్చుచున్నది. ఆయారూపములలోని 'సు'వర్ణమొక మూలధాతువునకు సహాయధాతువుగా జేర్చబడిన 'అను'అనుదాని యవశిష్టరూప మైయుండు ననియు, 'మృ' అనునది 'ఈ' ధాతురూపాంతరమగు 'ఇయ' అనుదాని 'చు'వర్ణము తొలిధాతువు తుదినున్న రేఖాది వర్ణములతో సమీకరణమునొందుట (Assimilation) వలన నేర్పడిన దనియు గూడ నూహింపదగియున్నది. ఇట్టి 'సు', 'మృ', 'మృ' మొదలగు వర్ణములను ఆయారూపములనుండి విడిచి నాని స్వరూపమును మనము గుర్తింపగలిగినచో, నిక మిగిలిన మూలరూపములు—అనగా అడ్, తున్, తర్, వెళ్, పెర్, తిర్, కీట్, కాయ్, వర్, తర్, చూర్, చా, నో మొదలగునవి చాలవరకు ఏకాచ్ ధాతువులుగ నుండిననుటకు సందేహము లేదు. ఇవియే యితరసహాయధాతువులతోగూడి యాయారూపము లైనవని గ్రహించితిమి. వీనిపై 'ఈ' ధాతురూపమగు 'ఇయ' చేర్చగా 'మృ'

వర్ణాంతరూపము లేర్పడిన వని చెప్పుచున్నారగుదా. ఈ 'ఇయ' ధాతు వెట్లు వచ్చినది? 'చు' వర్ణమే ఆయారూపముల జేర్చబడిన దనుకొరాదా అను ప్రశ్న కలుగవచ్చును. అట్లే 'అ' ధాతువుగా గ్రహించినప్పుడు 'అను' 'అను' అనుదానిలో గూడ 'సు' వర్ణము కనబడుచున్నది గదా, తక్కిన ధాతువులపై 'అను' చేరినదనుట కంటె ఏవో అర్థములేని 'సు' వర్ణమే చేరిన దనుకొనుటయు క్తముగదా అనియు ననవచ్చును. వాస్తవమే. కేవల ప్రత్యయాంత భాషయైన (Completely inflexional language) సంస్కృతభాషాసామ్యదృష్టితో జూచినప్పుడు ట్లుతోచుట న్యాయమే. అందలి వికరణ ప్రత్యయములకుగాని, క్షార్వకణిజాద్యక ప్రత్యయములకుగాని అర్థమేమో, వాని మూలరూపము లేవో తెలిసికొనుటకు మన కవకాళము కలుగుటలేదు. కావున నాదృష్టితో జూచినచో నట్లే ఇచ్చటను తటస్థించియుండు ననుటకు సందేహములేదు. కాని యీద్రావిడభాష లట్టి నిరూఢమైన ప్రత్యయాంతతృప్తిని బొందని వగుటచే నాయాభాషలలో నిలిచియున్న రూపములను బరిశీలించినచో గొంతవర కాయాప్రత్యయము లనబడువాని మూలరూపములను గనిపట్టుట కవకాళ మేర్పడగలదని యాశింపవచ్చును. కావున సంస్కృతభాషాన్యాయక రణ సామ్యదృష్టితోగాక ద్రావిడభాషా స్వరూపతత్వ పరిశీలనదృష్టితో జూచినచో వీని మూలరూపములను గనిపట్టవచ్చునేమో యారయవలసియున్నది. అట్లు

విచారించినచో నర్థభేదచ్ఛాయలను నూచించుటకుగా నొక ధాతువుపై మరియొక ధాతువును జేర్చి చెప్పట యిప్పటికి నీభావలలో సాగుచునేయున్న దని మన మింతకుబూర్వమే గ్రహించియున్నాము గావున నీ నూత్రమే ప్రాచీనకాలమున గూడ ననుసరింపబడి యుండునని తలచినచో నీ ధాతురూపములపై జేరిన యితర ధాత్వనశ్చిత్తరూపములేకాక, నామవిభక్తి ప్రత్యయములు, క్రియారూపములలో భిన్నార్థముల జేర్చబడుచుండు ప్రత్యయములు మొదలగునవన్నియు నీభావలలో నొకకాలమున స్వతంత్రప్రయోగము గలిగిన ధాతువులలో, శబ్దములలో, లేదా వాని యవశిష్టరూపములలో యయియుండునని తెలిసికొనుట కవకాశ మేర్పడవచ్చును. సంస్కృతభాషలలోగూడ నాయా ప్రత్యయము లనబడునవి అట్లే యేర్పడియుండవచ్చునుగాని, దాని పూర్వచరిత్ర నన్వేషించుచు వాని నితరములగు గ్రీక్, లాటిన్, జర్మనిక్ మొదలగు నిండ్లో యూరపియన్ భాషారూపములతో పోల్చిచూచినప్పటికిని, అతిప్రాచీనమగు నీభాషారూపములలోగూడ నిరూఢమగు ప్రత్యయాంతసిద్ధియే కనబడుచుండుటచే నాయా ప్రత్యయము లే స్వతంత్రపదముల యవశిష్టరూపముగా కనుగొనుట భాషాతత్వవేత్తలకు సాధ్యము కాలేదు. ద్రావిడభాష లట్టి సిద్ధి కింకను వచ్చినట్లు కనబడక పోవుటచే, నీభాషారూపముల చరిత్ర నన్వేషించినచో నందు ప్రత్యయములుగా గ్రహింపబడినవి యే మూల స్వతంత్రశబ్దముల భాగములలో కొంతవరకైనను తెలిసి కొనవచ్చునని తోచుచున్నది.

ప్రస్తుతము ఆ, ఈ అనునవే మూలధాతువులైనచో వీనిపై గు, చు, ను మొదలగున వెట్లు వచ్చినవి, ఇవి యితరధాతువులపై గనబడుచున్నట్లే వీనిపైని గూడ నేదోయొక యర్థమున జేరియుండగూడదా అను విషయము పరిశీలింపవలసియున్నది. అగు, ఇచ్చు, ఉండు అనునవి ఆ, ఇ, ఉ అను వొలియచ్చులకు సంబంధించినవై భావలో మానవుని వ్యవహారమున నత్యవశ్యకములు, నతిసామాన్యములు నగు వ్యాపారములను నూచించు ధాతురూపములుగ నున్నవి. కంఠ్యతాలవ్యాచ్చులగు ఆ, ఈ లనునవే మూలధాతువులైనచో వాని నుచ్చరించునపుడు వివృతత్వమును

జెందిన, అనగా తెరవబడిన (ముఖము మొదలగు) వాని కావయవములు మరల వాని యథాపూర్వస్థితిని బొందునపుడు ఆ కంఠస్థానమునగాని, తాలవ్యస్థానమునగాని క్యాసవాయువు నిరోధింపబడి స్పర్శకలిగినచో నాయా స్థానముల కంఠ్యస్పర్శవర్ణముగు 'క' కారము, తాలవ్య స్పర్శవర్ణముగు 'చ' కారము బయలుదేరుట స్వాభావికముగదా. ఈకారముచే 'ఆ' అనునది యుచ్చారణ వశమున 'అగు' - 'అగు' అగుటయు, 'ఈ' అనునది 'ఈచు', 'ఇచు' అగుటయు సంభావ్యమే. కావుననే 'ఆ' ధాతురూపమే ఆగు - అగు అనియు, 'ఈ' ధాతురూపమే ఇచు-ఇచు అనియు నూహించుట కవకాశ మేర్పడుచున్నది. ఇక 'ఉండు' ధాతురూపములలో దీర్ఘఉకారము కనబడుట లేదు. కావుననే 'ఉ' ధాతువుగా గ్రహింపబడలేదు. ఈభావలలో మనకు లభించిన రూపములనుబట్టియేకదా మన మూహింపవలసినది. కావున 'ఉండు' ధాత్వర్థమునకు సంబంధించిన ఉన్టు, ఉణు, ఉర్ మొదలగు రూపములు కొన్ని భాషలలో కనబడుచుండుటచే వానిలో నొకటి దీని పూర్వరూప మైయుండవచ్చునని తలపబడుచున్నది. ఈధాతువులే భాషలలో నతిప్రాచీనములుగ గనబడుటచే నతిప్రాచీనకాలమున నీభాషలను వ్యవహరించినవారు వీని నితరధాతువులకు సహాయధాతువులుగ జేర్చి తమ భావములను వ్యక్తపరచికొని రని యూహింపవచ్చును. తరువాతి కాలమున నింక నితరభాషభేదములను నూచించుట కితరములగు కొను, ఆడు, తెంచు, పడు, చేయు మొదలగున వనేకము లుపయోగపడినట్లు మనకు తెలియుచునేయున్నది. ఇప్పటికి మనము 'చేసికొనుము' అనుదాని రూపాంతరముగా-లేక సంగ్రహరూపముగా 'చేసికొ' అనుదానిని గ్రహింపగలుగుచున్నామేగాని, మరికొంతకాలమునకు వీనికి గల పరస్పర సంబంధజ్ఞాన మంతరించుట తటస్థించినచో నప్పటి వైయాకరణుడు " 'చేసి' శబ్దముమీది 'కొనుము' అనుదానికి 'కొ' ఆదేశంబగు" అని నూత్రించి 'కొ' అనుదాని నొక ప్రత్యయమాత్రముగ గ్రహింపవచ్చుగదా! దీనిపై విధగర్థమున 'వాలి' అను ప్రత్యయ మాదేశ మగుననియు జెప్పవచ్చును. ఇప్పటికే 'చేసికొనవలయును' అనుదాని వ్యావహారికరూపమే,

లేదా రూపాంతరమే 'చేసికోవాలి' అనన దన్న భావము మరపునకువచ్చుచున్నది. ఇట్లా 'లి-కొట్టాలి-రివాలి' అనువానినిబట్టి ఇదే 'అలి' ప్రత్యయముకూడ కావచ్చును. కొన్నివందల యేండ్ల తరువాత నీ 'అలి' ప్రత్యయము కేవలవిధ్యర్థక మను భావమే నిలిచి దీని మూలస్వరూప మేమో తెలిసికొనుట సులభ సాధ్యము కాకపోవచ్చును. కాని భాషాచరిత్రకారు డీ యర్థమును భావలో నూచించు ప్రాచీన రూపమును దొరకినంతవరకు సమకూర్చుకొని, దీని చరిత్ర నన్వేషించి అపుడు తెలుపగలడు. ఈ 'అలి' అను ప్రత్యయము 'ఒల్' ధాతువునుండి బయలు చేరిన రూప మగును. 'ఒల్ = to be pleased, to will, to like, to love' అనునది మూలధాతువు. దీనినుండి యేర్పడిన ఒల్లు, ఒల్లమి, ఒల్లని మొదలగురూప ములు కలవు. ఈ 'ఒల్' అనునదే 'వల్' అయి, పిదప 'వలయ' ధాతువైనది. ఇది 'చేయక' అను అన్నంత రూపముపై జేరి 'చేయకవలయు' - చేయుటకు ఇష్ట పడు, సిద్ధపడు అను నర్థము నిచ్చినది. వ్యతిరేకార్థ మున 'చేయనొల్లు' అని 'ఒల్లు' ధాతువే కనబడు చున్నది. " నీవు చేయవలయును " అనునది విధ్యర్థ మున వాడుకలోనికి వచ్చి కాలక్రమమున " చేయ వలెను > చేయవలె > చేయాలె > చెయ్యాలె > చెయ్యాలి అను రూపముగా మారినది. ఇట్లు 'అలి' అనున దిప్పుడు ప్రత్యయార్థపరు వచ్చినను, దీని చరిత్ర నన్వేషింపగలిగినచో నొకకాలమున నిదియు స్వతంత్ర పదముగా నుండె ననియు, నిట్లే యీ భాషారూపము లొక కాలమున స్వతంత్రపదసంయోగముచేతనే యేర్పడిన వనియు నిర్ణయింప నవకాశ మేర్పడును గదా.

'ఈ' ధాతురూప మగు 'ఇసు' 'ఇయ' అనునది 'అగు' అనుదానివలెనే యితరధాతువులపై సహాయ ధాతువుగ చేర్చబడుచువచ్చె నని మనము గమనించి యున్నాము. ఈ భావలో నీ ధాతు వింక ననేకవిధముల నుపయోగపడిన ట్లగపడుచున్నది. సంస్కృతధాతువులను స్వయంకర్తృకములగు తెలుగు ధాతువులుగగాని, కన్నడధాతువులుగగాని చేయుటకై వానిపైని 'ఇంచు' 'ఇను'లను చేర్చుట కలదు. కన్నడ ము:—ఖండిసు, చిత్రిసు, ముద్రిసు, కాసిసు, భంజిసు,

రంజిసు, కోపిసు మొ. ఇట్లే తెలుగునను ఖండించు, చిత్రించు, ముద్రించు, ధ్యానించు, భుజించు మొదలగు రూపములలో నిది 'ఇంచు' అను రూపమున గానవచ్చు చున్నది. స్వయంకర్తృవివక్షయందు దేశీయధాతువు లపైగూడ నిది వచ్చును. కన్న : నిట్టిసు, కంటిసు, తుట్టిసు, దల్లిసు, అలిసు-ఆకర్ణనే, ఓసరిసు-అపా దానే, ముక్కులిసు-గండూషే, అక్కులిసు-నిమ్మ కుక్కే, అప్పరిసు - ఆస్పాలనే, ఉమ్మరిసు - చింత యాం, కళవరిసు-మనోవైకత్యే, కినిసు-కోపే, విన్న విసు-విజ్ఞాపనే మొ. ఇట్టి వనేకములు తెలుగునగులవు. వీనిలోగూడ 'ఇంచు' అనునదే కనబడును. నిటించు, ఆరించు, ఓసరించు - ఓసరిల్లు, పుక్కిరించు, అక్కిరించు, అప్పరించు, ఉమ్మ రించు, కళవరించు, కినియు, విన్నవించు. ఇది 'విజ్ఞా పించు' అనుదాని తద్భవరూపము - కినియు, కినిసు అనునవి తెలుగుకన్నడములలోని రూపములు. ఇది తమిళమున 'చిన' అను రూపము గలవై యున్నది. అనగా 'ఇసు' చేరలేదన్నమాట. 'క' కారముమాత్రము తాలవ్యాచ్చరకమగుటచే చకారముగా మారినది. కన్న డమున 'కినిసు' అని ఇప్సంతముగా నున్నది తెలుగున 'కినియు' అని ఇప్సంతముగా నుండుట విశేషము. ఈ 'ఇయు'కూడ 'ఈ'ధాతురూపమే కావచ్చును.

తెలుగునందువలెనే కన్నడమునను కొన్ని ధాతు వులపైని చేరిన 'ఇసు'అనునది 'య' గా మారినట్లు చెప్పచు శబ్దమణిదర్పణకారు డీక్రిందిధాతువుల నుదా హరించివాడు. ఈ 'య'వర్ణాంతరూపములు మరల ధాతువులుగ నీ పరిగణింపబడునట — "ధాతో రిగు ప్రత్యయస్య చాదేశే పున ధాతుత్వం."

అలర్పు—వికసనే(అల్ + ఇసు=అలిరిసు > అలర్పు)

సార్పు—సమీపాగమనే (cf. తె. చేర్- చేరు + చు=చేర్పు)

అమర్పు—సంఘటికరణే (అమర్పు)

పొణర్పు—సంయుగే (పొనర్పు)

పడిల్పు—తృతియ్యే (పడిల్పు)

మరల్పు—మగుల్పు - పరాజుభీకరణే (మరల్పు-మగుల్పు)

కడల్పు—పుష్కరణే (కడల్పు)

నెగల్పు—విఖ్యాత

మఱిగొన్ని చువగ్గాంతధాతువులుగనే గ్రహింపబడినవిగాఁ నొకకాలమున 'ఇచు - ఇను' ధాతువుతో జేరినవే కావచ్చును.

మించు (మిన్ = ప్రకాశము + ఇను = మినిసు - మించు.)

పించు (పిక్ = పెనక + ఇను = పినిసు > పించు.)

పొంచు—సంకేతోద్యోనే (తె. పొంచుండు.)

అలుచు—ఉచ్చైర్ధ్వనౌ (cf. ఆగు + ఇను—చు = ఆర్పు)

పెర్చు—విస్తారే (పెర్ + ఇను - ఇచు = పెర్చు) > పెచ్చు - పెరుగు.

కర్చు - ఖాదనే (cf. కడి. తె.కలచు.)

తీర్చు - నిష్పత్తై (cf తీర్, తీర్చు)

బిర్చు - విభజనే (cf విడు - పీటు - విడుచు > విచ్చు)

మెర్చు - అభ్యుపగమే (మెట్ + చు = మెచ్చు)

ఇట్లే తెలుగున నొక ననేకధాతువులు చువగ్గాంతము లీధాతుసహాయమున నేర్పడినవే యైయుండును. లేదా 'ఉండు' (> ఉళ్) ధాతువునకు సంబంధించిన 'ఉరు' > 'ఉచు' అనుదాని మూలమున నైన నేర్పడియుండును.

కుడుచు—త, క: కుడి = to drink—కుడిసు > కుడిచు < కుడుచు.

కొలుచు—త, క: కొళగ = measure.

ఏడుచు—త, క: అలు = to weep, cry < ఏడు - ఏడిసు > ఏడుచు.

ఒలుచు—త: ఉరి = to strip of covering —ఉరిచు < ఒలుచు

గలుచు—త: కల్. క: గల్ - గలి = to win - గలిచు > గలుచు > గల్చు

నోచు—త: నోల్, క: నోన్ + చు = నోంచు > నోచు.

తాచు—క: తాకు — తాగు, తాంగు = to come in contact with—తాంకిసు > తాంకించు > తాచు > తాచు = తన్ను

తూచు—తూ = to weigh - తూగు - తూకిసు > తూచు.

మడుచు—త, క: - మడి = to bend, fold. మడిసు > మడుచు

తోచు—త: తోస్తు = to be visible, to appear - తోన్చు > తోంచు. తోచు, cf తోట్ - త్రోవ.

తొలచు—త: తులై = to cut a hole - తొళయిసు > తొలచు.

తొలుచు—క: తొళై = to wash, తొళసు > తొలుచు

కరచు—త: కరై = to melt, కరగు - కరగిసు > కరగించు > కరచు

మొలుచు—త, క: మొలై = to sprout - మొలెయిచు > మొలచు.

విలుచు—త: విల్ = to buy - విలిచు > విలుచు.

చెలుచు—త, క: చెడు = చెడు, to be spoiled (కీట్) ఇచు—చెలుచు.

పిలుచు—క: పిలి = to call - పిలిసు > పిలుచు.

రాచు—త: అరై = to rub—అరై - ఇచు > రాచు

తెంచు—తెగు - ఇచు - తెగిగు - తెగించు > తెంచు.

ముంచు—త, క: ములు = to be immersed, ములుగుఇను > ములుగిసు > ముంచు.

నేచు—నేయ - నేగు - నేయసు - నేచు.

కాచు—కాయ్ - కాయిసు - కాచు.

చాచు—చా - చాగు, చాగిసు > చాచు

అడచు—త: అడై - అడైసు - అడైచ్చు > అడచు

ఉంచు—త, క : ఉచ్ఛ్ = to be, ఉచ్చిను >

ఉంచు.

అలర్చు—త, క : అలర్ = to blossom -

అలరిను > అలర్చు.

ఓర్చు—త : ఓర్ = to consider, ఓర్చై -

fortitude. ఓరిను > ఓర్చు.

ఈ పైధాతువులలో, లేదా ధాతుపల్లవములలో కుదనున్న 'చు' వర్ణము నిజర్థమును నూచించుటకుగా జేర్చబడిన ఇను-ఇంచుధాతువునకు సంబంధించిన 'చు' కారమే యైనను, అది తొలిధాతువుతో గలిసిపోయి 'చు' వర్ణమాత్రావశిష్టమై, తచ్చువర్ణాంతరూపమును మరల ధాతువుగా, లేదా ధాతుపల్లవముగా జేయుటకు దోడ్పడినది. వీనిపై మరల నిజర్థమును జెప్పవలసివచ్చినపుడు మాత్రము 'ఇంచు' అనుదాని సంపూర్ణరూప మగపడుచున్నది.

ఏడుచు—ఏడిపించు

తోచు—తోపించు

పిలుచు—పిలిపించు

తొలచు—తొలపించు

మొలచు—మొలపించు మొ.

ఇందలి 'చు'కారము పకారముగా మారుట గమనింపదగినది. cf రావించు-రప్పించు, ఏడుచు-ఏడుపు-ఏడిపించు, పిలుపు-పిలిపించు. ఇటీవల 'ఇంచు' ధాతుసహాయమేగాక 'చేయు' ధాతుసహాయముకూడ గ్రహింపబడుచున్నది. ఇది అన్నంతరూపముపై జేర్చబడును: గెలంచు-గెలిపించు - గెలువజేయు, మొలచు-మొలవజేయు మొ.

ఇట్లు తెలుగుకన్నడములలో 'ఇంచు', 'ఇను' అనువానిని జేర్చుటచే ప్రేరణార్థము నూచింపబడుచుండ తమిళములోమాత్ర మట్లగుచుండట లేదా యను ప్రశ్న బయలుదేరకమానదు. తమిళమున ధాతువువై వి, వి, ప్పి అను వర్ణములనే జేర్చుటచే ప్రేరణార్థము నూచింపబడుచున్న దని నైయాకరణులు చెప్పుచున్నారు. ఇవి కేవల మర్థము లేని వర్ణములూ, ఇను, ఇంచులతో వీనికి సంబంధ మేమైన గలదా,

లేక ఇవి యేదైన మరియొక పదముయొక్క యవశిష్ట రూపములూ యని పరిశీలింపవలసియున్నది. తమిళమున కొన్ని ధాతువుల ప్రేరణార్థకరూపములను బరిశీలింపగా నవి యాయాధాతువుల తుదిహల్లునకు ద్విత్వము చేయుటచేతనే యేర్పడుచున్నట్లగపడును. చూడుడు: ఆ-ఆగు-ఆకు; పో-పోగు-పోకు; ఆడు-ఆట్టు (= ఆడించు); కాణ్-కాట్టు; -ఓడు ఓట్టు; అణు-అట్టు మొ.

ఇదియే యీ ద్రావిడభాషలలో నిజర్థమును నూచించుట కవలంబింపబడిన ప్రాచీనపద్ధతి యైయుండును. ఈపద్ధతి చాలదని తోచినప్పుడు ఈభాషను వ్యవహరించినవారు ఈ ధాతుసహాయమును కైకొన వారంభించియుండురు. అదియు చాల దనుకొనినప్పుడు 'చేయు' ధాతు సహాయముకూడ కైకొనబడిన దని తెలియుచునేయున్నది గదా. తెలుగు కన్నడములలో 'ఇను' ధాతు సహాయము కైకొనబడినట్లు తెలియుచుండగా తమిళమున మాత్రము కైకొనబడియుండదా అని పరిశీలించినచో కాయ్-కాయ్చు-కాయ్తు, అడై-అడైసు > అడైచ్చు మొదలగువానిలోని 'చు' అనునది దీనికి సంబంధించినట్లే కనబడుచున్నది. ఇది 'ఇచు-ఇచ్చు'లోని ఇకారము లోపింపగా మిగిలిన 'చు'వర్ణమే కావచ్చును. కాని వి, పి అనువర్ణములే ప్రేరణార్థకరూపములలో బహుళముగా గనబడుటను బట్టి అవి యేతద్ధగనూచకములుగా గ్రహింపబడినవి. ఈ వి, పి అనునవి తెనుగునమాత్రము క్యాచిత్కముగ కనబడుటలేదా, 'వచ్చు'ధాతువునండి ప్రేరణార్థకరూపము 'రావించు' అగునగదా - అట్లే అగు - కావించు, చూ-చూపించు, వో-వొప్పించు, లే-తెర్ - తెప్పించు, చొరు-చొప్పించు ఇత్యాదులు. వచ్చువకు 'రా' ఆదేశముగనని చెప్పబడినను 'ఁ' అనునదే ధాతువని గ్రహించినచో వర్ + ఇను = వరిను-వర్చు > వచ్చు అని యొక రూపము కాగా, 'ఇను' ప్రేరణార్థకమై చేర్చబడినపుడు వర్ + ఇను - వర్చిను > రావించు = రావించు అను రూప మేర్పడుటయేగాక దీనినుండి తొలిదీర్ఘమునకు హ్రస్వము, మీది హల్లునకు ద్విత్వముకూడ కలుగుటచే 'రప్పించు' అను

రూపముకూడి కలిగినది. అట్లే ఆగు-అగిను-కాఇను-కావిను - కావించు, చొరు + ఇను = చొరుచిను-ఉకారలూపముచే చొరుచిను-రేఫవకారముల సమీకరణమువలన (Assimilation) చొప్పిను - చొప్పించు, నో-నోవ్ + ఇను = నొప్పించు, తే-తెర + ఇను = తెరచిను > తెప్పించు ఇత్యాదు లేర్పడియుండును. దీనినిబట్టి తొలుత 'వ'కారము ఆ + అఁ, ఈ + అఁ = అవఁ, ఇవఁ మొదలగు రూపములలో సంధ్యక్షరముగా (Glide Sound) బయలుదేరి తెలుగున తరువాత వర్ణవ్యత్యయము మూలముగా నేర్పడిన వాఁ - వాండు, వీండు మొదలగు రూపములలో బ్రాధాన్యము వహించినట్లే యిచ్చటను వరచిను, కాచిను, నోచిను మొదలగు రూపములలో గూడ సంధ్యక్షరముగ, జేరి, కొన్ని స్థలములలో బరుషక్షరసంయోగముచే బరుషత్వమును, ద్విత్వమును బొంది ఆయా రూపములలో బ్రాధాన్యము వహించుటచే వి, బి, ప్పి అనననే కొన్ని భావలలో ప్రేరణార్థక చిహ్నములుగా బరిగణింపబడుట తటస్థించియుండునని యూహింపదగియున్నది. ఇట్లే భావ లన్నిటిలో ఈ ధాతురూపములగు ఇను, ఇంచు అనునవి యితరధాతువులకు సహాయధాతువులుగనేగాక, అర్థభేదమును సూచించుటకుగూడ వానిపై జేర్చబడుచుండు నని నిశ్చయింపుట కనకాశము కలుగుచున్నది.

'ఈ' ధాతురూపమున 'ఇతు' అనునదే ధాతువులపై ధూతకాళిక చిహ్నముగాగూడ జేర్చబడుచు వచ్చిన దని తెలుగుభాషలో నిలిచియున్న చేస్ - చొయ-ని=చేసితిని, చేసితివి, చేసితిరి మొదలగు రూపములను బట్టి నిశ్చయింపదగిన ట్లగపడుచున్నది. క్రౌఠ్యక ఇకారమునది 'ఇతు'లోని తునర్గలూపముచే మిగిలిన 'ఇ' కారమే. ఇతరదక్షిణదేశభాషలలో త: ఇయిదు > తెయిదు; క: గెయిదు > గెయ్దు మొదలగువానిలో ఇతులోని 'ఇ'కారము లోపించి దకారమే ప్రాధాన్యము వహించుటంజేసి 'ద' కారమే ధూతకాళిక చిహ్నముగా తద్దాహవై యాకరణులచే గ్రహింపబడినది. మలయాళమున 'హాయి' అను నికారాంతరూపమే సంపూర్ణ క్రియారూపముగ గ్రహింపబడజొచ్చినది. అ న గా

'ఇతు' లోని ఇకారమునకే ప్రాధాన్యము గలిగిన దన్న మాట.

ఈ ధాతువు మఱియొక యర్థభేదమునుగూడ సూచించుచున్న దనవచ్చును. చేయనిమ్ము, తిననిమ్ము ఇత్యాది రూపములలో నీధాతు వంగీకారమును తెలుపుట కుపయోగపడుచున్నది. "న న్నాపని చేయనిమ్ము - అనగా చేయుటకు నీ వంగీకారమును దలుపుము" [చేయఁ = to do, ఇమ్ము = give (me permission) = let me do it] అను సర్థమున ఈ ధాతుసహాయము క్షాంతబడినది. 'ఇమ్ము' అనునది 'ఈ' రూపమునుగూడ దాల్చినది. చేయనీ, తిననీ.

ఇట్లు ఆగు, ఇతు, ఉచు మొదలగు కొన్ని ధాతువులు ఇతర ధాతువులపైగాని, శబ్దములపైగాని చేర్చుట మాత్రముచేతనే వానిని భిన్నధాతువులుగా మార్చుటగాని, అర్థభేదమును సూచించుటకు గాని తోడ్పడుచున్నవనియు, ఇట్లే యీ దక్షిణదేశభాషారూపములన్నియు తెలిగియుండు ననియు తలచుట కనకాశమేర్పడుచున్నది. ఈ భాషలో 'చు' 'చ్చు' వర్ణాంత ధాతువులవలెనే ఇవి మూలధాతువులు కాక ధాతుపల్లవములైనను ధాతువులుగనే వై యాకరణులచే వ్యవహరింపబడుచున్నవిగావున నట్లే యందము. క్కు, స్తు, ట్టు, ప్పు, ప్లు, ల్లు మొదలగు ద్విత్వాక్షరము లంతమందు గల ధాతువులును విశేషముగాగవు. కార్దైవలోపండితుడును వీనిని ధాతువులపై జేర్చబడు ప్రత్యయములుగానే గ్రహించినాడు. కాని, ఇవియు భిన్నధాతు సంయోగముచేతనో, లేదా ధాతువునందలి భిన్నవర్ణముల సమీకరణముచేతనో యేర్పడినవిగానే కనబడుచున్నవి.

ఈభాషలలో కువర్ణాంత-క్కువర్ణాంత ధాతువులలోని 'కు'వర్ణము 'అగు' ధాతురూపాంతరమగు 'అకు' లోని కువర్ణమే యైయుండునని యూహించితిమిగాదా. కొన్నిటిలో అగు-అకు-లోని అకారము కనబడకపోవుటచే 'కు' వర్ణము మాత్రమే చేర్చబడియోనేమో యనియు దలపనగును.

ఎక్కు-ఇతర దక్షిణదేశభాషలలో 'నై' బోవుట'అను సర్థమున ఏఱ్-ఏఱు అను ధాతువు కలదు. ఏఱు + (అ)కు > ఏఱుక్కు > ఎక్కు అను రూప మేర్ప

దినది. 'ఎక్కు' వాడుకలోనికి వచ్చుటచే గాఢోలు ఏలుధాతువు తెలుగున నంతరించినది. తమిళకన్నడముల లోమాత్ర మిది యిప్పటికిని వ్యవహారములో నున్నది. క. ఏలు-(ప్రేర.) ఏటిసు, దీనినుండి యేర్పడిన ఏట్టుమి-ఏతాము, ఏట్టుమితి = ఎగుమితి మొదలగునవి యిట్లించి ద్వీపముతో నీభావలలో వాడుకయందున్నవి. క. ఎగరు-తె. ఎగురు(to rise up), ఎత్తు, (height) మొ.

కక్కు, క్రక్కు-త, క: కాట్ - ధాతువు (= to vomit). దీనినుండి వర్ణవ్యత్యయముచే 'క్రాయ్' అను ధాతువు తెనుగున నేర్పడియున్నది. కాట్ అనుదానిపై 'అ'కు చేరుటచే 'కాట్'కు > క్రక్కు > కక్కు అనురూపములు తరువాత నేర్పడినవి.

క్రమ్ము, కుమ్ము = త, క: కుటి (to make a hollow, to dig) ధాతువు. దీనినుండియే గ్రొచ్చు, గ్రొయ్య అను ధాతువు నేర్పడినవి. కన్నడమున 'కు' వర్ణముతో గూడిన 'కుట్టు' అను ధాతువల్లము కలదు. దీనికి క్రుంగు(to contort, to shrink) అని యర్థము. దీనినుండి యేర్పడిన సకర్మకధాతువే 'క్రమ్ము' అనునది. ఇచ్చట 'ట' కారము రేఫగా మారినది. క్రమ్ముట అనగా పల్లము ఏర్పడునట్లుగా జేయుట. కుమ్ము అనునది పదాదిరేఫము లోపించుటచే నేర్పడిన యర్వాచీన రూపము.

చెక్కు—దీని మూలరూపము 'కెత్తు' అనునదిగా కన్నడమున గనబడుచున్నది (= to make thin, to chip, to scrape or chip off as grass). మలయాళమున 'చెత్తు' అని కలదు. దీనిపై 'కు' వర్ణము చేరిన రూపము తమిళముననే యేర్పడినది. త: చెరుక్కు. ఇవన్నియు ప్రాచీనమున 'కెత్తు' అనుదానిలోని 'క' కారము తాలవ్యకారపరకమగుటచే తాలవ్యకారముగా మారుటవలన నేర్పడినవే. కకార మొక్క కన్నడరూపముననే నిలిచియున్నది. 'చెరుక్కు' అనునది తెలుగున 'చెక్కు' అయినది.

చొక్కు—క: సొక్కు = to grow intoxicated - సొక్కు > సొక్కు రేఫక కారముల సమీకరణము.

నిక్కు—నిల్ = to stand - నిల్'కు > నిక్కు.

త్రొక్కు, తొక్కు—త, క: తుటి - (= to tread upon) తుటి + (అ)కు > తొటికు > త్రొక్కు.

పొక్కు—త, క: పుటుంగు (to be boiled, burn, blister) > పొటుంగు > పొంగు - పొక్కు.

మ్రొక్కు—క: ముట్టు - మొట్టు (=to bow, to bend, an obeisance) మ్రొట్టు, మ్రొక్కు - మొక్కు.

దక్కు—క: తంగు (=to stop, stay, etc.) దక్కు = to remain, to be preserved, to be obtained, got, to remain in one's possession.

సుక్కు—త, క: సురుళ్, సురుళ్ (=to contract, to shrivel, shrink), సురురు (తె: చొరురు. అరటి చొరురు—a withered dry portion of a plantain leaf) సురుళ్ + కు = సురుళ్కు > సుక్కు.

నక్కు—త, క: నరి (=a Jackal). నరి + కళ్ = నరికళ్ > నక్కళ్ > నక్కలు. నక్క—లు. 'నక్క' అనునది ప్రాచీన బహువచనరూపము 'నిరికళ్' అనుదాని రూపాంతరమున 'నక్కళ్' అనుదానినుండి తెలుగున బహువచనప్రత్యయముగా నేర్పడిన 'లు' అనుదానిని వేరుపరుపగా నేర్పడిన యేకవచనరూపము. 'నక్క'కు సహజమున చేష్టనుండి 'నక్కు' అను క్రియారూప మేర్పడి యుండవచ్చును.

ఇక 'స్థ' వర్ణాంతధాతువులలో పెక్కు రేఫ-గ కార సమీకరణముచే నేర్పడిన ట్లగపడుచున్నవి.

తస్థ—తెలుగు > తస్థ > తస్థ. క. తటి=ఖండనే.

మస్థ—క: మఱ = (dimness) — మట్టు (=to grow dim or faint, disappear, perish) > మస్థ (=to grow pale, wither, destroyed) > మఱిరు (=to disappear, perish) తె: మఱగు > మట్టు > మస్థ > మస్థ.

మ్రొక్కు, మ్రొట్టు—క: ముట్టు — మొట్టు (to fall, fall down, to make obeisance) > మ్రొక్కు, మ్రొట్టు. cf. మురి - వక్రభావే = to be bent) మురి + కు > మ్రొక్కు.

నెగ్గ—నెరయు—నెర + గు = నెర్గు = నెగ్గు. త,
క: నెగల్ = తె: నెగడు - నెగ్గు.

ఒగ్గ—క, త: ఉలుగు, ఒలుగు (=to be bent,
crooked, to lie down, to fall down) > ఒగ్గ =
to let fall down.

డిగ్గ—త, క: ఇలుంగు - ఇటి (to descend,
to come down) ఇటి + గు = డిగ్గ (వగ్గ వర్ణత్యయము -
అ కారమునకు డికారము.)

నుగ్గ—నులు-నులుచు - నులుము = చూర్ణము
చేయు - నులు + గు = నుగ్గ.

‘ట్టు’ వర్ణాంతములు:—

ఉట్టు—ప్రవించు, కాలు. త: ఉత్తై (= to
drop as the rain leaking) ఉట్టు > ఉట్టు) =
ఉట్టు. cf తె: ఉరియు.

ఒట్టు—కలుగు, ఉంచు, రగుల్చు. త: ఉలు
(= to be, to dwell, to touch, come in con-
tact) > ఉట్టు > ఒట్టు > ఒట్టు (చిచ్చొట్టు)

పట్టు—త: పట్టు (= to grasp, seize,
catch etc) పట్టు) > పట్టు.

పుట్టు, పట్టు—త: - పిఱ (= to be born,
to arise) త, క: పెట్, పెలు = to beget,
generate, give birth to) పెలు - పెట్టు - పెట్టు
> పుట్టు (cf నుట్టు పెట్టు)

తిట్టు—త, క: తిగల్ = తె: తెగడు (= to
condemn) తిగల్ > తిగడు > తిగలు > తిట్టు.

తోట్టు—త: తుడంగు - తొడు, క: తుడంగు-
తోడగు (= to begin, commence) తొడర్ (=to
be connected, to join) తొడరు > తొట్టు) >
తోట్టు.

చుట్టు—త, మ: చుట్టు > చుట్టు) > చుట్టు.
క: నుత్తు = to surround, to go or turn round.
చుత్తె - నురుగు = what is dried and rolled
up త: చురుట్టు. చుట్ట = a roll, a cheroot or
igar.

మెట్టు—క: మెట్టు = చరణవిశ్లాసే. to
step, to tread or trample on. త, క: మదిమది =
to pound, tread, trample. మదిసు - మెట్టు?

కట్టు—త, క, తు: కట్టు = to bind.

కొట్టు—త, మ, క, తు: కుట్టు = to beat,
strike, pound. కుట్టు > కొట్టు.

ముట్టు—త, మ, క: ముట్టు = to dash, to
touch, strike.

మిట్టు = ఎగురు—త: మిఱల్ - మేడు; తె:
మిట్టు > మిట్ట > మిట్టు. క: మిడి = to leap, bounce.

మొట్టు—క: మొట్టు = to rap the head
with the knuckles of the fist. మ: ముట్టు.

తట్టు—క: తట్టు = to tap, touch, strike.

మట్టు—క: మడు = to put firmly, to
join closely. త: మడ్లు = to be pressed.

నెట్టు—త: నెట్టు > నెట్టు) > నెట్టు = to
push, dash.

ఎత్తు—త, క: ఎల్, ఏలు = (to stand up,
to rise, to arise etc.) ఎల్ + ఇసు-ఇతు = ఎల్ +
తు > ఎల్తు > ఎడుత్తు > ఎత్తు.

మొత్తు - మోడు > మొత్తు.

మెత్తు—త, మ: మెలుగు = to daub a
place with cow-dung, to varnish క: మెత్తు =
to plaster.

అడ్డు—త: అలున్తు = to become pressed,
to press close, press down.

బిడ్డు—క: బిడ్డు > బిడ్డు, త: విలు, వీలు = to
go to ruin, to be spoiled.

దిడ్డు—త: తిర్ = తిరుత్తు > తిడ్డు > దిడ్డు.

రుడ్డు—త: ఉరై, ఉరె; క: ఉర్డు > ఉర్డు =
to rub. ఉర్డు > రుడ్డు.

దున్ను—త, క, మ; ఉలు; తుళు: ఉడ్ =
to plough, to dig up. ఉలుందు > దున్ను.

పన్ను—త, క: పల్ - పల్లు = to make ready,
make, perform. ప్లు > ప్ను.

ఎన్ను—త, క: ఎన్ - ఎన్లు = to count, think, consider. ఎన్ను > ఎన్నిక > ఎన్నిక

తన్ను—త, క: తాంకు, తాంకు = to strike, hit. తాంకు > తన్ను.

ఒప్పు—త, క: ఒళ్ (ఉలు) = that is true, nice, good, to agree with. ఒళ్ + పు = ఒప్పు > ఒప్పు.

ఉప్పు = ఆవిరిపోక ఉడికించు. cf. ఉబ్బ, ఉమ్మ - steam త, క: ఉరి = to burn - to be hot ఉరిపు > ఉప్పు.

ఉబ్బు—క: ఉరుబు - ఉబ్బు > ఉబ్బు. - ఉలు = to become large. క: ఉర్పు = to rise, to bubble up.

కప్పు—త, మ, క: కవి = to cover, to over-spread, కవి + పు = కప్పు.

తప్పు - క: తప్పు, to make a false step, to be missed, to fail. త: తవ్, తలు > తప్పు.

తిప్పు, తిప్పు—త, క: తిరి = to go round, revolve. తిరుగు (caus) తిరుపు-తిరుప్పు > తిప్పు.

మప్పు—మగను = పరిచితమగు, ఆకపడు. మరపు > మప్పు.

విప్పు—విడు = to break, open. విడుపు > విప్పు; విడుచు > విచ్చు.

ప్రబ్బు—త, క: పరె = to spread, పర్ము > పండు, పర్బు > ప్రబ్బు.

నమ్ము—త, క: నమ్ము > నమ్ము.

గ్రోయ్య—త, క: కుటి = to become hollow, depression. కుటియ > గ్రోయ్య. cf. గ్రొచ్చిపాతెడ = త్రవ్వి.

త్రెయ్య—తెరు—క: తెలు, తిలు, an opening, gap, interstice.

క: తెలియను = to cause an opening. తెలు య > తెయ్య.

తుళ్లు—త, క: తుళింకు = to be agitated, to shake, spill as water.

మళ్లు—మరలు > మళ్లు > మళ్లు-త: తుళ్లు = to leap, frisk, jump.

త్రెళ్లు—తెరలు > త్రెళ్లు. క: తెరరు = to move, stir, tremble.

వెళ్లు—వెడలు > వెళ్లు.

సళ్లు—సపలు > సళ్లు.

ఒప్పు—త: ఉన = to love. క: ఓ = to be attached to, to love, to be pleased with ఓపు > ఒప్పు.

కప్పు—క: కవి = to overspread, cover కవియ > కప్పు.

త్రిప్పు—త, క: తుర = to bore, drill-తురపు తె: గొరుపు = well made by excavating the land తురపు > త్రిప్పు.

నవు—త, క: నన్, నన్ = to smile, laugh-నగుపు > నవు.

తెలుగునాని 'చు' వర్ణాంతధాతువులు కొన్ని యితర దక్షిణదేశ భాషలలో 'ళి' కారాంతములై యున్నవి.

వీడు - వీచ్చు—త, మ, క: అలు = to cry, weep. cf తె. అలలు.

అడు(చు)—త, క: అణి = to destroy, to ruin etc.

తాడు(చు)—త, క, మ: ఇలు = to draw, pull.

పండు—త: పలు = to become old, ripe. cf. పలుం = fruit - పండు.

పూడు—క, మ: పూణి = to bury, to inwrap.

డోడు—క: ఉటి; త, మ: - ఒటి = to abandon, to quit.

కూడు—క: కూడు - కుత్తి = to be mixed, కులు = crowd, multitude.

వాడు—క: బాడు > బలల్ = to fade, to become weary (బడలు)

తెగడు—త: తెగల్ = to rebuke, blame.

నెగడు—త: నిగల్ = to happen, to be carried on.

పొగడు—త: పుగల్, క: పొగల్ = to praise.

ఈ భావలోని కొన్ని సకారాంత లకారాంత ధాతువులు ఇతర భావలలో లకార శకారాంతములై యున్నట్లగుచున్నవి.

అను—త, మ, క: అనె = to touch, to approach, to join, meet, lean upon. cf త: అనె కట్టు - తె: అనకట్టు.

పూను—త, క: పూన్ = to undertake, begin, consent etc.

పేను—క: పెనె - మ: పిని - పెనె = to entwine, twist, to tie together.

కొను—త, క: కొన్ = to seize, lay hold of, seize, cf అచ్చికోలు - పుచ్చుకోలు అను భావార్థకరూపములలో ప్రాచీనరూపము 'కొన్' అనుదానిలోని 'ళ' కారము 'ల' కారరూపమున నిలిచియుండి కానవచ్చుచున్నది.

అను—త: 'ఎన్' to say, utter. 'ఏన్' అనుదానిలోని సకారము తమిళమునందలి పదాంతసకారమునబడు దంత్యసకారభిన్నమున ప్రత్యేకవర్ణము.

మాను—త: మాన్.

కను—త, క: కాన్ = to see.

తని(యు)—త: తని = to be appeased, satisfied. తన్ = coolness.

తునియు—త, క: తున్ - తుని = to be broken.

నేలు(చు)—క: నేల్ - హవి: ప్రదానే.

తగులు—క: తగుల్ - అనుధావనే.

పొరలు—క: పొరల్ - లతనే.

చీలు—క: చీల్ - విదారణే.

తెలి(యు)—క: తిలి - జ్ఞానే - to know.

తొలు(చు)—క: తొల్ - ప్రక్షాళనే.

మొల(చు)—క: మొల్ - ప్రకోహక్రియాయాం. to sprout

తెలుగున ఎకారాదిగా నున్న కొన్ని ధాతువుల తరభావలలో అకారాదులై కనబడుచున్నవి.

ఎలుగు—త, క: అలి = to know

ఏలు—త, క: ఆల్ = to rule

ఏడుచు—త, క: ఆలు = to cry

ఎయ్యగు—క: అయ్యగు = to pursue, reach

ఏరు—క: ఆరిసు = to pick out, select

తెచ్చు—త, క: తా-తర్ = to bring

నెరియు—త, క: నరై, నరె = to become grey

భిన్నధాతు సంయోగముచే ప్రాచీనకాలమున ననేకాచక్రములై యేర్పడిన ధాతువులలో, లేదా ధాతుపల్లవములలో రెండవవర్ణము శేషముగా నుండుట తటస్థించినచో, దెనుగున వర్ణవ్యత్యయముగలిగి తొలి వర్ణము శేషసంయోగము గలదగుట తటస్థించినది.

క్రాయు—త, క: కాన్-వమనే to vomit

క్రీ(గా)లు—త: కీల్ (క్రాల్)

క్రొక్కు, క్రుంగు, క్రుక్కు—క: కుగు, త: కుటి = to make hollow

కొలు—క: కొరల్, త: కురల్ = throat, neck.

కొల్పు=కల్పించు—త: కురల్, క: కొరల్ = sound, voice. క: కొరల్పు = to call or cry out

కొలు.—కొసరి వసంతకాలమున కొలుల కొల్పిన ధంగి నేడై నల్లినవహవత్రనేత్ర (కాశీ).

తిప్పు—త, క: తిరు, తిగుగు, తిరుప్పు > తిప్పు = to turn

తొక్కు—త, క: కుటి—to tread upon కుటిక్కు > తొక్కు.

త్రవ్వ—క, త: కురి, కురువు = to hollow, to bore. cf తె: దొరువు కురువు > త్రొవ్వ > త్రవ్వ

త్రెవ్వ, త్రెయ్య = ఖండితము—క, త: తెలుపు=opening, interstice. తెలుపు > త్రెవ్వ

తెల్లు—త, క: తెరల్=to shake, tremble.
తెరకు>తెల్లు.

త్రోయు—త, క: తుల, తొలె=to leave,
to reject తొలయు>త్రోయు.

ప్రబు—త, క: పరె= to spread. పడు>
ప్రబు—పంబు.

ప్రచ్చు—త, క: పులు=to get worm eaten
పులుచు>ప్రచ్చు. cf ప్రప్ర.

బుంకు=త, క: ములుకు, ముల్లు = to sink,
set immersed, to be ruined-ములుంకు>బుంకు.

పోచు—క: పారె = పోషణే- to nourish,
protect. పారెయిసు>పారచు>పోచు.

వ్రాయు—త: వరై -క: బరె=విలేఖనే..వరెయి
>వ్రాయు.

మోగు—త: ములుగు. క: మురె=to sound
as the lute. మురంగు>మోగు.

మొక్కు—క: ములుకు, మొల్లు=to fall
down, to make obeisance.

క్రోయ్యు>క్రోచ్చు. త: కుటీ - to make
a pit. కుటీచు>క్రోచ్చు.

బరుకు—క: బాల్ = బీదనే-బరుంకు>
బరుకు.

క్రోవు—త: కొలు=to grow fat, కొలువు
<క్రోవు.

మింగు—త: విలుంగు=to swallow. విలుంగు
<మింగు.

మేలు—క: మేల్=to utter, say. త, మ:
చేచు—to chatter as bird.

పాకు—క: పరె, పరి=to spread, extend,
to spread out as creepers.

వీలు—త: వీరి. క: విరి=to burst, break.

వేయు—క: వీలు=to throw, fling to
throw as an arrow or stone.

ఇట్టియాంధ్రభాషలో ధాతువులుగా గ్రహింప
బడుచున్న వాని రూపముల నికరదక్షిణ దేశభాషలలోని
ధాతురూపములతో బోల్చిచూచి వాని పూర్వచరిత్ర
నన్వేషింప యత్నించినచో, వీనిలో పెక్కింటిని
ధాతుపల్లవము లనటయే యుక్త మనియు, వీని మూల
రూపములను గనిపట్టుట కితర భాషారూపములతో
బోల్చి పరిశీలించుటయేకాక, తత్తత్సాహసంప్రదా
యానుసారములగు స్వరసూత్రములు, లేదా స్వరసంప్ర
దాయములను (phonetic laws) బట్టి యవియే యితర
సహాయధాతువులతోగూడి యేయేకాలముల నెట్టిమాడ్కు
లను బొందినచో తెలిసికొనుటగూడ వాతక్యకమే
యనియు, నట్లు పరిశీలించినచేకాని ప్రాచీనభాషలోని
మూలధాతురూపము లెట్టివో, యవి భిన్నభాషలలో
నెట్లు మారుచుచున్నవో గుర్తించుట సాధ్యము
కాదనియు దెలియవచ్చుచున్నది.

డోంగ్రే గారి

బాలామృతము
బలహీనమైన బిడ్డలకు
పుష్టియున్న, బలమున్న
ఆరోగ్యము నిచ్చును.

రీటా
తల
వెంట్రు
కలను
వెం
చును

రీటా కుడుళ్లకు బలమునిచ్చి, నిగనిగలాడు నిడుపాటి వెంట్రుకలను వెంచుటకు అద్భుతమైన హాయిర్ టానిక్. తలవెంట్రుకలు రాలట, నెరయట, మండ్రు, బట్టతల, పేనుకొరుకు, ఇంకను తలవెంట్రుకలకు సంబంధించిన సమస్యవ్యాధులకు రీటా ఆమోఘముగా పనిచేయును. వేనకువేలువాడి సుణమును పొందియున్నారు. మీరు కూడా శీటినుండియే రీటా వాడుడు. రీటా ప్రతివోట దొరకును. వెల సీసా 14 అణాలు.

అమృత తుల్యమగు

ఎ. పి. యా కు టి

నవ యౌవనము,
వేడిపృథున పటు
త్వము చేకూర్చు
నివ్వవలయు. రక్త
మును పరిశుభ్రపర
చును. దాతుపుష్టి
కలిగించును. శీఘ్రం

చివ సరములకు పటుత్వము చేకూర్చును. వివా
హితులకు సంశృప్తి, ఆనందము కలుగజేయు
శక్తివర్ధకము. సీసా వెల రు 10/-

రమనవిలాసిని Raman Vilasini Vatika

నీర్యమును గట్టిపరచి, ధారణశక్తిని వృద్ధిచేసి,
ఎల్లరకును శృష్టినిందించు పరమావధము.

వెల రు. 1/-

మదనమంజరి ఫార్మసీ,

184, చైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

బెజవాడ: శ్రీనివాసమెడికల్ ప్రోగ్రెస్సు, హక్కు రోడ్డు.
రాజమండ్రి: ఈశ్వరదాస్ డి. కో., మెయిన్ రోడ్డు

అగ్ని, మోటారుకారు

భీమాకు

• యునైటెడ్ ఇండియా

ఫైర్ అండ్ జనరల్

ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్,

యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ బిల్డింగ్,

ఎస్టబ్లిష్మెంట్, మద్రాసు.

టెలిఫోన్ : 4241.

Grams :- "UNIGEN"

పోస్టుబాక్స్ : 1207.

